

Achtste jaargang, 2020,
nr. 8 en 9 (september)

Bron: <https://www.toychamp.nl/kaart-van-europa-cito-300st-xxl>

Rechtspraak Europa

In één [klik](#) verbonden met Europa

Maandelijks overzicht van de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU). De Nieuwsbrief Rechtspraak Europa is een samenvoeging van de Nieuwsbrief Rechtspraak Europa (Marc de Werd/Hof Amsterdam) en de GCE-nieuwsbrief (Joanne Bik/LBVr). Kernredactie: Joanne Bik, Doeke Kingma, Mariëlle Leenaers. Vaste medewerkers: Roel Andrea, Jos Beckers, Anouk Biersteker, Dorien Boessenkool, Anne-Marie ten Bosch, Stella van Gennip, Nicolien Keerweer, Nadine Laatsch, Maarten Lut, Suus Pesch, Judith van Riel, Charlotte Roseboom en Nynke Veenstra.

Rechtspraak Europa komt tot stand door een samenwerkingsverband tussen het Gerechtshof Amsterdam en het Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak (LBVr), en wordt gepubliceerd op de [website van de rechtspraak](#) (inclusief archief), en op [Intro Europees recht](#) (alleen intern).

Het archief is te raadplegen op [rechtspraak.nl](#).

Rechtspraak Europa rechtstreeks ontvangen? Stuur een mail naar RechtspraakEuropa@rechtspraak.nl om te worden toegevoegd aan de verzendlijst.

Inhoud

Inhoud	2
Leeswijzer	4
Deel I - Rechtspraak	5
Aanbesteding en overheidsopdrachten (B)	5
Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers (B – C)	5
Asiel en migratie (S – V).....	11
Belastingen	18
Belastingen, accijns	20
Belastingen, btw (Fi - S).....	21
Belastingen, douane en tariefindeling	26
Belastingen, vennootschappen en vrij verkeer kapitaal	30
Brexit.....	30
Broeikasgasemissierechten	32
Civiel.....	33
Consumenten (C)	34
COVID-19	39
Detentie en politieonderzoek (S).....	40
Diensten, elektronische communicatiediensten	42
Digitale markt	43
Eigendomsrecht.....	43
Energemarkt	44
Erfrecht	45
Familielieven en familierecht (Fa – SZ).....	47
Financiële diensten en markten (B – S)	48
Gewasbeschermingsmiddelen (B –S).....	49
Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering (B)	50
Godsdienstvrijheid (B).....	53
Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen.....	53
Handel en anti-dumping	54
IE - Intellectuele eigendom	55
Insolventie.....	59
Institutioneel.....	59
IPR	61
Kansspelen	65
Landbouw, visserij, fokkers (B)	65

LHBT-rechten	68
Luchtvaart (C).....	69
Manipulatiesoftware auto's	71
Mededinging	72
Milieu, natuur, duurzame energie (B)	73
Ne bis in idem (B – S)	79
Overlevering en uitlevering (S).....	80
Prejudiciële procedure HvJ	81
Privacy en persoonsgegevens	82
Procesrecht en recht op eerlijk proces	88
Procesrecht en recht op eerlijk proces – bestuursrecht	88
Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel	89
Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht	90
Rechtspraak	91
Rechtsstaat en rechterlijke macht	91
Recht op leven	93
Staatstesteun	93
Strafrecht	94
Tabak.....	97
Terrorisme en witwassen	97
Toegang tot documenten (B).....	98
Unieburgerschap.....	99
Vennootschapsrecht	99
Verkiezingen	100
Vervoer	101
Verzekeringen (B).....	102
Vrij verkeer.....	103
Vrijheid van meningsuiting (S)	103
Vrijheid van vereniging.....	104
Deel II - Overig	105
Algemeen	105
Cursus en opleiding.....	105
Nieuwsbrieven.....	108
NL zaken bij het HvJEU.....	109
NL zaken bij het EHRM	122

Leeswijzer

De redactie heeft ervoor gekozen om de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) en het Gerecht per rubriek gezamenlijk aan te bieden. De toenemende vervlechting van het EU recht en het EVRM sinds het Verdrag van Lissabon (2009) is met name zichtbaar op het terrein van de grondrechtenbescherming. Deze ontwikkeling naar een Europees ius commune maakt dat beide kenbronnen in een juridische casus gelijktijdig relevant kunnen zijn. De redactie wil aldus recht doen aan die Europese realiteit.

- Om sneller te scrollen: klik op tweede icoon van boven "bladwijzers", de index blijft dan in de linker kolom staan.
- De nieuwsbrief is ingedeeld in alfabetisch gerangschikte onderwerpen.
- Prejudiciële verwijzingen bevatten een link naar de verwijzingsuitspraak op de website van het ECER. Voor de samenvattingen wordt gebruik gemaakt van de samenvattingen van ECER. Als de verwijzing nog niet beschikbaar is verwijst de link, voorzien van een * naar de algemene pagina van ECER.
- In de index is tussen haakjes aangegeven voor welke rechtsgebieden de informatie relevant is: Bestuursrecht (B), Civiel recht (C), Familierecht (Fa), Fiscaal recht (Fi), Strafrecht (S), Vreemdelingenrecht (V)

Volledigheid en selectiecriteria

- Voor wat betreft de Europese uitspraken streeft de redactie ernaar een volledig overzicht te geven van de voor Nederland relevante uitspraken.
- Alle prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten worden opgenomen in de nieuwsbrief.
- De Nederlandse uitspraken die in de nieuwsbrief staan, worden opgenomen omdat er een blog over is of omdat iemand de redactie heeft gewezen op een bepaalde uitspraak. Het overzicht van de Nederlandse jurisprudentie is dus niet volledig. Signalering van een relevante Nederlandse uitspraak wordt zeer op prijs gesteld.
- De redactie houdt ontwikkelingen bij via Twitter, Legal Intelligence etc. Dit overzicht is niet volledig. Datzelfde geldt voor opleidingen, literatuur en noten bij arresten. Ook hiervoor geldt dat signalering door lezers op prijs wordt gesteld.

Deel I - Rechtspraak

Aanbesteding en overheidsopdrachten (B)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 13 juli 2020 - zaak C-210/20 - Rad Service e.a.

Uitsluiting ondernemer – Strafrechtelijke veroordeling nevenaannemer – Mogelijkheid andere nevenaannemer aan te wijzen?

Richtlijn 2014/24/EU. Vraag is of een ondernemer mag worden uitgesloten indien een nevenonderneming heeft gelogen over diens strafrechtelijke veroordeling, zonder dat de ondernemer een kans krijgt om een andere nevenonderneming aan te wijzen - terwijl ondernemers deze kans wel krijgen als het gaat om een ander relevant selectie criterium?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Litouwen – 12 augustus 2020 – zaak C-295/20 – Sanresa*

Overheidsopdrachten – Onderaannemers – Toestemming overbrenging afvalstoffen

Richtlijn 2014/24/EU. Verordening (EG) nr. 1013/2006. Verweerster, het Litouwse ministerie van Milieu, heeft een openbare internationale aanbestedingsprocedure uitgeschreven voor diensten inzake het beheer van gevaarlijke afvalstoffen. Verzoekster, Sanresa, had zich hiervoor ingeschreven. Zij zou beroep doen op twee onderaannemers. Uiteindelijk heeft verweerster besloten tot afwijzing van de inschrijving van verzoekster omdat de onderaannemers van verzoekster geen toestemming hadden om de internationale overbrenging van afvalstoffen uit te voeren. De vragen betreffen de uitlegging en toepassing van materieelrechtelijke bepalingen betreffende de classificatie van - en de beoordeling of is voldaan aan - de vereisten voor het recht van dienstverrichters om een activiteit uit te oefenen.

Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers (B – C)

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-658/18 – Governo della Repubblica italiana – Italië - ECLI:EU:C:2020:572 – conclusie – arrest

Arbeidsvoorwaarden vrederechter – Recht op vakantie met behoud loon? - Bevoegdheid om prejudiciële vragen te stellen?

Artikel 267 VWEU. Richtlijn 2003/88/EG. Richtlijn 1999/70/EG. Raamovereenkomst EVV, Unice en CEEP inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd Clausules 2, 3 en 4. Zijn Italiaanse vrederechters werknemers in loondienst en hebben zij daarom recht op vakantie met behoud van loon? Naar de opvatting van Italië en de hogere rechterlijke instanties van dat land bekleden vrederechters een erefunctie, waarvoor zij een onkostenvergoeding ontvangen. Verzoekster in het hoofdgeding, een vrederechter die in het jaar voorafgaand aan de litigieuze vakantieperiode rond 1 800 procedures heeft afgehandeld en twee dagen in de week zittingen heeft gehouden, is daarentegen van mening dat zij een werknemer in loondienst is, en doet haar recht op vakantie met behoud van loon gelden. Zij vordert vakantiegeld dat haar in het kader van een voor een andere vrederechter gevoerde procedure tot verkrijging van een rechterlijk bevel tot betaling werd geweigerd. In deze zaak bespreekt het Hof de arbeidsrechtelijke aspecten maar tevens de vraag of de vrederechter een rechterlijke instanties in de zin van artikel 267 VWEU is, waarbij onder meer aan de orde komen de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van die rechter.

Hof: Artikel 267 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat de Giudice di pace (vrederechter, Italië) onder het begrip „rechterlijke instantie van een der lidstaten” in de zin van dit artikel valt.

Artikel 7, lid 1, van richtlijn 2003/88/EG en artikel 31, lid 2, EU Handvest moeten aldus worden uitgelegd dat een vrederechter die in het kader van zijn ambt reële en daadwerkelijke prestaties verricht die niet louter marginaal en evenmin bijkomstig van aard zijn en waarvoor hij vergoedingen

met het karakter van een beloning ontvangt, onder het begrip „werknemer” in de zin van deze bepalingen kan vallen, waarbij het aan de verwijzende rechter staat om dit na te gaan.

Clausule 2, punt 1, van de raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 1999/70/EG moet aldus worden uitgelegd dat het in deze bepaling opgenomen begrip „werknemer met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd” een voor een beperkte tijd benoemde vrederechter kan omvatten die in het kader van zijn ambt reële en daadwerkelijke prestaties verricht die niet louter marginaal en evenmin bijkomstig van aard zijn en waarvoor hij vergoedingen met het karakter van een beloning ontvangt, waarbij het aan de verwijzende rechter staat om dit na te gaan.

Clausule 4, punt 1, van de raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, staat in de weg aan een nationale regeling die niet voorziet in het recht van een vrederechter op een jaarlijkse vakantie met behoud van loon van dertig dagen, zoals dat recht voor gewone rechters geldt, wanneer deze vrederechter valt onder het begrip „werknemer met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd” in de zin van clausule 2, punt 1, van deze raamovereenkomst en zich in een situatie bevindt die vergelijkbaar is met die van een gewone rechter, tenzij een dergelijk verschil in behandeling wordt gerechtvaardigd door verschillen in de vereiste kwalificaties en de aard van de taken waarvoor deze rechters verantwoordelijk zijn, waarbij het aan de verwijzende rechter staat om dit na te gaan.

- 📌 EU-Hof: Honoraire vrederechters kunnen recht hebben op jaarlijkse vakantie met doorbetaling van loon ([ECER](#))

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-610/18 – AFMB e.a. – Grote Kamer – Nederland – CRvB – ECLI:EU:C:2020:565 – persbericht – conclusie – arrest

Internationaal vrachtwagenchauffeurs – Detachering – Sociale zekerheid

Verordening (EEG) nr. 1408/71. Verordening (EG) nr. 883/2004. De Centrale Raad van Beroep stelt het Hof vragen over welke socialezekerheidsregeling (de Nederlandse of de Cypriotische) van toepassing is op vrachtwagenchauffeurs die werken in verschillende landen voor een Cypriotische werkgever. Zij werkten of woonden nooit in Cyprus maar wel in Nederland. De vervoersondernemingen waarvoor zij internationaal transport verrichtten waren gevestigd in Nederland. Zij werden ter beschikking gesteld door hun Cypriotische werkgever. Het HvJ oordeelt dat de werkgever van internationaal vrachtwagenchauffeurs in loondienst, de vervoersonderneming is die het feitelijke gezag over die chauffeurs uitoefent, hun loonkosten draagt en feitelijk bevoegd is om hen te ontslaan.

Hof: Artikel 14, punt 2, onder a), van verordening (EEG) nr. 1408/71, en artikel 13, lid 1, onder b), i), van verordening (EG) nr. 883/2004 moeten aldus worden uitgelegd dat de werkgever – in de zin van deze bepalingen – van een internationaal vrachtwagenchauffeur de onderneming is die het feitelijke gezag over hem uitoefent, die feitelijk de overeenkomstige loonkosten draagt en die feitelijk bevoegd is om hem te ontslaan, en niet de onderneming waarmee die vrachtwagenchauffeur een arbeidsovereenkomst heeft gesloten en die in deze overeenkomst formeel wordt aangewezen als zijn werkgever.

- 📌 EU-Hof: Feitelijke werkgever doorslaggevend voor toepassing socialezekerheidsstelsel ([ECER](#))
- 📌 Onderneming die feitelijke gezag over internationale vrachtwagenchauffeurs uitoefent is de werkgever ([Taxlive](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G BOBEK – 9 juli 2020 – zaak C-463/19 – Syndicat CFTC – Frankrijk – ECLI:EU:C:2020:550 – conclusie

Aanvullend verlof na het wettelijke zwangerschapsverlof ook voor mannen?

Richtlijn 2006/54/EG. Krachtens de Franse collectieve arbeidsovereenkomst voor het personeel van socialezekerheidsorganen kan de duur van het wettelijke zwangerschapsverlof met een aanvullende periode worden verlengd. Dit aanvullende verlof, dat uitsluitend aan vrouwen is voorbehouden, kan de volgende vormen aannemen: anderhalve maand met behoud van het volledige salaris, drie

maanden met behoud van een half salaris of een jaar zonder salaris. Ook bestaat de mogelijkheid om het aanvullende verlof onder bepaalde voorwaarden te verlengen met nog eens een jaar zonder salaris.

In het hoofdgeding heeft een vakbond een vordering ingesteld namens een mannelijke werknemer van een socialezekerheidsorgaan. Deze werknemer, die vader is van een dochtertje, heeft het aanvullende verlof aangevraagd. Zijn aanvraag werd geweigerd omdat hij een man is. Voor de nationale rechter stelt de vakbond nu dat een dergelijke weigering discriminerend is.

A-G: Richtlijn 2006/54/EG moet aldus worden uitgelegd dat een aanvullend verlof dat na het wettelijke zwangerschapsverlof wordt toegekend en dat volgens het nationale recht alleen aan vrouwelijke werknemers is voorbehouden, alleen onder artikel 28, lid 1, van richtlijn 2006/54 kan vallen indien het werkelijk verband houdt met het gemeenschappelijke doel om beschermende maatregelen vast te stellen met betrekking tot de biologische gesteldheid van de vrouw na de geboorte en haar bijzondere relatie met het kind, waarbij naar behoren rekening moet worden gehouden met onder meer de voorwaarden voor het recht op verlof, de duur van het verlof en de wijze waarop het wordt opgenomen, en de aan dat verlof verbonden rechtsbescherming.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Centrale Raad van Beroep – 25 juni 2020 – [ECLI:NL:CRVB:2020:1312](#)

Werkloosheidsuitkering

Verordening (EG) nr. 883/2004. Appellant is in 1979 vanuit Turkije in Nederland komen wonen. Vanaf 2005 woonde hij met zijn gezin in Duitsland. In verband met relatieproblemen is appellant op 2 februari 2016 weer in Nederland gaan wonen. Vanaf 1979 heeft appellant voor verschillende Nederlandse werkgevers in Nederland gewerkt. Op 1 mei 2015 is hij in dienst getreden van een Duitse werkgever voor wie hij in Duitsland heeft gewerkt. Appellant heeft zich op 24 augustus 2015 ziek gemeld. De eerste zes weken van zijn ziekte is het loon doorbetaald door zijn werkgever. Vervolgens heeft appellant een Duitse ziekte-uitkering ontvangen van 14 oktober 2015 tot 4 april 2016. De werkgever heeft de arbeidsovereenkomst op 15 februari 2016 beëindigd met ingang van 15 maart 2016. Het Duitse bevoegde orgaan heeft appellant weer geschikt geacht voor passende arbeid met ingang van 4 april 2016. Op 22 april 2016 heeft appellant bij het Uvw per 4 april 2016 een aanvraag om een werkloosheidsuitkering op grond van de Werkloosheidswet (WW) gedaan. Het Uvw heeft zich niet bevoegd geacht de aanvraag om een werkloosheidsuitkering te beoordelen. Tijdens het feitelijk verrichten van zijn werkzaamheden in Duitsland (tussen 1 mei 2015 en 24 augustus 2015), woonde appellant in Duitsland en was hij geen grensarbeider. Duitsland is als laatste werkland bevoegd om over de werkloosheidsuitkering te beslissen.

Prejudiciële vragen: Moet artikel 65, tweede en vijfde lid, van Verordening (EG) nr. 883/2004 zo worden uitgelegd dat een volledig werkloze die tijdens het ontvangen van een uitkering als bedoeld in artikel 11, tweede lid van Verordening (EG) nr. 883/2004 uit de bevoegde lidstaat, en/of voordat zijn dienstbetrekking is geëindigd, zijn woonplaats heeft overgebracht naar een andere lidstaat, recht heeft op een werkloosheidsuitkering volgens de wetgeving van de lidstaat waar hij woont?

Is hierbij van belang om welke redenen, bijvoorbeeld om gezinsredenen, deze werkloze zijn woonplaats heeft overgebracht naar een andere dan de bevoegde lidstaat?

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Roemenië – 13 juli 2020 – [Gevoegde zaken C-152/20 en C-218/20 - SC Gruber Logistics e.a.](#)

Toepasselijk recht op verbintenissen uit overeenkomst – Internationale vrachtwagenchauffeurs

Verordening (EG) nr. 593/2008. In beide zaken zijn de verzoekers tewerkgesteld als vrachtwagenchauffeurs door de verweerders, en hebben de verzoekers gewerkt in de EU. De verzoekers stellen dat zij de arbeid gewoonlijk in Duitsland (resp. Italië), hebben verricht. Zij zouden daarom recht hebben op het Duitse (resp. Italiaanse) minimumloon in plaats van het Roemeense minimumloon dat zij hebben ontvangen. Verzoekers betogen dat de plaats van waaruit de vervoeropdrachten werden uitgevoerd en van waaruit zij instructies ontvingen Duitsland (resp. Italië) was, dat de vrachtwagens waren gestald op Duits (resp. Italiaans) grondgebied, dat de plaatsen

waar het vervoer hoofdzakelijk werd verricht en de plaatsen waar de goederen werden gelost in Duitsland (resp. Italië) lagen, en dat zij na opdrachten terugkeerden naar een plaats in Duitsland (resp. Italië).

Vraag is o.a. of de rechtskeuze in een individuele arbeidsovereenkomst de toepassing van het recht van het land waar de werknemer gewoonlijk zijn arbeid verricht uitsluit.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 13 juli 2020 – [zaak C-232/20 - Daimler](#)

Uitzendarbeid – Wanneer is een uitzendkracht niet meer tijdelijk?

Richtlijn 2008/104. Verzoeker was van 2014 t/m 2019 uitsluitend ter beschikking gesteld aan verweerster als inlenende onderneming. Er was geen sprake van plaatsvervangend. Deze periode werd onderbroken voor twee maanden wegens ouderschapsverlof. Verzoeker stelt dat de terbeschikkingstelling aan verweerster langer heeft geduurd dan één jaar, en dat zij daarom niet meer als "tijdelijk" kan worden aangemerkt. Verweerster voert aan dat de wetgever het criterium "tijdelijk" sinds 1 april 2017 heeft verduidelijkt. Volgens de wettelijke regeling is het toegestaan om in een CAO op te nemen dat in een bedrijfsakkoord nadere regelingen worden getroffen. De daarin vastgestelde maximale duur van 36 maanden is niet overschreden, aangezien alleen de tijdvakken vanaf 1 april 2017 in aanmerking moeten worden genomen. Vraag is o.a. wanneer een uitzendkracht niet meer als "tijdelijk" mag worden beschouwd. Is de Duitse regeling in strijd met de richtlijn omdat de nationale regeling de maximale duur van terbeschikkingstellingen pas vanaf 1 april 2017 rekent?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 20 juli 2020 – [zaak C-233/20 - job-medium](#)

Ontslag - Financiële vergoeding voor niet-opgenomen vakantiedagen?

Arbeidstijdrichtlijn. Is een nationale bepaling volgens welke geen financiële vergoeding voor niet-opgenomen vakantiedagen verschuldigd is wanneer de werknemer zonder gewichtige reden voortijdig en eenzijdig ontslag neemt verenigbaar met art. 31, lid 2 van het Handvest en artikel 7 van de arbeidstijdrichtlijn? Zo nee, moet dan aanvullend worden onderzocht of het voor de werknemer onmogelijk was om zijn vakantie op te nemen en zo ja hoe?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Ierland – 21 juli 2020 – [zaak C-214/20 - Dublin City Council](#)

Arbeidstijd – Oproepbare brandweerman

Richtlijn 93/104/EG. Vraag is o.a. of een oproepdienst van een brandweerman wanneer hij op een zelf gekozen locatie "oproepbaar" is - op voorwaarde dat de werknemer binnen 5-10 minuten op een oproep moet reageren - als arbeidstijd wordt beschouwd?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 22 juli 2020 – [zaak C-262/20 - Glavna direktsia „Pozharna bezopasnost i zashtita na naselenieto” kam](#)

Arbeidstijd - Nachtdienst - Overuren

Richtlijn 2003/88/EG. Verzoeker heeft gewerkt in wachtdiensten met een duur van 24 uur die telkens voor een tijdvak van drie maanden in het geheel werden afgerekend. Alle overuren die gedurende de periode buiten de normale diensttijd werden gemaakt, zijn voor elk kwartaal met verzoeker afgerekend en aan hem uitbetaald. Tot en met 2015 werd de door verzoeker gewerkte nachtdienst vermenigvuldigd met 0,143 en werd het resultaat opgeteld bij het totaal aantal gewerkte uren in het tijdvak van afrekening; zo werden zeven uren nachtdienst als acht uur werk afgerekend. Dit was zo geregeld in het besluit van de minister van Binnenlandse zaken van 2014. Het vervolgbesluit van 2015 bevatte geen dergelijke regeling meer. Om deze reden heeft de directie de regeling voor het omzetten van nachtarbeidsuren naar dagwerk bij de afrekening van het werk niet meer toegepast. Verzoeker is hiertegen in beroep gegaan.

Vraag is o.a. of de doelstellingen van de richtlijn vereisen dat de duur van nachtdiensten korter moeten zijn dan de normale duur van dagwerk. Ook wil de verwijzende rechter weten of het Handvest

vereist dat de nationaal vastgestelde duur van een nachtdienst van zeven uur voor particulieren ook moet gelden voor werknemers in de publieke sector (zoals brandweerlieden en politieagenten).

PREJUDICIËLE VERWIJZING - België - 28 juli 2020 - zaak C-265/20 - Universiteit Antwerpen e.a.

Raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd

Richtlijn 1999/70/EG. Het aan de orde zijnde Universiteitendecreet voorziet – onder andere – in de mogelijkheid om een hoogleraar gedurende twintig jaar te werk te stellen op grond van kortlopende en deeltijdse aanstellingen, terwijl andere collega's met vergelijkbare opdrachten een vaste benoeming genoten. De vragen gaan over de verenigbaarheid hiervan met de richtlijn.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 30 juli 2020 – zaak C-244/20 – INSS

Gelijke behandeling sociale zekerheid - Nabestaandenpensioen

Richtlijn 79/7/EEG. Vraag is o.a. of een situatie waarin als gevolg van een arrest van het constitutioneel hof en de wetshervorming die daaruit is voortgevloeid, het recht op een nabestaandenpensioen wordt ontzegd aan, of de toegang tot een dergelijke uitkering bijzonder moeilijk is voor, de nagelaten betrekkingen van ongehuwde partners die in Catalonië wonen, omdat niet aan een formele eis is voldaan, in overeenstemming is met het Unierecht.

RECHTSPRAAK NL – Gerechtshof Den Haag – 21 juli 2020 – ECLI:NL:GHDHA:2020:1330

Rijnvarende

Verordening (EG) nr. 883/2004. Verordening EG nr. 987/2009. Verzekeringsplicht voor de Nederlandse volksverzekeringen Rijnvarende. Belanghebbende woont in Nederland, werkt op een schip dat, voorzien van een rijnschaarcertificaat van 2010 t/m 2014 vaart in de Rijnsoeverstaten. De exploitant van het schip is in Nederland gevestigd, de werkgever van belanghebbende in Luxemburg.

De Inspecteur heeft het bezwaar tegen de aanslag voor het jaar 2013 terecht niet-ontvankelijk verklaard (zie voor de inhoudelijke beoordeling van het geschil over het jaar 2013 de afzonderlijke uitspraak met nummer BK-19/00573).

De SVB heeft bij besluit bepaald dat belanghebbende in de onderhavige periode is onderworpen aan de Nederlandse socialezekerheidswetgeving. De Rechtbank Rotterdam heeft dit oordeel in beroep bevestigd. De Inspecteur en de belastingrechter dienen zich te richten naar de verklaring van de SVB. Anders dan belanghebbende stelt, staat het ontbreken van een zogenoemde A1-verklaring niet in de weg aan de heffingsbevoegdheid van de Inspecteur (vgl. HR 10 juli 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1151](#)). Voor zover de belanghebbende de (zelfstandige) bevoegdheid van de Inspecteur tot vaststelling van de verzekerings- en premieplicht vóór vaststelling van de Nederlandse verzekeringsplicht door de SVB betwist, geldt dat de Inspecteur bevoegd is zelfstandig vast te stellen of sprake is van verzekeringsplicht. Het Hof is bovendien bevoegd dit oordeel materieel te toetsen (vgl. HR 10 juli 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1236](#)). Voorts is Nederland op grond van de Rijnvarendenovereenkomst of het EU-recht niet verplicht (eventuele) dubbele premieheffing te voorkomen door verrekening van de in Luxemburg betaalde premies toe te staan (vgl. HR 10 juli 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1150](#)).

 Nederlandse verzekeringsplicht voor Rijnvarende met Luxemburgse werkgever ([Taxlive](#))

NOOT – bij prejudiciële verwijzing Hoge Raad 17 april 2020

J.N. van der Pijl, Annotatie - Het tussenarrest van de Hoge Raad in Heiploeg ([ECLI:HR:2020:753](#)) ([TAC 2020/2](#))

NOOT – bij beschikking 22 april 2020, HvJ C-692/19

J.H. Bennaars, Annotatie - De beschikking Yodel (C-692/19) - Platformwerkers en Europa, nog geen einde in zicht. Een analyse van de Yodel-uitspraak. ([TAC 2020/2](#))

REGELGEVING EU

Herziene Detacheringsrichtlijn voor gelijke rechten ([taxence](#))

REGELGEVING NL

Implementatiewet herziene detacheringsrichtlijn, [Staatsblad 2020, nr. 249](#)

LITERATUUR

- prof. dr. E. Lutjens en dr. B. Dieleman, Grensoverschrijdende waardeoverdracht van pensioen: zijn Nederlandse regels in strijd met EU-recht?, in: [Tijdschrift voor Arbeidsrecht in Context 2020 nr. 2](#)
- Prof. mr. F.G. Laagland & mr. drs. I. Lintsen, De Europese invloed op fundamenteën van het Nederlandse arbeidsrecht: het ondeelbaarheidsbeginsel op de schop?, in: [TRA 2020/63](#)
- K. Dorenbos, De AVG en ontslag: twee jaar na inwerkingtreding AVG, in: [TvO 2020/3.5](#)

COVID-19

- Mededeling van de Commissie Richtsnoeren betreffende seizoenarbeiders in de EU in het kader van de uitbraak van COVID-19, [PB C 235I van 17.7.2020](#)

BREXIT

- [Kennisgeving EC over ondernemingsraden](#), 21 april 2020
- [Kennisgeving EC over toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening \(IBPV's\)](#), 14 juli 2020

EHRM factsheets

- [Trade union rights \(dec 2018\)](#)
- [Work-related rights \(mrt 2020\)](#)
- [Legal professional privilege \(nov 2019\)](#)
- [Slavery, servitude and forced labour \(juni 2020\)](#)
- [Surveillance at workplace \(okt 2019\)](#)

WIKI

- [Wiki Coördinatieverordeningen 1408/71 en 883/2004 en de bijbehorende toepassingsverordeningen](#)

Asiel en migratie (S – V)

EHRM – ARREST – 2 juli 2020 - N.H. e.a. t. Frankrijk – persbericht – arrest (niveau 2) – 28820/13 - 75547/13 - 13114/15 - ECLI:CE:ECHR:2020:0702JUD002882013

Onmenselijke en vernederende levensomstandigheden van dakloze asielzoekers zonder enige bestaansmiddelen: schending van het Verdrag

Artikel 3 EVRM. Klagers zijn asielzoekers, alleenstaande mannen, verblijvend in Frankrijk. Ze klagen dat ze niet in staat zijn geweest om de materiële en financiële steun te krijgen waarop ze volgens de Franse wet recht hadden, en dat ze daardoor gedurende enkele maanden in onmenselijke en vernederende omstandigheden hebben verbleven.

Het Hof moet nagaan of klagers te maken hebben gehad met een situatie van extreme materiële deprivatie die artikel 3 zou kunnen raken. Het Hof merkt op dat gedurende de gehele asielprocedure, de klagers allemaal in zware omstandigheden moesten leven, ofwel onder bruggen in Parijs of aan de oevers van de Aude in tenten. Het Hof benadrukt dat zij op de hoogte is van de voortdurende toename van het aantal asielzoekers en van de geleidelijke verzadiging van de nationale opvang. Ook neemt het nota van de inspanningen van de Franse autoriteiten om extra huisvesting te creëren en de tijd die nodig is om asielaanvragen te behandelen, te verkorten. Deze omstandigheden sluiten echter niet uit dat de situatie van asielzoekers artikel 3 EVRM kan raken. Het Hof komt tot de conclusie dat de Franse autoriteiten hun verplichtingen jegens klagers naar nationaal recht niet zijn nagekomen. Ze moeten daarom verantwoordelijk worden gehouden voor de omstandigheden waarin klagers maandenlang hebben geleefd: ruig slaper, zonder toegang tot sanitaire voorzieningen, zonder bestaansmiddelen en voortdurend bang om te worden aangevallen of beroofd. De klagers zijn aldus het slachtoffer geworden van een vernederende behandeling, zonder respect voor hun waardigheid. Het Hof constateert dat dergelijke levensomstandigheden, in combinatie met het ontbreken van een passend antwoord van de Franse autoriteiten en het feit dat de nationale rechters er systematisch bezwaar tegen hebben gemaakt dat de bevoegde instanties niet over middelen voor klagers beschikten, levert een schending op. De klagers zijn dus door toedoen van de Franse autoriteiten in een situatie terechtgekomen die onverenigbaar is met artikel 3 van het verdrag. Schending artikel 3 EVRM.

📌 Ask the Dust (Verfassungsblog)

Last week, the European Court of Human Rights (ECtHR) condemned France for violating Article 3 of the Convention, by reducing asylum seekers to destitution in such an intensity that it constitutes a degrading treatment. It asserts that the French authorities failed to fulfill their obligations under national law against three of the plaintiffs (the Russian nationals N.H. – App. n° 28820/13 – and K.T. – App. n° 75547/13 -, as well as the Iranian national A.J. – App. n° 13114/15 -). According to the Court, the national authorities must be held responsible for the conditions in which they left the considered asylum seekers, who lived for months on the street, without any resources, without any access to sanitary facilities, without any means of providing for their basic needs and in the constant anguish of being attacked and robbed; and the third country nationals soliciting international protection must be seen as "victims of degrading treatment that shows disrespect for their dignity (§ 184)".

EHRM – ARREST – 7 juli 2020 - K.A. t. Zwitserland – persbericht – arrest (niveau 3) – 62130/15 - ECLI:CE:ECHR:2020:0707JUD006213015

Familieleven - Uitzetting en inreisverbod na strafrechtelijke veroordeling vormt ondanks gezinsleven geen schending

Artikel 8 EVRM. Klager kwam in 1996, toen hij 20 jaar oud was, naar Zwitserland. Vanaf 1999 had hij rechtmatig verblijf. In 2002 kreeg hij een zoon, die sinds 2010 bij pleegouders verblijft. In 2010 is hij veroordeeld voor een zwaar drugsdelict tot 26 maanden (deels voorwaardelijke) gevangenisstraf. In 2012 werd klagers verzoek om een nieuwe verblijfsvergunning afgewezen. De nationale rechter oordeelde dat klager weliswaar een belangrijk persoon is voor zijn vrouw en zoon (die beiden ziek waren), maar dat hij niet de persoon is die betrokken is bij hun dagelijkse zorg. Vanwege zijn lange gevangenisstraf heeft hij het recht op rechtmatig verblijf verloren. Klager heeft ook een inreisverbod van zeven jaar opgelegd gekregen.

EHRM: De nationale autoriteiten hebben een adequate en overtuigende analyse van de relevante feiten en omstandigheden en een grondige belangenafweging gemaakt. Geen schending van artikel 8 EVRM.

EHRM – ARREST – 21 juli 2020 - Veljkovic-Jukic t. Zwitserland – persbericht – arrest (niveau 3) – 59534/14 - ECLI:CE:ECHR:2020:0721JUD005953414

Geen schending artikel 8 EVRM – Belangenafweging - Margin of appreciation

Artikel 8 EVRM. Klagster heeft de Kroatische nationaliteit en woont vanaf haar 14^e levensjaar in Zwitserland. Zij is getrouwd met een man van Servische afkomst en heeft drie kinderen. In 2012 is klagster in hoger beroep veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van drie jaren ter zake van het vervoeren van harddrugs. In juli 2013 is zij weer op vrije voeten gesteld. In september 2013 gaf de immigratiedienst te kennen dat zij overwogen om de permanente verblijfstitel van klagster in te trekken en haar het land uit te zetten. De immigratiedienst baseerde dat voornemen op de onherroepelijke veroordeling. Klagster heeft hoger beroep aangetekend tegen de beslissing van de immigratiedienst. In hoger beroep is overwogen dat vanwege het veiligheidsbelang, dat prevaleert boven de privébelangen van de klagster, ook van toepassing is op vreemdelingen die al langer dan 15 jaar in Zwitserland (legaal) verblijven. Bovendien is terugkeer naar het land van herkomst niet uitgesloten. Zij kan contact houden met haar man en kinderen door hen te bezoeken en door gebruik te maken van de beschikbare communicatiemiddelen. Tot slot werd in hoger beroep gewezen op de mogelijkheid om een nieuwe verblijfsvergunning aan te vragen. In augustus 2014 werd een bevel uitgevaardigd inhoudende het verbod voor klagster om te verblijven in Zwitserland voor de periode van 31 augustus 2014 tot 30 augustus 2021. Klagster klaagt bij het EHRM vanwege schending van artikel 8 EVRM.

Het EHRM overweegt dat het oordeel om de permante verblijfsvergunning van klagster in te trekken inbreuk maakt op het recht op respect voor haar privé en gezinsleven, mede gelet de lange tijd dat zij al in Zwitserland verblijft samen met haar man en kinderen. Het intrekken van de verblijfsvergunning is wel in lijn met de federale vreemdelingenwet, die tot doel heeft het voorkomen van wanorde of misdrijf. Met betrekking tot de noodzaak merkt het EHRM op dat er een onherroepelijke veroordeling ligt. Nu ook onderzocht is of de klagster terug kon naar het land van herkomst en de gevolgen voor de kinderen ook nader zijn onderzocht, hebben de nationale autoriteiten de feiten afdoende en overtuigend onderzocht en de belangen van klagster afgewogen tegen de belangen van de samenleving, aldus het EHRM. Daarmee is Zwitserland binnen de grenzen van de 'margin of appreciation' gebleven. EHRM: geen schending.

Joint dissenting opinion van rechters Felici en Guerra Martins.

EHRM – ARREST – 23 juli 2020 - M.K. t. Polen – persbericht – arrest (niveau 1) – 40503/17 - 42902/17 - 43643/17 - ECLI:CE:ECHR:2020:0723JUD004050317

Schendingen EVRM door Tsjetsjenen zonder beoordeling van hun asielaanvragen terug te sturen

Artikel 3 EVRM. De verschillende Tsjetsjeense klagers in deze zaak hebben meerdere keren geprobeerd asiel aan te vragen door af te reizen naar de grens tussen Belarus (Wit-Rusland) en Polen. De grenswachten stuurden hen telkens terug naar Wit-Rusland, zonder een behoorlijke beoordeling van hun aanvraag of de mogelijkheid om die beoordeling in Polen te mogen afwachten. Het Hof is van oordeel dat daarmee artikel 3 EVRM is geschonden. Het Hof oordeelt verder dat de Poolse staat ervan blijk heeft gegeven personen naar Wit-Rusland terug te sturen zonder oog te hebben voor hun persoonlijke situaties, zodat sprake is van een collectieve uitzetting. Hiermee is sprake van een schending van artikel 4 van het Vierde Protocol. Volgens het Hof is artikel 13 EVRM, in combinatie met de twee voorgaande artikelen, eveneens geschonden, bij gebrek aan adequate mogelijkheden om tegen de afwijzing van hun aanvraag op te komen. Ten slotte is de Poolse staat zijn verplichtingen onder artikel 34 EVRM niet nagekomen gelet op de weigering uitvoering te geven aan de voorlopige maatregelen van het Hof ter voorkoming van de uitzetting van de klagers.

B Chechen Refugees Unlawfully Refused Entry to Poland, Rules ECtHR ([liberties](#))

EHRM – ARREST – 28 juli 2020 – Pormes t. Nederland – persbericht – arrest (niveau 2) – 25402/14 – ECLI:CE:ECHR:2020:0728JUD002540214

Afwijzing van (tijdelijke) verblijfsvergunning niet in strijd met artikel 8 EVRM

Artikel 8 EVRM. Klager, een in 1987 geboren Indonesisch staatsburger, heeft geklaagd over de weigering van de Nederlandse overheid om hem een verblijfsvergunning te verstrekken, ondanks het feit dat klager al sinds zijn 4^e levensjaar in Nederland woont.

In 1991 is klager samen met zijn (vermoedelijke) vader, Nederlands staatsburger, vanuit Indonesië naar Nederland gekomen nadat zijn moeder was overleden. Nadat ook zijn vader in 1991 overleed verbleef klager bij zijn oom en tante, beiden Nederlands staatsburger. Toen hij 17 jaar oud was ontdekte klager dat hij, anders dan hij dacht, nooit de Nederlandse nationaliteit had verkregen en het land was binnengekomen op een toeristenvisum, welke zeven maanden na zijn aankomst was verlopen en nimmer was verlengd.

De aanvraag van klager voor een tijdelijke verblijfsvergunning is in 2007 afgewezen nu klager volgens de Staatsecretaris een gevaar voor de nationale veiligheid vormde wegens zijn recente veroordelingen. De Staatsecretaris heeft een afweging gemaakt tussen de ernst van de feiten waarvoor klager is veroordeeld, het aantal veroordelingen, de band die klager met Nederland heeft en de moeite die hij zou hebben om zich aan te passen aan een leven in Indonesië. Voorts heeft de Staatsecretaris benadrukt dat zijn verblijf in Nederland nooit legaal is geweest en rekening gehouden met de omstandigheid dat klager, zelfs toen zijn verblijfsstatus onzeker was, zich schuldig heeft gemaakt aan strafbare feiten.

Klager heeft Nederland in 2016 vrijwillig verlaten, waarbij hij middels een verklaring de lopende procedures om een verblijfsvergunning te verkrijgen heeft laten beëindigen in ruil voor financiële steun.

Het hof overweegt dat er, gelet op de door de Staatsecretaris gemaakte belangenafweging, geen sprake is geweest van een schending van artikel 8 EVRM.

HvJ – ARREST – 2 juli 2020 – zaak C-18/19 – Stadt Frankfurt am Main – Duitsland – ECLI:EU:C:2020:511 – conclusie – arrest

Vreemdelingenbewaring – Ernstige bedreiging

Richtlijn 2008/115/EG. Onder welke omstandigheden is het toegestaan dat een onderdaan van een derde land in afwachting van verwijdering tegelijkertijd in juridisch opzicht in bewaring kan worden gehouden en feitelijk in hechtenis kan worden genomen? Meer in het bijzonder, kan een dergelijke onderdaan in bewaring worden gesteld in een gevangenis en niet in een speciale inrichting als bedoeld in artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/115/EG, omdat van hem een ernstige bedreiging uitgaat voor lijf en leden van derden of voor belangrijke rechtsgoederen van binnenlandse veiligheid?

Hof: Artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/115/EG, staat niet in de weg aan een nationale regeling krachtens welke een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land, met het oog op verwijdering, in een gevangenis in bewaring kan worden gesteld – gescheiden van de gewone gevangenen –, omdat hij een werkelijke, actuele en voldoende ernstige bedreiging vormt die een fundamenteel belang van de samenleving of van de interne of externe veiligheid van de betrokken lidstaat aantast.

- 📌 EU-Hof: Illegale derdelanders die een bedreiging vormen voor de nationale veiligheid kunnen met het oog op hun verwijdering in een gevangenis worden ondergebracht ([ECER](#))

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-517/17 – Addis – Duitsland – ECLI:EU:C:2020:579 – conclusie – arrest

Afwijzing van een asielverzoek na de toekenning van internationale bescherming in een andere lidstaat

Richtlijn 2013/32/EU. Addis' verzoek om toekenning van de vluchtelingenstatus in Duitsland was door het Bundesamt niet-ontvankelijk verklaard op grond dat hem in Italië reeds de

vluchtelingenstatus was toegekend. Vast staat echter dat die beslissing is genomen in strijd met het aan Addis krachtens zowel het nationale recht als het Unierecht toekomende recht op een door de beslissingsautoriteit – in casu het Bundesamt – afgenomen persoonlijk onderhoud over de ontvankelijkheid van zijn verzoek. Dat recht is zowel in nationale wetgeving als in Uniewetgeving vastgelegd. Dit verzoek geeft aanleiding tot de fundamentele vraag welke gevolgen deze schending van een uitdrukkelijke en dwingende bepaling van de procedurerichtlijn heeft.

Hof: De artikelen 14 en 34 van richtlijn 2013/32/EU staan in de weg aan een nationale regeling op grond waarvan de niet-nakoming van de verplichting om de persoon die om internationale bescherming verzoekt in de gelegenheid te stellen om persoonlijk gehoord te worden alvorens een beslissing tot niet-ontvankelijkheid op grond van artikel 33, lid 2, onder a), van deze richtlijn wordt vastgesteld, niet leidt tot de nietigverklaring van die beslissing en de terugverwijzing van de zaak naar de beslissingsautoriteit, tenzij deze regeling de verzoeker in staat stelt om, in het kader van de beroepsprocedure tegen een dergelijke beslissing, persoonlijk al zijn argumenten tegen die beslissing uiteen te zetten tijdens een gehoor dat de in artikel 15 van de richtlijn genoemde toepasselijke voorwaarden en fundamentele waarborgen eerbiedigt, en ondanks deze argumenten geen andere beslissing kan worden genomen.

- EU-Hof: Beslissing op asiilverzoek zonder voorafgaand persoonlijk onderhoud moet door de rechter nietig kunnen worden verklaard ([ECER](#))

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – gevoegde zaken C-133/19, C-137/19 en C-137/19 – Belgische Staat – ECLI:EU:C:2020:577 – persbericht – conclusie – arrest

Gezinshereniging - Begrip een „minderjarig kind”

Richtlijn 2003/86/EG. Artikel 24, lid 2 en artikel 47 EU Handvest. De Belgische Raad van State vraagt het Hof naar de interpretatie van het begrip „minderjarige” in richtlijn 2003/86 (gezinshereniging): geldt een derdelander enkel als minderjarig indien hij niet alleen op de datum van zijn verzoek om toegang tot en verblijf in een lidstaat, maar ook op de datum waarop de overheid van die lidstaat uiteindelijk over zijn verzoek beslist, minderjarig is?

Het Hof oordeelt dat de datum van indiening van het verzoek tot toegang en verblijf de datum is die in aanmerking moet worden genomen om te bepalen of een gezinslid van een gezinshereniger een „minderjarig kind” is. Het beroep tegen de afwijzing van een verzoek van een minderjarig kind om gezinshereniging kan niet niet-ontvankelijk worden verklaard op de enkele grond dat het kind tijdens de gerechtelijke procedure meerderjarig is geworden.

Hof: Artikel 4, lid 1, eerste alinea, onder c), van richtlijn 2003/86/EG moet aldus worden uitgelegd dat de datum die als uitgangspunt moet worden genomen om te bepalen of een ongehuwde derdelander of staatloze een minderjarig kind in de zin van deze bepaling is, de datum is waarop het verzoek tot toegang en verblijf met het oog op gezinshereniging voor minderjarige kinderen wordt ingediend en niet die waarop door de bevoegde instanties van deze lidstaat op dit verzoek wordt beslist, in voorkomend geval na een beroep tegen een besluit tot afwijzing van een dergelijk verzoek.

Artikel 18 van richtlijn 2003/86, gelezen in het licht van artikel 47 EU Handvest, staat eraan in de weg dat het beroep tegen de afwijzing van een verzoek van een minderjarig kind om gezinshereniging niet-ontvankelijk wordt verklaard op de enkele grond dat het kind tijdens de gerechtelijke procedure meerderjarig is geworden.

- Family reunion, the rights of the child and effective remedies: latest CJEU judgment ([EU law analysis](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 16 juli 2020 – zaak C-193/19 – Migrationsverket – Zweden – ECLI:EU:C:2020:594 – conclusie

Gezinshereniging - Verplichting om een reisdocument over te leggen - SIS

Richtlijn 2003/86/EG. Schengenuitvoeringsovereenkomst. De vragen zijn gerezen in een geding tussen A, Gambiaans staatsburger en de Zweedse immigratiedienst over de weigering van deze dienst om A's verblijfstitel te verlengen omdat zijn identiteit niet met zekerheid vaststond. Dat besluit is genomen in een bijzondere context, aangezien de Noorse autoriteiten de betrokkene ter fine van

weigering van toegang hadden gesignaleerd in het Schengeninformatiesysteem (SIS), met name wegens het gebruik van meerdere aliassen op basis van vervalste paspoorten. Mag een lidstaat de verlenging van een verblijfstitel die aan een derdelander is afgegeven met het oog op gezinshereniging, afhankelijk stellen van de voorwaarde dat de betrokkene zijn identiteit ondubbelzinnig aantoont door een paspoort over te leggen dat ten minste even lang geldig is als het aangevraagde verblijfsrecht?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 25, lid 1, van de Schengenovereenkomst staat niet eraan in de weg dat een overeenkomstsluitende staat een verblijfstitel afgeeft op basis van een aanvraag die een derdelander vanuit die lidstaat heeft ingediend, ook al kan die derdelander zijn identiteit niet ondubbelzinnig aantonen en staat hij ter fine van weigering van toegang gesignaleerd in het SIS, mits de afgifte van die verblijfstitel is voorafgegaan door overleg met de overeenkomstsluitende staat die de signalering heeft verricht en gebaseerd is op een ernstige reden.

Artikel 5, lid 2, van richtlijn 2003/86/EG staat niet in de weg aan een nationale wettelijke regeling die voor de behandeling van een verblijfsaanvraag met het oog op gezinshereniging als voorwaarde stelt dat het betrokken gezinslid zijn identiteit ondubbelzinnig aantoont door bij zijn aanvraag een gewaarmerkt afschrift te voegen van een paspoort dat ten minste even lang geldig is als het aangevraagde verblijfsrecht.

Indien het betrokken gezinslid niet in staat is dat document over te leggen, kan de nationale bevoegde autoriteit de verblijfsaanvraag echter niet afwijzen op die enkele grond zonder vooraf een geïndividualiseerd onderzoek te verrichten, in het kader waarvan met name rekening moet worden gehouden met de redenen waarom het gezinslid het vereiste document niet kan overleggen alsmede met de samenwerking die het gezinslid aan de dag heeft gelegd om zijn identiteit ondubbelzinnig aan te tonen met een ander passend middel.

- A-G: EU-recht verzet zich niet tegen toekenning verblijfsvergunning aan derdelander die identiteit niet kan aantonen ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G PIKAMÄE – 2 juli 2020 – zaak C-441/19 – Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid – Nederland – Rechtbank Den Haag - ECLI:EU:C:2020:515 – conclusie

Asiel – Niet-begeleide minderjarige - Terugkeerplicht

Richtlijn 2008/115/EG. TQ heeft verklaard dat hij op 14 februari 2002 is geboren in Guinee. Volgens zijn asielrelaas is hij op zeer jonge leeftijd met zijn tante in Sierra Leone gaan wonen. Na het overlijden van zijn tante is hij in contact gekomen met een man uit Nigeria, die hem naar Europa heeft gebracht. In Amsterdam (Nederland) is hij slachtoffer geworden van mensenhandel en seksueel misbruik, waardoor hij thans met ernstige psychische klachten kampt. TQ heeft als niet-begeleide minderjarige asiel aangevraagd. Dat verzoek is afgewezen in 2018, maar de staatssecretaris heeft TQ voorlopig uitstel van vertrek verleend voor de duur van maximaal zes maanden. TQ is in beroep gegaan bij de rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's Hertogenbosch.

De verwijzende rechter plaatst vraagtekens bij het onderscheid dat wordt gemaakt tussen minderjarigen jonger dan 15 jaar en minderjarigen van 15 jaar en ouder, en wijst daarbij op het belang van het kind. Gelet op EU-richtlijn 2008/115, dat niet-begeleide minderjarigen als „kwetsbare personen” kwalificeert, is deze rechter van mening dat het niet de bedoeling van de Uniewetgever kan zijn geweest om de eis dat met gepaste aandacht voor het belang van het kind hulp wordt geboden, niet langer te laten gelden wanneer het terugkeerbesluit is uitgevaardigd.

In casu betoogt TQ dat hij niet weet waar zijn ouders verblijven en dat hij ze ook niet zou herkennen na terugkeer. Hij kent geen andere familieleden en zou zelfs niet weten of die er wel zijn. Hij kan niet terugkeren naar zijn land van herkomst omdat hij er niet is opgegroeid, er niemand kent en ook de taal niet spreekt. TQ heeft voorts verklaard dat hij het pleeggezin waarbij hij in Nederland woont, beschouwt als zijn familie.

De verwijzende rechter vraagt het Hof of de terugkeerrichtlijn 2008/115 en het EU Handvest vereisen dat een EU-lidstaat zich ervan dient te vergewissen of in het land van herkomst adequate opvang aanwezig is alvorens een niet-begeleide minderjarige kan worden teruggestuurd. En als een niet-begeleide minderjarige geen gevolg geeft aan zijn terugkeerplicht, en de lidstaat geen concrete handelingen verricht om tot uitzetting over te gaan, moet de terugkeerplicht dan worden geschorst

en daarmee rechtmatig verblijf worden toegestaan, met name wanneer de betrokkene de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt?

De verwijzende rechter benadrukt dat zolang geen onderzoek is verricht naar adequate opvangmogelijkheden, de staatssecretaris een minderjarige asielzoeker niet verwijderd. Volgens deze rechter lijkt de staatssecretaris in de praktijk dus te wachten totdat de asielzoeker 18 jaar oud en daarmee juridisch meerderjarig is, zodat het in de richtlijn 2008/115 bedoelde onderzoek niet langer vereist is.

Volgens de verwijzende rechter kan het niet zo zijn dat de staatssecretaris een terugkeerplicht oplegt en daarmee bepaalt dat voortgezet verblijf onrechtmatig is, en vervolgens geen verwijderingsmaatregelen neemt maar eenvoudigweg wacht totdat de asielzoeker meerderjarig is.

De AG adviseert het Hof te beslissen dat de EU-richtlijn 2008/115, in samenhang met het EU de autoriteiten van een lidstaat oplegt zich ervan te overtuigen dat er voor de betrokkene adequate opvang beschikbaar is in het land van terugkeer, alvorens een terugkeerverplichting op te leggen aan een niet-begeleide minderjarige.

Bovendien mogen lidstaten geen onderscheid maken naar de leeftijd van een niet-begeleide minderjarige (bv. ouder of jonger dan 15 jaar) om verblijf op hun grondgebied toe te staan wanneer vaststaat dat deze minderjarige niet in aanmerking komt voor de vluchtelingenstatus of voor subsidiaire bescherming.

Een lidstaat die een terugkeerbesluit heeft uitgevaardigd tegen een niet-begeleide minderjarige moet overigens alle nodige verwijderingsmaatregelen nemen en mag niet eenvoudigweg wachten totdat de betrokkene meerderjarig is. Opschorting of uitstel van de uitvoering van het terugkeerbesluit is slechts gerechtvaardigd indien de situatie in de staat van terugkeer na de vaststelling van dat besluit zodanig is gewijzigd, dat de lidstaat niet meer kan garanderen dat de minderjarige wordt teruggestuurd naar een familielid dan wel een aangewezen voogd of naar adequate opvangfaciliteiten. Ook kunnen de lidstaten in schrijnende gevallen of om humanitaire of andere redenen aan een illegaal op hun grondgebied verblijvende derdelander een zelfstandige verblijfsvergunning of een andere vorm van toestemming tot verblijf geven.

A-G: Artikel 10, lid 2, van richtlijn 2008/115/EG, gelezen in samenhang met artikel 5, onder a), van deze richtlijn en met artikel 24 EU Handvest, moet aldus worden uitgelegd dat de autoriteiten van een lidstaat, alvorens een terugkeerverplichting op te leggen aan een niet-begeleide minderjarige, zich ervan dienen te overtuigen dat er voor de betrokkene adequate opvang beschikbaar is in het land van terugkeer.

Artikel 6, lid 1, van richtlijn 2008/115, gelezen in het licht van artikel 21 EU Handvest, staat het de lidstaten niet toe om onderscheid te maken naar de leeftijd van een niet-begeleide minderjarige om verblijf op hun grondgebied toe te staan wanneer vaststaat dat deze minderjarige niet in aanmerking komt voor de vluchtelingenstatus of voor subsidiaire bescherming.

Artikel 8, lid 1, van richtlijn 2008/115 moet aldus worden uitgelegd dat een lidstaat die een terugkeerbesluit heeft uitgevaardigd tegen een niet-begeleide minderjarige, na het verstrijken van de termijn voor vrijwillig vertrek alle verwijderingsmaatregelen moet nemen die nodig zijn om dat besluit uit te voeren, en niet eenvoudigweg mag wachten totdat de betrokkene meerderjarig is. Opschorting of uitstel van de uitvoering van het terugkeerbesluit door de lidstaat is slechts gerechtvaardigd indien de situatie in de staat van terugkeer na de vaststelling van dat besluit zodanig is gewijzigd, dat de lidstaat niet meer kan garanderen dat de minderjarige overeenkomstig artikel 10, lid 2, van richtlijn 2008/115 wordt teruggestuurd naar een familielid dan wel een aangewezen voogd of naar adequate opvangfaciliteiten. Op grond van artikel 6, lid 4, van deze richtlijn kunnen de lidstaten in schrijnende gevallen of om humanitaire of andere redenen aan een illegaal op hun grondgebied verblijvende derdelander een zelfstandige verblijfsvergunning of een andere vorm van toestemming tot verblijf geven.

- A-G: Niet-begeleide minderjarige asielzoeker alleen uitzetten als in terugkeerland adequate opvang is (ECER)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – VK – 17 augustus 2020 – zaak C-247/20 - Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs*

Duurzaam verblijfsrecht – Ziektekostenverzekering – Afgeleid verblijfsrecht

Richtlijn 2004/38. Verzoekster is Pakistaans onderdaan. Zij heeft toestemming nodig om het Verenigd Koninkrijk binnen te komen en er te verblijven. Zij had tussen 2006 en 2014 een afgeleid verblijfsrecht omdat zij de verzorgster was van een EER-kind dat in zijn eigen levensbehoefte voorzag. Het verblijfsrecht van een EER-kind wordt toegekend als wordt voldaan aan de eisen van het beschikken over een ziektekostenverzekering en voorzien in de eigen levensbehoefte en niet ten laste komen van de overheidsfinanciën van de lidstaat. Het verblijfsrecht van het kind en het afgeleide recht van verzoekster zijn dus mede afhankelijk van het beschikken over de ziektekostenverzekering. Verzoekster beschikte over een ziektekostenverzekering met volledige dekking voor haar en haar gezin, maar niet gedurende de gehele periode. Ook heeft zij in bepaalde periodes te veel kinderbijslag ontvangen.

Uit zaak C-200/02 blijkt niet dat de persoon die zorgt voor een minderjarige dient te beschikken over een ziektekostenverzekering met volledige dekking. Uit zaak C-480/08 blijkt dat het recht van verblijf van de ouder die voor een kind met een verblijfsrecht zorgt, niet afhankelijk is van een ziektekostenverzekering met volledige dekking.

Prejudiciële vragen:

1. Dient een EER-kind met een duurzaam verblijfsrecht blijvend te beschikken over een ziektekostenverzekering met volledige dekking om zijn verblijfsrecht te behouden als persoon die in zijn eigen levensbehoeften voorziet overeenkomstig Regulation 4, lid 1, van de 2016 Regulations?
2. Vormt het in Regulation 4, lid 3, onder b), van het 2016 Regulations opgenomen vereiste [dat een student of een persoon die in zijn eigen levensbehoeften voorziet, voor de toepassing van Regulation 16, lid 2, onder b), ii), van de 2016 Regulations maar over een ziektekostenverzekering met volledige dekking in het Verenigd Koninkrijk wordt geacht te beschikken wanneer die verzekering deze persoon en al zijn betrokken familieleden dekt], een ongeoorloofd vereiste onder het Unierecht gelet op artikel 7, lid 1, van richtlijn 2004/38 en de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie in punt 70 van het arrest Teixeira C-480/08?
3. Dienen de tussen het VK en Ierland afgesproken wederkerigheidsregelingen inzake ziektekostenverzekering binnen de gemeenschappelijke reiszone in navolging van de beslissing in punt 53 van het arrest Ahmad tegen Secretary of State for the Home Department [2014] EWCA Civ 988 te worden beschouwd als „wederkerigheidsregelingen” en komen zij bijgevolg neer op ziektekostenverzekering met volledige dekking voor de toepassing van Regulation 4, lid 1, van de 2016 Regulations?

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Asylum: may a bogus Christian “convert” be returned to Iran?: *MR* ([law & religion](#))

NOOT – bij EHRM 5 mei 2020, M.N. e.a. t. België

Valt niet-verstrekken humanitair visum binnen rechtsmacht verdragsluitende partij en daarmee binnen rechtsmacht EHRM? ([NJ 2020/267, m.nt. C.M.J. Rynqaert](#))

NOOT – bij HvJ 12 november 2019, zaak C-233/18, Zubair Haqbin

Prof. mr. A.B. Terlouw en Mr. dr. K.M. Zwaan, 'Menselijke waardigheid en een waardige levensstandaard; de uitspraak van het Hof van Justitie inzake Zubair Haqbin', [NtER 2020-3-4](#)

NOOT – bij HvJ 2 april 2020, [gevoegde zaken C-715/17, C-718/17 en C-719/17](#), Commissie/Polen

Protecting the Formal Rule of Law in the EU's Asylum Policy: The CJEU's Judgment on the Asylum Relocation Mechanism ([EU law analysis](#))

REGELGEVING EU

- The proposed recast of the EU Returns Directive: voluntary return under threat? ([EU law analysis](#))
- Analysis of the United Kingdom's Proposal for a UK-EU Readmission Agreement ([EU law analysis](#))

EHRM factsheets

- [Accompanied migrant minors in detention](#) (mei 2020)
- [Unaccompanied migrant minors in detention](#) (juni 2020)
- [Migrants in detention](#) (nov 2019)
- [Dublin" cases](#) (juni 2016)
- [Collective expulsions of aliens](#) (juli 2020)

OVERIG

- EASO publishes a new COI report on Afghanistan: "Criminal law, customary justice and informal dispute resolution" ([EASO](#))
- The plight of unaccompanied migrant minors in Greek detention system: A national and international perspective ([European law blog](#))
- COA gestopt met delen persoonsgegevens asielzoekers met politie ([Privacyweb](#))
- EASO publishes a COI report: Afghanistan, State Structure and Security Forces ([EASO](#))
- EASO publishes a COI report: Venezuela Country Focus ([EASO](#))
- EASO publishes a COI report: Afghanistan, Key socio-economic indicators. Focus on Kabul City, Mazar-e Sharif and Herat City ([EASO](#))
- EASO publishes a COI report: Afghanistan, Anti-Government Elements (AGEs) ([EASO](#))
- Updated Qs and As on the legal issues of asylum-seekers crossing the Channel ([EU law analysis](#))
- Judicial dialogue about the Return Directive: Which role for courts in an era of executive governance? ([EU immigration law blog](#))

Belastingen

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 2 juli 2020 – [gevoegde zaken C-245/19 en C-246/19 – État du Grand-duché de Luxembourg – Grote Kamer – Luxemburg - ECLI:EU:C:2020:516 – persbericht – conclusie](#)

Inlichtingen over banktegoeden - Dubbelbelastingverdrag tussen Spanje en Luxemburg

Richtlijn 2011/16/EU. Artikelen 7, 8 en 47 EU Handvest. De Spaanse fiscale autoriteiten hebben Luxemburg verzocht om inlichtingen over banktegoeden van een Spaans onderdaan bij een bank in Luxemburg. Dit verzoek is gebaseerd op een dubbelbelastingverdrag tussen Spanje en Luxemburg ter vermindering van onder meer fraude in verband met de Spaanse vermogensbelasting. De vraag is of EU-richtlijn 2011/16 en de procedurewaarborgen (recht van beroep tegen bevel aan de bank om gegevens te verstrekken), in combinatie met het Handvest van de grondrechten, van toepassing zijn.

A-G geeft het Hof in overweging: [vrij vertaald] de betrokken belastingbetaler en andere derde partijen moeten de mogelijkheid hebben in rechte op te komen tegen een bevel tot informatievertrekking in het kader van een de uitwisseling van informatie tussen

belastingautoriteiten. Zonder die mogelijkheid wordt het recht op een effectief rechtsmiddel zoals neergelegd in het EU Handvest geschonden.

- ⓑ AG Kokott: tegen bevel om belastinginformatie te verstrekken moeten alle betrokkenen beroep kunnen instellen (Bijzonder strafrecht)
- ⓑ A-G: tegen bevel om belastinginformatie te verstrekken moeten alle betrokkenen beroep kunnen instellen (ECER)
- ⓑ Verzoek om inlichtingen over belastingplichtige te verstrekken is volgens A-G HvJ EU aanvechtbaar (Taxlive)

RECHTSPRAAK NL – Parket bij de Hoge Raad – 30 juni 2020 (publ. 17.7.20) - ECLI:NL:PHR:2020:657

Verlengde navorderingstermijn bij schenkingen - Vrij kapitaalverkeer

Artikel 63 VWEU. In geschil is of de regeling van de verlengde navorderingstermijn bij schenkingen (in casu op een Zwitserse bankrekening) waarvan geen aangifte is gedaan, een verboden beperking van het vrije kapitaalverkeer is. Tevens is in geschil of het Hof mocht afzien van het stellen van prejudiciële vragen zonder dat te motiveren.

In cassatie is in geschil of oplegging van de onderhavige navorderingsaanslag een verboden beperking van het vrije kapitaalverkeer is. Het Hof heeft geoordeeld dat de schenking op de Zwitserse bankrekening onder het begrip 'het verrichten van financiële diensten' valt, zodat de standstillbepaling van toepassing is. De vraag of sprake is van schending van artikel 63 VWEU behoeft volgens het Hof daarom geen behandeling meer. Daartegen is het eerste middel van belanghebbende gericht.

De A-G meent dat de schenking niet is aan te merken als een financiële dienst, zodat de standstillbepaling in casu niet van toepassing is. Daarom kan de beperking die voortvloeit uit artikel 66, eerste lid, aanhef en onder 2°, van de SW in combinatie met artikel 16, vierde lid, van de AWR, zijns inziens, zoals het Hof van Justitie dat noemt, niet 'ontsnappen' aan een toetsing op eventuele schending van het recht op vrij kapitaalverkeer, als bedoeld in artikel 63, eerste lid, VWEU. In dat kader is na te gaan of er een rechtvaardiging aanwijsbaar is voor de beperking.

Het Hof van Justitie heeft in de gevoegde zaken X en Passenheim-Van Schoot geoordeeld dat artikel 16, vierde lid, van de AWR in beginsel een verboden beperking van het vrije kapitaalverkeer vormt. Die beperking (de verlengde navorderingstermijn) kan echter gerechtvaardigd worden geacht wanneer voor de belastingautoriteiten van een lidstaat spaartegoeden en inkomsten uit deze tegoeden zijn verzwegen en deze autoriteiten geen aanwijzingen over het bestaan ervan hebben op basis waarvan zij een onderzoek kunnen instellen.

Uit de door het Hof vastgestelde feiten maakt de A-G op dat belanghebbende in 2015 is ingekeerd en dat pas in dat kader de schenking aan het licht gekomen is. De Inspecteur heeft de navorderingsaanslag met voldoende voortvarendheid opgelegd. Aldus heeft volgens de A-G te gelden dat de beperking die voortvloeit uit artikel 66, eerste lid, aanhef en onder 2°, van de SW in combinatie met artikel 16, vierde lid, van de AWR in casu gerechtvaardigd te achten is. Het eerste middel kan daarom niet tot cassatie leiden.

Voorts heeft het Hof geoordeeld in al hetgeen belanghebbende heeft aangevoerd geen reden te zien om een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie te stellen, omdat hier sprake is van een acte éclairé. Ook de A-G vindt dat sprake is van een acte éclairé

- ⓑ A-G: verlengde navorderingstermijn EU-proof (Taxence)

PREJUDICIËLE VERWIJZING - België – 27 juli 2020 – zaak C-241/20 - État belge

Belgische berekeningsvolgorde van belastingvermindering bij vrijgestelde buitenlandse inkomsten

Artikel 45 VWEU. Artikel 63 VWEU. BJ is een Belgisch ingezetene die zijn beroepsactiviteit tijdens de belastingjaren 2006 t/m 2010 heeft uitgeoefend in Luxemburg. Hij bezit daarnaast in zowel Luxemburg als België onroerend goed dat hij verhuurt. Bij het bepalen van de te betalen belasting

over de inkomsten van BJ is voor de genoemde belastingjaren de Overeenkomst tussen België en Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting toegepast. Vragen inzake de verenigbaarheid van de in België gehanteerde berekeningsvolgorde van belastingvermindering bij vrijgestelde buitenlandse inkomsten met artikel 45 VWEU.

NOOT – bij conclusie HvJ

AG Kokott: tegen bevel om belastinginformatie te verstrekken moeten alle betrokkenen beroep kunnen instellen ([Bijzonder strafrecht](#))

EHRM factsheet

[Taxation \(april 2019\)](#)

BREXIT

R.P. Nguyen, Fiscaal - Brexit: einde overgangperiode nabij - gevolgen op het gebied van douane en btw, in: [JUTD 2020/139](#)

OVERIG

A-G beantwoordt prejudiciële vragen over uitleg pensioenartikel in Belastingverdrag met Portugal ([Taxlive](#))

Belastingen, accijns

HvJ – CONCLUSIE A-G LA TOUR – 16 juli 2020 – zaak C-63/19 – Commissie/Italië – ECLI:EU:C:2020:596 - [conclusie](#)

Vrijstelling van accijns of verlaging van het accijnstarief - Bijdrage voor de aankoop van benzine en dieselolie ten gunste van de inwoners van de betrokken regio

Richtlijn 2003/96/EG. De Europese Commissie verzoekt het Hof vast te stellen dat Italië, door een in de regionale wetgeving van de regio Friuli-Venezia Giulia (Italië) vastgestelde verlaging van het accijnstarief voor als motorbrandstof gebruikte benzine en dieselolie toe te passen bij de verkoop van deze producten aan de inwoners van deze regio, de verplichtingen niet is nagekomen die op haar rusten krachtens de artikelen 4 en 19 van richtlijn 2003/96/EG. De Commissie is van mening dat de door de regio Friuli-Venezia Giulia ingevoerde regeling inzake de bijdrage voor de aankoop van motorbrandstoffen, voor zover die leidt tot een verlaging van het belastingniveau voor motorbrandstoffen in die regio, inbreuk maakt op het beginsel van een minimumbelasting en van één enkele belasting per product en per gebruik op het gehele grondgebied van de Italiaanse Republiek. Aangezien voor de uit deze regeling voortvloeiende verlaging van het accijnstarief geen machtiging is verleend op het niveau van de Unie, dient het Hof vast te stellen dat deze lidstaat de krachtens de artikelen 4 en 19 van richtlijn 2003/96 op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen.

A-G geeft het Hof in overweging het beroep te verwerpen aangezien de Commissie zich niet heeft gekweten van de bewijslast die op haar rust in het kader van een niet-nakomingsprocedure.

- EC toont volgens A-G HvJ EU niet aan dat Italië met tegemoetkomingsregeling accijnstarieven verlaagt ([Taxlive](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Finland – 20 juli 2020 – [gevoegde zaken C-221/20 en C-223/20](#) – A e.a.

Accijns alcohol - Verlaagd tarief voor kleine zelfstandige brouwerijen

Richtlijn 92/83/EEG. Moet een lidstaat die verlaagde accijnstarieven toepast op door kleine zelfstandige brouwerijen gebrouwen bier, eveneens de in artikel 4, lid 2 van de richtlijn opgenomen bepaling inzake de gezamenlijke heffing van kleine brouwerijen toepassen, of valt dat onder de beoordelingsbevoegdheid van de betrokken lidstaat? Heeft artikel 4, lid 2 van de richtlijn rechtstreekse werking?

BREXIT

Kennisgeving EC over accijns, 31 maart 2020

Belastingen, btw (Fi - S)

HvJ – ARREST – 2 juli 2020 – zaak C-231/19 – Blackrock Investment Management (UK) – VK – [ECLI:EU:C:2020:513](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Beleggingsfondsen

Richtlijn 2006/112/EG. De vennootschap BlackRock Investment Management (Blackrock) beheert zowel gemeenschappelijke beleggingsfonds als andere fondsen. Daartoe maakt zij gebruik van de diensten van BlackRock Financial Management (BFMI), een in de Verenigde Staten gevestigde vennootschap die tot hetzelfde concern behoort als BlackRock. BFMI exploiteert een computerplatform, Aladdin genaamd, dat een breed scala van diensten voor het beheer van beleggingen aanbiedt, zoals marktanalyse, prestatiecontrole, risico-evaluatie, toezicht op de naleving van wetgeving en uitvoering van transacties. Aangezien BFMI een vennootschap naar Amerikaans recht is, dient BlackRock in het kader van de verleggingsregeling zelf de btw te voldoen over de door BFMI verrichte diensten.

In het hoofdgeding is BlackRock het oneens met de belastingdienst over de toepassing van de vrijstelling overeenkomstig artikel 135, lid 1, onder g), van richtlijn 2006/112. Aangezien BFMI via Aladdin zonder onderscheid voor gemeenschappelijke beleggingsfondsen en andere fondsen beheersdiensten verricht, rijst de vraag welke belastingregeling op deze diensten van toepassing is, gelet op die vrijstelling.

De verwijzende rechter vraagt het Hof of, en zo ja onder welke voorwaarden, deze vrijstelling moet worden verleend gelet op de bijzondere omstandigheden van het geval, namelijk de verrichting van beheersdiensten voor alle soorten fondsen zonder onderscheid via één enkel computerplatform.

Hof: Artikel 135, lid 1, onder g), van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat één enkele dienst van beheer die door een computerplatform van een derde leverancier wordt verricht ten behoeve van een fondsenbeheerder die zowel gemeenschappelijke beleggingsfondsen als andere fondsen beheert, niet onder de vrijstelling van deze bepaling valt.

- Geen BTW-vrijstelling wanneer zowel gemeenschappelijke beleggingsfondsen als andere fondsen worden beheerd ([Taxlive](#))

HvJ – ARREST – 2 juli 2020 – zaak C-215/19 – Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö – Finland – [ECLI:EU:C:2020:518](#) – [geen conclusie](#) – [arrest](#)

Colocatediensten – Diensten van verhuur van onroerende goederen? – Plaats van heffing btw

Richtlijn 2006/112/EG. Uitvoeringsverordening (EU) nr. 282/2011. De vennootschap naar Fins recht A Oy exploiteert netwerken voor draadloze communicatiediensten en houdt zich ook bezig met de ontwikkeling van telecommunicatienetwerken en netwerkinfrastructuur. Deze vennootschap verricht met name colocatediensten ten behoeve van in Finland en in andere lidstaten gevestigde actoren op

IT-gebied die met servers die hun eigendom zijn telecommunicatieverbindingen ter beschikking stellen van hun eigen klanten. De servers worden geplaatst in ruimten die zijn uitgerust met de noodzakelijke telecommunicatieverbindingen en waar de vochtigheid en de temperatuur nauwkeurig worden geregeld voor het gebruik van deze servers in een gekoelde omgeving overeenkomstig de bestemming ervan.

De door A Oy aangeboden colocationdiensten omvatten de terbeschikkingstelling van een serverkast met een vergrendelbare deur, stroomtoevoer en diensten die een zo optimaal mogelijke operationele omgeving voor het gebruik van de servers moeten verzekeren, zoals controle van de temperatuur en de vochtigheid, koeling, bescherming tegen stroomtoevoeronderbrekingen, rookmelders voor branddetectie in de serverkasten en elektronische toegangscontrole. Verder zorgt deze vennootschap voor de algemene schoonmaak en de vervanging van de lampen.

De serverkasten bevinden zich in een door A Oy gehuurd gebouw waar zij met bouten aan de vloer zijn vastgezet. De gebruikers plaatsen vervolgens hun uitrusting in de serverkasten; die uitrusting wordt in de serverkasten vastgeschroefd en kan in enkele minuten worden verwijderd. De klanten krijgen geen eigen sleutel van de serverkast waarin ze hun server hebben geplaatst, maar kunnen op vertoon van een identiteitsbewijs een sleutel ontvangen bij de 24-uursconciërgedienst. A Oy heeft geen recht op toegang tot de serverkasten van de klanten. A Oy heeft de belastingdienst verzocht om een voorafgaande beslissing over de btw-regeling die op deze diensten moet worden toegepast.

De procedure gaat over de vraag hoe de plaats van de heffing van de btw over de door A Oy verrichte colocationdiensten moet worden bepaald.

Hof: Artikel 135, lid 1, onder l), van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat colocationdiensten waarbij de verrichter van die diensten zijn klanten serverkasten ter beschikking stelt voor de installatie van hun servers, en hun bijkomende goederen en diensten aanbiedt, zoals stroom en verschillende diensten die een optimale operationele omgeving voor het gebruik van die servers moeten verzekeren, geen diensten van verhuur van onroerende goederen vormen die onder de in die bepaling bedoelde vrijstelling van de btw vallen, aangezien – hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan – ten eerste deze dienstverrichter zijn klanten niet op passieve wijze een oppervlakte of ruimte ter beschikking stelt en hun niet het recht waarborgt om die te gebruiken als waren zij de eigenaar ervan, en ten tweede de serverkasten geen integrerend deel uitmaken van het gebouw waarin zij zijn opgesteld en er evenmin blijvend zijn geïnstalleerd.

Artikel 47 van richtlijn 2006/112,, en artikel 31 bis van uitvoeringsverordening (EU) nr. 282/2011 moeten aldus worden uitgelegd dat colocationdiensten waarbij de verrichter van die diensten zijn klanten serverkasten ter beschikking stelt voor de installatie van hun servers, en hun bijkomende goederen en diensten aanbiedt, zoals stroom en verschillende diensten die een optimale operationele omgeving voor het gebruik van die servers moeten verzekeren, geen diensten met betrekking tot onroerende goederen vormen in de zin van die bepalingen, wanneer die klanten niet beschikken over een uitsluitend gebruiksrecht op het deel van het gebouw waarin de serverkasten zijn geïnstalleerd, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

 Btw-vrijstelling niet van toepassing op colocationdiensten ([Taxlive](#))

HvJ – ARREST – 2 juli 2020 – zaak C-835/18 – Terracult – Roemenië - ECLI:EU:C:2020:520 – conclusie – arrest

Verleggingsregeling - Recht op herziening – Correctie facturen

Richtlijn 2006/112/EG. Een belastingplichtige is door de belastingdienst gecontroleerd. Na fouten te hebben vastgesteld met betrekking tot een bepaalde handeling waarbij deze belastingplichtige als leverancier optrad, heeft de belastingdienst een aanslag opgelegd waarbij de belastingplichtige werd verzocht aanvullende btw te betalen. De belastingplichtige heeft overeenkomstig de aanslag de gevraagde aanvullende btw betaald.

Later kwamen echter nieuwe feiten aan het licht waardoor een andere belastingregeling (verleggingsregeling) op de betrokken handeling van toepassing werd. Kan de nationale belastingdienst in die omstandigheden de belastingplichtige weigeren de relevante facturen te corrigeren en hem aldus het recht op herziening van de belasting weigeren op grond dat de facturen

betrekking hebben op handelingen die zijn verricht in een tijdvak dat aan een belastingcontrole is onderworpen en de belastingplichtige de daaruit voortvloeiende aanslag niet heeft betwist?

Hof: Richtlijn 2006/112/EG en de beginselen van fiscale neutraliteit, doeltreffendheid en evenredigheid verzetten zich tegen een nationale regeling of een nationale bestuurspraktijk op grond waarvan een belastingplichtige die handelingen heeft verricht die later onder de verleggingsregeling voor de belasting over de toegevoegde waarde (btw) bleken te vallen, de facturen voor deze handelingen niet kan corrigeren en zich, met het oog op teruggaaf van ten onrechte gefactureerde en door deze belastingplichtige onverschuldigd betaalde btw, niet op die correctie kan beroepen door een eerdere belastingaangifte te rectificeren of een nieuwe belastingaangifte in te dienen waarin die correctie is opgenomen, op grond dat deze handelingen zijn verricht in een tijdvak waarover reeds een belastingcontrole heeft plaatsgevonden, na afloop waarvan de bevoegde belastingautoriteit een aanslag had opgelegd, die door voornoemde belastingplichtige niet is betwist en derhalve definitief is geworden.

- ⓑ Roemeense regeling waarbij facturen niet meer gecorrigeerd kunnen worden in strijd met EU-recht (Taxlive)

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-716/18 – AJFP Caraş-Severin en DGRFP Timișoara – ECLI:EU:C:2020:540 – conclusie – arrest

btw-vrijstelling voor kleine ondernemingen - Uitoefening van meerdere vrije beroepen en verhuur van onroerend goed

Richtlijn 2006/112/EG. De onderhavige zaak heeft betrekking op de zogeheten btw-vrijstelling voor kleine ondernemingen volgens welke belastingplichtigen van wie de jaaromzet een bepaald bedrag niet overschrijdt, door de lidstaat van btw worden vrijgesteld. In Roemenië is dit bedrag vastgesteld op 65 000 EUR. De vraag die in casu rijst, is hoe dit bedrag moet worden berekend wanneer de belastingplichtige verschillende activiteiten verricht. In het onderhavige geval had de belastingplichtige in 2012 inkomsten verkregen uit adviesdiensten in de hoedanigheid van accountant, belastingconsulent en advocaat, als faillissementscurator, als schrijver en uit de verhuur van een onroerend goed.

Aangezien Roemenië de inkomsten/handelingen in de hoedanigheid van advocaat niet in deze berekening opneemt, zou de omzetlimiet van 65 000 EUR alleen worden overschreden wanneer de handelingen van verhuur mee in aanmerking worden genomen. Volgens artikel 288, eerste volzin, punt 4), van de btw-richtlijn mogen „handelingen met betrekking tot onroerende goederen” echter alleen worden meegerekend wanneer die handelingen, gelet op hun samenhang met andere handelingen, niet als louter bijkomstige handelingen kunnen worden aangemerkt. Het Hof moet zich nu voor het eerst buigen over de vraag of de verhuur van een onroerend goed als een „handeling met betrekking tot onroerende goederen” moet worden gekwalificeerd en wanneer sprake is van een „met andere handelingen samenhangende handeling” die als onbeduidend kan gelden.

Hof: Artikel 288, eerste alinea, punt 4, van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat, in het geval van een belastingplichtige natuurlijke persoon van wie de economische activiteit bestaat in de uitoefening van meerdere vrije beroepen en in de verhuur van een onroerend goed, deze verhuur geen „met andere handelingen samenhangende handeling” in de zin van die bepaling vormt wanneer deze handeling wordt verricht in het kader van een gebruikelijke beroepsactiviteit van de belastingplichtige.

- ⓑ HvJ EU vult begrip ‘met andere handelingen samenhangende handeling’ voor KOR in (taxlive)

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-374/19 – Finanzamt Bad Neuenahr-Ahrweiler – ECLI:EU:C:2020:546 – geen conclusie – arrest

Wijziging in het recht op aftrek – Investeringsgoed dat zowel voor belaste handelingen als voor vrijgestelde handelingen wordt gebruikt – Beëindiging van de activiteit waarvoor recht op aftrek bestaat

Richtlijn 2006/112/EG. De zaak gaat over de herziening van de aftrek van de btw die de belastingplichtige heeft voldaan voor de bouw van een cafetaria die aanleunt tegen het woon-zorgcentrum dat zij exploiteert voor handelingen die van btw zijn vrijgesteld.

Hof: De artikelen 184, 185 en 187 van richtlijn 2006/112/EG staan niet in de weg aan een nationale regeling volgens welke een belastingplichtige die gerechtigd is tot pro-rata-aftrek van btw over de bouw van een zowel voor belaste handelingen als voor vrijgestelde handelingen bestemde cafetaria die aanleunt tegen het woon-zorgcentrum dat hij exploiteert voor handelingen die van btw zijn vrijgesteld, verplicht is de oorspronkelijke btw-aftrek te herzien wanneer deze belastingplichtige geen belaste handelingen meer verricht in de ruimten van die cafetaria, voor zover hij wel vrijgestelde handelingen in deze ruimten is blijven verrichten en hij die dus alleen voor deze handelingen verder heeft gebruikt.

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-424/19 – UR – Roemenië - ECLI:EU:C:2020:581 – geen conclusie – arrest

Begrip ‚belastingplichtige’ – Advocaat btw-plichtig? - Nationale uitspraak die in strijd is met het Unierecht – Gezag van gewijsde

Richtlijn 2006/112/EG. Verzoeker is een in Roemenië gevestigd advocatenkantoor. Hij verschilt van mening met de dienst openbare financiën over zijn btw-plicht. Verzoeker beroept zich op een nationale uitspraak van 2018 dat definitief geworden is, waarbij de rechter heeft geoordeeld dat een belastingplichtige, die het vrij beroep van advocaat uitoefent, geen economische activiteit uitoefent en derhalve niet kan worden beschouwd als iemand die goederen levert of diensten verricht, aangezien de overeenkomsten die hij met zijn cliënten sluit, overeenkomsten voor juridische bijstand zijn en geen overeenkomsten voor het verrichten van diensten. De verwijzende rechter heeft de volgende vragen gesteld: Valt bij de toepassing van artikel 9, lid 1, van richtlijn 2006/112 ook de beoefenaar van het beroep van advocaat onder het begrip ‚belastingplichtige’?

Is het op grond van het beginsel van voorrang van het Unierecht mogelijk dat in een latere procedure wordt afgeweken van het gezag van gewijsde van een definitieve rechterlijke uitspraak waarin in essentie is geoordeeld dat bij de toepassing en de uitlegging van de nationale regeling inzake de belasting over de toegevoegde waarde de advocaat geen goederen levert, geen economische activiteit verricht, en geen dienstenovereenkomsten maar overeenkomsten voor juridische bijstand sluit?”

Hof: Artikel 9, lid 1, van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat een persoon die het beroep van advocaat uitoefent, moet worden beschouwd als een „belastingplichtige” in de zin van die bepaling.

Het Unierecht verzet zich ertegen dat een nationale rechter het beginsel van het gezag van gewijsde in een geschil inzake de btw toepast, wanneer dit geschil geen betrekking heeft op hetzelfde belastingtijdvak als dat welk aan de orde was in het geschil dat heeft geleid tot de rechterlijke beslissing met gezag van gewijsde, en evenmin hetzelfde voorwerp heeft als dit geschil, en de toepassing van dit beginsel eraan in de weg staat dat die rechter de regelgeving van de Unie inzake btw in aanmerking neemt.

- ▣ Advocaat oefent vrij beroep uit en is belastingplichtige voor BTW-heffing ([taxlive](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 16 juli 2020 – BAKATI PLUS - ECLI:EU:C:2020:599 - conclusie

Goederen die deel uitmaken van persoonlijke bagage van niet in de Unie gevestigde reizigers – Begrip ‚persoonlijke bagage’ – Fraude – Weigering van het recht op btw-aftrek”

Richtlijn 2006/112/EG. In richtlijn 2006/112/EG is bepaald dat leveringen van goederen die deel uitmaken van de persoonlijke bagage van reizigers naar buiten de Europese Unie onder bepaalde voorwaarden zijn vrijgesteld van btw. De verwijzende rechter verzoekt het Hof om uitlegging van het begrip „persoonlijke bagage van reizigers”. Hij vraagt zich in het bijzonder af of hij gebruik mag maken van de douanewetgeving waarin dezelfde of een soortgelijke uitdrukking wordt gebruikt, dan wel of hij uitsluitend rekening dient te houden met de „algemene betekenis van de woorden”.

A-G geeft het Hof in overweging de eerste en de tweede prejudiciële vraag te antwoorden als volgt:

- *„Het begrip ‚persoonlijke bagage van reizigers’ als bedoeld in artikel 147 van richtlijn 2006/112/EG mag niet uitsluitend worden uitgelegd aan de hand van de algemene betekenis van de woorden, maar moet ook worden uitgelegd met inachtneming van de context waarin het wordt gebruikt en de doelstellingen die worden nagestreefd door de regeling ter zake van die belasting.*
- *Het Verdrag van New York van 4 juni 1954 inzake douanefaciliteiten ten behoeve van het toeristenverkeer en het aanvullend protocol, en artikel 1, punt 5, van gedelegeerde verordening (EU) 2015/2446, vormen niet de context aan de hand waarvan artikel 147 van richtlijn 2006/112 moet worden uitgelegd.*
- *De vrijstelling van de btw voor leveringen van goederen die naar een plaats buiten de Europese Unie worden vervoerd in de persoonlijke bagage van reizigers als bedoeld in artikel 147 van richtlijn 2006/112, is onder meer verbonden aan de voorwaarde dat de uitvoer geen handelskarakter heeft.”*

 Verduidelijking begrip ‚persoonlijke bagage van reizigers’ door A-G HvJ EU ([taxlive](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland - 8 juli 2020 – zaak C-228/20 - I

Particulier ziekenhuis – Omzetbelasting - Btw

Richtlijn 2006/112/EG. Verzoekster is een kapitaalvennootschap en verricht ziekenhuisdiensten. Ze is echter geen planziekenhuis of publiekrechtelijk lichaam. Bij een controle in het kader van omzetbelasting is de controleur tot de conclusie gekomen dat de handelingen van verzoekster niet zijn vrijgesteld van omzetbelasting. Verzoekster betwist dit. De verwijzende rechter vraagt zich ten eerste af of de Duitse wet op omzetbelasting verenigbaar is met de btw-richtlijn. Hiernaast vraagt de verwijzende rechter zich af onder welke sociale voorwaarden particuliere ziekenhuizen vergelijkbaar zijn met publiekrechtelijke lichamen in de zin van de btw-richtlijn.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 4 augustus 2020 – zaak C-269/20 - Finanzamt T.

Indeling economische activiteiten

Zesde richtlijn (77/388/EEG). Richtlijn 2006/112/EG. Verzoekster is enerzijds een belastingplichtige voor het verlenen van medische zorg aan patiënten, en anderzijds geen belastingplichtige voor de opleiding van studenten. Verzoekster is tevens een overkoepelend orgaan van U-GmbH die schoonmaakwerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden vonden plaats in zowel de faculteitsruimten die voor de verzorging van patiënten zijn bedoeld, als in ruimten die worden gebruikt voor de opleiding van studenten. Verweerder (de belastingdienst) ging ervan uit dat verzoeksters bedrijven één onderneming vormden. Aan de hand van het onder de overheidstaak vallende deel van de schoongemaakte ruimten berekende verweerder btw die €814,12 hoger was. Het hiertegen gemaakte bezwaar werd afgewezen. Vraag is o.a. hoe economische activiteiten moeten worden ingedeeld bij een entiteit die enerzijds wel en anderzijds niet belastingplichtig is. Vragen

betreffen ook juridisch zelfstandige personen die financieel/economisch nauw verbonden zijn; hoe worden zij als belastingplichtig aangemerkt.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 13 augustus 2020 – [zaak C-294/20 – GE Auto Service Leasing*](#)

Btw-teruggaaf – Misbruik van recht – Te laat verstrekte documenten

Richtlijn 2006/112/EG. Richtlijn 2008/9/EG. Achtste richtlijn (79/1072/EEG). Vraag is o.a. of een rechterlijke instantie de documenten dient te beoordelen die een niet in de lidstaat gevestigde belastingplichtige te laat heeft verstrekt ter rechtvaardiging van zijn recht op btw-teruggave, in strijd met de artikelen 3 en 7 van richtlijn 79/1072 of de artikelen 15, 8 en 9 van richtlijn 2008/9, en in strijd met de rechtspraak van het Hof daarover.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Frankrijk – 12 augustus 2020 – [C-299/20 Icade Promotion Logement*](#)

Winstmargebelasting – Cessie bouwterreinen

Richtlijn 2006/112/EG. Verzoeker heeft de door haar gerealiseerde cessie van bouwterreinen aan particulieren in 2007 en 2008 onder het stelsel van btw over de winstmarge aangegeven. Verzoeker heeft de belastingdienst verzocht om teruggaaf van de daarover afgedragen belasting. De belastingdienst heeft dit geweigerd, waarop verzoeker het geschil aan de belastingrechter heeft voorgelegd. Vraag is o.a. of de winstmargebelasting uitsluitend kan worden toegepast op leveringen van onroerend goed waarvan de verwerving aan de btw onderworpen is geweest, zonder dat de doorverkopende belastingplichtige die belasting kon aftrekken?

COVID-19

- Besluit (EU) 2020/1101 van de Commissie van 23 juli 2020 tot wijziging van Besluit (EU) 2020/491 van de Commissie van 3 april 2020 waarbij vrijstelling van rechten bij invoer en van btw op invoer wordt verleend voor goederen die nodig zijn om de gevolgen van de COVID-19-uitbraak in 2020 te bestrijden, [PB L 241 van 27.7.2020](#)

BREXIT

[Kennisgeving EC over btw - goederen](#), 16 april 2020

[Kennisgeving EC over btw - diensten](#), 15 juni 2020

Belastingen, douane en tariefindeling

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-76/19 – Direktor na Teritorialna direktsiya Yugozapadna Agentsiya « Mitnitsi » – Bulgarije – ECLI:EU:C:2020:543 – geen conclusie – arrest

Vaststelling douanewaarde – Royalty's aan moedermaatschappij

Verordening (EEG) nr. 2913/92 (CDW). Verordening (EEG) nr. 2454/93 (TCDW). Het betreft een geding over de vraag of royalty's die aan een moederonderneming zijn betaald in aanmerking moeten worden genomen voor de vaststelling van de douanewaarde van ingevoerde goederen die werden gekocht bij derde leveranciers.

Hof: Artikel 32, lid 1, onder c), van verordening (EEG) nr. 2913/92, gelezen in samenhang met artikel 157, lid 2, artikel 158, lid 3, en artikel 160 van verordening (EEG) nr. 2454/93, moet aldus worden uitgelegd dat een evenredig deel van het bedrag van de royalty's die een onderneming aan haar moedermaatschappij betaalt als tegenprestatie voor de levering van knowhow voor de vervaardiging van eindproducten, dient te worden toegevoegd aan de voor ingevoerde goederen werkelijk betaalde

of te betalen prijs, in omstandigheden waarin deze goederen, naast andere bestanddelen, bestemd zijn om deel uit te maken van die eindproducten en door de eerste onderneming worden gekocht bij verkopers die losstaan van de moedermaatschappij, wanneer de royalty's niet werden opgenomen in de prijs die daadwerkelijk is betaald of moet worden betaald voor deze goederen; de royalty's betrekking hebben op de ingevoerde goederen, wat veronderstelt dat er een voldoende nauwe band bestaat tussen de royalty's en deze goederen; de betaling van de royalty's een voorwaarde is voor de verkoop van die goederen, zodat zonder deze betaling de verkoopovereenkomsten betreffende de ingevoerde goederen niet zouden zijn gesloten en deze goederen niet zouden zijn geleverd, en de royalty's op passende wijze kunnen worden toegedeeld aan de hand van objectieve en meetbare gegevens, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan, rekening houdend met alle relevante gegevens, met name de juridische en feitelijke verhoudingen tussen de koper, de respectieve verkopers en de licentiegever.

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-391/19 – Unipack – Bulgarije – ECLI:EU:C:2020:547 – geen conclusie – arrest

Vergunning voor het gebruik van de regeling bijzondere bestemming – Terugwerkende kracht – Begrip ‚buitengewone omstandigheden‘

Verordening (EU) nr. 952/2013 (DWU). Gedelegeerde verordening (EU) 2015/2446. Dit verzoek gaat over de invoer van goederen door Unipack vóór de indiening van de aanvraag voor een vergunning voor het gebruik van de regeling bijzondere bestemming.

Hof: Artikel 172, lid 2, van gedelegeerde verordening (EU) 2015/2446 moet aldus worden uitgelegd dat elementen als het feit dat de geldigheid van een beschikking betreffende een bindende tariefinlichting als gevolg van een wijziging van de gecombineerde nomenclatuur voortijdig is verstreken, het feit dat de douaneautoriteiten niet hebben gereageerd op invoer met een onjuiste code of het feit dat de goederen zijn gebruikt voor een van het antidumpingrecht vrijgesteld doel, niet kunnen worden aangemerkt als „buitengewone omstandigheden“ in de zin van deze bepaling om op grond van artikel 254 van verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 9 oktober 2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie een vergunning met terugwerkende kracht te verlenen om de regeling bijzondere bestemming als bedoeld in dit artikel te gebruiken.

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-97/19 – Pfeifer & Langen – ECLI:EU:C:2020:574 – conclusie – arrest

Herziening van de aangifte – Wijziging van de naam van de aangever

Verordening (EEG) nr. 2913/92 (CDW). Artikel 78, lid 1, van verordening (EEG) nr. 2913/92 bood de douaneautoriteiten de mogelijkheid om, na de vrijgave van de in de douaneaangifte genoemde goederen, ambtshalve of op verzoek van de aangever tot herziening van die aangifte over te gaan. In deze prejudiciële verwijzing wordt nu de vraag gesteld of de douaneautoriteiten op grond van die bepaling de naam van de aangever mochten wijzigen voor zover de identiteit van de aangever wegens een kennelijke vergissing te goeder trouw niet correct was opgegeven. De belangrijkste vraag in deze zaak betreft de werkingssfeer van artikel 78.

Hof: Artikel 78, lid 3, van verordening (EEG) nr. 2913/92 moet aldus worden uitgelegd dat de douaneautoriteiten een verzoek om herziening van een douaneaangifte kunnen inwilligen dat erop ziet een relatie van indirecte vertegenwoordiging te doen uitkomen tussen een volmachtouder die bij vergissing heeft vermeld dat hij uitsluitend in eigen naam en voor eigen rekening handelde, hoewel hij beschikte over een volmacht van de houder van het invoercertificaat, en de volmachtgever voor wiens rekening de aangifte is gedaan.

HvJ - ARREST - 16 juli 2020 - zaak C-496/19 - Antonio Capaldo - Italië - ECLI:EU:C:2020:583 - geen conclusie - arrest

Verzoek tot herziening van de douaneaangifte

Verordening (EEG) nr. 2913/92. In 2011 heeft verzoekster in het hoofdgeding uit China tuinpriëlen ingevoerd, waarvan er een aantal een ijzeren structuur hadden en andere een aluminium structuur. Zij heeft deze aangegeven onder tariefpost 6306 12 00 00, die voor het betrokken goed voorziet in een douanetarief van 12 %. Zij heeft nadien meer invoerhandelingen verricht onder dezelfde tariefpost. Na een interne audit door een douaneadvieskantoor was verzoekster in het hoofdgeding evenwel van mening dat de op die tuinpriëlen toegepaste tariefposten niet juist waren. Volgens haar hadden de tuinpriëlen met een ijzeren structuur moeten worden ingedeeld in tariefpost 7308 90 99 00, waarvoor een nultarief geldt, en die met een aluminium structuur in tariefpost 7610 90 99 00, waarvoor een douanetarief van 6 % geldt. Derhalve heeft verzoekster in het hoofdgeding bij het douanekantoor twee verzoeken ingediend, ten eerste, tot herziening van haar douaneaangiften en, ten tweede, tot teruggaaf van de bedragen die zij haars inziens niet had hoeven betalen aan douanerechten en belasting over de toegevoegde waarde indien de tariefpost die zij voorstelt, was gebruikt. Het douanekantoor heeft deze verzoeken afgewezen.

Hof: Artikel 78 van verordening (EEG) nr. 2913/92 verzet zich niet tegen de inleiding van de daarin vastgelegde procedure voor herziening van de douaneaangifte, ook al was het betrokken goed bij een eerdere invoer, zonder betwisting, aan een fysieke inspectie onderworpen waarbij de tariefindeling ervan werd bevestigd.

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Duitsland - 6 juli 2020 - gevoegde zaken C-197/20 en C-216/20 - KAHL e.a.

Tariefindeling bijenwas

Verordening (EEG) nr. 2658/87. Verzoekster is van mening dat de bijenwas ingedeeld dient te worden als "ruw" onder de GN-onderverdeling. Verweerster betwist dit en stelt dat de was onderverdeeld dient te worden als "andere" bijenwas. De verwijzende rechter vraagt zich af of de toelichting op de gecombineerde nomenclatuur van toepassing is waarin het woord "gesmolten" voorkomt. Indien dit niet het geval is, vraagt de rechter zich af of het begrip "ruw", gesmolten bijenwas, deels vrij van onzuiverheden omvat.

PREJUDICIËLE VERWIJZING - VK - 14 juli 2020 - zaak C-209/20 - Renesola UK

Antidumpingrechten zonnemodules uit China - Compenserend recht op invoer - Oorsprong van de goederen

Verordening (EEG) nr. 2913/92 (VCDW). Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1238/2013. Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1239/2013. Uitvoeringsverordening 1357/2013. ReneSola importeert zonnemodules die in India worden geassembleerd, maar waarbij de zonnecellen in China zijn geproduceerd. Zonnemodules zijn samengesteld uit zonnecellen en worden ingebouwd in fotovoltaïsche zonnepanelen, die kunnen worden aangesloten op huishoudelijke elektrische installaties. Op grond van uitvoeringsverordening 1357/2013 is vastgesteld dat de zonnemodules van oorsprong uit China waren. Daarom heeft de MHRC zijn antidumpingrechten en compenserende rechten aangerekend. ReneSola was echter van mening dat de zonnemodules moesten worden geacht van oorsprong uit India te zijn, zodat de genoemde rechten niet verschuldigd waren (de modules waren immers van Indiase oorsprong en waren niet uit China verzonden). ReneSola heeft bij de rechter beroep ingesteld tegen het besluit van de HMRC. De rechter heeft het beroep afgewezen.

Vraag is of uitvoeringsverordening 1357/2013 in strijd met het vereiste in artikel 24 van het douanewetboek m.b.t de vraag waar goederen hun oorsprong hebben? Zo ja, vormt de assemblage van zonnemodules uit zonnecellen en andere onderdelen een ingrijpende verwerking of bewerking?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Letland – 13 juli 2020 – zaak C-230/20 – BTA Baltic Insurance Company

CDW – Verjaringstermijn voor de borg?

Verordening (EEG) nr. 2913/92 (CDW). Verzoekster heeft een algemene zekerheid gesteld ten behoeve van SIA "H9L" in het kader van een algemene zekerheidsovereenkomst. De belastingdienst heeft bij een douanecontrole van SIA "H9L" vastgesteld dat de goederen die voor "douane-entrepot" waren aangegeven daar niet aanwezig waren. De belastingdienst vorderde de verschuldigde invoerrechten. De gerechtsdeurwaarder heeft na een lange en vruchteloze poging tot tenuitvoerlegging de invorderingsbesluiten weer doen toekomen aan de belastingdienst. Daarop heeft de belastingdienst zich tot verzoekster - in haar hoedanigheid van borg - gericht om de betaling van de belastingschuld van SIA "H9L" te eisen. Verzoekster vindt dat een termijn van meer dan vier jaar vanaf de administratieve handeling tot vaststelling van de douaneschuld niet als redelijk kan worden aangemerkt.

De vragen hebben betrekking op de geldende termijnen voor de borg, en of de borg daarvoor gelijkgesteld kan worden aan een schuldenaar. Is een redelijk verjaringstermijn van toepassing op de borg?

RECHTSPRAAK NL – EINDUITSPRAAK - Hoge Raad – 10 juli 2020 – na prejudiciële verwijzing ECLI:NL:HR:2018:265 – na arrest HvJ C-160/18 - ECLI:NL:HR:2020:1269

Aanvullende invoerrechten - Ingevoerd pluimveevlees – Cif-invoerprijs – Representatieve prijs

Verordening (EG) nr. 1234/2007 (de integrale GMO-verordening). Verordening (EG) nr. 1484/95. op de communautaire markt met verlies doorverkocht onder de representatieve prijs; verwerping cif-invoerprijs; heffing van aanvullende rechten op basis van de representatieve prijs.

COVID-19

- Besluit (EU) 2020/1101 van de Commissie van 23 juli 2020 tot wijziging van Besluit (EU) 2020/491 van de Commissie van 3 april 2020 waarbij vrijstelling van rechten bij invoer en van btw op invoer wordt verleend voor goederen die nodig zijn om de gevolgen van de COVID-19-uitbraak in 2020 te bestrijden, *PB L 241 van 27.7.2020*

BREXIT

Kennisgeving EC over douane, inclusief preferentiële oorsprong, 14 juli 2020

Kennisgeving EC over verboden en beperkingen van invoer en uitvoer, o.a. invoer en uitvoercertificaten, 15 mei 2020

Belastingen, vennootschappen en vrij verkeer kapitaal

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 3 augustus 2020 – zaak C-257/20 – „Viva Telecom Bulgaria”

Belastingregeling renteloze lening

Richtlijn 2003/49/EG. Richtlijn 2008/7/EG. Viva Telekom Bulgaria, de kredietnemer, en haar enige aandeelhouder „InterV Investment” (gevestigd in Luxemburg, hierna: kredietverstrekker), hebben een kredietovereenkomst gesloten (€145.700.910,32). Het krediet werd renteloos verstrekt en de terugbetaling werd zestig jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst verschuldigd. Partijen zijn het oneens over de boekhoudkundige verwerking van de lening en over de vraag of deze lening als een financieel passivum dan wel als een deel van het eigen vermogen moet worden aangemerkt.

Vraag is o.a. of niet-betaalde rente over een renteloze lening die een moedermaatschappij met zetel in een andere lidstaat heeft toegekend aan een ingezeten dochteronderneming en waarvan de terugbetaling 60 jaar later is verschuldigd, aan bronbelasting is onderworpen?

Brexit

Algemeen

- [Folder met overzicht Brexit tijdens overgangperiode \(augustus 2020\) \(interactieve versie\)](#)
- [Brexit: Commissie-overzicht belangrijkste veranderingen na einde van overgangperiode \(ECER\)](#)

Onderwerpen in deze mededeling zijn: handel in goederen en douaneformaliteiten, handel in diensten (financieel, transport, beroepskwalificaties en audiovisueel), energie, reizen en toerisme, sociale zekerheid, vennootschapsrecht, IE, persoonsgegevens en internationale overeenkomsten.

Kennisgevingen EC

[Kennisgeving EC over dierfokkerij \(zoötechniek\)](#), 8 april 2020

[Kennisgeving EC over vervoer van levende dieren](#), 1 april 2020

[Kennisgeving EC over biociden](#), 17 juni 2020

[Kennisgeving over EU-regels op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen en residuen van bestrijdingsmiddelen](#), 30 maart 2020, vervangt die van 18 februari 2019

[Kennisgeving EC over gefluoreerde broeikasgassen](#), 13 juli 2020

[Kennisgeving EC over asset management](#), 7 juli 2020

[Kennisgeving EC over bank- en betaaldiensten](#), 7 juli 2020

[Kennisgeving EC over credit rating agencies](#), 7 juli 2020

[Kennisgeving EC over toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening \(IBPV's\)](#), 14 juli 2020

[Kennisgeving EC over het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf \(Solvabiliteit II\)](#), 13 juli 2020

[Kennisgeving EC over invasieve uitheemse soorten](#), 22 juni 2020

[Kennisgeving EC over markten in financiële instrumenten](#), 13 juli 2020

[Kennisgeving EC over audiovisuele diensten](#), 26 mei 2020

[Kennisgeving EU over industriële producten](#), 13 maart 2020

[Kennisgeving EC over luchtvaartbeveiliging en maritieme beveiliging](#), 28 april 2020

[Kennisgeving EC over luchtvaartveiligheid](#), 16 maart 2020

- Kennisgeving EC over luchtvervoer, 16 maart 2020
- Kennisgeving EC over consumentenrechten en passagiersrechten, 17 maart 2020
- Kennisgeving EC over clinical trials, 7 mei 2020
- Kennisgeving EC over vennootschapsrecht, 3 juli 2020
- Kennisgeving EC over auteursrecht, 23 juni 2020
- Kennisgeving EC over EU domeinnamen, 26 mei 2020
- Kennisgeving EC over uitputting IE-rechten, 26 juni 2020
- Kennisgeving EC over douane, inclusief preferentiële oorsprong, 14 juli 2020
- Kennisgeving EC over bescherming persoonsgegevens en Brexit, 6 juli 2020
- Kennisgeving EC over electronic commerce en net neutraliteit, 26 mei 2020
- Kennisgeving EC over community eco-management and audit scheme (EMAS), 14 juli 2020
- Kennisgeving EU over broeikasgasemissierechten, 7 juli 2020
- Kennisgeving EC over eco-label, 26 juni 2020
- Kennisgeving EC over elektronische communicatie, inclusief roaming, 12 maart 2020
- Kennisgeving EC over ondernemingsraden, 21 april 2020
- Kennisgeving EC over accijns, 31 maart 2020
- Kennisgeving EC over diervoeding, 13 maart 2020
- Kennisgeving EC over levensmiddelen, 13 maart 2020
- Kennisgeving EC over genetisch gemodificeerde organismen, 1 april 2020
- Kennisgeving EC over geoblocking, 26 mei 2020
- Kennisgeving EC over beschermde oorsprongsbenaming, 6 juli 2020
- Kennisgeving EC over goede laboratoriumpraktijken (GLP), 19 juni 2020
- Kennisgeving EC over zeevervoer, 4 juni 2020
- Kennisgeving EC over kooldioxide-emissies voor maritiem vervoer, 16 juli 2020
- Kennisgeving EC over geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik, 13 maart 2020
- Kennisgeving EC over typegoedkeuring van voertuigen, systemen, onderdelen en separate technische eenheden, 14 juli 2020
- Kennisgeving EC over diergezondheid, dierenwelzijn en volksgezondheid, in verband met het verkeer van levende dieren, 13 maart 2020
- Kennisgeving EC over gewasbeschermingsmiddelen en residuen van bestrijdingsmiddelen, 25 mei 2020
- Kennisgeving EC over natuurlijk mineraalwater, 24 april 2020
- Kennisgeving EC over online aankoop met pakketbezorging, 16 maart 2020
- Kennisgeving EC over biologische producten, 25 maart 2020
- Kennisgeving EC over posttransactionele financiële diensten, 14 juli 2020
- Kennisgeving EC over verboden en beperkingen van invoer en uitvoer, o.a. invoer en uitvoercertificaten, 15 mei 2020
- Kennisgeving EC over gezondheid van planten en dieren, 13 maart 2020

[Kennisgeving EC over btw - goederen](#), 16 april 2020

[Kennisgeving EC over btw - diensten](#), 15 juni 2020

[Kennisgeving EC over plant reproductive material](#), 15 mei 2020

[Kennisgeving EC over plant variety rights](#), 25 juni 2020

[Kennisgeving EC over bescherming van dieren bij het doden](#), 12 mei 2020

[Kennisgeving EC over pyrotechnische producten](#), 6 juli 2020

[Kennisgeving EC over wegvervoer](#), 13 juli 2020

[Kennisgeving EC over treinvervoer](#), 28 april 2020

[Kennisgeving EC over substanties van menselijke oorsprong \(bloed, weefsel en cellen, organen\)](#), 8 juni 2020

[Kennisgeving EC over Uniemerken en Gemeenschapsmodellen](#), 18 juni 2020

[Kennisgeving EC over aanvullende beschermingscertificaten voor geneesmiddelen en gewasbeschermingsmiddelen](#), 15 juni 2020

[Recreational craft and personal watercraft](#), 25 juni 2020

[Security of network and information systems](#), 26 mei 2020

[Ship recycling](#), 8 juni 2020

[Statutory audits](#), 13 juli 2020

[Transportable pressure equipment](#), 5 juni 2020

[Waste shipments](#), 29 juni 2020

LITERATUUR

Mr. T.P.J.N. van Rijn, 'Europese en Nederlandse visserij na Brexit', *NtER* 2020-3-4, p. 57-63

OVERIG

- R.P. Nguyen, Fiscaal - Brexit: einde overgangperiode nabij - gevolgen op het gebied van douane en btw, in: [JUTD 2020/139](#)
- Brexit: voorbereidingen van de Rijksoverheid op het aflopen van de overgangperiode (ECER)

Wiki

 [Wiki Brexit](#)

Broeikasgasemissierechten

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Duitsland – 31 juli 2020 – zaak C-271/20 – Aurubis

Emissierechten - Koperconcentraat dat als grondstof en als brandbaar materiaal wordt gebruikt

Richtlijn 2003/87/EG. Besluit 2011/278/EU. Vraag is o.a. of voldaan is aan de voorwaarden voor een kosteloze toewijzing van emissierechten wanneer in een installatie ter vervaardiging van non-ferrometalen in een flash-oven het koperconcentraat zowel als grondstof alsook als brandbaar

materiaal voor de warmteproductie wordt gebruikt? De tweede vraag betreft de overgangsregeling m.b.t. de derde en vierde handelsperiode.

BREXIT

Kennisgeving EU over broeikasgasemissierechten, 7 juli 2020

Kennisgeving EC over gefluoreerde broeikasgassen, 13 juli 2020

Civiel

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-199/19 – RL – Polen – ECLI:EU:C:2020:548 – geen conclusie – arrest

Bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties – Begrip ‘handelstransactie’ – Huur bedrijfsruimte

Richtlijn 2011/7/EU. De zaak gaat over een huurovereenkomst die voor onbepaalde tijd is gesloten ter zake van een bedrijfsruimte in Polen. Krachtens deze overeenkomst is de huurder verplicht om vóór de tiende dag van elke maand aan de verhuurder, een maandelijkse huur alsook de gebruikskosten voor het onderhoud van het pand te betalen. In overeenstemming met die overeenkomst heeft de huurder een huurwaarborg van ongeveer 229 EUR betaald.

De huurder heeft zestien maandelijkse huurtermijnen te laat betaald. De verhuurder heeft vervolgens een rekening gestuurd van ongeveer 640 EUR, bestaande uit zestien keer het bedrag van 40 EUR – omgerekend in PLN – als vergoeding voor deze te late betalingen. Bij de verwijzende rechter heeft de verhuurder verzocht om uitvaardiging van een betalingsbevel jegens de huurder. Dit verzoek is ingewilligd. De huurder heeft verzet aangetekend en een tegenvordering ingesteld met betrekking tot de huurwaarborg en de verdragingsrente, waarbij hij stelde dat de Poolse wet, die richtlijn 2011/7 omzet, niet van toepassing is op de huurovereenkomst. Deze huurovereenkomst zou geen handelstransactie in de zin van artikel 2, punt 1, van deze richtlijn vormen, aangezien die niet leidt tot de levering van goederen of het verrichten van een dienst, maar tot het onder bezwarende titel ter beschikking stellen van een goed voor tijdelijk gebruik.

Hof: Artikel 2, punt 1, van richtlijn 2011/7/EU moet aldus worden uitgelegd dat een overeenkomst waarvan de kenmerkende prestatie bestaat in het onder bezwarende titel ter beschikking stellen van een onroerend goed voor tijdelijk gebruik, zoals een overeenkomst voor de huur van een bedrijfsruimte, een handelstransactie vormt die leidt tot het verrichten van diensten in de zin van deze bepaling, mits deze transactie wordt verricht tussen ondernemingen of tussen ondernemingen en overheidsinstanties.

Wanneer een overeenkomst voor bepaalde of onbepaalde tijd die voorziet in een regeling inzake periodieke betaling op vooraf bepaalde tijdstippen, zoals de maandelijkse huur uit een overeenkomst voor de huur van een bedrijfsruimte, als handelstransactie die leidt tot het verrichten van diensten tegen vergoeding in de zin van artikel 2, punt 1, van richtlijn 2011/7 binnen de materiële werkingssfeer van deze richtlijn valt, moet artikel 5 ervan aldus worden uitgelegd dat, wil een dergelijke overeenkomst – indien een van de betalingstermijnen niet op de afgesproken datum wordt voldaan – recht doen ontstaan op interest en vergoeding als bepaald in artikel 3 en artikel 6 van deze richtlijn, zij niet noodzakelijkerwijs hoeft te worden aangemerkt als een overeenstemming over een betalingsregeling met betaling in termijnen in de zin van artikel 5 van die richtlijn.

Consumenten (C)

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-452/18 – Ibercaja Banco – Spanje –
ECLI:EU:C:2020:536 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Onerlijk beding – Hypothecaire leningsovereenkomst – Afstand van recht om beding in rechte te betwisten

Richtlijn 93/13/EEG. Het betreft een geding over een hypothecaire leningsovereenkomst met een variabel rentetarief. In deze overeenkomst was een „bodembeding” opgenomen waarin de variabiliteit van dat tarief werd beperkt. Volgens een arrest van de hoogste rechterlijke instantie in Spanje is een dergelijk beding onverenigbaar met de Spaanse regelgeving waarmee richtlijn 93/13/EEG in Spaans recht is omgezet. Tegen deze achtergrond zijn XZ en Ibercaja tot een afspraak gekomen – waarvan zij de juridische kwalificatie betwisten – houdende vernieuwing van het betrokken beding en bevestiging van de geldigheid van de leningsovereenkomst in kwestie, en waarbij beide partijen ervan afzien om de overeenkomst in rechte te betwisten. De verwijzende rechter wil weten of een dergelijke afspraak verenigbaar is met richtlijn 93/13/EEG.

Hof: Artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG verzet zich niet ertegen dat een in een overeenkomst tussen een verkoper en een consument opgenomen beding, waarvan het oneerlijke karakter in rechte kan worden vastgesteld, het voorwerp kan uitmaken van een schuldvernieuwingsovereenkomst tussen die verkoper en die consument waarbij laatstgenoemde afstand doet van de gevolgen die een oneerlijkverklaring van dat beding met zich zou brengen, mits die afstand is gebaseerd op vrije en geïnformeerde instemming van de consument, hetgeen aan de nationale rechter staat om na te gaan.

Artikel 3, leden 1 en 2, van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat een beding in een overeenkomst tussen een verkoper en een consument met het oog op de wijziging van een potentieel oneerlijk beding in een eerdere overeenkomst tussen hen of met het oog op de regeling van de gevolgen van het oneerlijke karakter van dat andere beding, zelf kan worden beschouwd als een beding waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, en in voorkomend geval oneerlijk kan worden verklaard.

Artikel 3, lid 1, artikel 4, lid 2, en artikel 5 van richtlijn 93/13 moeten aldus worden uitgelegd dat het krachtens die bepalingen door de verkoper na te leven transparantievereiste inhoudt dat wanneer de verkoper met een consument een hypothecaire leningsovereenkomst sluit waarin een variabel rentetarief is overeengekomen en een bodemrentebeding is vastgelegd, de consument in staat moet worden gesteld, met name door de verstrekking van informatie over de evolutie in het verleden van de index op basis waarvan dat rentetarief wordt berekend, om de economische gevolgen die voor hem uit het door dat bodemrentebeding teweeggebrachte mechanisme voortvloeien, te begrijpen.

Artikel 3, lid 1, juncto punt 1, onder q), van de bijlage bij richtlijn 93/13 en artikel 6, lid 1, van deze richtlijn moeten aldus worden uitgelegd dat

– het beding dat in een overeenkomst tussen een verkoper en een consument is vastgelegd met het oog op de beslechting van een bestaand geschil, waarbij de consument afstand doet van het recht om voor de nationale rechter rechtsvorderingen in te stellen die hij zonder dat beding had kunnen inroepen, als „oneerlijk” kan worden beschouwd, met name wanneer de consument niet beschikt over relevante informatie die hem in staat stelt de daaruit voor hem voortvloeiende rechtsgevolgen te begrijpen;

– het beding waarbij diezelfde consument met betrekking tot toekomstige geschillen afstand doet van het recht om rechtsvorderingen in te stellen op basis van de rechten die hij ontleent aan die richtlijn, de consument niet bindt.

 The floor is lava - CJEU further on floor clauses in Ibercaja Banco (C-452/18) ([ECLB](#))

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-81/19 – Banca Transilvania – Roemenië – ECLI:EU:C:2020:532 – persbericht – conclusie – arrest

Ooneerlijke beding – Werkingsfeer richtlijn - Overnemen regel naar nationaal recht - Krediet in vreemde valuta – Wisselkoersbeding

Richtlijn 93/13/EEG. Het beding waar het in het hoofdgeding om gaat, verplicht verzoekers in het hoofdgeding om een in Zwitserse franken luidend krediet in deze valuta terug te betalen. In de onderhavige prejudiciële verwijzing wordt niet langer expliciet de principiële vraag gesteld of de verlening van kredieten in vreemde valuta aan consumenten als verenigbaar met het Unierecht kan worden beschouwd. In de onderhavige zaak staan veeleer de gevolgen centraal die een nationale rechter in voorkomend geval dient te verbinden aan de vaststelling dat een beding inzake het wisselkoersrisico oneerlijk is. Volgens de verwijzende rechter leiden alle tot dusver in de rechtspraak gesuggereerde rechtsgevolgen van de oneerlijkheid immers tot een onredelijke belasting van de consument. De verwijzende rechters in nog drie andere thans aanhangige zaken hebben met vergelijkbare rechtsproblemen te maken.

Hof: Artikel 1, lid 2, van richtlijn 93/13/EEG moet aldus worden uitgelegd dat een contractueel beding waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, maar waarin een regel is overgenomen die naar nationaal recht van toepassing is tussen de overeenkomstsluitende partijen wanneer dienaangaande geen andere regeling is overeengekomen, niet binnen de werkingssfeer van deze richtlijn valt.

- 📌 No judicial fine-tuning of the scope of UCTD: CJEU departs from AG's opinion in Banca Transilvania (ECLB)

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – gevoegde zaken C-698/18 en C-699/18 – Raiffeisen Bank – Roemenië – ECLI:EU:C:2020:537 – persbericht – geen conclusie – arrest

Ooneerlijk beding Verjaringstermijn – Aanvang termijn bij kennis van oneerlijkheid

Richtlijn 93/13/EEG. In beide zaken hebben verzoekers verklaring van recht gevorderd dat de bedingen uit de gesloten kredietovereenkomst oneerlijk waren en hebben zij gevorderd dat de op grond van deze bedingen betaalde bedragen werden terugbetaald. De betrokken banken hebben ter verweer de exceptie van het ontbreken van actieve procesbevoegdheid van verzoeker opgeworpen, want de betrokkenen hadden op de datum van het indienen van de vordering krachtens de nationale regeling niet langer de hoedanigheid van consument, aangezien de betrekkingen tussen de partijen bij de betrokken kredietovereenkomst op die datum waren geëindigd en deze overeenkomst vanwege de volledige nakoming ervan was beëindigd. Tsjechië, Polen en Portugal hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 2, onder b), artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG verzetten zich niet tegen een nationale regeling die bepaalt dat de vordering tot nietigverklaring van een oneerlijk beding in een consumentenovereenkomst niet verjaart, maar die een verjaringstermijn stelt voor het instellen van de vordering die ertoe strekt de uit die nietigverklaring voortvloeiende terugbetalingsplicht te doen gelden, voor zover die termijn niet ongunstiger is dan die welke voor soortgelijke nationale vorderingen geldt (gelijkwaardigheidsbeginsel), en voor zover de uitoefening van de door het Unierecht en in het bijzonder door richtlijn 93/13 verleende rechten daardoor in de praktijk niet onmogelijk of uiterst moeilijk wordt gemaakt (doeltreffendheidsbeginsel).

Artikel 2, onder b), artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 alsmede de beginselen van gelijkwaardigheid, doeltreffendheid en rechtszekerheid moeten aldus worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een aan de nationale regeling gegeven rechterlijke uitlegging volgens welke voor het instellen van een rechtsvordering tot teruggave van bedragen die op grond van een oneerlijk beding in een consumentenovereenkomst onverschuldigd zijn betaald, een verjaringstermijn geldt van drie jaar die begint te lopen vanaf de datum van volledige nakoming van deze overeenkomst, wanneer – zonder dat dit hoeft te worden onderzocht – wordt aangenomen dat de consument op die datum kennis had moeten hebben van het oneerlijke karakter van dat beding, of wanneer, wat vergelijkbare vorderingen op grond van bepaalde bepalingen van nationaal recht betreft, dezelfde termijn pas begint te lopen nadat de grondslag voor die vorderingen door de rechter is vastgesteld.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie is met betrekking tot zaak C-699/18 niet bevoegd om de door de Tribunal Specializat Mureş (bijzondere rechter Mureş, Roemenië) in zijn beslissing van 12 juni 2018 gestelde vragen te beantwoorden.

- Knowledge is key: judgment in Joined Cases C-698/18 and C-699/18 Raiffeisen Bank and Société Générale ([ECLB](#))

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-686/19 – Soho Group – Letland – ECLI:EU:C:2020:582 – geen conclusie – arrest

Kredietovereenkomsten voor consumenten - Begrip „totale kosten van het krediet - Kredietverlenging

Richtlijn 2008/48/EG. Soho Group is een kredietinstelling die is gespecialiseerd in het online toekennen van kleine leningen met een korte looptijd. Soho Group bood kredietovereenkomsten aan waarin een clausule voorkwam met de titel „Verlenging van de leningsduur”. Op grond van deze clausule kan de kredietnemer een verlenging van de leningsduur vragen door op de lopende rekening van de kredietgever verlengingskosten te betalen, die afhangen van het bedrag en de duur van de lening. Volgens de Letse consumentenautoriteit zijn deze verlengingskosten onevenredig en niet in overeenstemming met de eerlijke handelspraktijken. De Letse consumentenautoriteit heeft een boete opgelegd. Soho Group heeft bij de verwijzende rechter cassatieberoep ingesteld, in het kader waarvan zij betoogt dat de betaling van de verlengingskosten niet verplicht is om de lening te verkrijgen of om daarvan gebruik te kunnen maken. Bovendien is de verlenging van de kredietovereenkomst slechts één van de drie mogelijkheden aan het eind van de looptijd van de lening. De andere twee mogelijkheden zijn het terugbetalen van de lening zonder extra betalingen of het niet terugbetalen van de lening, waarna verdragingsrente in rekening wordt gebracht.

Hof: Het in artikel 3, onder g), van richtlijn 2008/48/EG vermelde begrip „totale kosten van het krediet voor de consument” moet aldus worden uitgelegd dat hieronder ook de kosten van de eventuele kredietverlenging vallen, voor zover de concrete en precieze voorwaarden voor de verlenging, met inbegrip van de duur ervan, deel uitmaken van de door de kredietnemer en de kredietgever overeengekomen clausules en voorwaarden van de kredietovereenkomst, en voor zover deze kosten bekend zijn bij de kredietgever.

- Loan extension fees are within 'total cost of credit' – the CJEU in C-686/19 Soho Group ([ECLB](#))

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – gevoegde zaken C-224/19 en C-259/19 – Caixabank Banco en Bilbao Vizcaya Argentaria – Spanje – ECLI:EU:C:2020:578 – geen conclusie – arrest

Hypothecaire lening – Oneerlijk beding – Beding dat vestigings- en doorhalingskosten bij de kredietnemer legt – Gevolgen nietigheid beding - Proceskosten

Richtlijn 93/13/EEG. Het betreft een geding over een beding in een leningsovereenkomst waarbij de „openingskosten” voor rekening van de kredietnemer komen. De prejudiciële vragen betreffen met name ook de gevolgen van de nietigheid van het beding.

Hof: Artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG verzetten zich ertegen dat de nationale rechter die wordt geconfronteerd met een nietig, oneerlijk contractueel beding volgens hetwelk de consument alle vestigings- en doorhalingskosten van de hypotheek moet dragen, weigert te gelasten dat de consument de uit hoofde van dit beding betaalde sommen krijgt terugbetaald, tenzij de nationaalrechtelijke bepalingen die bij gebreke van dit beding toepassing zouden vinden, die kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van de consument leggen.

Artikel 3, artikel 4, lid 2, en artikel 5 van richtlijn 93/13 moeten aldus worden uitgelegd dat contractuele bedingen die onder het begrip „eigenlijk voorwerp van de overeenkomst” vallen, die bedingen zijn welke de kern van de prestaties van de overeenkomst bepalen en als dusdanig de overeenkomst kenmerken. Bedingen die een aanvulling zijn op de bedingen die de kern van de contractuele verhouding bepalen, kunnen daarentegen niet onder dat begrip vallen. Het is niet omdat openingskosten deel uitmaken van de totale kostprijs van een hypothecaire lening, dat ze een kernprestatie daarvan vormen. Een rechterlijke instantie van een lidstaat dient hoe dan ook na te gaan of een contractueel beding over het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst duidelijk en begrijpelijk is, ongeacht of artikel 4, lid 2, van deze richtlijn in de rechtsorde van die lidstaat is omgezet.

Artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat een beding in een tussen een consument en een financiële instelling gesloten leningsovereenkomst volgens hetwelk de consument openingskosten moet betalen, het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen in strijd met het vereiste van goede trouw aanzienlijk kan verstoren ten nadele van de consument wanneer de financiële instelling niet aantoonbaar dat die kosten overeenkomen met daadwerkelijk verrichte diensten en door haar gedane uitgaven, waarbij het aan de verwijzende rechter staat om dit te verifiëren.

Artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 moeten aldus worden uitgelegd dat zij zich er niet tegen verzetten dat de vordering tot terugbetaling van de bedragen die uit hoofde van een nietig verklaard oneerlijk contractueel beding zijn betaald, wordt onderworpen aan een verjaringstermijn, voor zover het aanvangspunt en de duur van deze termijn het in de praktijk niet onmogelijk of uiterst moeilijk maken voor de consument om zijn recht op terugbetaling in rechte uit te oefenen.

Artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 en het doeltreffendheidsbeginsel moeten aldus worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een regeling waarbij een deel van de proceskosten voor rekening van de consument kan komen, en dit naargelang van de hoogte van de onterecht betaalde bedragen die hem wegens de nietigverklaring van een oneerlijk contractueel beding moeten worden terugbetaald, aangezien die regeling een aanzienlijk obstakel vormt dat consumenten kan ontmoedigen het hun door richtlijn 93/13 verleende recht op een effectieve rechterlijke toetsing van het potentieel oneerlijke karakter van contractuele bedingen uit te oefenen.

- Don't forget about the price tag: judgment in Spanish cases on mortgage costs and legal costs ([ECLB](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 8 juli 2020 – zaak C-229/20 – „K” EOOD

Onerlijk beding in kredietovereenkomst

Richtlijn 93/13/EEG. Richtlijn 2008/48/EG. Naast de kredietovereenkomst is een tweede overeenkomst gesloten die meebrengt dat verzoeker tegen maandelijks gebruik kan maken van een aantal nevensdiensten bij de kredietovereenkomst, waaronder de mogelijkheden tot uitstel van betaling, of vermindering van een bepaald aantal aflossingstermijnen. De algemene voorwaarden van verweerster bepalen dat verzoeker slechts onder bepaalde voorwaarden gebruik kan maken van de nevensdiensten waar hij voor betaalt. Met haar vijf vragen wil de verwijzende rechter nagaan of deze twee richtlijnen in de onderhavige omstandigheden aan deze constructie in de weg staan.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 16 juli 2020 – zaak C-212/20 – A. S.A.

Onerlijke bedingen – Consumentenkrediet – Wisselkoersmechanisme

Richtlijn 93/13/EEG. Verzoekers hebben een kredietovereenkomst gesloten met verweerster bank A, waarbij zij verklaarden akkoord te zijn met de voorwaarden en te begrijpen dat het krediet is gekoppeld aan wisselkoersen met vreemde valuta (Zwitserse Franken). Het wisselkoersrisico was van invloed op het bedrag van hun kredietverplichting jegens de bank A en op het bedrag van de aflossing van de krediettermijnen. Verweerders zijn van mening dat A te veel heeft geïnd vanwege oneerlijke bedingen in de kredietovereenkomst.

Het HvJ heeft in C-26/13 en C-186/16 bepaald dat als een leningsovereenkomst een beding met een wisselkoersmechanisme bevat, dit beding duidelijk en begrijpelijk dient te zijn opgesteld. Dat betekent dat het beding grammaticaal begrijpelijk is voor de consument, maar ook dat de consument de gevolgen die er voor hem uit voortvloeien kan overzien doordat de concrete werking van het wisselkoersmechanisme van de vreemde valuta waarnaar het beding verwijst en de verhouding tussen het wisselkoersmechanisme en het mechanisme dat in andere bedingen is opgenomen, transparant zijn gespecificeerd.

De vraag is of het mogelijk is van de bank te verlangen dat een contractueel beding tot vaststelling van de aankoop- en verkoopkoers van een vreemde valuta in de overeenkomst op volstrekt ondubbelzinnige wijze wordt geformuleerd, namelijk dat de kredietnemer deze koers op een bepaalde datum zelf kan vaststellen of is het, gelet op de aard van de overeenkomst, het langdurige karakter daarvan en op het feit dat de wisselkoers van de vreemde valuta op elk moment verandert, mogelijk

dit beding op een algemenere wijze te formuleren, namelijk onder verwijzing naar de marktkoers van de vreemde valuta?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Griekenland – 30 juli 2020 – [zaak C-243/20 - Trapeza Peiraios](#)

Oneerlijke beding – Hypotheekovereenkomst – Vreemde valuta

Richtlijn 93/13/EEG. Verzoekers hebben een hypotheekovereenkomst voor €100.000,- afgesloten met een totale looptijd van 30 jaar bij verweerster (kredietverstrekker). Partijen hebben een akte van wijziging van de kredietovereenkomst vastgesteld, waarbij de valuta waarin de overeenkomst was uitgedrukt werd gewijzigd van euro's in Zwitserse franken. Het verschuldigde bedrag is als gevolg van schommelende wisselkoersen toegenomen. Verzoekers hebben nietigverklaring van de akten tot wijziging van de kredietovereenkomst gevorderd omdat deze oneerlijk waren. Verzoekers betogen dat zij door verweerster vóór noch tijdens het sluiten van de overeenkomst in kennis waren gesteld van het wisselkoersrisico, en dat zij niet beschikten over de vereiste kennis om dit zelf te begrijpen. Vraag is o.a. of een lidstaat kan besluiten om artikel 1, lid 2 van de richtlijn niet om te zetten en de rechter toe te staan ook bedingen te onderzoeken waarin wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen van dwingend of regelend recht zijn overgenomen?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 25 augustus 2020 – [zaak C-303/20 - Ultimo Portfolio Investment \(Luxembourg\)](#)*

Consumentenkredieten – Sanctie voor achterwege laten beoordeling kredietwaardigheid

Richtlijn 2008/48. In deze zaak heeft verweerder meerdere leningen gesloten (consumentenkrediet). Ten tijde van de datum van de sluiting van de overeenkomst werkt verweerder in loondienst en zijn echtgenote had geen inkomen. Het maandelijkse inkomen van verweerder en zijn echtgenote is niet hoog genoeg om het totaalbedrag aan maandelijkse termijnen van alle leningen te betalen. De kredietbemiddelaar heeft voorafgaand aan de overeenkomst geen beoordeling van de kredietwaardigheid van verweerder gemaakt.

De beoordeling van de kredietwaardigheid blijft vaak achterwege in Polen. De sanctie die kan worden opgelegd tegen deze ontbrekende beoordeling van de kredietwaardigheid is een lage geldboete. Ook heeft de ontbrekende beoordeling van de kredietwaardigheid geen gevolg voor de geldigheid van de overeenkomst.

De verwijzende rechter stelt de vraag of de nationaalrechtelijke sanctie van aansprakelijkheid voor een overtreding in het geval van de niet-nakoming van de verplichting van de beoordeling van de kredietwaardigheid van de consument een adequate en toereikende tenuitvoerlegging is van het vereiste in artikel 23 van richtlijn 2008/48/EG.

CONSULTATIE

Consumentenbeleid – de nieuwe consumentenagenda van de EU, feedback mogelijk van 30 juni 2020 - 6 oktober 2020 ([EC](#))

BREXIT

- [Kennisgeving EC over consumentenrechten en passagiersrechten](#), 17 maart 2020, vervangt die van 27 feb 2018

OVERIG

Dutch Authority for Consumers and Markets to take action against fake online reviews ([ECLB](#))

BREXIT

Kennisgeving EC over cosmetische producten, 13 maart 2020

COVID-19

REGELGEVING EU

- Verordening (EU) 2020/1043 betreffende de uitvoering van klinische proeven met geneesmiddelen voor menselijke gebruik die geheel of gedeeltelijk uit genetisch gemodificeerde organismen bestaan en die bestemd zijn voor de behandeling of de voorkoming van de coronavirusziekte (Covid-19), alsmede de levering van die geneesmiddelen (15 juli 2020), [PB L 231 van 17.7.2020](#)
- Aanbeveling (EU) 2020/912 van de Raad van 30 juni 2020 over de tijdelijke beperking van niet-essentiële reizen naar de EU en de mogelijke opheffing van die beperking, [PB L 208I van 1.7.2020](#)
- Aanbeveling (EU) 2020/1052 van de Raad van 16 juli 2020 tot wijziging van Aanbeveling (EU) 2020/912 van de Raad over de tijdelijke beperking van niet-essentiële reizen naar de EU en de mogelijke opheffing van die beperking, [PB L 230 van 17.7.2020](#)
- Verordening (EU) 2020/1108 van de Raad van 20 juli 2020 tot wijziging van Verordening (EU) 2017/2454 wat betreft de toepassingsdata in respons op de COVID-19-pandemie, [PB L 244 van 29.7.2020](#)
- Besluit (EU) 2020/1109 van de Raad van 20 juli 2020 tot wijziging van Richtlijnen (EU) 2017/2455 en (EU) 2019/1995 wat betreft de data van omzetting en toepassing in respons op de COVID-19-pandemie, [PB L 244 van 29.7.2020](#)
- Uitvoeringsverordening (EU) 2020/1009 van de Commissie van 10 juli 2020 tot wijziging van de Uitvoeringsverordeningen (EU) nr. 808/2014 en (EU) nr. 809/2014 wat betreft bepaalde maatregelen om de door de COVID-19-uitbraak veroorzaakte crisis aan te pakken, [PB L 224 van 13.7.2020](#)

REGELGEVING NL

Samenvatting advies voorstel Tijdelijke wet notificatieapp covid-19 ([RvS](#))

EUROPESE COMMISSIE

- Aanbeveling (EU) 2020/1039 van de Commissie van 14 juli 2020 betreffende het ontbreken van banden met niet-coöperatieve jurisdicties als conditionaliteit voor financiële steun van de staat aan ondernemingen in de Unie, [PB L 227 van 16.7.2020](#)
- Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1023 van de Commissie van 15 juli 2020 tot wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) 2019/1765 wat betreft de grensoverschrijdende uitwisseling van gegevens tussen nationale mobiele applicaties voor het traceren en waarschuwen van contacten met het oog op de bestrijding van de COVID-19-pandemie, [PB L 227I van 16.7.2020](#)
- Mededeling van de Commissie Richtsnoeren betreffende seizoenarbeiders in de EU in het kader van de uitbraak van COVID-19, [PB C 235I van 17.7.2020](#)
- Besluit (EU) 2020/1101 van de Commissie van 23 juli 2020 tot wijziging van Besluit (EU) 2020/491 van de Commissie van 3 april 2020 waarbij vrijstelling van rechten bij invoer en van btw op invoer wordt verleend voor goederen die nodig zijn om de gevolgen van de COVID-19-uitbraak in 2020 te bestrijden, [PB L 241 van 27.7.2020](#)

LITERATUUR

- Mr. drs. H.A.G. Temmink, 'De covid-19-maatregelen van de EU: buigen of barsten?', *NtER* 2020-3-4, p. 72-89
- Mr. dr. H. van Eijken en Dr. J.J. Rijpma, 'Social distancing voor lidstaten: grenscontroles en vrij verkeer in tijden van covid-19', *NtER* 2020-3-4, p. 64-71

OVERIG

- Overzichtspagina op Eur-lex met voornaamste documenten over COVID-19 ([Eur-lex](#))
- Mededeling van de Commissie – Richtsnoeren voor de bescherming van de gezondheid, de repatriëring en reizen van zeevarenden, passagiers en andere personen aan boord van schepen (2020/C 119/01) ([EC](#))
- Covid-19: Raad verlengt opnieuw de maatregelen die het nemen van besluiten via de schriftelijke procedure vergemakkelijken ([ECER](#))
- Corporate Human Rights Due Diligence in times of COVID-19 ([EJILtalk](#))
- Brussel wil regels voor financiële markten versoepelen ([Europa-nu](#))
- Staatssteun: Commissie geeft groen licht voor plannen van Nederland om KLM 3,4 miljard EUR dringende liquiditeitssteun te geven ([Europa-nu](#))
- COVID-19 'new normal' should also safeguard fundamental rights ([FRA](#))
- Rechtspraak in Europa ten tijde van corona ([NJB](#))
- Voting in Times of a Pandemic ([Verfassungsblog](#))
- To Vote or Not to Vote? ([verfassungsblog](#))
- HCCH Update: COVID-19 and the electronic Apostille Programme (e-APP) ([conflict of laws](#))
- Mr. M.C. van Heezik, Mr. drs L.N.M. van Uden en Mr. L.G.J. Fiorilli, 'De mededingingsregels tijdens de Covid-19-crisis: een flexibel instrument voor de bescherming van de interne markt', *NtER* 2020-5-6
- Achter gesloten deuren ([NJB](#))
In deze bijdrage wordt de bezoekenregeling verpleeghuizen getoetst aan het recht op respect voor het gezinsleven en voor het privéleven van artikel 8 EVRM.

WIKI

- [Wiki Coronavirus – Europees recht](#)

Detentie en politieonderzoek (S)

EHRM – ARREST – 7 juli 2020 – Dimo Dimov e.a. t. Bulgarije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [30044/10](#) - [ECLI:CE:ECHR:2020:0707JUD003004410](#)

Herbeoordeling voorarrest – Schending want recht op herbeoordeling werd beperkt

Artikel 5 EVRM. De klagers zijn vier Bulgaren. De eerste drie klagers zijn politieagent en de vierde is een zakenman. In november 2009 werden zij aangemerkt als verdachten van samenzwering, afpersing (door nachtclubs te dwingen een contract aan te gaan met een bepaald beveiligingsbedrijf) en bemoeienis met bewijsmateriaal in een strafprocedure. De klagers werden op 16 november 2009 in voorarrest geplaatst. De klagers hebben diverse verzoeken tot invrijheidstelling ingediend, maar die werden telkens afgewezen. In november 2010 zijn de klagers op vrije voeten gesteld. Op 8 augustus 2014 is het strafrechtelijk onderzoek tegen klagers beëindigd.

Bij het EHRM wordt geklaagd op grond van artikel 5 EVRM, met name gelet op artikel 5, lid 4 (recht op een spoedige beslissing over de rechtmatigheid van aanhouding).

EHRM: in de zaak van een van de klagers (Boyukliev) is op enig moment een beperking opgelegd aan het aantal keren dat hij een vrijlatingsverzoek zou mogen indienen. In Bulgarije is er geen herbeoordeling van het voorarrest van rechtswege. Een herbeoordeling vindt alleen plaats na een daartoe gedaan verzoek en dan wordt alleen naar de redelijkheid van het voorarrest gekeken.

EHRM: in zaak van Boyukliev schending van artikel 5, vierde lid, EVRM. In alle zaken: schending artikel 5, vijfde lid, EVRM wegens het ontbreken van een effectieve genoegdoening voor de geleden schade door het voorarrest, terwijl uiteindelijk geen veroordeling heeft plaatsgevonden.

EHRM – ARREST – 16 juli 2020 - Yunusov en Yunusova t. Azerbeidzjan – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [68817/14](#) - ECLI:CE:ECHR:2020:0716JUD006881714

Vrijheidsberoving zonder effectieve rechterlijke toetsing en voorlopige hechtenis zonder redelijke verdenking – Schending privacy bij huiszoeking

Samenvatting onder: [Privacy en persoonsgegevens](#)

EHRM – ARREST – 16 juli 2020 – Dikaiou e.a. t. Griekenland – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) – [77457/13](#) - ECLI:CE:ECHR:2020:0716JUD007745713

Detentieomstandigheden HIV/AIDSpatiënten behoorlijk, echter onvoldoende toetsingsmogelijkheden daarvan

Artikel 3 EVRM. Deze zaak gaat over een aantal gedetineerde klagers die aan HIV/aids lijden en van mening zijn dat verschillende uit het EVRM voortvloeiende rechten zijn geschonden vanwege inadequate detentieomstandigheden.

Het Hof oordeelt dat artikel 3 (op zichzelf en i.c.m. artikel 14) EVRM niet is geschonden nu de algemene detentieomstandigheden behoorlijk waren en de autoriteiten de klagers voldoende medische assistentie hadden geboden in het kader van hun gezondheidstoestand. Van stigmatisatie vanwege plaatsing in één cel is bovendien geen sprake nu dit volgens het Hof is ingegeven vanuit efficiëntie en niet vanuit het idee de klagers te isoleren.

Verder overweegt het Hof dat verdachten die gedetineerd zijn vóór dan wel na een onherroepelijke veroordeling niet verschillend zijn behandeld bij de beoordeling van hun vrijlating op grond van gezondheidsredenen. Ook op dit punt is artikel 14 jo. 3 EVRM niet geschonden.

Het Hof komt echter wel tot een schending van artikel 13 EVRM, nu de klagers onvoldoende mogelijkheden hebben gehad in rechte op te komen tegen hun detentieomstandigheden.

EHRM – ARREST – 21 juli 2020 - Dimitar Angelov t. Bulgarije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [58400/16](#) - ECLI:CE:ECHR:2020:0721JUD005840016

Vergoeding door de nationale autoriteiten wegens inadequate detentieomstandigheden te laag

Artikel 3 EVRM. Klager zit een levenslange gevangenisstraf uit in de Pazardzhik gevangenis, waar hij in 2013 naartoe is overgeplaatst en sindsdien in een 'speciaal regime' zit. In 2016 start klager een procedure vanwege zijn detentieomstandigheden. Hij klaagt in het bijzonder dat hij zijn behoeftes moet doen in een emmer wegens het gebrek aan sanitaire voorzieningen en stromend water in zijn cel. Ook zat hij bijna 24 uur per dag geïsoleerd en mocht hij niet werken of studeren.

Zijn klacht werd door de nationale autoriteiten gedeeltelijke gegrond verklaard en hij kreeg een vergoeding van € 500,00. Gebleken is dat klager in 2019 met een andere levenslanggestrafte op een cel is geplaatst van minder dan 15 vierkante meter, uitgerust met een toilet en een douche gescheiden van de leefruimte.

Het Hof constateert dat de Bulgaarse wetgeving voorziet in drie rechtsmiddelen voor een beroep op inadequate detentieomstandigheden, namelijk twee preventieve maatregelen en één herstelmaatregel. Vervolgens concludeert het Hof dat alle drie de rechtsmiddelen effectief zijn voor klachten met betrekking tot detentieomstandigheden door levenslanggestrafte. Het Hof is van oordeel dat klager niet alle rechtsmiddelen heeft uitgeput voor zover deze betrekking hebben op het beëindigen van het speciale regime waarin hij zat. Wel concludeert het Hof dat artikel 3 EVRM geschonden is voor wat betreft de periodes van detentie waarin sprake was van een gebrek aan sanitaire voorzieningen en de isolatie en het gebrek aan activiteiten voor klager. Het Hof overweegt

daartoe in het bijzonder dat de vergoeding die de klager door de nationale autoriteiten toegekend heeft gekregen absoluut ontoereikend is.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

- France: Courts should release persons detained in inhuman and degrading conditions ([fair trials](#)) [na arrest EHRM van 30 januari 2020, [J.M.B. e.a. t. Frankrijk](#)]
- Conditions de détention : la Cour de cassation et le dialogue des juges ([libertés chéries](#))
- Detention of a minor for his own protection ([UK human rights blog](#))

COVID-19

Are "squalid" prison conditions and the response to the Covid-19 pandemic breaching human rights? ([UK human rights](#))

EHRM factsheets

- [Hunger strikes in detention](#) (aug 2015)
- [Migrants in detention](#) (nov 2019)
- [Prisoners' right to vote](#) (april 2019)
- [Prisoners' health-related rights](#) (juli 2020)
- [Detention and mental health](#) (januari 2020)
- [Detention conditions and treatment of prisoners](#) (mei 2020)

Diensten, elektronische communicatiediensten

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 24 juli 2020 – [zaak C-261/20 - Thelen Technopark Berlin](#)

Dienstenrichtlijn - Rechtstreekse werking? - Duitse regeling inzake minimumhonoraria

Richtlijn 2006/123/EG. Kan artikel 15 van de dienstenrichtlijn rechtstreekse werking hebben in een geding tussen particulieren wanneer al vaststaat dat de Duitse regeling inzake minimumhonoraria voor architecten en ingenieurs met deze bepaling strijdig is, en de Duitse regeling geen ruimte biedt voor richtlijnconforme interpretatie? Staan artikel 49 VWEU of andere algemene beginselen van Unierecht bij een negatief antwoord op de eerstgenoemde vraag alsnog in de weg aan toepassing van de Duitse regeling?

CONSULTATIE

Postdiensten – evaluatieverslag, Feedback mogelijk van 13 juli 2020 - 9 november 2020 ([EC](#))

BREXIT

[Kennisgeving EC over audiovisuele diensten](#), 26 mei 2020

[Kennisgeving EC over electronic commerce en netneutraliteit](#), 26 mei 2020

[Kennisgeving EC over elektronische communicatie](#), inclusief roaming, 12 maart 2020

Digitale markt

REGELGEVING EU

- Mededeling van de Commissie Richtsnoeren voor de praktische toepassing van het criterium van de essentiële functie als bedoeld in de definitie van “**videoplatformdienst**” in het kader van de richtlijn audiovisuele mediadiensten, [PB C 223 van 7.7.2020](#)
- Mededeling van de Commissie Richtsnoeren op grond van artikel 13, lid 7, van de richtlijn **audiovisuele mediadiensten** voor het berekenen van het **aandeel Europese producties** in catalogi op aanvraag en het definiëren van de begrippen “klein publiek” en “lage omzet”, [PB C 223 van 7.7.2020](#)

CONSULTATIE

- Wetgevingspakket digitale diensten – regels voor grote onlineplatforms die als poortwachter fungeren, feedback mogelijk van 2 juni 2020 - 8 september 2020 ([EC](#))
- Wet op de digitale diensten – verdieping van de interne markt en verduidelijking van de verantwoordelijkheden voor digitale diensten, feedback mogelijk van 2 juni 2020 - 8 september 2020 (EC)
- European Digital Identity (EUID), feedback mogelijk van 24 juli 2020 - 2 oktober 2020 ([EC](#))

BREXIT

[Kennisgeving EC over geoblocking](#), 26 mei 2020

BREXIT

- [Kennisgeving EC over electronic commerce en netneutraliteit](#), 26 mei 2020
- [Kennisgeving EC over electronic identification and trust services for electronic transactions](#), 26 mei 2020

Eigendomsrecht

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 7 juli 2020 - Albert e.a. t. Hongarije – Grote Kamer - [persbericht](#) - [beslissing](#) (niveau 1) - [5294/14](#) - [ECLI:CE:ECHR:2020:0707JUD000529414](#)

Het Hof verklaart de klacht van aandeelhouders over wetgeving in Hongarije met betrekking tot de herstructurering van banken niet-ontvankelijk.

Artikel 1 Eerste protocol EVRM. De zaak betreft de klacht van 237 aandeelhouders van twee Hongaarse spaarbanken, welke onder centrale supervisie zijn geplaatst door de nieuwe wetgeving van 2013. Door deze wetgeving zijn de twee banken verplicht in een staatcontroleregeling geïntegreerd. Het doel van deze regeling is het verbeteren van de kredietinstellingsector in Hongarije. Klagers zijn van oordeel dat de nieuwe wetgeving hun recht om invloed uit te oefenen op de bedrijfsvoering in de banken waarin zijn aandelen hebben, beperkt.

Het Hof verklaart de klacht unaniem niet-ontvankelijk. Het Hof overweegt daartoe in het bijzonder dat de regelgeving waarop klagers zich beroepen vooral betrekking heeft op de spaarbanken en niet direct van invloed is op hun rechten als aandeelhouder. Daarnaast is geen sprake van uitzonderlijke bijzondere omstandigheden, zoals dat de aandeelhouders en banken zo nauw met elkaar verbonden zijn dat het gekunsteld zou zijn om een onderscheid tussen hen te maken, nu het overheidsbedrijven zijn met beperkte aansprakelijkheid, er talrijke aandeelhouders zijn en er sprake is een volledig gedelegeerd management. Het Hof concludeert dat de klachten aangebracht hadden moeten worden door de spaarbanken zelf en niet door de klagers, die als aandeelhouders niet de status van slachtoffer toekomt.

EHRM - INTERSTATE APPLICATION – 19 augustus 2020 - Liechtenstein t. Tsjechië – persbericht

Eigendomsrecht – Benes decreet – Inbeslagname van eigendommen van Duitsers en Hongaren na WO II

Artikel 1, Eerste Protocol EVRM. Artikel 8 EVRM. Artikel 13 EVRM. De klacht gaat over het feit dat Tsjechië inwoners van Liechtenstein aanmerkt als onderdanen met de Duitse nationaliteit voor de tenuitvoerlegging van het zogenoemde Benes decreet op basis waarvan alle eigendommen van Duitsers en Hongaren na de Tweede Wereldoorlog in beslag zijn genomen. Volgens de regering van Liechtenstein worden de artikelen 8 en 13 EVRM en artikel 1, Eerste Protocol EVRM geschonden.

Energiemarkt

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-771/18 – Commissie/Hongarije – ECLI:EU:C:2020:584 – geen conclusie – arrest

Interne markt voor elektriciteit en aardgas - Vaststelling van de tarieven voor nettoegang - Beginsel van effectieve rechterlijke bescherming

Verordening (EG) nr. 714/2009. Verordening (EG) nr. 715/2009. Richtlijn 2009/72/EG. Richtlijn 2009/73/EG. De Europese Commissie verzoekt het Hof vast te stellen dat Hongarije door bij de vaststelling van de tarieven voor nettoegang geen rekening te houden met de werkelijke door de netbeheerders gemaakte kosten, de verplichtingen niet is nagekomen die op hem rusten krachtens EU-recht en door geen geschikt mechanisme vast te stellen dat het recht op beroep tegen de besluiten van de nationale regelgevende instantie waarborgt in de zin van artikel 37, lid 17, van richtlijn 2009/72/EG en artikel 41, lid 17, van richtlijn 2009/73/EG de verplichtingen niet is nagekomen die op hem rusten krachtens die bepalingen van richtlijnen 2009/72 en 2009/73.

Hof: Hongarije is, door geen doeltreffende voorziening in rechte te waarborgen tegen de regelingen van de nationale regulerende instantie waarbij de tarieven voor nettoegang worden vastgesteld, zijn verplichtingen krachtens artikel 37, lid 17, van richtlijn 2009/72 niet nagekomen. Het beroep wordt verworpen voor het overige.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Letland – 17 augustus 2020 – zaak C-290/20 - Latvijas Gāze*

Aardgastransmissiesysteem – Aansluiting zonder tussenkomst systeembeheerder

Richtlijn 2009/73. Richtlijn 2003/54. Artikel 2 en 4 VWEU. In 2016 is in Letland de Energiewet gewijzigd om te voldoen aan richtlijn 2009/73. Deze wijziging bepaalt dat een commissie goedkeuring moet verlenen aan regels voor aansluiting op het aardgastransmissiesysteem, opgesteld door de aardgastransmissiesysteembeheerder. De commissie heeft een besluit goedgekeurd met regels waardoor ieder gebruik van aardgas zich zonder tussenkomst van een distributiesysteembeheerder kan aansluiten op het aardgastransmissiesysteem. Verzoekster heeft bij het grondwettelijk hof een beroep wegens ongrondwettigheid ingesteld omdat de regels een inbreuk maken op haar eigendomsrecht.

De vraag is of richtlijn 2009/73 zich verzet tegen een wettelijke regeling van een lidstaat op basis waarvan iedere gebruiker van aardgas zich kan aansluiten op het aardgastransmissie- of distributiesysteem zonder tussenkomst van de systeembeheerder. En of uit richtlijn 2009/73 volgt dat de lidstaten verplicht zijn tot het vaststellen van een wettelijke regeling op grond waarvan industriële afnemers kunnen kiezen of zij zich willen aansluiten op een transmissie- of een distributiesysteem en de systeembeheerder hen verplicht toegang tot het desbetreffende systeem dient te verlenen. Daarnaast wordt de vraag gesteld of er een verplichting is om in een regeling vast te leggen dat uitsluitend industriële afnemers zich kunnen aansluiten op een aardgastransmissiesysteem.

REGELGEVING NL

Wet van 10 juni 2020 tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en Gaswet (implementatie wijziging Gasrichtlijn en een aantal verordeningen op het gebied van elektriciteit en gas), [Staatsblad nr. 236](#)

Erfrecht

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-80/19 – E.E. – [ECLI:EU:C:2020:569](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Erfrechtverklaring - Testament – Bevoegdheid notaris

Verordening (EU) nr. 650/2012. Deze zaak houdt verband met de erfopvolging van een Litouws onderdaan die in Duitsland woonde en testament had laten opmaken in Litouwen, waar haar nalatenschap zich bevindt. Haar zoon, die eveneens de Litouwse nationaliteit heeft, heeft bij een notaris in Kaunas (Litouwen) een verzoek tot inleiding van de erfrechtprocedure en de afgifte van een erfrechtverklaring ingediend. De Litouwse notaris acht zich evenwel niet bevoegd omdat de erflaterster haar gewone verblijfplaats in Duitsland had.

Hof: Verordening (EU) nr. 650/2012 moet aldus worden uitgelegd dat het begrip „erfopvolging met grensoverschrijdende gevolgen” een situatie omvat waarin de erflater een onderdaan van een lidstaat was, die op de datum van overlijden in een andere lidstaat woonde maar zijn banden met eerstbedoelde lidstaat, waar de goederen waaruit de nalatenschap bestaat zich bevinden, niet had verbroken, en zijn erfopvolgers in die twee lidstaten wonen. De aangezochte autoriteit moet één van deze lidstaten aanwijzen als de lidstaat van de laatste gewone verblijfplaats van de erflater in de zin van die verordening.

Artikel 3, lid 2, van verordening nr. 650/2012 moet aldus worden uitgelegd dat, onder voorbehoud van verificatie door de verwijzende rechter, Litouwse notarissen bij de afgifte van een nationale erfrechtverklaring geen gerechtelijke taken uitoefenen. Het staat echter aan de verwijzende rechter om vast te stellen of deze notarissen handelen krachtens volmacht van, of onder toezicht van, een gerechtelijke autoriteit, en daarom kunnen worden aangemerkt als „gerechten” in de zin van die bepaling.

Artikel 3, lid 1, onder g), van verordening nr. 650/2012 moet aldus worden uitgelegd dat, ingeval de verwijzende rechter zou oordelen dat Litouwse notarissen kunnen worden aangemerkt als „gerechten” in de zin van die verordening, de erfrechtverklaring die zij afgeven kan worden beschouwd als een „beslissing” in de zin van die bepaling, zodat deze notarissen voor die afgifte de bevoegdheidsregels van hoofdstuk II van voornoemde verordening kunnen toepassen.

De artikelen 4 en 59 van verordening nr. 650/2012 moeten aldus worden uitgelegd dat een notaris van een lidstaat die niet wordt aangemerkt als een „gerecht” in de zin van die verordening, erfrechtverklaringen kan afgeven zonder de algemene bevoegdheidsregels van deze verordening toe te passen. Indien de verwijzende rechter van oordeel is dat deze verklaringen voldoen aan de voorwaarden van artikel 3, lid 1, onder i), van voornoemde verordening en dus kunnen worden beschouwd als „authentieke akten” in de zin van die bepaling, hebben zij in de andere lidstaten de gevolgen die artikel 59, lid 1, en artikel 60, lid 1, van verordening nr. 650/2012 toekennen aan authentieke akten.

De artikelen 4, 5, 7, en 22 alsmede artikel 83, leden 2 en 4, van verordening nr. 650/2012 moeten aldus worden uitgelegd dat op basis van de wil van de erflater en de overeenkomst tussen zijn erfopvolgers een ander op het gebied van erfopvolging bevoegd gerecht kan worden aangewezen, en het erfrecht van een andere lidstaat kan worden toegepast, dan die welke zouden voortvloeien uit de toepassing van de criteria van deze verordening.

- Verhelderende Europese uitspraak over een nationale verklaring van erfrecht ([Nieuws Personen- en familierecht 2020/524](#))
- Europese Erfrechtverordening. Litouwse notaris is geen gerecht en zijn nationale erfrechtverklaring kwalificeert als authentieke akte die bruikbaar is in andere lidstaat ([ERF Updates 2020/173](#))
- CJEU on the deceased's habitual residence ([conflict of laws](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 11 augustus 2020 – zaak C-301/20 – Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank

Europese erfrechtverklaring – Geen vermelding einddatum

Verordening (EU) nr. 650/2012. Uitvoeringsverordening (EU) 1329/2014. De bewaargever, een bank, had verzocht om de vermogensbestanddelen in gerechtelijke bewaring te geven, omdat er geen zekerheid was verkregen over de rechthebbenden. In hun hoedanigheid van rechtsopvolgers van hun vader vorderen verzoekers HC en UE gezamenlijk de vrijgave van de in gerechtelijke bewaring gegeven vermogensbestanddelen. Ter staving van het feit dat zij ieder voor de helft erfgenaam zijn, hebben zij een gewaarmerkt afschrift overgelegd van een Europese erfrechtverklaring. De eerste vraag betreft de geldigheid van een afschrift van de erfrechtverklaring dat is afgegeven zonder vermelding van een einddatum. Voorts rijst de vraag of de rechtsgevolgen alleen gelden voor diegenen die zelf om afgifte van de erfrechtverklaring hebben verzocht, of ook voor personen die met naam worden vermeld.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 11 augustus 2020 – zaak C-277/20 - UM*

Erfrecht – Erfovereenkomst – Kadastrale inschrijving

Erfrechtverordening 650/2012. In 2018 is ZL, Duits staatsburger en woonachtig in Duitsland, overleden. Hij had het eigendom van een onroerend goed in Oostenrijk. Ruim voor zijn overlijden heeft hij een overeenkomst gesloten voor de overdracht van het grondstuk met zijn zoon UM en toenmalige schoondochter XU. In de overeenkomst is vastgelegd dat er een aantal overeenkomsten worden gesloten tussen ZL, UM en XU, voordat de daadwerkelijke overdracht van het grondstuk bij ZL's overlijden zou plaatsvinden. Op deze te sluiten overeenkomsten is het Oostenrijkse recht van toepassing. Ook is vastgelegd dat als aan de voorwaarden niet zou worden voldaan, het grondstuk na ZL's overlijden aan UM geschonken zou worden. Ten tijde van het overlijden van ZL is aan de voorwaarden niet voldaan. UM, woonachtig in Duitsland, verzoekt tot inschrijving van het grondstuk in het Oostenrijkse kadaster. De Oostenrijkse rechter in eerste aanleg heeft het verzoek afgewezen, omdat niet is voldaan aan alle voorwaarden. Daarbij is de rechter uitgegaan van de toepasselijkheid van het Oostenrijkse recht op de overeenkomst.

De vraag is of het begrip erfovereenkomst in de Erfrechtverordening zich mede uitstrekt tot een tussen twee Duitse staatsburgers met gewone verblijfplaats in Duitsland gesloten overeenkomst ter schenking des doods die betrekking heeft op een in Oostenrijk gelegen onroerend goed, op basis waarvan de begiftigde na het overlijden van de schenker een verbintenisrechtelijk recht op kadastrale inschrijving van zijn eigendomsrecht heeft zonder tussenkomst van de rechter die is belast met erfeniszaken.

LITERATUUR

P. Vlas en Mr. M. Zilinsky, Vijf jaar Erfrechtverordening: IPR-erfrecht in de rechtspraak, in: [WPNR 2020/7291](#)

OVERIG

Project CISUR - Recommendations on the application of the EU Succession Regulation ([notaries of Europe](#))

Familielevens en familierecht (Fa – SZ)

EHRM – ARREST – 16 juli 2020 – D. t. Frankrijk – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [11288/18](#) – [ECLI:CE:ECHR:2020:0716JUD001128818](#)

Gegevens op geboorteakte – In Frankrijk alleen vermelding van de vader – Kind geboren door draagmoederschap

Artikel 8 EVRM. De geboorteakte, uitgegeven in de Oekraïne, vermeldt vader en de genetische moeder, en niet de draagmoeder. De Franse burgerlijke stand wil alleen de vader als zodanig registreren. Op het principe van 'mater semper certa est' kan een uitzondering worden gemaakt door middel van adoptie. Klagers stellen zich op het standpunt dat de weigering de (genetische) moeder als zodanig te registreren inbreuk maakt op de privacy van het kind.

Het hof heeft eerder geoordeeld dat het bestaan van een genetische band niet betekent dat bescherming van het privéleven van het kind vereist dat de gegevens van de geboorteakte worden geregistreerd. De juridische band tussen moeder en kind kan worden gerealiseerd in een *effectieve en voldoende spoedige* procedure. Adoptie van het kind van haar echtgenoot, in het geval dat niet geregistreerd is wie het kind ter wereld heeft gebracht, is mogelijk en die procedure neemt gemiddeld zo'n 4 maanden in beslag. Het niet overnemen uit de geboorteakte van gegevens betreffende de moeder valt binnen de discretionaire bevoegdheid van de lidstaat. Geen schending van artikel 8 EVRM, noch van artikel 14 EVRM: geen discriminatie van het kind doordat de juridische moeder-kindrelatie door adoptie tot stand moet komen. Het belang van het kind dat door draagmoederschap is geboren, dat een band met de beoogde moeder tot stand komt, vormt een objectieve en redelijke rechtvaardiging van de verschillende behandeling ten opzichte van andere in het buitenland geboren kinderen.

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-249/19 – JE – Roemenië – [ECLI:EU:C:2020:570](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Echtscheiding – Toepasselijk recht bij ontbreken mogelijkheid van echtscheiding

Verordening (EU) nr. 1259/2010. JE en KF zijn in 2001 getrouwd in Roemenië. Uit deze relatie is in 2005 in Italië een dochter geboren. In 2016 dient JE een echtscheidingsverzoek in bij een Roemeense rechter. Die verklaart zich bevoegd, maar stelt vast dat het Italiaanse recht van toepassing is op het geding, aangezien de partijen op de datum waarop het echtscheidingsverzoek werd ingediend, hun gewone verblijfplaats in Italië hadden (toepassing van EU-verordening nr. 1259/2010). Naar Italiaans recht kan een echtscheidingsverzoek alleen worden ingediend indien de scheiding van tafel en bed tussen de echtgenoten heeft plaatsgevonden, die moet worden vastgesteld of bevolen door een rechterlijke instantie, en er sinds die scheiding van tafel en bed tot het moment waarop het echtscheidingsverzoek bij de rechter aanhangig wordt gemaakt, ten minste drie jaar zijn verstreken. Het Hof van Justitie wordt thans gevraagd of de voorwaarde van drie jaar scheiding van tafel en bed naar Italiaans recht, in de weg staat aan de echtscheidingsprocedure in Roemenië.

Hof: Artikel 10 van verordening (EU) nr. 1259/2010 moet aldus worden uitgelegd dat de woorden „indien het krachtens artikel 5 of artikel 8 toepasselijke recht niet voorziet in de mogelijkheid van echtscheiding” alleen zien op de situatie waarin het toepasselijke buitenlandse recht in geen enkele vorm van echtscheiding voorziet.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Frankrijk – 4 augustus 2020 – zaak C-289/20 – IB

Bevoegdheid huwelijkszaken - Gewone verblijfplaats

Samenvatting onder: [IPR](#)

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

- Supreme Court holds children's hearings system is compatible with article 8 ([UK human rights blog](#))

- German Federal Supreme Court on International Child Marriages, Decision of 22nd July 2020, Case No. XII ZB 131/20 ([conflict of laws](#))

NOOT – bij EHRM 30 juni 2020, [Ilya Lyapin t. Rusland](#)

The Bitter Price of Being an Inactive Parent: Lyapin v. Russia ([Strasbourg observers](#))

COVID-19

Achter gesloten deuren ([NJB](#))

In deze bijdrage wordt de bezoekenregeling verpleeghuizen getoetst aan het recht op respect voor het gezinsleven en voor het privéleven van artikel 8 EVRM.

OVERIG

- Couples in Europe - Matrimonial property regimes and registered partnerships of 33 European countries ([notaries of Europe](#))
- A few thoughts on the HCCH Guide to Good Practice on the grave-risk exception (Art. 13(1)(b)) under the Child Abduction Convention, through the lens of human rights (Part II) ([conflict of laws](#))

EHRM factsheets

- [Children's rights](#) (juli 2020)
- [Gestational surrogacy](#) (juli 2020)
- [International child abductions](#) (mei 2020)
- [Parental rights](#) (mei 2020)
- [Protection of minors](#) (juni 2020)
- [Reproductive rights](#) (juli 2020)

Financiële diensten en markten (B – S)

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-686/18 – Adusbef e.a. – Italië - ECLI:EU:C:2020:567 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Prudentieel toezicht op kredietinstellingen - Nationale eisen – Coöperatieve banken

Artikelen 63 VWEU. Artikel 107 VWEU. Artikelen 16 en 17 EU Handvest. Verordening (EU) nr. 575/2013. Verordening (EU) nr. 1024/2013. Gedelegeerde verordening (EU) nr. 241/2014. Bij drie afzonderlijke beroepen hebben enkele aandeelhouders van coöperatieve banken bezwaar gemaakt tegen bepaalde handelingen van de Banca d'Italia. De procedure voor de Consiglio di Stato heeft betrekking op de rechtmatigheid van bepaalde handelingen van de Italiaanse wetgever en de Banca d'Italia waarbij in wezen ten eerste een vermogensdrempel van 8 miljard EUR voor de coöperatieve banken is vastgesteld en ten tweede dergelijke banken wordt toegestaan om, wanneer zij tot een vennootschap op aandelen zijn omgevormd, de aflossing van de aandelen van een uittredende aandeelhouder voor onbepaalde tijd uit te stellen en het bedrag daarvan gedeeltelijk of volledig te beperken.

Hof: Artikel 29 van verordening (EU) nr. 575/2013, artikel 10 van gedelegeerde verordening (EU) nr. 241/2014 en de artikelen 16 en 17 van het EU Handvest verzetten zich niet tegen een wettelijke regeling van een lidstaat waarbij de aldaar gevestigde coöperatieve banken wordt verboden de aflossing van eigenvermogensinstrumenten te weigeren, maar deze banken wordt toegestaan de aflossing van de inbreng van het uittredende lid voor een onbepaalde periode uit te stellen en het bedrag daarvan gedeeltelijk of volledig te beperken, mits de beperkingen inzake aflossing waartoe in het kader van de gebruikmaking van deze mogelijkheid is besloten, niet verder gaan dan hetgeen in het licht van de prudentiële situatie van die banken noodzakelijk is om te waarborgen dat de door

hen uitgegeven kapitaalinstrumenten als tier 1-kernkapitaalinstrumenten in aanmerking kunnen worden genomen, rekening houdend met name met de in artikel 10, lid 3, van gedelegeerde verordening nr. 241/2014 bedoelde elementen. Het staat aan de verwijzende rechter om dit na te gaan.

De artikelen 63 en volgende VWEU verzetten zich niet tegen een wettelijke regeling van een lidstaat waarbij een vermogensdrempel wordt vastgesteld voor de uitoefening van bankactiviteiten door aldaar gevestigde coöperatieve banken die zijn opgericht in de vorm van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid op aandelen, waarboven deze banken tot vennootschappen op aandelen moeten worden omgevormd, hun vermogen tot onder deze drempel moeten verlagen of moeten worden vereffend, mits deze regeling geschikt is om de verwezenlijking van haar doelstellingen van algemeen belang te waarborgen en niet verder gaat dan nodig is om deze doelstellingen te bereiken, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

CONSULTATIE

- Duurzame financiering – verplichting voor bepaalde bedrijven om niet-financiële informatie te publiceren, feedback van 28 juli 2020 - 8 september 2020 ([EC](#))
- Financiële benchmarks (voor rentevoeten, beurskoersen, wisselkoersen, enz.) – herziening van de EU-regel, Feedback mogelijk van 18 maart 2020 - 15 april 2020 ([EC](#))

KAMERVragen

Beantwoording Kamervragen over overnames van Nederlandse partijen door buitenlandse bedrijven en de effecten op de Nederlandse financiële sector ([Rijksoverheid](#))

BREXIT

- [Kennisgeving EC over asset management](#), 7 juli 2020
- [Kennisgeving EC over bank- en betaaldiensten](#), 7 juli 2020
- [Kennisgeving EC over credit rating agencies](#), 7 juli 2020
- [Kennisgeving EC over markten in financiële instrumenten](#), 13 juli 2002
- [Kennisgeving EC over posttransactiebanciere financiële diensten](#), 14 juli 2020

COVID-19

Brussel wil regels voor financiële markten versoepelen ([Europa-nu](#))

OVERIG

- AVG-guidelines over de PSD2-richtlijn [Payment Service Directive 2] open voor consultatie ([AP](#))

Gewasbeschermingsmiddelen (B – S)

KAMERSTUKKEN

Gewasbeschermingsbeleid; Brief regering; Beleidsreactie Europese fact-finding mission biociden - (Onopgemaakt) ([Kamerstukken 278585, nr. 510](#))

BREXIT

[Kennisgeving EC over biociden](#), 17 juni 2020

Kennisgeving EC over EU-regels op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen en residuen van bestrijdingsmiddelen, 25 mei 2020

OVERIG

- Gewasbeschermingsbeleid; Brief regering; Beleidsreactie Europese fact-finding mission biociden, [Kamerstukken 27858, nr. 510](#)
- Artikel: Het strafrecht en illegale gewasbeschermingsmiddelen in 2020 ([Bijzonder strafrecht](#))

Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering (B)

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 9 juli 2020 – zaak C-667/19 – A.M. – ECLI:EU:C:2020:554 – [conclusie](#)

Cosmetische producten - Etikettering - Begrip Functie van het product

Verordening (EG) nr. 1223/2009. Wat moet worden begrepen onder „functie van het product” als aanduiding die verplicht op de recipiënt en op de verpakking van het in de handel gebrachte cosmetische product moet worden aangebracht, en is het mogelijk om bepaalde consumenteninformatie, hoewel zij verplicht is, uitsluitend te vermelden in een catalogus van de fabrikant die niet altijd met het aangekochte cosmetische product wordt meegeleverd.

A-G: Artikel 19, lid 1, onder f), van verordening (EG) nr. 1223/2009 moet aldus worden uitgelegd dat de ‚functie van het product’ niet overeenkomt met het oogmerk zoals vermeld in de definitie van artikel 2, lid 1, onder a), van die verordening. Bij de omschrijving van die functie op de recipiënt en op de verpakking moeten het hoofdkenmerk of de hoofdkenmerken van het product worden vermeld op basis waarvan de consument meteen kan achterhalen waarvoor het product hoofdzakelijk is bestemd of dient te worden gebruikt.

Artikel 19, lid 2, van verordening nr. 1223/2009 moet aldus worden uitgelegd dat de in lid 1, onder d), g) en f), van deze bepaling bedoelde informatie, die betrekking heeft op de voorzorgen in verband met het gebruik, de functie en de lijst van ingrediënten, niet kan worden verstrekt in een bedrijfscatalogus die los van het verkochte cosmetische product wordt aangeboden en die ook andere producten omvat, waarbij op de verpakking louter het in bijlage VII, punt 1, afgebeelde symbool is aangebracht.

HvJ – CONCLUSIE A-G BOBEK – 9 juli 2020 – zaak C-526/19 – Entoma – ECLI:EU:C:2020:552 – [conclusie](#)

Voedselveiligheid – Zijn insecten nieuwe voedingsmiddelen?

Verordening (EG) nr. 258/97. Zijn insecten nieuwe voedingsmiddelen? Door de geschiedenis van de mens heen zijn ze dat zeker niet. Vanuit het oogpunt van het Unierecht blijkt het antwoord evenwel minder duidelijk te zijn. Wellicht kan worden verondersteld dat insecten tot 15 mei 1997 – de bij verordening nr. 258/97 vastgestelde relevante datum – „in de Gemeenschap niet in significante mate voor menselijke voeding [waren] gebruikt”. Is het niettemin mogelijk dat hele meelwormen, sprinkhanen en krekels ook vallen onder het tweede deel van de definitie van nieuwe voedingsmiddelen die in de onderhavige zaak aan de orde is, namelijk als „voedselingrediënten die uit dieren zijn geïsoleerd”?

A-G: Hele dieren die zijn bestemd om als zodanig te worden geconsumeerd, waaronder hele insecten, vielen niet binnen de werkingssfeer van artikel 1, lid 2, onder e), van verordening (EG) nr. 258/97.

Vermelden herkomst van melk als eindproduct of ingrediënt

Verordening (EU) nr. 1169/2011. De vermelding van het land van oorsprong van producten op het etiket behoort tot de meest omstreden kenmerken van de interne markt. Dergelijke etiketteringsvereisten zijn vaak een verkapt middel om ervoor te zorgen dat de voorkeur wordt gegeven aan nationale producten. Desondanks zijn er gevallen waarin een duidelijk en aangetoond verband bestaat tussen de herkomst van een betreffend levensmiddel en de kwaliteit ervan. Alleen al het bestaan van verordening (EEG) nr. 2081/92 vormt daar in zekere zin een bewijs van. De werkelijke vraag in de onderhavige zaak is of het Unierecht in het geval van melk een rechtvaardiging biedt voor een nationale maatregel waarbij een dergelijk vereiste wordt opgelegd. De A-G is om de redenen die in de conclusie worden uiteengezet, van oordeel dat dit in de door de verwijzende rechter onderzochte situatie niet het geval is.

A-G: Artikel 26 van verordening (EU) nr. 1169/2011 moet aldus worden uitgelegd dat het de voorwaarden heeft geharmoniseerd waaronder de vermelding van het land van oorsprong of de plaats van herkomst van melk die als eindproduct of ingrediënt wordt gebruikt verplicht mag worden gesteld door de lidstaten. Deze bepaling belet de lidstaten echter niet deze vermelding verplicht te stellen op grond van artikel 39 van deze verordening wanneer dit gerechtvaardigd is door overwegingen zoals de bescherming van de volksgezondheid, de consumentenrechten, de preventie van fraude of de preventie van oneerlijke concurrentie, en wanneer aan de in die bepaling vastgestelde voorwaarden is voldaan.

Artikel 39, lid 2, stelt twee afzonderlijke criteria vast. Dienovereenkomstig kan de toepassing van het eerste criterium met betrekking tot het bestaan van een bewezen verband niet worden gebaseerd op subjectieve elementen betreffende het belang van het verband dat de meeste consumenten kunnen leggen tussen de kwaliteiten van een levensmiddel en de oorsprong of herkomst daarvan, maar vereist deze dat de betreffende levensmiddelen die uit bepaalde landen of plaatsen van herkomst komen, bepaalde objectieve kwaliteiten of kenmerken hebben die deze onderscheiden van dezelfde levensmiddelen met een andere oorsprong.

Artikel 39, lid 2, moet aldus worden uitgelegd dat er bij de beoordeling of er voor de toepassing van artikel 39, lid 2, een bewezen verband bestaat tussen bepaalde kwaliteiten van het levensmiddel en de oorsprong of herkomst ervan, rekening mag worden gehouden met overwegingen inzake het vermogen van het levensmiddel om het vervoer en de risico's van bederf tijdens een transport te kunnen weerstaan, mits, ten eerste, is vastgesteld dat de melk tijdens het vervoer kan bederven, ten tweede, dat de verandering waarschijnlijk van invloed is op bepaalde kwaliteiten van de melk waaraan de meeste consumenten waarde hechten, ten derde, dat een dergelijk vereiste eenvoudiger kan worden geïmplementeerd dan een andere maatregel die zorgt voor een directer verband tussen de afgelegde afstand of de duur van het vervoer van de melk en, ten vierde, dat het doel om consumenten te informeren over de met het vervoer verbonden risico's voor de kwaliteiten van levensmiddelen door de nationale maatregel op coherente en systematische wijze wordt nagestreefd.

Artikel 39 van verordening nr. 1169/2011 vereist alleen dat de kwaliteiten van levensmiddelen uit een bepaalde groep landen of geografische regio's specifiek kunnen zijn op grond van hun oorsprong, zonder dat deze kwaliteiten noodzakelijkerwijs op grond van deze oorsprong worden gewaarborgd. Deze bepaling staat er niet noodzakelijkerwijs aan in de weg dat een lidstaat een bijkomende verplichte vermelding in verband met de plaats van de productie oplegt die nauwkeuriger is dan de loutere vermelding 'EU' of 'buiten de EU', niettegenstaande de harmonisatie van de binnen de Europese Unie geldende gezondheids- en milieunormen.

GERECHT EU – ARREST – 8 juli 2020 – zaak T-429/18 – BRF en SHB Comercio e Industria de Alimentos/Commissie – ECLI:EU:T:2020:322 – [persbericht](#) – [arrest](#)

GERECHT EU – ARREST – 8 juli 2020 – zaak T-429/18 – BRF en SHB Comercio e Industria de Alimentos/Commissie – ECLI:EU:T:2020:322 – [arrest](#)

Volksgesondheid – Wijziging van de lijst van inrichtingen van derde landen van waaruit bepaalde producten van dierlijke oorsprong mogen worden ingevoerd – Schraping bepaalde inrichtingen in Brazilië

Samenvatting onder: [Landbouw](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Denemarken – 20 juli 2020 – [zaak C-224/20 - Merck Sharp and Dohme e.a.](#)

Geneesmiddelen menselijk gebruik - Herverpakking geneesmiddelen - Merkenrecht

Richtlijn 2011/62/EU. verordening (EU) 2016/161. Richtlijn (EU) 2015/2436. Verordening (EU) 2017/1001/EU. De verwerende parallelimporteurs herverpakken de geneesmiddelen in nieuwe buitenverpakkingen. Verzoekers stellen dat het merkenrecht een merkhouder het recht geeft om zich in omstandigheden als die van het hoofdgeding te verzetten tegen herverpakking in nieuwe buitenverpakkingen. De verwerende parallelimporteurs betogen dat de herverpakking noodzakelijk en dus rechtmatig is. De vraag rijst of de geneesmiddelenfabrikanten/merkhouders zich in de gegeven omstandigheden kunnen verzetten tegen die herverpakking.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 24 juli 2020 – [Gevoegde zaken C-253/20 en C-254/20 Impexco e.a.](#)

Gemeenschapsmerk

Verordening 207/2009. Artikel 34 VWEU. Artikel 36 VWEU. Vraag is o.a. of het verzet van een houder van een merk tegen de verdere verhandeling van een generiek geneesmiddel door een parallelimporteur die het generiek geneesmiddel heeft omgepakt door het aanbrengen van het merk van het geneesmiddel, leidt tot een kunstmatige afscherming van de markten van de lidstaten.

COVID-19 - REGELGEVING EU

Verordening (EU) 2020/1043 betreffende de uitvoering van klinische proeven met geneesmiddelen voor menselijke gebruik die geheel of gedeeltelijk uit genetisch gemodificeerde organismen bestaan en die bestemd zijn voor de behandeling of de voorkoming van de coronavirusziekte (Covid-19), alsmede de levering van die geneesmiddelen (15 juli 2020), [PB L 231 van 17.7.2020](#)

CONSULTATIE

Geneesmiddelen – veilige en betaalbare geneesmiddelen (nieuwe EU-strategie), feedback mogelijk van 16 juni 2020 - 15 september 2020 ([EC](#))

BREXIT

- [Kennisgeving EC over clinical trials](#), 7 mei 2020
- [Kennisgeving EC over levensmiddelen](#), 13 maart 2020
- [Kennisgeving EC over genetisch gemodificeerde organismen](#), 1 april 2020
- [Kennisgeving EC over goede laboratoriumpraktijken \(GLP\)](#), 19 juni 2020
- [Kennisgeving EC over geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik](#), 13 maart 2020
- [Kennisgeving EC over substanties van menselijke oorsprong \(bloed, weefsel en cellen, organen\)](#), 8 juni 2020

- Kennisgeving EC over aanvullende beschermingscertificaten voor geneesmiddelen en gewasbeschermingsmiddelen, 15 juni 2020

Godsdienstvrijheid (B)

NOOT – bij prejudiciële verwijzing van Belgische rechter in zaak C-336/19, Centraal Israëlitisch Consistorie van België

Religious slaughter in the Union: An end to national discretion? (Leiden law blog)

After a preliminary reference on the Flemish ban on slaughter without stunning, how will the CJEU preserve the balance between animal welfare and religious freedom in the EU?

EHRM factsheets

- Conscientious objection (mrt 2020)
- Freedom of religion (okt 2019)
- Religious symbols and clothing (dec 2018)

Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen

EHRM – Interstate application – 15 juli 2020 - Nederland t. Rusland - persbericht

Nederland begint een procedure tegen Rusland over het neerhalen van de MH17

NOOT – bij HvJ 11 juni 2020, zaak C-634/18 JI

EU-Hof: Beoordelingsruimte van nationale strafrechter niet in strijd met EU-Handvest (Bijzonder strafrecht)

Het legaliteitsbeginsel inzake delicten en straffen verbiedt niet dat strafrechtelijke regels geleidelijk langs de weg van rechterlijke uitlegging worden verduidelijkt. Nationale rechters mogen een EU-rechtelijk begrip als "grote hoeveelheden drugs" dus per geval uitleggen. Voorwaarde is echter wel dat deze uitlegging redelijkerwijs door de justitiabele kan worden voorzien. Dat is het antwoord van het EU-Hof op vragen van een Poolse rechter.

LITERATUUR

S. Dijkstra, De Europese rechter op de strafbank: het EHRM over het recht op een eerlijke disciplinaire procedure voor de rechter, in: TvPP 2020/4

COVID-19

- Corporate Human Rights Due Diligence in times of COVID-19 (EJILtalk)
- COVID-19 'new normal' should also safeguard fundamental rights (FRA)
- Beyond the State: Our Shared Duties to Cooperate to Realize Human Rights during the Evolving Risks of a Global Pandemic (EJILtalk)

OVERIG

- Lize Glas, Kris van der Pas & Claire Loven, Chroniques Strasbourgeoises, in: [NTM/NJCM-bull. 2020/25](#)
- 'Alarm' at Poland's plan to leave treaty protecting women ([Euractiv](#))
- Strasbourg v Kafka: Diplomatic Immunity of the Judges of the European Court of Human Rights ([Strasbourg observers](#))
- Mandatory Human Rights Due Diligence: options of monitoring, enforcing and remedy under the future EU legislation ([EJILtalk](#))

Wiki

- [Handvest grondrechten EU](#)
- [Europees Hof voor de rechten van de mens \(EHRM\)](#)

Handel en anti-dumping

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-104/19 – Donex Shipping and Forwarding – Nederland – Hoge Raad – ECLI:EU:C:2020:539 – conclusie – arrest

Antidumpingrecht op bepaalde soorten ijzeren of stalen bevestigingsmiddelen uit de China

Verordening (EG) nr. 91/2009. Verordening (EG) nr. 384/96. De Hoge Raad legt het Hof vragen voor over de geldigheid van verordening (EG) nr. 91/2009 waarbij de Raad van de Europese Unie een definitief antidumpingrecht heeft ingesteld op bepaalde soorten ijzeren of stalen bevestigingsmiddelen uit de Volksrepubliek China. Het Nederlandse Donex Shipping and Forwarding BV moet antidumpingrechten betalen in verband met de invoer uit China maar voert aan dat de verordening ongeldig is.

Hof: Bij het onderzoek van de prejudiciële vragen is niet gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid kunnen aantasten van verordening (EG) nr. 91/2009.

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-575/18 P – Tsjechische Republiek/Commissie – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2020:530 – conclusie – arrest

Eigen middelen van de Europese Unie – Financiële aansprakelijkheid van de lidstaten – Invoer van zakaanstekers

Samenvatting onder: [Institutioneel recht](#)

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 9 juli 2020 – zaak C-56/19 P – RFA International/Commissie – ECLI:EU:C:2020:551 – conclusie

Dumping – Invoer van ferrosilicium van oorsprong uit Rusland

Verordening (EG) nr. 1225/2009. De ondernemingen waaraan de antidumpingmaatregelen van de oorspronkelijke verordening werden opgelegd, maakten een aantal procedures aanhangig waarbij zij verzochten om gedeeltelijke nietigverklaring van de verordening, een nieuw onderzoek of terugbetaling van de reeds voldane antidumpingrechten.

Verzoeker verzocht specifiek om terugbetaling van de bedragen aan antidumpingrechten die zij van 1 oktober 2010 tot en met 31 december 2012 had voldaan. Op 18 december 2014 wees de Commissie dat verzoek om terugbetaling af. Verzoeker heeft bij het Gerecht een vordering tot nietigverklaring van die besluiten ingesteld, op grond dat deze inbreuk maakten op verschillende

voorschriften van verordening (EG) nr. 1225/2009. Het Gerecht heeft de vordering afgewezen. Tegen dat arrest is deze hogere voorziening gericht.

De A-G geeft het Hof in overweging de hogere voorziening af te wijzen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – VK – 14 juli 2020 – [zaak C-209/20 - Renesola UK](#)

Antidumpingrechten zonnemodules uit China – Compenserend recht op invoer – Oorsprong van de goederen

Samenvatting onder: [Belastingen, douane en tariefindeling](#)

Europese Rekenkamer

Speciaal verslag nr. 17/2020 "Handelsbeschermingsinstrumenten: het systeem ter bescherming van EU-ondernemingen tegen invoer met dumping of subsidiëring functioneert goed", [PB C 246 van 27.7.2020](#)

BREXIT

[Kennissegving EU over industriële producten](#), 13 maart 2020

IE - Intellectuele eigendom

HvJ – ARREST – 2 juli 2020 – zaak C-684/19 – mk advocaten – Duitsland – [ECLI:EU:C:2020:519](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Merkenrecht - Gebruik lettergroep in economisch verkeer

Richtlijn 2008/95/EG. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen mk advocaten GbR en MBK Rechtsanwälte GbR over een aan mk advocaten opgelegd verbod om de lettergroep „mbk” in het economische verkeer te gebruiken.

Hof: Artikel 5, lid 1, van richtlijn 2008/95/moet aldus worden uitgelegd dat een persoon die actief is in het economische verkeer en een advertentie op een website heeft laten plaatsen die inbreuk maakt op een merk van een derde, geen gebruik maakt van het teken dat gelijk is aan dat merk wanneer de beheerders van andere websites die advertentie overnemen door publicatie ervan, op eigen initiatief en in eigen naam, op die andere websites.

- ▣ HvJ EU: advertentie laten plaatsen is geen gebruik teken ([IEF19317](#))

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-264/19 – Constantin Film Verleih – [ECLI:EU:C:2020:542](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Intellectuele Eigendom – Illegaal uploaden film op YouTube – Verstrekken persoonsgegevens van gebruiker

Richtlijn 2004/48/EG. Constantin Film, dat houder is van exclusieve gebruiksrechten op films, eist dat het internetplatform „YouTube” en de moedermaatschappij „Google” informatie verstrekken over het e-mailadres, het telefoonnummer en het IP-adres van gebruikers die de betrokken films illegaal op YouTube hebben geüpload. Het Hof oordeelt dat wanneer een film illegaal is geüpload op een onlineplatform zoals YouTube, de rechthebbende krachtens de richtlijn betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten bij de exploitant uitsluitend het postadres van de betrokken gebruiker kan opvragen, maar niet zijn e-mailadres, IP-adres of telefoonnummer.

Hof: Artikel 8, lid 2, onder a), van richtlijn 2004/48/EG moet aldus worden uitgelegd dat het daarin opgenomen begrip „adressen” met betrekking tot een gebruiker die bestanden heeft geüpload die inbreuk maken op een intellectuele-eigendomsrecht, niet ziet op het e-mailadres en het

telefoonnummer van deze gebruiker en het IP-adres dat is gebruikt om deze bestanden te uploaden of het IP-adres dat is gebruikt bij de laatste toegang van deze gebruiker tot zijn gebruikersaccount.

- Begrip "adres" uit Handhavingsrichtlijn ziet niet op e-mail- en IP-adres ([Boek9.nl](#))
- HvJ EU: Constantin Film Verleih tegen YouTube en Google ([IEF19317](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 16 juli 2020 – zaak C-372/19 – SABAM – België - ECLI:EU:C:2020:598 – [conclusie](#)

Intellectuele eigendom – Berekening vergoeding gebruik muziek bij festivals – Misbruik van machtspositie?

Artikel 102 VWEU. Het betreft een geschil over licentievergoedingen die de festivals verschuldigd zouden zijn voor het gebruik van muziek op deze evenementen, waarbij de organisatoren het tarief toegepast door de Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM) principieel betwisten.

A-G: Artikel 102, tweede alinea, onder a), VWEU moet aldus worden uitgelegd dat een organisatie voor collectief beheer van auteursrechten die in een lidstaat een feitelijk monopolie heeft, geen misbruik van haar machtspositie maakt door onbillijke prijzen op te leggen om de loutere reden dat zij een tarievenstructuur toepast op grond waarvan de vergoeding voor de terbeschikkingstelling van beschermde muziekwerken die deel uitmaken van haar repertoire met het oog op de mededeling aan het publiek tijdens festivals, wordt berekend door toepassing van een degressief tarief over de opbrengsten uit de kaartverkoop of het artistiek budget, zonder kosten te kunnen aftrekken die niet rechtstreeks gerelateerd zijn aan de door deze organisatie verleende prestatie, en door te voorzien in een systeem van kortingen gebaseerd op het gebruik van forfaitaire schijven teneinde rekening te houden met het aandeel van de muziekwerken dat tijdens het festival werkelijk wordt uitgevoerd. Het kan echter niet worden uitgesloten dat de toepassing van een dergelijke tarievenstructuur kan leiden tot de oplegging van onbillijke vergoedingen, met name indien er een andere methode bestaat waarmee de werkelijk uitgevoerde werken nauwkeuriger kunnen worden geïdentificeerd en gekwantificeerd, en met deze methode hetzelfde rechtmatige doel, te weten de bescherming van de belangen van de auteurs, componisten en muzikuitgevers, kan worden bereikt, zonder evenwel de kosten van het beheer van de overeenkomsten en van het toezicht op het gebruik van de auteursrechtelijk beschermde muziekwerken buitensporig te verhogen. Het staat aan de verwijzende rechter te beoordelen, in het licht van alle kenmerkende omstandigheden van de aan hem ter beoordeling voorgelegde zaak, of aan deze voorwaarden is voldaan en, zo ja, of de oplegging van onbillijke prijzen wordt bevestigd door andere aanwijzingen die met name kunnen worden afgeleid uit de vergelijking met in andere lidstaten toepasselijke tarieven – gecorrigeerd door de koopkrachtpariteitsindex –, uit de vergelijking met de vergoedingen die dezelfde beheerorganisatie in het verleden heeft toegepast of uit de vergelijking met de door deze organisatie vastgestelde vergoedingen voor vergelijkbare prestaties.

HvJ – CONCLUSIE A-G SAUGMANDSGAARD ØE – 16 juli 2020 – gevoegde zaken C-682/18 en C-683/18 – YouTube en Cyando – Duitsland - ECLI:EU:C:2020:586 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Auteursrecht – Muziek – Illegale plaatsing op YouTube – Verplichting tot doorgeven persoonsgegevens?

[niet officiële vertaling] Richtlijn 2001/29/EG. Richtlijn 2000/31/EG. Een auteursrechtelijk beschermd muziekwerk, „A Winter Symphony” werd illegaal op YouTube geplaatst. Het Duitse Bundesgerichtshof stelt het Hof vragen over de verantwoordelijkheid van een internetplatform in een dergelijk geval. Kan YouTube onder meer verplicht worden de namen en mail(adressen) te verstrekken van de personen die het beschermde werk (onder een pseudoniem) hebben geüpload?

Volgens de A-G kan een internetplatform niet rechtstreeks aansprakelijk zijn voor het onrechtmatig uploaden van beschermde werken door gebruikers van dat platform. Ongeacht de aansprakelijkheid van deze platformen, kunnen rechthebbenden onder EU-recht een bevel verkrijgen waarmee verplichtingen kunnen worden opgelegd aan een internetplatform.

[niet officiële vertaling] A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 3, lid 1 van richtlijn 2001/29/EG moet aldus worden uitgelegd dat de exploitant van een online platform geen mededeling aan het publiek doen als een gebruiker beschermd werk uploadt.

Artikel 14, lid 1 van richtlijn 2000/31/EG moet aldus worden uitgelegd dat, in beginsel, de exploitant van een online (video) platform een beroep kan doen op de uitsluiting van aansprakelijkheid voor het de op verzoek van de afnemer van de dienst opgeslagen informatie.

Artikel 14, lid 1, onder a van richtlijn 2000/31/EG, moet aldus worden uitgelegd dat, in beginsel, de daarin genoemde omstandigheden, namelijk dat de dienstverlener daadwerkelijk kennis heeft van de onwettige activiteit of informatie en, kennis heeft van feiten of omstandigheden waaruit het onwettige karakter van de activiteiten of informatie duidelijk blijkt, betrekking hebben op specifieke onwettige informatie.

Article 8(3) of Directive 2001/29 must be interpreted as precluding rightholders from being able to apply for an injunction against a provider whose service that consists of the storage of information provided by a user is used by third parties to infringe a copyright or related right only if such an infringement has taken place again after notification of a clear infringement has been provided.

- 📌 Conclusie A-G: YouTube niet aansprakelijk voor illegaal uploaden ([IEF19333](#))
- 📌 A-G: Exploitanten van onlineplatforms zijn bij de huidige stand van het EU-recht niet rechtstreeks aansprakelijk voor het illegaal uploaden van beschermde werken door gebruikers van deze platforms ([ECER](#))

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-714/18 P – ACTC/EUIPO – ECLI:EU:C:2020:573 – conclusie – arrest

Uniewoordmerk tigha – Oppositie ingesteld door de houder van het oudere Uniemerkt TAIGA – Normaal gebruik

Verordening (EG) nr. 207/2009. Deze zaak gaat over de draagwijdte van het begrip „deel van de waren of diensten”, zoals bedoeld in artikel 42, lid 2, van verordening (EG) nr. 207/2009, dat het bewijs van het normale gebruik van een ouder Uniemerkt regelt in de context van een door de houder van dat merk ingestelde oppositieprocedure.

Hof: De hogere voorziening wordt afgewezen.

- 📌 Bij nauwkeurig en afgebakend omschreven categorie waren en diensten voldoende dat normaal gebruik van deel van de waren of diensten wordt bewezen ([Boek9.nl](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G TANCHEV – 2 juli 2020 – zaak C-265/19 – Recorded Artists Actors Performers – Ierland - ECLI:EU:C:2020:512 – conclusie

Licentievergoedingen voor draaien van muziek in horeca aan producent en/of uitvoerend kunstenaar?

Richtlijn 2006/115/EG. WIPO Performances and Phonograms Treaty 1996 (WPPT). De vragen gaan over de inning en verdeling van de licentievergoedingen die moeten worden betaald voor het ten gehore brengen van opgenomen muziek in het openbaar of het uitzenden van opgenomen muziek. Volgens nationale wetgeving moet de eigenaar van een bar, een nachtclub of een andere openbare gelegenheid die opgenomen muziek ten gehore wil brengen daarvoor een licentievergoeding betalen. De kernvraag is of bepaalde uitvoerende kunstenaars mogen worden uitgesloten van een aandeel in deze billijke vergoeding wanneer de producent van de betrokken geluidsopname wel wordt betaald.

[niet officiële vertaling] A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 82, lid 2 van Richtlijn 2006/115/EG moet worden uitgelegd in het licht van de voorwaarden van de WPPT van de WIPO waar de EU partij bij is en dat als zodanig in overeenstemming is met de Unierechtelijke verplichting om te voorzien in een behandeling op nationaal niveau die in overeenstemming is met artikel 4 van de WPPT. Een specifieke bepaling daartoe is niet nodig.

Een lidstaat heeft geen bevoegdheid om criteria vast te stellen om te bepalen welke artiesten zijn aan te merken als 'relevant performers' onder artikel 8 van richtlijn 2006/115/EG. Meer in het bijzonder kan een lidstaat het recht om de opbrengst te verdelen niet beperken tot gevallen waarin het optreden plaatsvindt in de EER, ongeacht of de artiest een inwoner of onderdaan is van een EER land.

Lidstaten hebben geen bevoegdheid op het terrein dat onder de exclusieve bevoegdheid van de EU valt en kunnen geen reactie geven op de voorbehouden die verdragsluitende partijen maken. Lidstaten hebben ook geen bevoegdheid om andere criteria toe te passen dan die zijn neergelegd in artikel 8, lid 2 van richtlijn 2006/115.

Het is niet in overeenstemming met artikel 8, lid 2 van richtlijn 2006/115 om het recht op een evenredige beloning zodanig te beperken dat artiesten wiens optreden in de studio was geen recht op een vergoeding hebben en de opbrengsten uitsluitend ten goede komen aan de producent.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Denemarken – 20 juli 2020 – [zaak C-224/20 - Merck Sharp and Dohme e.a.](#)

Geneesmiddelen menselijk gebruik - Verpakking geneesmiddelen - Merkenrecht

Samenvatting onder: [Gezondheid, geneesmiddelen, etikettering](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 24 juli 2020 – [Gevoegde zaken C-253/20 en C-254/20 Impexeco e.a.](#)

Gemeenschapsmerk

Samenvatting onder: [Gezondheid en geneesmiddelen](#)

LITERATUUR

A.G. Martens, Merkgebruik door garagehouders: de koppeling van BMW/Deenik. Een Nederlandse kijk op de Europese rechtspraak en de toepassing in Nederland, in: [BMM Bulletin 2020/2](#)

BREXIT

- [B Kennisgeving EC over auteursrecht, 23 juni 2020](#)
- [B Kennisgeving EC over EU domeinnamen, 26 mei 2020](#)
- [B Kennisgeving EC over uitputting IE-rechten, 26 juni 2020](#)
- [B Kennisgeving EC over beschermde oorsprongsbenaming, 6 juli 2020](#)
- [B Kennisgeving EC over Uniemerken en Gemeenschapsmodellen, 18 juni 2020](#)

CONSULTATIE

Intellectual Property Action Plan (EC)

OVERIG

Wijn uit Achterhoek voortaan beschermd door EU ([ECER](#))

Insolventie

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-253/19 – Novo Banco – Portugal – ECLI:EU:C:2020:585 – conclusie – arrest

Insolventieprocedures – Internationale bevoegdheid – Centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar

Verordening (EU) 2015/848. Het begrip „centrum van de voornaamste belangen” vormde de hoeksteen van de door verordening (EG) nr. 1346/2000 ingestelde regeling. Het was opgenomen in artikel 3, lid 1, van deze verordening en werd gebruikt als aanknopingspunt voor de aanwijzing van de rechterlijke instanties die bevoegd zijn om een insolventieprocedure te openen ten aanzien van een schuldenaar. Hoe dit begrip moet worden uitgelegd is in grote mate verduidelijkt door de rechtspraak van het Hof inzake procedures tegen rechtspersonen. Het Hof heeft zich echter nog niet kunnen buigen over de uitlegging van dit begrip met betrekking tot natuurlijke personen die geen bedrijfs- of beroepsactiviteit als zelfstandige uitoefenen en die gebruikmaken van het vrije verkeer van personen en werknemers.

Hof: Artikel 3, lid 1, eerste en vierde alinea, van verordening (EU) 2015/848 moet aldus worden uitgelegd dat het daarin vastgestelde vermoeden ter bepaling van de internationale bevoegdheid om een insolventieprocedure te openen, volgens welk vermoeden het centrum van de voornaamste belangen van een natuurlijke persoon die niet als zelfstandige een bedrijfs- of beroepsactiviteit uitoefent zijn gebruikelijke verblijfplaats is, niet wordt weerlegd door het enkele feit dat het enige onroerend goed van deze persoon gelegen is buiten de lidstaat waar deze zijn gebruikelijke verblijfplaats heeft.

- 📌 CJEU in Novo Banco: confirms mere presence of a natural person’s core immovable asset (the ‘family home’) does not in itself determine COMI (in insolvency). ([GAVL](#))
- 📌 ECJ on international jurisdiction (rebuttal of presumption of the COMI for individuals) under the European Insolvency (Recast) Regulation, judgment of 16 July 2020, C?253/19 – Novo Banco ([conflict of laws](#))

Institutioneel

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-575/18 P – Tsjechische Republiek/Commissie – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2020:530 – conclusie – arrest

Eigen middelen van de Europese Unie – Financiële aansprakelijkheid van de lidstaten – Invoer van zakaanstekers

Artikel 47 EU Handvest. Op 30 mei 2008 heeft het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) een eindverslag opgesteld naar aanleiding van een onderzoek dat betrekking had op controles in verband met de invoer van zakaanstekers met vuursteentje uit Laos in de periode tussen 2004 en 2007. Deze aanstekers kwamen in werkelijkheid uit China en hadden moeten worden onderworpen aan een antidumpingrecht. Met haar hogere voorziening verzoekt de Tsjechische Republiek om vernietiging van de beschikking van het Gerecht van 28 juni 2018, Tsjechië/Commissie, waarbij het haar beroep tot nietigverklaring van het beweerdelijke besluit van de Europese Commissie niet-ontvankelijk heeft verklaard. De betrokken douanekantoren hebben maatregelen genomen om in deze 28 gevallen tot inning en belastingnavordering over te gaan. De Tsjechische Republiek heeft echter niet in al deze 28 gevallen binnen de gestelde termijn tot inning kunnen overgaan.

Deze hogere voorziening werpt een aantal fundamentele vragen op over de werking van het stelsel van traditionele eigen middelen (TEM) van de Unie, wat het begrip „betaling onder voorbehoud” betreft, maar ook, meer in het algemeen, wat betreft de toegang van de lidstaten tot effectieve rechterlijke bescherming in geval van geschillen over de omvang van hun financiële aansprakelijkheid jegens de Unie.

Hof: De hogere voorziening wordt afgewezen.

- 📌 Patching a gap in the EU’s system of judicial remedies ([Verfassungsblog](#))

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-584/17 P – ADR Center/Commissie – ECLI:EU:C:2020:576 – geen conclusie – arrest

Subsidieovereenkomsten – Besluit van de Europese Commissie om onverschuldigd betaalde bedragen in te vorderen – Bevoegdheid van de Unierechter

Artikel 299 VWEU. Met haar hogere voorziening verzoekt ADR Center om vernietiging van het arrest van het Gerecht van de Europese Unie van 20 juli 2017, ADR Center/Commissie, zaak T-644/14 waarbij het Gerecht haar beroep heeft verworpen dat ten eerste strekte tot nietigverklaring van besluit C(2014) 4485 final van de Commissie van 27 juni 2014 inzake de invordering van een deel van de financiële bijdrage die aan ADR is betaald ter uitvoering van drie in het kader van het specifieke programma „Civiel recht” gesloten subsidieovereenkomsten, en ten tweede strekte tot veroordeling van de Europese Commissie tot betaling aan rekwirante van het op grond van die drie subsidieovereenkomsten nog verschuldigde saldo van 49 172,52 EUR alsook van een schadevergoeding. Het Hof wijst de hogere voorziening af.

GERECHT EU – ARREST – 8 juli 2020 – zaak T-203/18 – VQ/BCE – ECLI:EU:T:2020:313 – persbericht – arrest

GERECHT EU – ARREST – 8 juli 2020 – zaak T-576/18 – Crédit agricole/BCE – ECLI:EU:T:2020:304 – persbericht – arrest

GERECHT EU – ARREST – 8 juli 2020 – zaak T-577/18 – Crédit agricole Corporate and Investment Bank/BCE – ECLI:EU:T:2020:305 – persbericht – arrest

GERECHT EU – ARREST – 8 juli 2020 – zaak T-578/18 – CA Consumer Finance/BCE – ECLI:EU:T:2020:306 – persbericht – arrest

Prudentieel toezicht op kredietinstellingen – Door de ECB aan een kredietinstelling opgelegde administratieve geldelijke sanctie

Verordening (EU) nr. 1024/2013. Verordening (EU) nr. 575/2013. Verordening (EU) nr. 468/2014. In deze zaken vernietigt het Gerecht (deels) de besluiten van de ECB omdat deze onvoldoende gemotiveerd waren. (niet officiële vertaling).

GERECHT EU – BESCHIKKING – 8 juli 2020 – zaak T-715/19 – Lukáš Wagenknecht/Europese Raad – ECLI:EU:T:2020:340 – persbericht – beschikking

Beroep wegens nalaten – Bescherming van de financiële belangen van de Unie – Vermeend belangenconflict van de vertegenwoordiger/premier van Tsjechië op een bijeenkomst van de Europese Raad

Artikel 15, lid 2, VEU. Artikel 47 EU Handvest. Artikel 130 van het Reglement voor de procesvoering. Verzoeker verzoekt het Gerecht te verklaren dat „de Europese Raad heeft nagelaten te handelen omdat hij, in strijd met artikel 325, lid 1, [VWEU] en artikel 61, lid 1, van verordening (EU) 2018/1046 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie, geen enkele dwingende maatregel heeft genomen om het belangenconflict van Andrej Babiš, premier van de Tsjechische Republiek, te voorkomen of te behandelen, en omdat hij, in strijd met het in artikel 61, lid 1, van verordening 2018/1046 neergelegde verbod van belangenconflicten, Andrej Babiš, premier van de Tsjechische Republiek, niet heeft uitgesloten van deelname aan de beraadslagingen die tot vaststelling van het meerjarig financieel kader van de Unie voor 2021/2027 hebben geleid”.

Gerecht: Het beroep wordt niet-ontvankelijk en hoe dan ook kennelijk rechtens ongegrond verklaard.

- 📌 EU-Gerecht: Europese Raad hoefde Tsjechische premier Babiš niet uit te sluiten van vergaderingen ([ECER](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 12 augustus 2020 – zaak C-283/20 – EULEX-KOSOVO*

EULEX Kosovo-missie - Arbeidsvoorwaarden

Gemeenschappelijk optreden 2008/124/GBVB. De missie EULEX KOSOVO is ingesteld bij gemeenschappelijk optreden 2008/124/GBVB. De missie zou aanvankelijk 28 maanden duren, maar is herhaaldelijk verlengd. Oorspronkelijk had de missie EULEX KOSOVO geen rechtspersoonlijkheid en handelde zij door toedoen van het hoofd van de missie. De missie EULEX KOSOVO kreeg rechtspersoonlijkheid en de bekwaamheid om in rechte op te treden bij besluit 2014/349/GBVB. MJ bekleedde van 1 februari 2013 tot en met 14 oktober 2014 de functie van hoofd van de missie. Verzoekers zijn in Kosovo als internationaal civiel personeel in dienst geweest van de missie EULEX KOSOVO (sommigen zijn nog in dienst), op grond van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, gesloten voor één of meer maanden of ten hoogste een jaar, die achtereenvolgens zijn verlengd. De overeenkomsten die zijn gesloten en verlengd voordat de missie EULEX KOSOVO rechtspersoonlijkheid bezat, zijn door het hoofd van de missie in eigen naam opgesteld en ondertekend. Wat daarentegen de tussen 12 juni 2014 en 14 oktober 2014 gesloten en ondertekende overeenkomsten betreft, gedurende welke periode de missie rechtspersoonlijkheid bezat, heeft MJ, destijds hoofd van de missie, gehandeld als „vertegenwoordiger” van de missie, met een volledig representatief mandaat, of zelfs als orgaan van die missie. In 2012 heeft een herindeling van verschillende functies volgens verzoekers geleid tot een wijziging van de functieomschrijving en een aanzienlijke vermindering van de bezoldiging ervan.

Verzoekers betwisten de herindeling van hun functie (en de daaruit vermeend voortvloeiende wijzigingen in hun arbeidsvoorwaarden) en/of het niet verlengen van hun overeenkomsten, evenals het „statuut” dat op hen is/wordt toegepast, met name op het gebied van de sociale zekerheid. De herindeling van de functies en de eerste golf van niet-verlenging van de overeenkomsten heeft plaatsgevonden toen de missie EULEX KOSOVO nog geen rechtspersoonlijkheid bezat.

Vraag is o.a. hoe de werkgever van het personeel en/of vertegenwoordiging moet worden geïdentificeerd voor de periode voordat de missie rechtspersoonlijkheid verkreeg, maar de missie wel al personeel kon aanwerven op contractbasis, en het personeel daadwerkelijk reeds in dienst van de missie was.

IPR

HvJ – ARREST – 2 juli 2020 – zaak C-343/19 – Verein für Konsumenteninformation – Oostenrijk - ECLI:EU:C:2020:534 – persbericht – conclusie – arrest

Sjoemelsoftware Volkswagen – Bevoegde rechter

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Een Oostenrijkse consumentenorganisatie die opkomt voor de belangen van Volkswagenbezitters heeft een klacht ingediend tegen Volkswagen, wegens gemanipuleerde motoren en uitstootgegevens. Mag die klacht door de Oostenrijkse rechter worden behandeld (plaats waar de schade zich heeft voorgedaan) of is de Duitse rechter bevoegd (plaats van de onrechtmatige daad)?

Het Hof oordeelt dat een autofabrikant wiens op onrechtmatige wijze gemanipuleerde voertuigen worden verkocht in andere lidstaten, kan worden gedagvaard voor de gerechten van die lidstaten. De schade van de koper treedt namelijk in, in de lidstaat waar hij het voertuig koopt tegen een hogere prijs dan de werkelijke waarde ervan.

Hof: Artikel 7, punt 2, van verordening (EU) nr. 1215/2012 moet aldus worden uitgelegd dat, wanneer voertuigen door de fabrikant ervan in een lidstaat op onrechtmatige wijze zijn voorzien van software die de emissiegegevens manipuleert alvorens deze voertuigen bij een derde in een andere lidstaat worden gekocht, de plaats waar de schade intreedt zich in deze laatste lidstaat bevindt.

- B** EU-Hof: Fabrikant van auto's met 'sjoemelsoftware' kan worden aangeklaagd in de lidstaat van aankoop ([ECER](#))
- B** CJEU on jurisdiction in Dieselgate disputes: C-343/19, VKI v Volkswagen ([ECLB](#))
- B** The CJEU's locus damni determination in Volkswagen dismisses a US style minimum contacts rule. Like the passat, it risks picking up suits and landing them almost anywhere. ([GAVL](#))

- ▣ HvJ EU: Fabrikant auto's met 'sjoemelsoftware' kan worden aangeklaagd in lidstaat van aankoop (Bijzonder strafrecht)

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-73/19 – Movic e.a. – België - ECLI:EU:C:2020:568 – conclusie – arrest

Doorverkoop tickets voor evenementen

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Belgische overheidsinstanties hebben het Nederlandse Movic e.a. gedagvaard voor de voorzitter van de rechtbank van koophandel Antwerpen om te doen vaststellen dat deze vennootschappen in België via door hen beheerde websites toegangsbewijzen voor evenementen doorverkochten tegen een hogere dan de oorspronkelijke prijs – een praktijk die inbreuk uitmaakt op de bepalingen van de wet van 30 juli 2013 en het WER – en staking van deze handelspraktijken te doen bevelen. Het Hof van beroep vraagt vervolgens, nadat de voorzitter zich onbevoegd had verklaard, het Hof van Justitie of het bevoegd is om deze zaak te behandelen, aangezien het gaat om een Nederlandse vennootschap die zich vanuit Nederland via websites richt op een hoofdzakelijk Belgisch publiek voor evenementen die plaats vinden in België. Het Hof heeft in zijn arrest van 1 oktober 2002, Henkel, geoordeeld dat een geding waarin een vordering tot staking van het gebruik van oneerlijke bedingen is ingesteld door een vereniging voor consumentenbescherming, valt onder het begrip „burgerlijke en handelszaken”, dat de werkingssfeer van het merendeel van de instrumenten van internationaal privaatrecht van de Unie bepaalt. Met zijn prejudiciële verwijzing verzoekt de verwijzende rechter het Hof te bepalen of een geding waarin een overheidsinstantie van een lidstaat een tegen oneerlijke markt- en/of handelspraktijken gerichte vordering instelt, eveneens onder dit begrip valt.

Hof: Artikel 1, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 moet aldus worden uitgelegd dat het begrip „burgerlijke en handelszaken” van deze bepaling ook ziet op een geding tussen overheidsinstanties van een lidstaat en in een andere lidstaat gevestigde handelaren in het kader waarvan die instanties primair vorderen om het bestaan vast te stellen van vermeend inbreukmakende, oneerlijke handelspraktijken en de staking ervan te bevelen, en accessoir vorderen om publicatiemaatregelen te bevelen en een dwangsom op te leggen.

- ▣ The CJEU in Movic on enforcement of unfair trading practices and the less than abstract determination of 'civil and commercial'. (GAVL)
- ▣ ECJ on „civil and commercial matters” under Article 1 (1) Brussels Ibis Regulation, judgment of 16 July 2020, C-73/19 – Movic (conflict of laws)

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-249/19 – JE – Roemenië - ECLI:EU:C:2020:570 – conclusie – arrest

Echtscheiding – Voorwaarden – Toepasselijk recht

Samenvatting onder: familierecht

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-253/19 – Novo Banco – Portugal - ECLI:EU:C:2020:585 – conclusie – arrest

Insolventieprocedures – Internationale bevoegdheid – Centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar

Samenvatting onder: Insolventie

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

The Hungarian Supreme Court on conduct in litigation resulting in implied choice of law. (GAVL)

**RECHTSPRAAK NL – EINDUITSPRAAK - Hoge Raad – 3 juli 2020 – prejudiciële verwijzing
ECLI:NL:HR:2017:2269 – HvJ zaak C-535/17 - ECLI:NL:HR:2020:1223**

Peeters/Gatzen-vordering – Insolventie – Financiële schade

Verordening (EG) nr. 44/2001. Valt Peeters/Gatzen-vordering onder bereik Insolventieverordening of Verordening Brussel I? Internationale bevoegdheid Nederlandse rechter. Toepasselijk recht op Peeters/Gatzen-vordering. Hoge Raad beoordeelt zelf of de Nederlandse rechter op grond van Brussel I bevoegd is. Bepaling 'Erfolgsort' bij financiële schade als gevolg van aanvankelijk elders ingetreden schade.

De Hoge Raad oordeelt dat het 'Erfolgsort' niet in Nederland is gelegen op de enkele grond dat de schuldeisers in Nederland financiële schade hebben geleden. Die schade is immers een gevolg van de aanvankelijk in België ingetreden schade. Daarom is voor bepaling van de internationale bevoegdheid niet van belang of in het onderhavige geval sprake is van andere aanknopingspunten met Nederland of andere bijzondere omstandigheden. De slotsom is dat de Nederlandse rechter niet internationaal bevoegd is om van de vordering van de curator kennis te nemen.

- 📌 Peeters/Gatzen-vordering: Nederlandse rechter niet bevoegd (2020/0195)
- 📌 IPR. Insolventierecht. Procesrecht. Internationale bevoegdheid Peeters/Gatzen-vordering; bepaling 'Erfolgsort' bij financiële schade als gevolg van aanvankelijk elders ingetreden schade (RvdW 2020/837)
- 📌 Dutch SC applies Nk v PNB Paribas and determines locus damni for Peeters Gatzen suit. (GAVL)
- 📌 Erfolgsort bij Peeters/Gatzen-vordering (Cassatieblog) - Een Nederlandse deurwaarder heeft cliëntgelden overgemaakt naar zijn bankrekening bij het Belgische BNP Paribas Fortis (hierna: "de bank"). De gelden werden contant opgenomen bij een Belgisch filiaal van diezelfde bank. Daarna gingen de deurwaarder en zijn kantoor failliet en werd een curator aangesteld. De curator probeerde de door de deurwaarder veroorzaakte schade te verhalen op (onder meer) de bank met een zogenoemde Peeters/Gatzen-vordering: een onrechtmatige daadvordering, die ten behoeve van de gezamenlijke schuldeisers door de curator wordt ingesteld.

In deze zaak speelde eerst de vraag of de Nederlandse rechter zijn bevoegdheid moest toetsen aan de hand van Brussel I-bis (waaronder onrechtmatige daadvorderingen vallen) of aan de hand van de Insolventieverordening (de vordering wordt ingesteld door de curator). Het principaal cassatiemiddel klaagt dat het hof heeft miskend dat op grond van art. 4 lid 1 van de Insolventieverordening Nederlands recht van toepassing is op de Peeters/Gatzen-vordering.

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Kroatië – 14 juli 2020 – zaak C-242/20 - HRVATSKE ŠUME

Begrip verbintenissen uit onrechtmatige daad

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Verordening (EG) nr. 44/2001. Vraag is o.a. of een vordering tot terugbetaling van onverschuldigde prestaties wegens ongerechtvaardigde verrijking onder "verbintenissen uit onrechtmatige daad" valt?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Frankrijk – 24 juli 2020 – zaak C-251/20 - Gtflix Tv

Vordering tot schadevergoeding – Smadelijke uitingen op internet

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Kan een persoon die meent dat zijn rechten zijn geschonden door verspreiding van smadelijke uitingen op het internet, een vordering tot schadevergoeding instellen bij de rechterlijke instanties van elke lidstaat, of enkel bij de rechter die bevoegd is om rectificatie van de gegevens te gelasten?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 31 juli 2020 – Gevoegde zaken C-208/20 en C-256/20 - Toplofikatsia Sofia e.a.

Schuldenaren in het buitenland – Betekenen betalingsbevelen

Verordening (EG) nr. 44/2001. Verordening (EG) nr. 1206/2001. In deze civielrechtelijke zaken kunnen de schuldeisers hun betalingsbevelen niet betekenen aan de schuldenaren. De reden hiervoor is dat de schuldenaren in andere lidstaten van de Unie verblijven, en dus niet op de woonadressen die geregistreerd staan in de bevolkingsregisters. Vraag is o.a. of het beginsel van gelijkwaardigheid van procesregels ook vereist dat het adres van schuldenaren in het buitenland wordt opgespoord, zoals dat in Bulgarije gebeurt bij schuldenaren met een officieel adres in het bevolkingsregister.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Frankrijk – 4 augustus 2020 – zaak C-289/20 – IB

Bevoegdheid huwelijkszaken - Gewone verblijfplaats

Verordening (EG) nr. 2201/2003. Mevrouw FA (Ierse nationaliteit) en de heer IB (Franse nationaliteit) zijn in 1994 getrouwd in Ierland. Zij hebben samen drie – inmiddels meerderjarige – kinderen gekregen. IB had feitelijk twee verblijfplaatsen: terwijl hij doordeweeks in Parijs verbleef voor zijn werk, bracht hij de rest van zijn tijd bij zijn echtgenote en kinderen in Ierland door. IB heeft in 2018 een verzoekschrift tot echtscheiding ingediend bij de familierechter te Parijs. Vraag is of kan worden aangenomen dat een echtgenoot zijn gewone verblijfplaats in twee lidstaten heeft, zodat de gerechten van die twee staten gelijkkelijk bevoegd zijn om over de echtscheiding te beslissen wanneer uit feitelijke omstandigheden blijkt dat een van de echtgenoten zijn leven verdeelt tussen twee lidstaten?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 4 augustus 2020 – zaak C-280/20 - Generalno konsulstvo na Republika Bulgaria

IPR – Consulaire dienst

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Is de verordening van toepassing in een geschil tussen een werknemer uit die lidstaat en de consulaire dienst van die lidstaat op het grondgebied van een andere lidstaat, of zijn de nationale bevoegdheidsregels van toepassing van de lidstaat waaruit beide partijen afkomstig zijn?

REGELGEVING EU

Political Agreement on the Reform of the Evidence and the Service Regulation (conflict of laws)

LITERATUUR

P. Vlas en Mr. M. Zilinsky, Vijf jaar Erfrechtverordening: IPR-erfrecht in de rechtspraak, in: WPNR 2020/7291

CONSULTATIE

Grensoverschrijdende justitie – Europese executoriale titel (evaluatie), Feedback mogelijk van 7 augustus 2020 - 20 november 2020 (EC)

COVID-19

HCCH Update: COVID-19 and the electronic Apostille Programme (e-APP) (conflict of laws)

WIKI

- [Wiki Bewijsverordening](#)
- [Wiki Europees justitieel netwerk](#)

Kansspelen

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 15 juli 2020 – zaak C-231/20 – Landespolizeidirektion Steiermark

Kansspelen - Cumulatie sancties

Artikel 56 VWEU, artikel 49, lid 3 EU Handvest. Verzoeker is schuldig bevonden aan meerdere overtredingen van de kansspelwet als directeur van een Slowaakse onderneming die kansspelautomaten in een café had geplaatst zonder dat daarvoor een vergunning bestond. Per overtreding is een boete, dan wel vervangende hechtenisstraf opgelegd, zonder dat een limiet aan die cumulatie in de kansspelwetgeving is vastgelegd.

Het Hof van Justitie heeft in C-390/12 geoordeeld dat artikel 56 VWEU geen ruimte laat voor nationale regels die niet werkelijk beogen spelers te beschermen of criminaliteit te bestrijden. In C-98/14 heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat beperkingen van het vrij verkeer van dienstverlening die voortvloeien uit het nationale recht, slechts rechtvaardiging kunnen vinden in dwingende vereisten van algemeen belang als de nationale rechter vaststelt dat er sprake is van bescherming van consumenten tegen gokverslaving en het nastreven van de beperking van criminaliteit en fraude rond kansspelen. Daarnaast dienen die doelstellingen op stelselmatige en samenhangende manier te worden nagestreefd en dienen de nationale regels te voldoen aan de vereisten die voortvloeien uit de algemene rechtsbeginselen van het Unierecht.

Vraag is of de Oostenrijkse kansspelwetgeving met een sanctiesysteem dat een onbeperkte cumulatie van straffen kent in strijd is met artikel 56 VWEU en artikel 49, derde lid, EU Handvest en of de rechter de sanctieregeling moet toetsen aan artikel 56 VWEU als de rechter al heeft onderzocht en heeft bevonden dat de nationale kansspelregeling niet in strijd is met artikel 56 VWEU.

REGELGEVING NL

Lagere regelgeving online kansspelen openbaar ([Bijzonder strafrecht](#))

Landbouw, visserij, fokkers (B)

GERECHT EU – ARREST – 8 juli 2020 – zaak T-429/18 – BRF en SHB Comercio e Industria de Alimentos/Commissie – ECLI:EU:T:2020:322 – [persbericht](#) – [arrest](#)

GERECHT EU – ARREST – 8 juli 2020 – zaak T-429/18 – BRF en SHB Comercio e Industria de Alimentos /Commissie – ECLI:EU:T:2020:322 – [arrest](#)

Volksgezondheid – Wijziging lijst van inrichtingen van derde landen van waaruit bepaalde producten van dierlijke oorsprong mogen worden ingevoerd – Schraping bepaalde inrichtingen in Brazilië

Verordening (EG) nr. 854/2004. Verzoeksters, maken deel uit van de groep BRF capital, die in meer dan 150 landen actief is in de productie en distributie van vlees, waaronder vlees van pluimvee. In 2017 heeft deze groep via verzoeksters 152 107 ton vlees van pluimvee uitgevoerd vanuit Brazilië naar de Europese Unie, wat voor dat jaar ongeveer 38 % van de totale invoer uit dat land vertegenwoordigt.

Tien inrichtingen van eerste verzoekster en twee inrichtingen van tweede verzoekster stonden op de lijsten die waren opgesteld overeenkomstig artikel 12 van verordening (EG) nr. 854/2004. Op die lijsten staan de inrichtingen waarvan producten van dierlijke oorsprong mogen worden ingevoerd in de Unie.

Op 8 mei 2018 heeft de Commissie uitvoeringsverordening (EU) 2018/700 vastgesteld, tot wijziging van de lijsten van inrichtingen in derde landen waaruit de invoer van specifieke producten van dierlijke oorsprong is toegestaan, met betrekking tot bepaalde inrichtingen in Brazilië. Bij de bestreden uitvoeringsverordening worden een aantal Braziliaanse inrichtingen, waaronder de twaalf in punt 2 hierboven bedoelde inrichtingen van verzoeksters, geschrapt van de betrokken lijsten. Twee Braziliaanse vleesproducenten hebben een beroep tot nietigverklaring ingediend van de verordening waarbij vanwege gezondheidsredenen, de uitvoer naar de EU van bepaalde producten van dierlijke oorsprong van de inrichtingen van verzoekers is verboden.

Het Gerecht verwerpt het beroep.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 9 juli 2020 – [zaak C-377/19 - Benedetti Pietro e Angelo e.a](#)

Melkquota – Overschrijding referentiehoeveelheid

Verordening (EG) nr. 1788/2003. Tot en met 31 maart 2015 was een stelsel van melkquota van kracht voor de productie van melk en zuivelproducten, gekoppeld aan een extra heffing op leveringen en op rechtstreekse verkopen die het quotum overschrijden. Alle verzoekers zijn producenten die voor het seizoen 2005/06 melk hebben verkocht boven de eigen individuele referentiehoeveelheid.

Enkele heffingen bleken echter onverschuldigd zodat deze heffingen gerestitueerd moesten worden.

De verwijzende rechter vraagt zich af of het bij Italiaanse regeling gelegde verband tussen fasen van de betaling en fasen van de restitutie van de onverschuldigd betaalde heffing rechtmatig is en stelt een nieuwe vraag over de verenigbaarheid van de Italiaanse regeling met het Unierecht, in het bijzonder met betrekking tot de verplichting (en niet louter de bevoegdheid) van de koper om de door de overschrijdende producenten aan heffingen verschuldigde bedragen aan de bron in te houden.

Staat artikel 16 van de verordening in de weg aan een nationaal voorschrift waarin de regelmatige maandelijkse storting door de koper als criterium wordt gehanteerd voor de aanwijzing van de prioritaire categorieën waaraan de onverschuldigd geïnde heffing wordt gerestitueerd?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Roemenië - 20 juli 2020 – [zaak C-225/20 - Euro Delta Danube](#)

Plattelandsontwikkelingsbijstand - Administratieve boete

Verordening (EU) nr. 640/2014. Verzoekster is een Roemeense rechtspersoon die vis kweekt en graan verbouwt. Verzoekster heeft twee arealen in concessie gedeeltelijk voor landbouw gebruikt en heeft een enkele betalingsaanvraag ingediend voor 288,37 ha. Verweerster stelde een bedrag vast voor 100,58 ha en daarnaast ook extra sancties voor de te hoge aangifte. Verzetten artikelen 2, lid 23 en artikel 19 zich tegen een nationale regeling die aan landbouwers administratieve sancties oplegt vanwege een te hoge aangifte omdat deze niet voldoet aan de subsidiabiliteitsvoorwaarden, omdat deze een voor de visteelt ingericht areaal exploiteert krachtens een concessieovereenkomst, zonder aan te tonen dat de concessiegever heeft ingestemd met het gebruik van de grond voor landbouwdoeleinden?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Letland - 20 juli 2020 – [zaak C-234/20 - Satini-S](#)

Elfpo - Steun voor veengronden in Natura 2000-gebieden – Beperken economische activiteiten

Samenvatting onder: [Milieu, natuur](#)

RECHTSPRAAK NL – EINDUITSPRAAK - Rechtbank Rotterdam - 27 augustus 2020 – na HvJ zaak C-347/17 – prejudiciële verwijzing – ECLI:NL:RBROT:2020:7512 – ECLI:NL:RBROT:2020:7511 (zie ook ECLI: 2020:7504; 2020:7507; 2020:7508; 2020:7509; 2020:7510)

Verontreiniging pluimveekarkas

Verordening 853/2004. Boete door de NVWA opgelegd aan pluimveeslachterij voor vlees verontreinigd met feces, gal of kropinhoud. Uitspraak van de rechtbank na beantwoording prejudiciële vragen door het Hof van Justitie over de Europese hygiënevoorschriften in Verordening 853/2004. Volgens het Hof mag er na het schoonmaken geen enkele zichtbare verontreiniging meer op het pluimveekarkas zitten. De rechtbank oordeelt dat de NVWA terecht de boete heeft opgelegd, ook als sprake is van slechts kleine plekjes verontreiniging en dat de wijze van controleren door de NVWA, namelijk de karkassen van de slachtlijn halen en de lichaamsholte controleren, is toegestaan.

REGELGEVING EU

Uitvoeringsverordening (EU) 2020/999 van de Commissie van 9 juli 2020 tot vaststelling van bepalingen ter uitvoering van Verordening (EU) 2016/429 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de erkenning van inrichtingen voor levende producten en de traceerbaarheid van levende producten van runderen, varkens, schapen, geiten en paardachtigen, *PB L 221 van 10.7.2020*

LITERATUUR

Mr. T.P.J.N. van Rijn, 'Europese en Nederlandse visserij na Brexit', *NtER 2020-3-4*, p. 57-63

COVID-19

Uitvoeringsverordening (EU) 2020/1009 van de Commissie van 10 juli 2020 tot wijziging van de Uitvoeringsverordeningen (EU) nr. 808/2014 en (EU) nr. 809/2014 wat betreft bepaalde maatregelen om de door de COVID-19-uitbraak veroorzaakte crisis aan te pakken, *PB L 224 van 13.7.2020*

BREXIT

- [Kennisgeving EC over dierfokkerij \(zoötechniek\)](#), 8 april 2020
- [Kennisgeving EC over vervoer van levende dieren](#), 1 april 2020
- [Kennisgeving EC over diervoeding](#), 13 maart 2020
- [Kennisgeving EC over beschermde oorsprongsbenaming](#), 6 juli 2020
- [Kennisgeving EC over diergezondheid, dierenwelzijn en volksgezondheid, in verband met het verkeer van levende dieren](#), 13 maart 2020
- [Kennisgeving EC over gezondheid van planten en dieren](#), 13 maart 2020
- [Kennisgeving EC over bescherming van dieren bij het doden](#), 12 mei 2020

CONSULTATIE

- EU-landbouwbeleid - evaluatie van de invloed op habitats, landschappen en biodiversiteit, Feedback mogelijk 9 juli 2020 - 22 oktober 2020 ([EC](#))
- EU-landbouwbeleid - evaluatie van de invloed op water, Feedback mogelijk van 9 juli 2020 - 22 oktober 2020 ([EC](#))
- EU-landbouwbeleid – effect op duurzaam bodembeheer, Feedback mogelijk van 09 juli 2020 - 22 oktober 2020 ([EC](#))
- EU-viskwekerijen (aquacultuur) – aanpassing van de richtsnoeren, Feedback mogelijk van 14 juli 2020 - 27 oktober 2020 ([EC](#))

LHBT-rechten

EHRM – ARREST – 9 juli 2020 – Y.T. t. Bulgarije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [41701/16](#) – [ECLI:CE:ECHR:2020:0709JUD004170116](#)

Recht op eerbiediging van privéleven – Verzoek om gendertransitie afgewezen door rechtbank – Belangenafweging ontbreekt

Artikel 8 EVRM. De zaak betreft een klacht tegen afwijzing door de rechtbank van het verzoek van klager om geslachtsverandering. De rechtbank oordeelde het in het publiek belang dat gendertransitie niet wordt toegestaan. Het hof overweegt dat de rechtbank het publiek belang niet nader heeft gespecificeerd en dat dit belang ook niet is afgewogen tegen het recht van klager op erkenning van zijn genderidentiteit. Daarmee is een ongerechtvaardigde inbreuk gemaakt op het recht van klager op eerbiediging van zijn privéleven. Het hof oordeelt dat sprake is van een schending van artikel 8 EVRM.

EHRM – ARREST – 16 juli 2020 – Rana t. Hongarije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) – [40888/17](#) – [ECLI:CE:ECHR:2020:0716JUD004088817](#)

Wijziging identiteitsgegevens transseksuele vluchteling

Artikel 8 EVRM. Klager is geboren als vrouw in Iran. Eind 2015 heeft hij in Hongarije vluchtelingenstatus gekregen omdat hij in zijn geboorteland werd vervolgd vanwege zijn transseksualiteit. In 2016 heeft klager een aanvraag gedaan tot wijziging van zijn naam en geslacht in zijn (Iraanse) identiteitsgegevens. Deze aanvraag is niet in behandeling genomen omdat het bevoegde register alleen gegevens beheert van personen die in Hongarije zijn geboren. Tegen deze beslissing heeft klager vergeefs hoger beroep ingesteld.

EHRM: door de aanvraag van klager op formele gronden te weigeren is zijn persoonlijke situatie onvoldoende meegewogen en is zijn belang onvoldoende afgewogen tegen het belang van de rechtszekerheid ten aanzien van (de verwerking van) identiteitsgegevens. Daarbij komt dat klagers vluchtelingenstatus juist voortkwam uit zijn transseksualiteit. In die omstandigheden kan van klager redelijkerwijs niet worden verwacht dat hij zich tot zijn geboorteland zou wenden met betrekking tot de door hem gewenste wijziging in zijn identiteitsgegevens. Dat een en ander voor Hongarije tot een administratieve lastenverzwaring leidt legt onvoldoende gewicht in de schaal. Schending artikel 8 EVRM.

NOOT - bij beslissing EHRM 12 mei 2020, [Lilliendahl t. IJsland](#)

Case Law, Strasbourg: Carl Jóhann Lilliendahl v. Iceland, No Room for Homophobic Hate Speech – Giulio Fedele ([Inforrms](#))

NOOT – bij HvJ 23 april 2020, [zaak C-507/18 NH](#)

No more fluttering/fleeting line between discrimination in employment and the right to freedom of expression: the CJEU judgment in [NH v Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI – Rete Lenford](#) ([ECHRSO](#))

OVERIG

- New ECHR cases about discrimination against same-sex couples in Poland ([ECHRSO](#))
- Human Rights Centre submits a third party intervention in case concerning the right to family life of transgender parents and their children ([Strasbourg observers](#))
- Children’s book restricted in Lithuania for showing gay relationships in positive light goes to European court of human rights ([ECHRSO](#))
- New cases against Russia communicated concerning sexual orientation discrimination ([ECHRSO](#))

EHRM factsheets

- [Homosexuality: criminal aspects](#) (juni 2014)
- [Sexual orientation issues](#) (juli 2020)

Luchtvaart (c)

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-86/19 – Vueling Airlines – Spanje – ECLI:EU:C:2020:538 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Aansprakelijkheidsgrens van de luchtvervoerder in geval van verlies van aangegeven bagage – Maximum of forfaitair bedrag? - Bewijslast

Verdrag van Montreal. Vormt het verlies van bagage noodzakelijkerwijs de meest ernstige vorm van schade aan de bagage die, wanneer dit verlies is erkend, rechtvaardigt dat aan de passagier het maximumbedrag wordt toegekend dat in het Verdrag van Montreal is vastgelegd voor de vergoeding van de geleden schade, en moet de passagier in dat geval worden ontheven van de bewijslast?

Hof: Artikel 17, lid 2, gelezen in samenhang met artikel 22, lid 2, van het Verdrag van Montreal, moet aldus worden uitgelegd dat het bedrag dat in laatstgenoemde bepaling is vastgesteld als de aansprakelijkheidsgrens van de luchtvervoerder in geval van vernieling, verlies, beschadiging of vertraging van aangegeven bagage waarvoor geen bijzondere verklaring omtrent belang bij de aflevering is gedaan, een vergoedingslimiet vormt waarop de betrokken passagier niet van rechtswege en op forfaitaire basis recht heeft. Bijgevolg staat het aan de nationale rechter om binnen die grens het bedrag van de aan deze passagier verschuldigde schadevergoeding vast te stellen aan de hand van de omstandigheden van de zaak.

Artikel 17, lid 2, gelezen in samenhang met artikel 22, lid 2, van het verdrag van Montreal moet aldus worden uitgelegd dat het bedrag van de schadevergoeding die moet worden betaald aan een passagier van wie aangegeven bagage waarvoor geen bijzondere verklaring omtrent belang bij de aflevering is gedaan, is vernield, verloren is gegaan, beschadigd is of vertraging heeft opgelopen, moet worden bepaald door de nationale rechter overeenkomstig de toepasselijke regels van het nationale recht, in het bijzonder op het gebied van bewijsvoering. Die regels mogen echter niet ongunstiger zijn dan die welke voor soortgelijke nationale vorderingen gelden, en mogen de uitoefening van de door het verdrag van Montreal verleende rechten in de praktijk niet onmogelijk of uiterst moeilijk maken.

- The missing suitcase - CJEU in Vueling Airlines (C-86/19) ([ECLB](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 14 juli 2020 – [Gevoegde zaken C-215/20 en C-222/20](#) - [Bundesrepublik Deutschland e.a.](#)

PNR-richtlijn - Bestrijding terrorisme – Passagiersinformatie van luchtvaartmaatschappijen

Samenvatting onder: [Privacy en persoonsgegevens](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 20 juli 2020 – [zaak C-252/20](#) - [Eurowings](#)

Meerdere maatschappijen betrokken bij vertraagde reis

Verordening (EG) nr. 261/2004. De vragen betreffen de gevolgen wanneer meerdere maatschappijen betrokken zijn bij een (vertraagde) reis met aansluitende vluchten. Wie moet de compensatie betalen, mag de passagier kiezen bij wie hij de compensatie vordert?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 21 juli 2020 – [zaak C-263/20 – Airhelp](#)

Luchtvaartclaim - Geeft vervroeging van vlucht recht op compensatie? - Informeren over annulering of vervroeging

Verordening (EG) nr. 261/2004. Vraag is o.a. of de vervroeging van een vlucht recht geeft op compensatie zoals in het geval van een annulering? Wanneer worden passagiers geacht daadwerkelijk te zijn geïnformeerd over de annulering of vervroeging?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 30 juli 2020 – [zaak C-270/20 – Austrian Airlines](#)

Luchtvaartclaim - Verlaging compensatiebedrag – Aanbod andere eerdere vlucht

Verordening (EG) nr. 261/2004. Vraag is of een luchtvaartmaatschappij het volgens artikel 7, lid 1, onder b) van de verordening te betalen compensatiebedrag ook kan verlagen wanneer aan de passagiers ten gevolge van de annulering van de geboekte vlucht een andere vlucht wordt aangeboden waarvan de geplande vertrektijd en de geplande aankomsttijd beide 11 uur en 55 minuten vóór de vliegtijden van de geannuleerde vlucht liggen?

Raad

Besluit (EU) 2020/954 van de Raad van 25 juni 2020 over het namens de Europese Unie in de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie in te nemen standpunt over kennisgeving van vrijwillige deelname aan de regeling voor koolstofcompensatie en -reductie voor de internationale luchtvaart (Corsia) vanaf 1 januari 2021, en over de optie die wordt gekozen voor de berekening van de compensatievereisten die in de periode 2021-2023 van toepassing zijn op de luchtvaartmaatschappijen, *PB L 212 van 3.7.2020, blz. 14-17*

CONSULTATIE

Rechten van vliegtuigpassagiers – Gehandicapten en personen met beperkte mobiliteit (evaluatie), feedback mogelijk van 03 juli 2020 - 02 oktober 2020 ([EC](#))

BREXIT

- [Kennisgeving EC over luchtvervoer](#), 16 maart 2020
- [Kennisgeving EC over luchtvaartbeveiliging en maritieme beveiliging](#), 28 april 2020
- [Kennisgeving EC over luchtvaartveiligheid](#), 16 maart 2020
- [Kennisgeving EC over consumentenrechten en passagiersrechten](#), 17 maart 2020, vervangt die van 27 feb 2018

WIKI

- [Wiki luchtvaartclaims](#)

Manipulatiesoftware auto's

HvJ – ARREST – 2 juli 2020 – zaak C-343/19 – Verein für Konsumenteninformation – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2020:534 – persbericht – conclusie – arrest

Sjoemelsoftware Volkswagen – Bevoegde rechter

Samenvatting onder: [IPR](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 4 augustus 2020 – zaak C-276/20 – B

Dieselschandaal – Omvang schade – Onafhankelijkheid en onpartijdigheid rechter – Invloed van en verwevenheid met uitvoerende macht

Artikel 267 VWEU. Artikel 19, lid 1, derde volzin, VEU. Artikel 47, lid 2, EU Handvest. Het gaat hier om één van de vele zaken in het kader van het "dieselschandaal", waarbij in heel Europa schadevergoeding wordt gevorderd van fabrikanten van voertuigen of motoren met een verboden manipulatie-instrument. De eerste vraag betreft het dieselschandaal; mag het werkelijke gebruik van het voertuig in mindering worden gebracht op de schade van de koper?

De tweede vraag betreft de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de verwijzende rechter. De verwijzende rechter heeft twijfels over diens institutionele onafhankelijkheid en verwijzingsbevoegdheid. De rechterlijke organisatie en de rechtspraak in Thüringen stroken niet met de criteria van het constitutioneel recht van de Unie en van het Hof voor de onafhankelijkheid van de rechterlijke instanties (C-585/18; C-619/18; en C-216/18). Dit komt mede doordat de organisatie en het bestuur van de rechterlijke instanties in handen zijn van de uitvoerende macht. Daarnaast zijn er talrijke formele en informele overlappingsen en personele verstrengelingen tussen de rechterlijke en uitvoerende macht. De verwijzende rechter is bijvoorbeeld al drie keer gedetacheerd, waarbij het inruilen van status van rechter voor die van ambtenaar niet ongebruikelijk is. Dit biedt de uitvoerende macht de mogelijkheid om op ongeoorloofde wijze invloed uit te oefenen op de rechterlijke macht. Daaronder valt ook indirecte, subtiele en psychologische beïnvloeding. In dit verband rijst het procesrechtelijke probleem, of en onder welke voorwaarden überhaupt sprake is van een verwijzingsbevoegdheid voor de verwijzende rechter.

- ▣ Prejudiciële verwijzing uit Duitsland in zaak die samenhangt met dieselschandaal ([Bijzonder strafrecht](#))

NOOT - bij conclusie HvJ 30 april 2020, zaak C-693/18 CLCV e.a.

Advocate General Sharpston's opinion on the lawfulness of 'defeat devices' in diesel motor vehicles (Case C-693/18, CLCV and Others) ([EU law analysis](#))

CONSULTATIE

CO2-uitstoot van voertuigen – monitoring- en testprocedures voor auto's en bestelwagens (update), Feedback mogelijk van 4 augustus 2020 - 1 september 2020 (EC)

Dit initiatief actualiseert de door de EU-landen te monitoren en rapporteren gegevens over de CO2-uitstoot van auto's en bestelwagens. De nieuwe eisen weerspiegelen de geleidelijke afschaffing van de correlatieprocedure na 1 januari 2021. Er komen nieuwe voorschriften bij voor controles tijdens het gebruik.

Ook zal worden verduidelijkt hoe de specifieke emissiedoelstellingen in de periode 2021-2024 worden berekend voor fabrikanten die in die periode actief worden op de EU-markt.

OVERIG

Dirk Hekking, Hoe de sjoemel dieselaaffaire Duitse rechters treft ([FD](#))

Mededinging

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-606/18 P – Nexans France en Nexans/Commissie – ECLI:EU:C:2020:571 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Mededinging – Markt van stroomkabels

Verordening (EG) nr. 1/2003. Mag de Europese Commissie in het kader van een inspectie inzake mededingingsregelingen overeenkomstig artikel 20 van verordening (EG) nr. 1/2003 bij een onderneming gegevens kopiëren zonder voorafgaand te hebben gecontroleerd of die gegevens voor het voorwerp en het doel van de betrokken inspectie relevant zijn en mag zij die kopieën vervolgens meenemen om deze achteraf in haar kantoren te Brussel (België) op voor dat voorwerp en doel relevante informatie te onderzoeken? Die vraag rijst tegen de achtergrond van een kartelprocedure op het gebied van stroomkabels in het kader waarvan de Commissie bij besluit van 2 april 2014 de belangrijkste Europese, Japanse en Zuid-Koreaanse producenten van ondergrondse en onderzeese stroomkabels voor hoog- en ultrahoogspanning, waaronder Nexans France SAS en Nexans SA, rekwirantes in onderhavige procedure, voor hun deelname aan een nagenoeg wereldwijd opererend kartel heeft bestraft. Het Hof wijst de hogere voorziening af.

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 16 juli 2020 – zaak C-372/19 – SABAM – België – ECLI:EU:C:2020:598 – [conclusie](#)

Intellectuele eigendom – Berekening vergoeding gebruik muziek bij festivals – Misbruik van machtspositie?

Samenvatting onder: [IE](#)

GERECHT EU – ARREST – 8 juli 2020 – zaak T-758/14 RENV – Infineon Technologies/Commissie – ECLI:EU:T:2020:307 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Kartel op de markt van smartcardchips

Artikel 101 VWEU. Het Gerecht verlaagt de geldboete die aan Infineon was opgelegd wegens haar deelname aan een kartel op de markt van smartcardchips met bijna 6 miljoen EUR, van 82 784 000 EUR tot 76 871 600 EUR. De Commissie heeft namelijk onvoldoende rekening gehouden met het feit dat het aantal concurrentieverstorende contacten van deze onderneming met haar concurrenten beperkt was en heeft de onderneming bovendien één contact ten laste gelegd waarvan zij het bestaan niet heeft kunnen aantonen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 30 juli 2020 – [zaak C-267/20 - Volvo et DAF Trucks](#)

Schadevorderingen mededingingsrecht - Verjaringstermijn

Richtlijn 2014/104/EU. Vraag is o.a. welke regelgeving van toepassing is om de verjaringstermijn van de ingestelde vordering tot schadevergoeding en de toepassing van de regels inzake bewijslast en rechterlijke begroting van schade vast te stellen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Letland – 28 augustus 2020 – [zaak C-306/20 - Visma Enterprise*](#)

Mededinging - Selectieve distributie

Artikel 101 VWEU. Verordening 330/2010. Verzoeker is houdster van auteursrechten van twee boekhoudprogramma's. Deze boekhoudprogramma's zijn door verzoekster zelf en via distributeurs

gedistribueerd. In de overeenkomst tussen verzoekster en de distributeurs is vastgelegd dat klanten worden gereserveerd voor de distributeurs. Verzoekster is een onderneming die is ontstaan door een fusie uit twee ondernemingen die beide zijn beboet door de mededingingsautoriteit.

Verzoekster is van mening dat de overeenkomsten niet zijn bedoeld om mededinging te voorkomen en dat marktverdeling wordt uitgesloten doordat klanten zelf een distributeur kunnen kiezen en dat de overeenkomst tevens niet voorziet in een afdwingingsmechanisme of in sancties. Volgens verzoekster zijn de conclusies van het HvJ met betrekking tot een systeem van selectieve distributie van toepassing op alle wettelijk geldige distributiesystemen, dus zowel selectieve als exclusieve distributiesystemen.

In C-32/11 heeft het Hof geoordeeld dat overeenkomsten of afspraken naar hun strekking kunnen worden aangemerkt als mededingingsbeperkend in de zin van artikel 101 lid 1 VWEU, wanneer na een individueel en concreet onderzoek van de inhoud en het doel van deze overeenkomsten en hun economische en juridische context blijkt dat zij naar hun aard schadelijk zijn voor de goede werking van de normale mededinging op de betrokken markt.

Vraag is of uit de nationaalrechtelijke bepaling die hetzelfde rechtskader bevat als artikel 101, eerste lid, VWEU, volgt dat de aard van de overeenkomst leidt tot de conclusie dat die overeenkomst objectief gezien ten doel heeft de mededinging op de markt te verhinderen, te beperken of te vervalsen. En of en onder welke voorwaarden op een dergelijke overeenkomst de in het Unierecht vastgestelde vrijstellingen kunnen worden toegepast.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Interchange fees restrict competition: Is the UK Supreme Court giving Article 101(1) TFEU a final glance? ([European law blog](#))

LITERATUUR

- Artikel: De invloed van het strafrecht op het mededingingsrecht ([Bijzonder strafrecht](#))
- Mr. M.C. van Heezik, Mr. drs L.N.M. van Uden en Mr. L.G.J. Fiorilli, 'De mededingingsregels tijdens de Covid-19-crisis: een flexibel instrument voor de bescherming van de interne markt', [NtER 2020-5-6](#)

CONSULTATIE

EU-mededingingsrecht – Bekendmaking marktbeperking (evaluatie), feedback mogelijk van 26 juni 2020 - 9 oktober 2020 ([EC](#))

OVERIG

- Brussels launches investigation against Apple for abusive [practices](#) ([Euractiv](#))
- FIDE rapport: [EU Competition Law and the Digital Economy: Protecting Free and Fair Competition in an Age of Technological \(R\)evolution](#)
- Facebook takes EU antitrust regulators to court ([Euractiv](#))

Milieu, natuur, duurzame energie (B)

HvJ – ARREST – 2 juli 2020 – zaak C-477/19 – Magistrat der Stadt Wien – Oostenrijk - [ECLI:EU:C:2020:517](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Rustplaats veldhamster

Richtlijn 92/43/EEG. De veldhamster staat op de lijst van beschermde diersoorten behorend bij de Habitatrichtlijn. Een projectontwikkelaar heeft bouwwerkzaamheden verricht op een terrein waar de veldhamster zich had gevestigd. De eigenaar van het terrein, heeft de projectontwikkelaar daarvan op de hoogte gesteld, waarna een milieudeskundige het leefterrein van de veldhamster in kaart heeft

gebracht. Voor aanvang van de werkzaamheden zijn echter maatregelen getroffen waarbij het leefterrein van de veldhamster is beschadigd en verstoord. Het oogmerk van de maatregelen was om de veldhamsters te laten wegtrekken naar speciale daarvoor ingerichte terreinen. Bij het bevoegde gezag is geen toestemming gevraagd om deze maatregelen te treffen. Het stadsbestuur Wenen heeft daarom een boete opgelegd aan de projectontwikkelaar voor het vernielen van de voortplantings- of rustplaatsen van de veldhamster. De projectontwikkelaar heeft tegen de boete beroep ingesteld en aangevoerd dat de veldhamster de holen niet gebruikte ten tijde van het nemen van de schadelijke maatregelen.

De verwijzende rechter stelt vragen over het begrip 'rustplaats' in artikel 12 Habitatrichtlijn. De vraag is of onder het begrip rustplaats ook voormalige rustplaatsen vallen en volgens welke criteria dient te worden beoordeeld of een voormalige rustplaats ook als rustplaats kan worden gedefinieerd.

*Hof: Het begrip „rustplaatsen” in Artikel 12, lid 1, onder d), van richtlijn 92/43/EEG (de Habitatrichtlijn) ziet ook op rustplaatsen die niet meer worden bewoond door een van de in bijlage bij deze richtlijn genoemde beschermde diersoorten, zoals de *Cricetus cricetus* (veldhamster), wanneer de kans voldoende groot is dat deze soort zal terugkeren naar die plaatsen, waarbij het aan de verwijzende rechter staat om dit te verifiëren.*

- Prejudiciële beslissing inzake uitleg begrip 'rustplaatsen' in artikel 12 HRL ([Sdu](#))
- EU-Hof: EU-Habitatrichtlijn heeft ook betrekking op de bescherming van verlaten rustplaatsen van beschermde diersoorten ([ECER](#))

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-297/19 – Naturschutzbund Deutschland – Landesverband Schleswig-Holstein – Duitsland - ECLI:EU:C:2020:533 – [persbericht](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Aansprakelijkheid voor milieuschade veroorzaakt door publiekrechtelijke rechtspersoon - Waterbeheer

Richtlijn 2004/35/EG. Richtlijn 92/43/EEG. In de periode 2006-2009 werd een deel van het schiereiland Eiderstedt, dat gelegen is in het westelijke gedeelte van de deelstaat Sleeswijk-Holstein, als „beschermingszone” aangewezen, onder meer wegens de aanwezigheid van de zwarte stern (*Chlidonias niger*), een beschermde watervogel. Met het oog op bewoning en landbouw heeft het schiereiland Eiderstedt behoefte aan drainage. Deze drainage verloopt via perceelsslots die uitmonden in een netwerk van kanalen en worden onderhouden door de respectieve gebruikers van de belendende oppervlakten. De onderhoudsplicht voor de spuuisluizen voor het boezemwater rust op 17 waterschappen die op het schiereiland Eiderstedt zijn gevestigd.

Het Deich- und Hauptsielverband Eiderstedt, Körperschaft des öffentlichen Rechts, een waterschaps- en landwinningsvereniging die in de rechtsvorm van een publiekrechtelijke instelling is opgericht, is de overkoepelende vereniging van deze 17 waterschappen. Een van de bij wet daaraan opgedragen taken omvat het onderhoud van de oppervlaktewateren als publiekrechtelijke verplichting. Zij exploiteert een gemaalinstallatie dat ervoor moet zorgen dat de waterstand wordt verlaagd.

Daar de Naturschutzbund Deutschland van mening was dat het Deich- und Hauptsielverband Eiderstedt door de exploitatie van deze gemaalinstallatie milieuschade heeft berokkend aan de zwarte stern, heeft hij een verzoek om maatregelen tot beperking en herstel van deze schade ingediend bij de Kreis Nordfriesland, die het verzoek heeft afgewezen.

Het Hof oordeelt dat publiekrechtelijke rechtspersonen aansprakelijk kunnen zijn voor milieuschade die wordt veroorzaakt door activiteiten die zij op grond van een wettelijke taakoverdracht in het algemeen belang verrichten, zoals de exploitatie van een gemaalinstallatie voor de drainage van landbouwgronden.

Hof: Het begrip „normaal beheer van gebieden, zoals vastgelegd in habitatdossiers of in documenten waarin de doelen zijn uiteengezet, of zoals voordien uitgeoefend door eigenaars of exploitanten” in bijlage I, derde alinea, tweede streepje, bij richtlijn 2004/35/EG moet aldus worden opgevat dat het ten eerste elke bestuurs- of organisatiemaatregel omvat die een weerslag kan hebben op de beschermde soorten en natuurlijke habitats in een gebied, zoals deze maatregel blijkt uit de beheerdocumenten die door de lidstaten op grond van richtlijn 92/43/EEG zijn vastgesteld en die zo nodig worden uitgelegd onder verwijzing naar de nationale bepalingen ter omzetting van de twee laatstgenoemde richtlijnen of, bij gebreke daarvan, naar de nationale bepalingen die verenigbaar zijn

met de geest en het doel van deze richtlijnen, en dat het ten tweede elke bestuurs- of organisatiemaatregel omvat die wordt geacht gebruikelijk en algemeen erkend te zijn en vast te staan en die tot het intreden van de schade die door deze maatregel is berokkend aan beschermde soorten en natuurlijke habitats, gedurende voldoende lange tijd door de eigenaars of exploitanten werd toegepast, met dien verstande dat al deze maatregelen verenigbaar moeten zijn met de doelstellingen die ten grondslag liggen aan de richtlijnen 92/43 en 2009/147, alsmede met, onder meer, de algemeen aanvaarde landbouwpraktijken.

Artikel 2, punt 7, van richtlijn 2004/35 moet aldus worden uitgelegd dat het daarin gedefinieerde begrip „beroepsactiviteit” ook ziet op activiteiten die op grond van een wettelijke taakoverdracht in het algemeen belang worden verricht.

- B** Prejudiciële beslissing uitleg Milieuaansprakelijkheidsrichtlijn inzake begrippen 'normaal beheer van gebieden' en 'beroepsactiviteit' ([sdu](#))
- B** EU-Hof: Publiekrechtelijke rechtspersonen ook aansprakelijk voor milieuschade door activiteiten in het algemeen belang ([ECER](#))
- B** HvJ EU: Publiekrechtelijke rechtspersonen ook aansprakelijk voor milieuschade door activiteiten in het algemeen belang ([Bijzonder strafrecht](#))

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-411/19 – WWF Italia Onlus e.a. – Italië – ECLI:EU:C:2020:580 – geen conclusie – arrest

Speciale beschermingszones – Aanleg van een weg

Richtlijn 92/43/EEG. Het betreft een geding over de rechtmatigheid van het besluit van 1 december 2017 waarbij de ministerraad het voorontwerp voor een wegverbinding ten noorden van Rome (Italië) volgens het „groene tracé” tussen Monte Romano Est (Italië) en Tarquinia Sud (Italië) verenigbaar heeft verklaard met de milieunormen, en van het besluit van 28 februari 2018 waarbij dit voorontwerp is goedgekeurd.

Hof: Artikel 6 van richtlijn 92/43/EEG verzet zich niet tegen een nationale regeling op grond waarvan de procedure voor toestemming voor een plan of project waarvan de gevolgen voor een speciale beschermingszone niet kunnen worden gemitigeerd en waarover de bevoegde overheidsinstantie reeds een negatief advies heeft afgegeven, om dwingende redenen van groot openbaar belang kan worden voortgezet, tenzij er een alternatieve oplossing bestaat die minder nadelen meebrengt voor de betrokken zone, hetgeen door de verwijzende rechter moet worden nagegaan.

Wanneer de gevolgen van een plan of project voor een speciale beschermingszone negatief zijn beoordeeld ingevolge artikel 6, lid 3, van richtlijn 92/43 en de betrokken lidstaat krachtens lid 4 van dat artikel niettemin heeft besloten om dit te realiseren om dwingende redenen van groot openbaar belang, moet artikel 6 van deze richtlijn aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan een nationale regeling op grond waarvan dit plan of project, na de negatieve beoordeling ervan overeenkomstig lid 3 van dat artikel en vóór de definitieve vaststelling ervan ingevolge lid 4 van dat artikel, wordt aangevuld door maatregelen die de gevolgen ervan voor die zone mitigeren en de beoordeling van deze gevolgen wordt voortgezet. In hetzelfde geval staat artikel 6 van de habitatrichtlijn daarentegen niet in de weg aan een regeling op grond waarvan de compenserende maatregelen in het kader van datzelfde besluit kunnen worden vastgesteld, mits ook de overige voorwaarden voor de toepassing van artikel 6, lid 4, van deze richtlijn zijn vervuld.

Richtlijn 92/43 staat niet in de weg aan een nationale regeling op grond waarvan de indiener van de aanvraag een studie verricht naar de gevolgen van het betrokken plan of project voor de betrokken speciale beschermingszone, op basis waarvan de bevoegde autoriteit die gevolgen beoordeelt. Deze richtlijn staat daarentegen in de weg aan een nationale regeling die de indiener van de aanvraag toestaat in het definitieve plan of project voorschriften, opmerkingen en aanbevelingen ten aanzien van het landschap of het milieu op te nemen zonder dat het aldus gewijzigde plan of project opnieuw door deze autoriteit moet worden beoordeeld.

Richtlijn 92/43 laat het weliswaar aan de lidstaten over om de autoriteit aan te wijzen die bevoegd is voor de beoordeling van de gevolgen van een plan of een project voor een speciale beschermingszone in overeenstemming met de in de rechtspraak van het Hof vastgestelde criteria, maar zij staat er daarentegen aan in de weg dat een willekeurige autoriteit deze beoordeling voortzet of aanvult wanneer die beoordeling eenmaal is uitgevoerd.

HvJ – CONCLUSIE A-G BOBEK – 2 juli 2020 - Zaak C-826/18 - Stichting Varkens in Nood – Nederland – [Rechtbank Limburg](#) - [ECLI:EU:C:2020:514](#) - [conclusie](#)

Verdrag van Aarhus - Inspraakprocedure – Publiek en het betrokken publiek

Richtlijn 2010/75/EU. Richtlijn 2011/92. Verdrag van Aarhus. Artikel 47 Handvest Grondrechten. Een bedrijf dat een varkenshouderij exploiteert, vraagt voor uitbreiding een vergunning aan. Voor de besluitvorming wordt de openbare voorbereidingsprocedure toegepast, waar zienswijzen tegen het voorgenomen besluit kunnen worden ingediend. Tegen het besluit tot verlening van de vergunning is door één natuurlijke persoon en drie rechtspersonen (milieuverenigingen) beroep ingesteld. Geen van deze vier heeft in de voorfase zienswijzen ingediend en de natuurlijke persoon ondervindt zelf ook geen gevolgen van het besluit. De Nederlandse rechter legt een aantal vragen voor over de uitleg van de bepalingen die zien op inspraakmogelijkheden tijdens de vergunningsprocedure en het recht op toegang tot de rechter.

De prejudiciële vragen betreffen de kwestie of het recht op toegang tot de rechter op grond van het EU-recht is toegekend aan het publiek (een ieder) of het betrokken publiek (degene(n) die gevolgen ondervindt/ondervinden van een voorgenomen besluit (dus belanghebbende(n)), of het Europees recht zich ertegen verzet dat het recht op toegang tot de rechter afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde van het indienen van een zienswijze (inspraak) in de voorprocedure. En, of het EU-recht zich verzet tegen een nationaalrechtelijke bepaling, die het recht op toegang tot de rechter uitsluit voor degene aan wie redelijkerwijs kan worden verweten geen zienswijzen te hebben ingediend in de voorprocedure.

De A-G geeft het Hof in overweging:

1) *Artikel 6 van het Verdrag van Aarhus, artikel 6 van richtlijn 2011/92/EU, en artikel 24 van richtlijn 2010/75/EU verlenen alleen volledige inspraakrechten aan 'het betrokken publiek' in de zin van deze rechtsinstrumenten, maar niet aan 'het publiek' in zijn geheel.*

2) *Noch artikel 9, lid 2, van het Verdrag van Aarhus, noch artikel 11 van richtlijn 2011/92, noch artikel 25 van richtlijn 2010/75, noch artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie verzet zich ertegen dat het recht op toegang tot de rechter wordt uitgesloten voor 'het publiek' dat niet behoort tot 'het betrokken publiek' in de zin van deze rechtsinstrumenten.*

3) *Artikel 9, lid 2, van het Verdrag van Aarhus, artikel 11 van richtlijn 2011/92 en artikel 25 van richtlijn 2010/75 verzetten zich tegen een voorwaarde in het nationale recht die het recht op toegang tot de rechter voor 'het betrokken publiek' in de zin van deze rechtsinstrumenten afhankelijk stelt van eerdere deelname aan de procedures die onderworpen zijn aan artikel 6 van het Verdrag van Aarhus, artikel 6 van richtlijn 2011/92 en artikel 24 van richtlijn 2010/75."*

- B** A-G Bobek: Artikel 6:13 Awb is in strijd met het Verdrag van Aarhus ([Stibbe blog](#))
- B** A-G: deelname aan eerdere milieu-inspraak als voorwaarde voor later beroep op de rechter strookt niet met verdrag van Aarhus ([ECER](#))
- B** AG HvJ EU: deelname aan eerdere milieu-inspraak als voorwaarde voor later beroep op de rechter strookt niet met verdrag van Aarhus ([Bijzonder strafrecht](#))
- B** [JM 2020/102](#) - Met noot W.T. Douma

HvJ – CONCLUSIE A-G HOGAN – 16 juli 2020 – zaak C-619/19 – Land Baden-Württemberg – Duitsland - [ECLI:EU:C:2020:590](#) – [conclusie](#)

Toegang van het publiek tot milieu-informatie

Verdrag van Aarhus. Richtlijn 2003/4/EG. Deze procedure heeft betrekking op het verzoek van D.R. om milieu-informatie die is vervat in bepaalde documenten van ministerie van de deelstaat Baden-Württemberg. Deze documenten hielden verband met een infrastructuurontwikkelingsproject op het gebied van verkeer en stedenbouw, genaamd „Stuttgart 21“, in de Stuttgarter Schlossgarten (slotpark te Stuttgart). Dat verzoek is afgewezen.

A-G: Artikel 4, lid 1, onder e), van richtlijn 2003/4/EG moet aldus worden uitgelegd dat het begrip 'interne mededelingen' alle documenten omvat die bestemd zijn om tot iemand te worden gericht, ongeacht de inhoud ervan, en die op de datum waarop de bevoegde autoriteit moet beslissen op het

bij haar ingediende verzoek nog niet buiten de muren van een overheidsinstantie zoals gedefinieerd in artikel 2, lid 2, van richtlijn 2003/4 zijn terechtgekomen.

De werkingssfeer ratione temporis van de in artikel 4, lid 1, onder e), van richtlijn 2003/4 geformuleerde uitzondering is onbeperkt. De verstreken tijd kan evenwel een element vormen waaruit blijkt dat de interne mededeling waarom is verzocht, moet worden openbaar gemaakt, en dient daarom te worden meegenomen in de afweging die op grond van artikel 4, lid 1, onder e), en artikel 4, lid 2, tweede alinea, van richtlijn 2003/4 moet worden gemaakt.

HvJ – CONCLUSIE A-G BOBEK – 16 juli 2020 – zaak C-352/19 P – Région de Bruxelles-Capitale/Commissie – ECLI:EU:C:2020:588 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Rechtstreeks geraakt zijn – Glyfosaat – Beroep tot nietigverklaring

Verordening (EG) nr. 1107/2009. Uitvoeringsverordening (EU) 2017/2324. Artikel 263 VWEU. Artikel 4, lid 2, VEU. Artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vordert de nietigverklaring van uitvoeringsverordening 2017/2324 van de Commissie in verband met de vergunning voor het gebruik van glyfosaat. Het Gerecht van de EU wees de vordering eerder af omdat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niet rechtstreeks geraakt zou zijn door de uitvoeringsverordening.

Advocaat-generaal Bobek pleit voor een meer open uitlegging van het criterium dat de verzoekende partij rechtstreeks moet worden geraakt door de Uniehandeling die zij bestrijdt. Hij is van mening dat het Gerecht, door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot de goedkeuring van de werkzame stof glyfosaat procesbevoegdheid te ontzeggen, blijk heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting.

A-G: de beschikking van 28 februari 2019, Brussels Hoofdstedelijk Gewest/Commissie, zaak T-178/18, te vernietigen;

- het beroep tot nietigverklaring van rekwirant ontvankelijk te verklaren;*
- de zaak voor afdoening terug te verwijzen naar het Gerecht.*

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Letland – 20 juli 2020 – [zaak C-234/20](#) – [Satini-S](#)

Elfpo - Steun voor veengronden in Natura 2000-gebieden – Beperken economische activiteiten

Verordening (EU) nr. 1305/2013. Bijlage IV bij richtlijn 92/43/EEG. In de onderhavige zaak wordt betwist of eiseres in aanmerking komt voor betalingen wegens de beperkingen die gelden voor economische activiteiten in veengebieden van het Natura 2000-netwerk. In 2002 heeft eiseres onroerende zaken verworven; 7,7 hectare aan veengronden. De onroerende zaken bevinden zich in een Natura 2000-gebied. Volgens de nationale bepalingen is het verboden om bosbessenplantages aan te leggen op veengronden in beschermde natuurgebieden. Eiseres heeft bij de dienst voor plattelandssteun een verzoek tot compensatie ingediend wegens het beperken van economische activiteiten op de in Natura 2000-gebied gelegen veengronden. Dit verzoek werd afgewezen. Volgens de dienst voor plattelandssteun voorzien de wettelijke bepalingen niet in een compensatie voor het verbod op de aanleg van bosbessenplantages op veengronden. Eiseres heeft een cassatieberoep ingediend en stelt dat de verordening niet voorziet in uitzonderingen voor veengronden.

Vraag is o.a. of lidstaten veengronden mogen uitsluiten of de toegang tot steun mogen beperken wanneer bepaalde economische activiteiten worden beperkt? Maakt het uit of een eigenaar reeds op de hoogte was van de beperkingen bij aankoop van de gronden?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Letland – 21 juli 2020 – [zaak C-238/20](#) – [Sātini-S](#)

Natura-2000 compensatie – Staatssteun? - De minimis

Richtlijn 2009/147/EG. Verordening (EU) nr. 717/2014. (de minimis). Vraag is o.a. of de Natura 2000-compensatie kan worden aangemerkt als staatssteun? Zo ja, geldt het plafond van 30.000 euro (de minimis) dan voor de compensatie?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 13 augustus 2020 – zaak C-315/20 – Regione Veneto*

Overbrenging afvalstoffen – Gemengd stedelijk afval

Verordening 1013/2006. Vraag is o.a. of het mogelijk is om mechanisch behandeld gemengd stedelijk afval dat geen gevaarlijke afvalstoffen bevat naar een ander land van de Unie over te brengen indien de behandeling de oorspronkelijke eigenschappen van het oorspronkelijke afval niet wezenlijk heeft veranderd?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Litouwen – 12 augustus 2020 – zaak C-295/20 – Sanresa*

Overheidsopdrachten – Overbrenging afvalstoffen

Samenvatting onder: Aanbesteding en overheidsopdrachten

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 11 augustus 2020 – zaak C-300/20 – Bund Naturschutz in Bayern*

Vaststelling besluit beschermd gebied - Milieubeoordeling

Richtlijn 2001/42 (SMB). Richtlijn 2011/92 (MEB). Verzoeker is door Landkreis Rosenheim betrokken bij de procedure tot vaststelling van een besluit inzake een beschermd landschapsgebied (een LSG-besluit). In het besluit is een beschermd gebied aangewezen waar alle handelingen verboden zijn die het karakter van het gebied veranderen of die indruisen tegen het beoogde beschermingsdoel. In de vaststellingsprocedure zijn geen strategische milieubeoordeling of een aan een dergelijke beoordeling voorafgaande controle uitgevoerd. Verzoeker is tegen het besluit opgekomen met een verzoek tot geldigheidstoetsing van het LSG-besluit en is in het beroep in eerste aanleg niet-ontvankelijk verklaard.

Vraag is of de vaststelling van een LSG-besluit onderworpen is aan het vereiste van een strategische milieubeoordeling (zoals vastgelegd in de SMB-richtlijn) wanneer in het LSG-besluit sprake is van algemene verbodsbepalingen met vrijstellingsmogelijkheden en vergunningsvereisten, terwijl die niet specifiek in verband staan met de in bijlagen bij de MEB-richtlijn genoemde projecten. Daarnaast is het de vraag of het LSG-besluit dan een kader vormt voor plannen, programma's en projecten als op de tijdstip van vaststelling nog geen concrete projecten voorzienbaar zijn of zijn gepland.

CONSULTATIE

- EU-landbouwbeleid - evaluatie van de invloed op habitats, landschappen en biodiversiteit, Feedback mogelijk 9 juli 2020 - 22 oktober 2020 (EC)
- Bescherming van de ozonlaag: herziening van de EU-regels, Feedback mogelijk van 13 juli 2020 - 09 november 2020 (EC)

BREXIT

- Kennisgeving EC over EU-regels op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen en residuen van bestrijdingsmiddelen, 30 maart 2020
- Kennisgeving EC over community eco-management and audit scheme (EMAS), 14 juli 2020
- Kennisgeving EC over eco-label, 26 juni 2020
- Kennisgeving EC over invasieve uitheemse soorten, 22 juni 2020
- Kennisgeving EC over gezondheid van planten en dieren, 13 maart 2020

OVERIG

- Ecocide als internationaal misdrijf? Perspectieven op vervolging en berechting in Nederland ([Bijzonder strafrecht](#))
- Breaking environmental rules top source of infringement cases, according to European Commission ([Bijzonder strafrecht](#))
- Urgendzaak ([2019-2020, 82/9 - Handelingen - Plenair debat - Tweede Kamer - 11-6-2020](#))
- Mr. S.J. (Sjoerd) Lopik en mr. S.H. (Seppe) Stax, Klimaatverandering en strafrecht: een verkenning, [Strafblad 2020, nr.3](#)

EHRM factsheet

- [Environment](#)

Ne bis in idem (B – S)

EHRM – ARREST – 21 juli 2020 – Velkov t. Bulgarije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [34503/10](#) - [ECLI:CE:ECHR:2020:0721JUD003450310](#)

In strijd met het verdrag is klager tweemaal vervolgd en gestraft voor schending van de vrede tijdens een voetbalwedstrijd

Artikel 4, Zevende Protocol EVRM. Op 17 mei 2008 proberen voetbalsupporters, waaronder klager het stadion te betreden van een andere club, gooiden voorwerpen naar andere supporters en politie en hebben andere voertuigen beschadigd. Vervolgens is klager in een bestuursrechtelijke procedure veroordeeld wegens schending van de vrede tot een gevangenisstraf voor de duur van vijftien dagen en een stadionverbod van twee jaren en is hij in een strafrechtelijke procedure veroordeeld wegens belediging, ongehoorzaamheid, gooien met stenen en het bieden van verzet aan politie tot een gevangenisstraf voor de duur van twee jaar.

Het Hof merkt op dat de strafbare feiten waarvoor klager in de twee procedures is bestraft, voortkwamen uit hetzelfde laakbare gedrag dat tijdens dezelfde sportwedstrijd had plaatsgevonden. Het Hof moet vervolgens bepalen of de twee procedures in kwestie waren verenigd door een "voldoende nauwe materiële en temporele band". Het hof merkt op dat de twee procedures gelijktijdig zijn gestart en parallel hebben plaatsgevonden tot 29 mei 2008. In het licht van deze omstandigheden bestaat een voldoende nauw verband in de tijd tussen de twee procedures. Wat het bestaan van een materieel verband tussen beide procedures betreft, merkt het Hof allereerst op dat zowel de administratieve als de strafprocedure in wezen hetzelfde doel nastreefden. Daarnaast blijkt uit de stukken in het dossier dat bij de vaststelling van de feiten in het kader van de bestuursrechtelijke procedure geen rekening is gehouden met de strafprocedure. Tot slot merkt het Hof op dat de vrijheidsbeneming in de bestuursrechtelijke procedure niet in aanmerking was genomen bij de beslissing van de strafrechter bij het bepalen van de duur van de straf. In het licht van deze elementen, is het Hof van oordeel dat er geen voldoende nauw materieel verband bestond tussen de administratieve en strafrechtelijke procedure tegen de aanvrager. Met name bij gebreke van een voldoende nauw materieel verband tussen de administratieve en de strafrechtelijke procedure, kunnen zij niet worden beschouwd als onderdeel van een geïntegreerd sanctiemechanisme waarin het nationale recht voorziet om sportvandalisme te bestrijden. Klager is derhalve vervolgd en tweemaal gestraft voor hetzelfde misdrijf, in strijd met het ne bis in idem-beginsel. Er is dan ook een schending van artikel 4 van Protocol nr. 7 bij het Verdrag.

EHRM factsheet

[Right not to be tried or punished twice](#) (juli 2020)

Overlevering en uitlevering (s)

HvJ – CONCLUSIE A-G Bobek

A-G: Overlevering op grond van een tweede EAB leidt niet tot het herleven van de rechtsgevolgen van een eerste EAB van dezelfde uitvaardigende lidstaat ([ECER](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Rechtbank Amsterdam - 31 juli 2020 - [ECLI:NL:RBAMS:2020:3776](#) zaak C-354/20 - mogelijk PPU - Openbaar Ministerie

Poolse vervolgings-EAB – Onafhankelijkheid Poolse rechters – Recht op eerlijk proces

Kaderbesluit 2002/584/JBZ. Artikel 47 EU Handvest. In haar uitspraak van 16 januari 2020 heeft de rechtbank o.a. geoordeeld dat zij op grond van de informatie die in andere Poolse (vervolgings-) overleveringszaken was verstrekt op dat moment voldoende voorgelicht was over het algemene beeld van tuchtzaken en andere al dan niet disciplinaire maatregelen jegens Poolse rechters. Hoewel de beschikbare informatie zeer zorgwekkend was en de meest recente ontwikkelingen ongunstig waren, was dit algemene beeld in beginsel nog onvoldoende om in concrete situaties aan te nemen dat het recht op een eerlijk proces van een opgeëiste persoon in het gedrang zou komen.

Uit de verdere ontwikkelingen kort voor en na de uitspraak van 16 januari 2020 blijkt nu van een dusdanig toegenomen druk op de onafhankelijkheid van de rechterlijke instanties van die lidstaat, dat dit naar het oordeel van de rechtbank gevolgen kan hebben voor de door haar te nemen beslissing over de overlevering en voor de in de uitspraak van 16 januari 2020 uiteengezette lijn.

De rechtbank stelt de volgende prejudiciële vragen aan het HvJ inzake de onafhankelijkheid van Poolse rechters in relatie tot de uitvaardiging van een EAB en het recht op een eerlijk proces in Polen:

1. Verzetten Kaderbesluit 2002/584/JBZ, artikel 19, eerste lid, tweede alinea, VEU en/of artikel 47, tweede alinea, Handvest zich inderdaad ertegen dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit een EAB ten uitvoer legt dat is uitgevaardigd door een gerecht, terwijl de nationale wet van de uitvaardigende lidstaat na de uitvaardiging van dat EAB zodanig is gewijzigd, dat het gerecht niet meer voldoet aan de eisen van een effectieve rechterlijke bescherming/daadwerkelijke rechtsbescherming omdat die wetgeving de onafhankelijkheid van dat gerecht niet meer waarborgt?

2. Verzetten Kaderbesluit 2002/584/JBZ en artikel 47, tweede alinea, Handvest zich inderdaad ertegen dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit een EAB ten uitvoer legt, wanneer zij heeft vastgesteld dat in de uitvaardigende lidstaat een reëel gevaar bestaat van schending van het grondrecht op een onafhankelijk gerecht voor elke verdachte – en dus ook voor de opgeëiste persoon –, ongeacht welke rechterlijke instanties van die lidstaat bevoegd zijn voor de procedures waaraan de opgeëiste persoon zal worden onderworpen en ongeacht de persoonlijke situatie van de opgeëiste persoon, de aard van het strafbare feit waarvoor hij wordt vervolgd en de feitelijke context die aan het EAB ten grondslag ligt, welk reëel gevaar verband houdt met het feit dat de rechterlijke instanties van de uitvaardigende lidstaat niet meer onafhankelijk zijn wegens structurele en fundamentele gebreken?

3. Verzetten Kaderbesluit 2002/584/JBZ en artikel 47, tweede alinea, Handvest zich inderdaad ertegen dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit een EAB ten uitvoer legt, wanneer zij heeft vastgesteld dat:

- in de uitvaardigende lidstaat een reëel gevaar bestaat van schending van het grondrecht op een eerlijk proces voor elke verdachte, welk gevaar verband houdt met structurele en fundamentele gebreken met betrekking tot de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht van die lidstaat,

- die structurele en fundamentele gebreken daarom niet alleen negatieve gevolgen kunnen hebben, maar ook daadwerkelijk hebben voor de rechterlijke instanties van die lidstaat die bevoegd zijn voor de procedures waaraan de opgeëiste persoon zal worden onderworpen en

- daarom zwaarwegende en op feiten berustende gronden bestaan om aan te nemen dat de opgeëiste persoon een reëel gevaar loopt dat zijn grondrecht op een onafhankelijk gerecht zal worden geschonden en dus dat zijn grondrecht op een eerlijk proces in de kern zal worden aangetast,

ook al heeft de opgeëiste persoon, los van die structurele en fundamentele gebreken, geen specifieke zorgen geuit en ook al geven de persoonlijke situatie van de opgeëiste persoon, de aard van de strafbare feiten waarvoor hij wordt vervolgd en de context die aan het EAB ten grondslag ligt, los van die structurele en fundamentele gebreken, geen aanleiding voor vrees voor concrete druk op of beïnvloeding van zijn strafproces door de uitvoerende en/of wetgevende macht.

- B** Poolse rechter niet onafhankelijk ([FD](#))
- B** Poolse rechtbanken niet langer onafhankelijk: IRK stelt vragen aan Hof van Justitie ([Bijzonder strafrecht](#))
- B** Sdu Nieuws Burgerlijk procesrecht, [2020/65](#)
- B** Internationale Rechtshulpkamer stelt EU-Hof vragen over onafhankelijkheid Poolse rechters ([ECER](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – VK – 27 juli 2020 – zaak C-206/20 – Prosecutor of the regional prosecutor’s office in Ruse, Bulgaria

EAB – Rechterlijke autoriteit

Kaderbesluit 2002/584/JBZ. Wordt het beginsel van effectieve rechterlijke bescherming voldoende in acht genomen wanneer een EAB wordt uitgevaardigd door een openbaar aanklager zonder voorafgaande bemoeienis door een rechter, met de waarborg dat enkel een rechter na aanhouding kan beslissing over de invrijheidstelling of voortzetting van de hechtenis?

NOOT – bij conclusie HvJ 25 juni 2020, zaak C-510/19 AZ

AG HvJ EU: Nederlands OM niet bevoegd in te stemmen met uitbreiding strafbare feiten in Europees aanhoudingsbevel ([Bijzonder strafrecht](#))

REGELGEVING NL

Nader Rapport; Advies Raad van State inzake het voorstel van wet herimplementatie kaderbesluit EAB , 13 juli 2020 ([Stcrt. 2020 38892](#))

BLOGS

The EAW in cases of problematic surrender: Causes, consequences and possible solutions ([European law blog](#))

Prejudiciële procedure HvJ

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-272/19 – Land Hessen – Duitsland – ECLI:EU:C:2020:535 – [persbericht](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Inzagerecht - Begrip ,rechterlijke instantie'

Samenvatting onder: [Privacy en persoonsgegevens](#)

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-658/18 – Governo della Repubblica italiana – Italië – ECLI:EU:C:2020:572 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Arbeidsvoorwaarden vrederechter – Recht op vakantie met behoud loon? - Bevoegdheid om prejudiciële vragen te stellen?

Samenvatting onder: [Arbeid en sociale zekerheid](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 4 augustus 2020 – zaak C-276/20 – B*

Dieselschandaal – Onafhankelijkheid en onpartijdigheid rechter

Samenvatting onder: [Manipulatiesoftware auto's](#)

WIKI

[Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#)

Privacy en persoonsgegevens

EHRM – ARREST – Yunusov en Yunusova t. Azerbeidzjan – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [68817/14](#) - [ECLI:CE:ECHR:2020:0716JUD006881714](#)

Vrijheidsberoving zonder effectieve rechterlijke toetsing en voorlopige hechtenis zonder redelijke verdenking – Schending privacy bij huiszoeking

Artikel 5 EVRM. Artikel 6 EVRM. Artikel 8 EVRM. Klagers, een bekende mensenrechtenactiviste en haar man, stellen dat hun aanhouding en voorlopige hechtenis in Azerbeidzjan in 2014 een vergelding was voor hun activisme en kritiek op de Azerbeidzjaanse overheid. In die tijd waren klagers directeur en afdelingshoofd van een NGO (*the Institute for Peace and Democracy*) en, samen met hun Armeense tegenhangers, sinds 2002 betrokken bij projecten om de dialoog tussen maatschappelijke organisaties te verbeteren.

Op 28 april 2014 zijn klagers aangehouden, waarna ze werden ondervraagd en hun bagage, hun appartement en het kantoor van de NGO werd doorzocht. Klagers hebben verschillende gerechtelijke procedures gestart om te procederen tegen de (on)rechtmatigheid van de doorzoekingen, het innemen van hun paspoorten, hun vrijheidsberoving en het feit dat hun bankrekeningen waren bevroren. Voorts stellen klagers verbaal te zijn misbruikt, dat werd bedreigd met verkrachting en dat een politieagent aanwezig was terwijl één van de klagers tijdens de doorzoeking naar het toilet ging.

Klagers zijn op een later moment, in juli en augustus 2014, in voorlopige hechtenis genomen op verdenking van, onder andere, hoogverraad. Ook de rechtmatigheid van deze hechtenis hebben klagers betwist nu er geen bewijs voor de verdenkingen aanwezig was. De gerechten hebben deze procedures afgewezen of geweigerd hun klachten aan te horen.

Het hof overweegt dat er sprake is geweest van een schending van artikel 5, eerste en vierde lid, EVRM nu zij op 28 en 29 april 2014 van hun vrijheid zijn beroofd zonder effectieve rechterlijke toetsing (hetgeen eveneens bij nationaal recht was voorgeschreven). Voorts overweegt het hof dat er in juli en augustus 2014 sprake is geweest van een schending van artikel 6, tweede lid, EVRM nu er geen redelijke verdenking was om voorlopige hechtenis te rechtvaardigen.

EHRM – ARREST – 16 juli 2020 – D. t. Frankrijk – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [11288/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2020:0716JUD001128818](#)

Gegevens op geboorteakte – In Frankrijk alleen vermelding van de vader – Kind geboren door draagmoederschap

Samenvatting onder: [Familieleven en familierecht](#)

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-272/19 – Land Hessen – Duitsland – [ECLI:EU:C:2020:535](#) – [persbericht](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Inzagerecht - Begrip ,rechterlijke instantie'

Verordening (EU) 2016/679. Artikel 267 VWEU. Nadat hij een verzoekschrift had ingediend bij de Commissie verzoekschriften van de Hessische Landtag (parlement van de deelstaat Hessen), heeft

verzoeker deze commissie op basis van artikel 15 van verordening 2016/679 verzocht om inzage van de hem betreffende persoonsgegevens die deze commissie in het kader van de behandeling van zijn verzoekschrift had geregistreerd.

De voorzitter van de Hessische Landtag heeft dit verzoek afgewezen op grond dat de verzoekschriftenprocedure een taak van het parlement is, en dat dit parlement niet binnen de werkingssfeer van verordening 2016/679 valt.

De verwijzende rechter merkt op dat het Duitse recht geen recht op inzage van persoonsgegevens toekent in het kader van een verzoekschrift als aan de orde in het hoofdgeding.

Hij vraagt zich echter in de eerste plaats af of de Commissie verzoekschriften van de Hessische Landtag kan worden aangemerkt als een „overheidsinstantie” in de zin van artikel 4, punt 7, van verordening 2016/679, en in casu kan worden beschouwd als de „verwerkingsverantwoordelijke” voor de persoonsgegevens van verzoeker. In dat geval kan verzoeker zich beroepen op een recht van inzage krachtens artikel 15 van deze verordening. Die rechter vraagt zich echter in de tweede plaats af of hijzelf kan worden beschouwd als een „rechterlijke instantie” in de zin van artikel 267 VWEU, gelezen in samenhang met artikel 47, tweede alinea, van het Handvest, gelet op de criteria die het Hof dienaangaande heeft geformuleerd, inzonderheid het criterium inzake onafhankelijkheid van het betrokken orgaan.

Tsjechië, Polen, en Estland hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Na enkele overwegingen over de onafhankelijkheid van de rechter, met verwijzing naar eerdere uitspraken over dit onderwerp, oordeelt het Hof dat de verwijzende rechter moet worden beschouwd als een „rechterlijke instantie” in de zin van artikel 267 VWEU. Bijgevolg is het verzoek om een prejudiciële beslissing ontvankelijk, aldus het Hof. Wat de tweede prejudiciële vraag betreft is het verzoek niet-ontvankelijk aangezien deze vraag de uitlegging van artikel 267 VWEU zelf betreft hetgeen niet noodzakelijk is voor de beslissing die de verwijzende rechter moet wijzen.

Hof: Artikel 4, punt 7, van verordening (EU) 2016/679, moet aldus worden uitgelegd dat een commissie verzoekschriften van het parlement van een deelstaat van een lidstaat, voor zover zij, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt, moet worden aangemerkt als „verwerkingsverantwoordelijke” in de zin van deze bepaling, zodat de verwerking van persoonsgegevens door deze commissie valt binnen de werkingssfeer van deze verordening, met name van artikel 15 ervan.

- EU-Hof: EU-gegevensbescherming geldt ook voor Commissie verzoekschriften van nationaal parlement ([ECER](#))
- Parliaments and the GDPR ([Panopticon](#))

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-264/19 – Constantin Film Verleih – ECLI:EU:C:2020:542 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

IE – Illegaal uploaden film op YouTube – Verstrekken persoonsgegevens van gebruiker – Privacy

Samenvatting onder: [IE](#)

HvJ – CONCLUSIE A-G SAUGMANDSGAARD ØE – 16 juli 2020 – gevoegde zaken C-682/18 en C-683/18 – YouTube en Cyando – Duitsland – ECLI:EU:C:2020:586 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Auteursrecht – Muziek – Illegale plaatsing op YouTube – Verplichting tot doorgeven persoonsgegevens?

Samenvatting onder: [IE](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 14 juli 2020 – Gevoegde zaken C-215/20 en C-222/20 – Bundesrepublik Deutschland e.a.

PNR-richtlijn - Bestrijding terrorisme – Passagiersinformatie van luchtvaartmaatschappijen

Verordening (EU) 2016/679 (AVG). Richtlijn (EU) 2016/680. Richtlijn (EU) 2016/681 (PNR). Op 10 juni 2017 is de Duitse wet tot omzetting van de PNR-richtlijn in werking getreden. De PNR-richtlijn heeft tot doel terroristische misdrijven en ernstige criminaliteit te voorkomen, op te sporen, te onderzoeken en te vervolgen. Lidstaten zijn verplicht om passagiersinformatie-eenheden (PIE's) op te richten, die tot taak hebben de PNR-gegevens van de luchtvaartmaatschappijen te verzamelen en die gegevens op te slaan, te verwerken en aan de bevoegde instanties door te geven. Verzoeker is met de luchtvaartmaatschappij Lufthansa van Frankfurt naar Bogota gevlogen en is later van Rio de Janeiro teruggevoerd naar Frankfurt. Met betrekking tot deze vluchten verzoekt hij om verwijdering van zijn gegevens bij verweerster (de Duitse staat).

Voor de beslechting van het hoofdgeding is beslissend of de PNR-richtlijn geheel of gedeeltelijk in strijd is met het Handvest. Mocht dit het geval zijn, dan is Duitse wet tot omzetting van die richtlijn niet van toepassing, zodat de litigieuze gegevensverwerking ontoelaatbaar was en verzoeker recht heeft op verwijdering van de betreffende gegevens.

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-311/18 – Facebook Ireland en Schrems – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2020:559 – persbericht – conclusie – arrest

AVG – Doorgifte persoonsgegevens EU-VS - Privacyshield

Verordening (EU) 2016/679. Artikelen 7, 8 en 47 EU Handvest. Besluit 2010/87/EU. Uitvoeringsbesluit (EU) 2016/1250. Schrems heeft bij de Ierse Data Protection Commissioner (DPC) een klacht ingediend over de doorgifte door Facebook Ireland van persoonsgegevens aan Facebook Inc., haar moederonderneming die in de VS is gevestigd. Schrems heeft met name aangevoerd dat Facebook Inc. naar Amerikaans recht ertoe verplicht is om de aan haar doorgegeven persoonsgegevens ter beschikking te stellen aan de Amerikaanse autoriteiten, zoals de National Security Agency (NSA) en de Federal Bureau of Investigation (FBI). Hij heeft betoogd dat deze gegevens in het kader van verschillende surveillanceprogramma's zijn gebruikt op een wijze die onverenigbaar is met de artikelen 7, 8 en 47 van het EU Handvest. De DPC heeft zich tot de Ierse High Court gewend met de vraag of Commissiebesluit 2010/87 geldig is. In dat besluit heeft de Commissie modelcontractbepalingen voor bepaalde categorieën doorgiften vastgesteld. De High Court heeft daarnaast ook vraagtekens geplaatst bij het passende karakter van het door de VS geboden beschermingsniveau. Indirect komt dit neer op een vraag over de geldigheid van Commissiebesluit (EU) 2016/1250 (op grond waarvan de VS volgens de Commissie een adequaat niveau van bescherming biedt).

Het Hof verklaart besluit 2016/1250 betreffende de gepastheid van de door het EU-VS-privacyschild geboden bescherming ongeldig. Besluit 2010/87 van de Commissie betreffende modelcontractbepalingen voor de doorgifte van persoonsgegevens aan in derde landen gevestigde verwerkers is daarentegen volgens het Hof wel geldig.

Hof: Artikel 2, leden 1 en 2, van verordening (EU) 2016/679 moet aldus worden uitgelegd dat de doorgifte van persoonsgegevens voor commerciële doeleinden door een in een lidstaat gevestigde marktdeelnemer aan een andere, in een derde land gevestigde marktdeelnemer binnen de werkingssfeer van deze verordening valt, ook al kunnen deze gegevens tijdens of na die doorgifte door de autoriteiten van het betrokken derde land worden verwerkt ten behoeve van de openbare veiligheid, defensie en de veiligheid van de staat.

Artikel 46, lid 1 en lid 2, onder c), van verordening 2016/679 moet aldus worden uitgelegd dat de door deze bepaling vereiste passende waarborgen, afdwingbare rechten en doeltreffende rechtsmiddelen moeten verzekeren dat de rechten van personen wier persoonsgegevens op basis van standaardbepalingen inzake gegevensbescherming naar een derde land worden doorgegeven, in grote lijnen overeenkomen met het beschermingsniveau dat binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd door die verordening, gelezen in het licht van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Daartoe moet bij de beoordeling van het bij een dergelijke doorgifte gewaarborgde beschermingsniveau rekening worden gehouden met zowel de contractuele bepalingen die zijn

overeengekomen tussen de in de Europese Unie gevestigde verwerkingsverantwoordelijke of zijn in de Europese Unie gevestigde verwerker en de in het betrokken derde land gevestigde ontvanger van de doorgifte, als, wat een eventuele toegang van de overheidsinstanties van dat derde land tot de doorgegeven persoonsgegevens betreft, de relevante aspecten van het rechtsstelsel van dat derde land, met name die welke worden vermeld in artikel 45, lid 2, van die verordening.

Artikel 58, lid 2, onder f) en j)), van verordening 2016/679 moet aldus worden uitgelegd dat de bevoegde toezichthoudende autoriteit, tenzij de Europese Commissie op geldige wijze een adequaatheidsbesluit heeft vastgesteld, ertoe verplicht is om de doorgifte van gegevens naar een derde land op basis van door de Commissie vastgestelde standaardbepalingen inzake gegevensbescherming op te schorten of te verbieden, wanneer deze toezichthoudende autoriteit, gelet op alle omstandigheden van die doorgifte, van oordeel is dat die bepalingen in dat derde land niet worden of niet kunnen worden nageleefd en dat de bescherming van de doorgegeven gegevens, zoals vereist door het Unierecht, inzonderheid door de artikelen 45 en 46 van deze verordening en door het Handvest van de grondrechten, niet kan worden gewaarborgd met andere middelen, indien de in de Unie gevestigde verwerkingsverantwoordelijke of zijn in de Unie gevestigde verwerker niet zelf de doorgifte heeft opgeschort of beëindigd.

Bij de toetsing van besluit 2010/87/EU, aan de artikelen 7, 8 en 47 EU Handvest is niet gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid van dat besluit kunnen aantasten. Uitvoeringsbesluit (EU) 2016/1250 is ongeldig.

- 📌 Hof van Justitie EU verklaart besluit betreffende de gepastheid van de door het EU-VS-privacyschild geboden bescherming ongeldig ([Boek9.nl](#))
- 📌 HvJ EU heeft geoordeeld in Schrems tegen Facebook ([IEF19327](#))
- 📌 Digital Brief: Schrems II ([Euractiv](#))
- 📌 Privacy Shield uitspraak Europees hof | AVG ([Ellen Timmer](#))
- 📌 HvJ EU heeft geoordeeld in Schrems tegen Facebook ([IE forum](#))
- 📌 K. Broekhuizen e.a., Hof: Europese data onvoldoende beschermd in de VS ([FD](#))
- 📌 Internationale doorgifte van persoonsgegevens complexer na Schrems-II ([Dirkzwager](#))
- 📌 EDPB over Schrems II: geen overgangstermijn Privacy Shield en internationale doorgifte direct opnieuw evalueren ([DirkZwager](#))
- 📌 EU-Hof: EU-VS Privacyschild is ongeldig, maar EU-modelcontractbepalingen over doorgifte van persoonsgegevens aan derde landen zijn wel geldig ([ECER](#))
- 📌 Privacy shield voor doorgifte naar VS ongeldig verklaard ([AP](#))
- 📌 EDPS Statement following the Court of Justice ruling in Case C-311/18 Data Protection Commissioner v Facebook Ireland Ltd and Maximilian Schrems ("Schrems II") ([EDPS](#))
- 📌 European Data Protection Board publishes FAQ document on CJEU judgment C-311/18 (Schrems II) ([EDPB](#))
- 📌 Statement on the Court of Justice of the European Union Judgment in Case C-311/18 - Data Protection Commissioner v Facebook Ireland and Maximilian Schrems ([EDPB](#))
- 📌 "You Were Only Supposed to Blow the Bloody Doors Off!": Schrems II and external transfers of personal data ([EU law analysis](#))
- 📌 Schrems II and Surveillance: Third Countries' National Security Powers in the Purview of EU Law ([European law blog](#))
- 📌 After Schrems II : Uncertainties on the Legal Basis for Data Transfers and Constitutional Implications for Europe ([European law blog](#))
- 📌 The Schrems II judgment of the Court of Justice and the future of data transfer regulation ([European law blog](#))
- 📌 Schrems II: A brief history, an analysis and the way forward – Shreya Tewari ([Informs](#))
- 📌 Further (unhappy) thoughts on Schrems II ([Panopticon](#))
- 📌 Schrems II: standard contractual clauses survive; Privacy Shield dead ([Panopticon](#))
- 📌 Gevolgen ongeldigheid Privacy Shield voor gemeenten ([Privacyweb](#))
- 📌 Privacy shield voor doorgifte naar VS ongeldig verklaard ([Privacyweb](#))
- 📌 Schrems II: The Right to Privacy and the New Illiberalism ([Verfassungsblog](#))
- 📌 Schrems II – A brief history, an analysis and the way forward ([Verfassungsblog](#))
- 📌 A Groundhog Day in Brussels ([Verfassungsblog](#))
- 📌 Schrems II Re-Examined ([Verfassungsblog](#))

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

- The GDPR's one stop shop principle put to the test in French Supreme Court confirmation of CNIL jurisdiction over Google Android case. The Court also rebukes the spaghetti bowl of consent ticking and unticking. ([GAVL](#))
- Supreme Court rules there is no right to privacy against "paedophile hunters" – an extended look ([UK human rights blog](#))

RECHTSPRAAK NL – rechtbank Midden – Nederland – 26 juni 2020 – [ECLI:NL:RBMNE:2020:2424](#)

Verstrekken van dossierinformatie aan journalist

Verordening (EU) 2016/679. Het Bureau Financieel Toezicht heeft een aan eisers gerichte aanbiedingsbrief en een niet-geanonimiseerde beslissing van de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders Amsterdam, verstrekt aan een journalist. Hiermee heeft het Bureau persoonsgegevens van eisers, te weten hun naam, adres en woonplaats, verwerkt als bedoeld in artikel 4 van de AVG. De voorzieningenrechter oordeelt dat deze verwerking van persoonsgegevens onrechtmatig is. Dit is een besluit als bedoeld in artikel 34 UAVG. Verweerder heeft het bezwaarschrift van eisers hiertegen ten onrechte niet-ontvankelijk verklaard.

Eisers hebben onder verwijzing naar de uitspraken van de Afdeling van 1 april 2020 (ECLI:NL:RVS:2020:898 t/m 901) verzocht om vergoeding voor geleden en nog te lijden materiële en immateriële schade op grond van artikel 82 van de AVG. De voorzieningenrechter verklaart zich daarvoor onbevoegd omdat de totaal gevorderde schade van eisers boven de competentiegrens van € 25.000,- uitstijgt.

RECHTSPRAAK NL – Rechtbank Gelderland – 29 juni 2020 – [ECLI:NL:RBGEL:2020:3159](#)

- Autoriteit Persoonsgegevens mag boetebesluit openbaar maken (Bijzonder strafrecht)

RECHTSPRAAK NL – Rechtbank Midden-Nederland – 29 mei 2020 (publ. 19.6.2020) – [ECLI:NL:RBMNE:2020:2226](#)

- Uitspraak inzake het recht op rectificatie onder de AVG ([Sdu](#))

REGELGEVING EU

- Besluit (EU) 2020/969 van de Commissie van 3 juli 2020 tot vaststelling van uitvoeringsvoorschriften betreffende de functionaris voor gegevensbescherming, beperking van de rechten van betrokkenen en de toepassing van Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van Besluit 2008/597/EG van de Commissie, [PB L 213 van 6.7.2020, blz. 12-22](#)
- W.A.M. Steenbruggen, COVID-19 en de e-Privacyverordening: nog meer hoofdpijn?, in: [Computerrecht 2020/128](#)

LITERATUUR

- mr. J. Jansen & mr. N.D. Schuitema, De AVG en het gebruik van artificial intelligence, in: [Tijdschrift voor compliance, 2020, nr. 3/4](#)
- P. Kreijger, Rechtspraak: De rechterlijke toepassing van de journalistieke exceptie onder de AVG – een eerste stand van zaken, in: [MEDIAFORUM 2020/3](#)
- E.L.V. 't Hart, De curator en de verwerking van bijzondere persoonsgegevens: een leemte in de Uitvoeringswet AVG, in: [TvCo 2020.3/4](#)
- Mr. C.E.F. van Waesberge en Mr. R.Y. Kamerling, 'Privacyuitdagingen in de M&A-praktijk', [O&F 2020-2, p. 17-38](#)

- T.F. Walree, De onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens: geen concrete gevolgen, wel schadevergoeding?, [RMThemis 2020/4](#)
- Mr. H.A.J. de Jong, mr. drs. G.C.J. Erents, mr. E.Z. Fonville, Kroniek AVG-jurisprudentie mei 2018-mei 2020, in: [P&I 2020/4](#)
- F. Capfurt, Het bestuursrecht en gegevensbeschermingsrecht: de ontmoeting van twee rechtsgebieden in historisch perspectief, in: [RMThemis 2020/4](#)

KAMERSTUKKEN

- Verwerking en bescherming persoonsgegevens; Brief regering; Eigenaarschap van persoonsgegevens - (Onopgemaakt) ([Kamerstukken 32761, nr. 165](#))

In het overleg met uw Kamer van 10 september 2019 (...) heb ik toegezegd om nader in te gaan op een mogelijk in het Burgerlijk Wetboek (BW) te regelen eigenaarschap van de burger van zijn of haar persoonsgegevens bij de overheid.

- Kamervragen: Het bericht 'Politie en COA 'overtreden privacywet' met delen persoonlijke data asielzoekers' - (Onopgemaakt) ([2019-2020, 2020Z14049](#))

COVID-19

- Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1023 van de Commissie van 15 juli 2020 tot wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) 2019/1765 wat betreft de grensoverschrijdende uitwisseling van gegevens tussen nationale mobiele applicaties voor het traceren en waarschuwen van contacten met het oog op de bestrijding van de COVID-19-pandemie, [PB L 227I van 16.7.2020](#)
- Samenvatting advies voorstel Tijdelijke wet notificatieapp covid-19 ([RvS](#))

CONSULTATIE

Verwerking van persoonsgegevens voor strafrechtelijke onderzoeken: datacategorieën en betrokken personen (bijgewerkte lijst), Feedback mogelijk van 6 augustus 2020 - 3 september 2020 ([EC](#))

OVERIG

- AI in de zorg (deel 2): privacy ([Rechtindezorg.nl](#))
- AI in de zorg (deel 1): aandachtspunten bij de aanschaf van AI in het zorgdomein ([rechtindezorg.nl](#))
- Massaclaim Nederlandse gebruikers tegen Facebook ([FD](#))
- Privacy in het wetsvoorstel nieuw bewijsrecht ([Ellentimmer](#))
- A. Arnbak, Privacy voor Europese data buiten de EU komt niet van Europese politiek, maar van multinationals ([FD](#))
- AVG-guidelines over de PSD2-richtlijn [Payment Service Directive 2] open voor consultatie ([AP](#))
- FIDE rapport: [The New EU Data Protection Regime: Setting Global Standards for the Right to Personal Data Protection](#)
- Comprehensive Union policy on preventing money laundering and terrorism financing ([EDPS](#))
- Google and the jurisdictional reach of the Belgian DPA in right to be forgotten cases. Another piece misplaced in the puzzle? ([GAVL](#))
- Can Legitimate Interests Ground Justify Web-Scraping of Personal Data for Direct Marketing Purposes under the GDPR? ([KSLR](#))
- COA gestopt met delen persoonsgegevens asielzoekers met politie ([Privacyweb](#))
- Google België krijgt 600.000 euro boete van privacy-autoriteit ([Privacyweb](#))
- EDPS: Data Protection requirements must go hand in hand with the prevention of money laundering and terrorism financing ([Bijzonder strafrecht](#))
- K. Dorenbos, De AVG en ontslag: twee jaar na inwerkingtreding AVG, in: [TvO 2020/3.5](#)

BREXIT

Kennisgeving Europese Commissie over bescherming persoonsgegevens en Brexit, 6 juli 2020

EHRM Factsheets

- Surveillance at workplace (okt 2019)
- Legal professional privilege (nov 2019)
- Mass surveillance (sept 2019)
- Protection of personal data (mei 2020)
- Protection of reputation (mei 2020)
- Right to the protection of one's image (okt 2019)

WIKI

 Wiki AVG

Procesrecht en recht op eerlijk proces

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 21 juli 2020 - zaak C-219/20 - Hartberg-Fürstenfeld et Österreichische Gesundheitskasse

Verjaringstermijn – Bestuursrechtelijke strafprocedure

Artikel 6 EVRM. Verzet het Unierecht zich tegen een nationale bepaling die dwingend voorziet in een verjaringstermijn van vijf jaar voor een door nalatigheid gepleegd delict in een bestuursrechtelijke strafprocedure?

OVERIG

Overly Long Court Procedures Are Systemic: HFHR Research (liberties.eu)

Rutkowski and Others v. Poland was a landmark ruling because the Court found that the excessive length of proceedings is a systemic problem in Poland, holding that judicial awards granted to parties to excessively lengthy proceedings were too low.

This is a perfect time to reflect and assess whether lawmakers, judges and lawyers have learned the lessons of the Rutkowski judgment. In its survey HFHR asked respondents what changes should be made and if the complaint against the excessive length of proceedings meets their expectations.

Procesrecht en recht op eerlijk proces – bestuursrecht

EHRM – ARREST – 6 augustus 2020 - Wcisło en Cabaj t. Polen – persbericht – arrest (niveau 3) - 49725/11 - 79950/13 - ECLI:CE:ECHR:2020:0806JUD004972511

Schadevergoeding

Artikel 41 EVRM. Het hof heeft in eerdere procedures de klachten van klagers met betrekking tot schending van het Verdrag gegrond verklaard. Voor de eerste klager betreft dat een schending van de rechten uit artikel 6, eerste lid, en artikel 13 van het Verdrag. Met betrekking tot de tweede klager is geconstateerd dat er een schending is van artikel 6, eerste lid, van het Verdrag vanwege de onredelijk lange duur van de administratieve procedure tot compensatie voor het onteigende eigendom, waardoor er ook een schending is van artikel 1 van het Eerste Protocol. Ook is in deze zaak een schending van artikel 13 EVRM geconstateerd vanwege het feit dat er geen effectief rechtsmiddel kon worden ingesteld tegen de lange duur van de procedure tot het verkrijgen van compensatie vanwege onteigening. Beide klagers hebben op grond van artikel 41 EVRM een billijke

genoegdoening gevraagd voor materiële en immateriële schade. De eerste klager heeft een schadevergoeding toegekend gekregen voor de immateriële schade. Het Hof heeft nog geen oordeel gegeven over de schadevergoeding in de tweede zaak.

De tweede klager heeft een procedure lopen bij het stadsbestuur voor compensatie voor de onteigening. Zij hebben een vergoeding ontvangen voor de onteigening met de rente voor de periode tussen de onteigening en de toekenning van de compensatie. Van dat bedrag zijn de schulden die klager had bij het gemeentebestuur afgetrokken. Deze schulden zijn volgens het gemeentebestuur ontstaan in 2009, maar de klagers kregen het besluit daarover pas begin 2019, nadat het gemeentebestuur had besloten over de schadevergoeding. Klagers hebben een beroepsprocedure ingesteld tegen het besluit van het gemeentebestuur over de schadevergoeding en de rechter heeft het besluit vernietigd. Daarna heeft de burgemeester bepaald dat het bedrag zoals is uitgekeerd door het stadsbestuur geen rente bevatte en dat de rente in een ander besluit zou worden vastgesteld. De burgemeester heeft dat besluit genomen waarna het stadsbestuur daartegen in beroep is gegaan. De gouverneur heeft het besluit vernietigd. Het beroep loopt nog.

Klagers vragen schadevergoeding op basis van artikel 41 EVRM. Hoewel de nationaalrechtelijke procedure nog loopt, doet het Hof al uitspraak omdat er na vijftwintig jaar die zijn verstreken sinds het onteigenen van het land, nog geen compensatie is betaald. Het Hof herhaalt dat als het oordeelt dat een staat een inbreuk heeft gemaakt op een verdragsrecht de betreffende staat een verplichting heeft om de verdragsinbreuk te beëindigen en de klager schadeloos te stellen voor de gevolgen van de inbreuk. De aard en de omvang van de toe te kennen schadevergoeding door het Hof op basis van artikel 41 van het Verdrag hangen direct samen met de aard en omvang van de inbreuk.

Omdat de inbreuk in deze procedure zag op de onredelijke lengte van de procedure tot schadeloosstelling van een rechtmatige onteigening, dient de hoogte van de schadevergoeding te worden berekend aan de hand van de waarde van het land ten tijde van de onteigening, omgerekend naar de huidige marktwaarde en daarbij de rente. De klagers hebben het bedrag dat aan hen was toegekend, niet betwist. Dat bedrag is ook al aan hen uitbetaald. Zij hebben echter wel bezwaar gemaakt tegen het bedrag dat het stadsbestuur had ingehouden op het bedrag. Wat betreft dat bedrag stelt het Hof dat er een duidelijk causaal verband moet zijn tussen de schade geclaimd door de klagers en schending van het Verdrag. In deze zaak was de inhouding in de context van andere bestuurlijke handelingen die niet behoorden tot optreden in de eerste zaak. De inhouding is geannuleerd en klagers hebben hun bedrag gekregen. Het Hof vindt dat er geen causaal verband is tussen het onbetaalde bedrag van de schadeloosstelling en de gevonden schending in het eerste arrest over de procedure van schadeloosstelling van onteigening. Daarmee wordt de klacht van klagers afgewezen. Wel wordt aan hen een bedrag toegekend voor de wettelijke rente, omdat dat bedrag nog niet aan hen is toegekend.

Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel

EHRM – ARREST - 31 juli 2020 - Kirincic e.a. t. Kroatië – persbericht – arrest Kirinic (niveau 3) - [31386/17](#) - ECLI:CE:ECHR:2020:0730JUD003138617 – arrest Maric (niveau 3) - [9849/15](#) - ECLI:CE:ECHR:2020:0730JUD000984915

Redelijke duur van procedure – Daadwerkelijk rechtsmiddel.

Artikel 6, lid 1 EVRM. Voormalige eigenaren van genationaliseerd eigendom (familie Kirinčić), van wie de oudste is geboren in 1932, procederen vanaf het jaar 2000 gedurende 15 jaar (uiteindelijk zonder succes). EHRM: de procedure in drie instanties heeft 15 jaar en 5 maanden geduurd, dat is duidelijk veel te lang (clearly excessive) en kan alleen gerechtvaardigd zijn in uitzonderlijke omstandigheden, die niet aan de orde waren.

Artikel 6 lid 1 EVRM en artikel 13 EVRM. Vordering (van mevrouw Marić) tot vergoeding van schade als gevolg van een ongeval op een glatte weg, waar niet gestrooid was, wordt na 10 jaar toegewezen. De stelling dat zij de procedure van een wet uit 2013 had moeten volgen, wordt door het EHRM verworpen. Deze wet uit 2013 betreft de mogelijkheid te verzoeken om binnen een redelijke termijn te worden gehoord als de hoofdprocedure al te lang geduurd heeft. De bijbehorende procedure tot schadevergoeding kent teveel beperkingen, in het bijzonder dat de president van het gerecht bepaalt binnen welke termijn de beslissing gegeven had moeten worden. Aangezien de klacht over het niet in acht nemen van een redelijke termijn met betrekking tot de periode voor de wet van 2013 door de nationale rechter is verworpen, beoordeelt het EHRM de procedure vanaf 2013 tot de

einduitspraak in 2017, zijnde 4 jaar en ongeveer 2½ maand. Conclusie is dat zowel artikel 6 lid 1 EVRM is geschonden als ook artikel 13 EVRM, betreffende het recht op een 'daadwerkelijk rechtsmiddel' (effective remedy).

LITERATUUR

S. Dijkstra, De Europese rechter op de strafbank: het EHRM over het recht op een eerlijke disciplinaire procedure voor de rechter, in: [TvPP 2020/4](#)

Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht

EHRM – ARREST – 23 juli 2020 – Chong Coronado t. Andoraa – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [37368/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2020:0723JUD003736815](#)

Fair trial - Verplichting om in persoon te verschijnen om verzet in te stellen tegen verstekvonnis vormt geen onevenredige belasting

Artikel 6 EVRM. Klager werd in 2014 bij verstek veroordeeld wegens witwassen als onderdeel van een criminele organisatie tot vijf jaar gevangenisstraf en een geldboete van € 600.000,-, waarbij tevens zijn uitzetting en een inreisverbod werd bevolen. Klager ging in hoger beroep. Het hof van justitie verwierp zijn beroep, omdat hij eerst in verzet moest tegen het verstekvonnis door in persoon verzet in te stellen. Klager verzocht om vernietiging van die uitspraak, omdat hij het risico liep om gedetineerd te raken als hij in persoon zou verschijnen bij de rechtbank. Zijn verzoek werd afgewezen.

EHRM: De enige voorwaarde voor een nieuw proces op tegenspraak in Andorra is dat een verdachte in persoon aanwezig is. Het belang van de staat bij fysieke aanwezigheid van verdachten bij hun proces kan opwegen tegen de angst van een verdachte om daarbij gearresteerd te worden. Bovendien kan een verdachte bij een nieuw proces verzoeken om opschorting van een vrijheidsbenemende maatregel. Dat verzoek wordt in ongeveer 80 % van de gevallen toegewezen.

Klager heeft daarnaast stelselmatig geweigerd te verschijnen en zelfs geweigerd om in het kader van een rechtshulpverzoek voor een rechter in Panama te verschijnen om een verklaring af te leggen. Dat is moeilijk te verenigen met de gestelde bereidheid van klager om mee te werken aan de strafrechtelijke procedure tegen hem.

De verplichting van klager om in persoon te verschijnen vormt geen onevenredige belasting. Geen schending van artikel 6 EVRM.

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – 16 juli 2020 – Snijder t. Nederland – [statement of facts](#)

Nederland in afwachting van het EVRM: het verkrijgen van de status van anonieme getuigen de sterke procedurele die moet bestaan om de tekortkomingen waarmee de verdediging wordt verwacht te compenseren.

Artikel 6 EVRM. Het verzoek betreft het gebruik als bewijs van een verklaring van een anonieme getuige, aan wie de status van bedreigde getuige is verleend. De bedreigde getuige werd gehoord door de rechter-commissaris; de verdediging en de officier van justitie werden in de gelegenheid gesteld schriftelijk vragen te stellen.

De verdediging stelt op grond van artikel 6 §§ 1 en 3 (d) (recht op een eerlijk proces) van het Verdrag dat zijn recht om de bedreigde getuige te horen ten onrechte was beperkt, terwijl zijn verklaring doorslaggevend was voor zijn veroordeling en de beperkingen onvoldoende werden gecompenseerd.

Bij de beoordeling of sprake is geweest van een eerlijk proces, worden de volgende vragen aan de orde gesteld:

1. Was er een goede reden om de status van een bedreiging te maken?

2. Was het door de bedreigde getuige bewijs de enige of doorslaggevende basis voor de veroordeling van verzoeker?

3. Waren er voldoende compenserende factoren, om ervoor te zorgen dat het proces in zijn geheel genomen eerlijk was?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – 31 juli 2020 – [ECLI:NL:RBAMS:2020:3776](#)

Pools vervolgings-EAB – Onafhankelijkheid Poolse rechters – Recht op eerlijk proces

Samenvatting onder: [Overlevering en uitlevering](#)

Rechtspraak

ROUTEKAART

Digitalisation of justice in the European Union, Feedback mogelijk van 30 juli 2020 - 10 september ([EC](#))

Rechtsstaat en rechterlijke macht

EHRM – BESLISSING – 8 juli 2020 – Gyuluman e.a. t. Armenië – [persbericht](#)

Constitutionele wijziging – Ambtstermijn rechter - Voorlopige maatregel afgewezen

Artikel 39 procesreglement. De zaak gaat over wijzigingen van de Grondwet in Armenië in 2015 waarbij een ambtstermijn van 12 jaar voor rechters van het Constitutionele hof is ingevoerd en een ambtstermijn van zes jaar voor de president van het Constitutionele Hof. Rechters die al benoemd waren voor de wijziging mochten volgens overgangsrecht aanblijven tot hun pensions. In juni 2020 is echter een wijziging aangenomen waarbij ook reeds zittende rechter gehouden waren aan de maximale ambtstermijnen. Dit heeft tot gevolg dat de ambtstermijn van verzoekers (drie rechters en een president) zou zijn afgelopen. Verzoekers hebben verzocht om de tenuitvoerlegging van de constitutionele wijzigingen te schorsen. Het Hof heeft dat verzoek om een voorlopige maatregel in deze zaak afgewezen omdat het buiten de reikwijdte van artikel 39 van het procesreglement valt.

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-658/18 – Governo della Repubblica italiana – Italië – [ECLI:EU:C:2020:572](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Arbeidsvoorwaarden vrederechter – Recht op vakantie met behoud loon? - Bevoegdheid om prejudiciële vragen te stellen?

Samenvatting onder: [Arbeid en sociale zekerheid](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – 31 juli 2020 – [ECLI:NL:RBAMS:2020:3776](#)

Pools vervolgings-EAB – Onafhankelijkheid Poolse rechters – Recht op eerlijk proces

Samenvatting onder: [Overlevering en uitlevering](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 4 augustus 2020 – [zaak C-276/20](#) – [B](#)

Dieselschandaal – Onafhankelijkheid en onpartijdigheid rechter

Samenvatting onder: [Manipulatiesoftware auto's](#)

NOOT – bij HvJ 2 april 2020, gevoegde zaken C-715/17, C-718/17 en C-719/17, Commissie/Polen

Protecting the Formal Rule of Law in the EU's Asylum Policy: The CJEU's Judgment on the Asylum Relocation Mechanism ([EU law analysis](#))

LITERATUUR

- M.F.J.M. de Werd, II. Schaf het voordrachtsrecht van de Tweede Kamer af!, in: [RMThemis 2020/4](#)
- Prof. mr. F.J.L. Pennings, Dikastocratie: moet de wetgever niet de hand in eigen boezem steken? , in: [TRA 2020/60](#)
- S. Dijkstra, De Europese rechter op de strafbank: het EHRM over het recht op een eerlijke disciplinaireprocedure voor de rechter, in: [TvPP 2020/4](#)

OVERIG

- Vragenlijst van de Europese Commissie voor de toetsingscyclus voor de rechtsstaat in lidstaten van de Europese Unie. Dit document is in het Engels. ([Rijksoverheid.nl](#))
- Marc de Werd, Dikastofobie, [NTM/NJCM-bull. 2020/16](#)
- Urgendzaak ([2019-2020, 82/9 - Handelingen - Plenair debat - Tweede Kamer - 11-6-2020](#))
- Rechtsstaat en Rechtsorde; Brief regering; Reactie op doorlichting strafrechterketen (PwC) en op de gewijzigde motie-Van Dam c.s. ([29279, nr. 604 - Kamerstukken - Brief - Tweede Kamer - 26-6-2020](#))
- Free Media Nearly Over in Hungary ([liberties.eu](#))
- Strasbourg Steps in ([verfassungsblog](#))
In recent months, the European Court of Human Rights has communicated to the Government of the Republic of Poland several important cases concerning changes in the judiciary. Potential Strasbourg judgements may be important in containing further undermining of the independence of the judiciary and may complement measures taken at the European Union level.
- The General Prosecutor Unbound ([Verfassungsblog](#))
It is no secret that the rule of law in Bulgaria has been fragile for a long time, like in many other post-socialist states. Still, what has been going on in the last days in Bulgaria is extraordinary in a number of ways. It could be seen as an attack against the very constitutional foundations of the state. In this brief post, I will just focus on the last development concerning the disregard of the constitutional principle of the rule of law by one of the highest authorities in the state, namely the General Prosecutor.
- Overly Long Court Procedures Are Systemic: HFHR Research ([liberties.eu](#))
Rutkowski and Others v. Poland was a landmark ruling because the Court found that the excessive length of proceedings is a systemic problem in Poland, holding that judicial awards granted to parties to excessively lengthy proceedings were too low. This is a perfect time to reflect and assess whether lawmakers, judges and lawyers have learned the lessons of the Rutkowski judgment. In its survey HFHR asked respondents what changes should be made and if the complaint against the excessive length of proceedings meets their expectations.

WIKI

- [Rechtsstaat en rechterlijke macht](#)

Recht op leven

EHRM – ARREST – 4 augustus 2020 - Teršana t. Albanië - [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [48756/14](#) - [ECLI:CE:ECHR:2020:0804JUD004875614](#)

Recht op leven – Positieve verplichtingen – Preventieve Beschermingsplicht - Onderzoeksplicht

Artikel 2 EVRM. Klager is op straat aangevallen met zuur. De zaak betreft een klacht tegen de staat voor het niet voldoen aan haar positieve verplichting om het recht op leven van klager te beschermen.

Ten eerste zou de staat niet hebben voldaan aan de plicht preventieve maatregelen te nemen ter bescherming van klager tegen de aanval. Het hof overweegt als volgt. Met de preventieve beschermingsplicht mag geen onevenredige of disproportionele last op de staat worden gelegd. Nu de staat niet op de hoogte was van enig risico op een aanval kan de staat niet verantwoordelijk worden gehouden voor het niet voorkomen daarvan. Het hof oordeelt dat geen sprake is van schending van artikel 2 EVRM op de grond dat de staat niet heeft voldaan aan haar positieve verplichting om preventieve maatregelen te nemen ter bescherming van klager.

Ten tweede zou de staat niet hebben voldaan aan de plicht om effectief onderzoek te doen naar de aanval. Het hof overweegt als volgt. De staat heeft een positieve verplichting om effectief onderzoek te verrichten. Een onderzoek is effectief wanneer dit kan leiden tot vaststelling van de feiten en het identificeren en bestraffen van de dader. Nu het onderzoek niet heeft kunnen vaststellen welke substantie klager over zich heen heeft gekregen, de dader niet is geïdentificeerd en klager niet is geïnformeerd over de voortgang van het onderzoek ondanks dat hierom herhaaldelijk is verzocht, oordeelt het hof dat de staat niet heeft voldaan aan haar verplichting om effectief onderzoek te verrichten naar de beschuldiging. Aldus is op die grond sprake van een schending van artikel 2 EVRM.

NOOT – bij EHRM 26 mei 2020, [Makuchan en Minasyan t. Azerbeidzjan en Hongarije](#)

- Attribution, Jurisdiction, Discrimination, Decapitation: A Comment on Makuchyan and Minasyan v. Azerbaijan and Hungary ([EJILtalk](#))
- ECtHR on state responsibility for the right to life: the pardoning of an ethnically-motivated killing ([UK human rights blog](#))

Staatsteun

GERECHT EU – ARREST – 15 juli 2020 – [gevoegde zaken T-778/16 en T-892/16](#) – [Ierland/Commissie](#) – [ECLI:EU:T:2020:338](#) – [persbericht](#) – [arrest](#)

Taxruling - Belastingvoordeel Apple

Besluit (EU) 2017/1283. Apple en Ierland vorderen nietigverklaring van een besluit van de Commissie van 30 augustus 2016 in verband met staatssteun die Ierland volgens de Commissie illegaal zou hebben verleend aan Apple in de vorm van een belastingvoordeel. Het gaat om een bedrag van 14 miljard euro.

Gerecht: De zaken T-778/16 en T-892/16 worden gevoegd. Het Gerecht vernietigt besluit (EU) 2017/1283 van 30 augustus inzake staatssteun SA.38373 (2014/C) (ex 2014/NN) (ex 2014/CP). De Commissie heeft onvoldoende aangetoond dat er sprake is van een voordeel in de zin van artikel 107, lid 1 VWEU.

- [EU-Gerecht: Ierse belastingrulings voor Apple geen verboden staatssteun \(ECER\)](#)

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 8 en 9 (september)

- 'Duitsland en Italië kunnen alsnog bronbelasting heffen na Apple-zaak' ([Taxlive](#))
- Ierse tax rulings voor Apple vormen geen staatssteun ([taxlive](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Letland – 21 juli 2020 – zaak C-238/20 – Sātini-S

Natura-2000 compensatie – Staatssteun? - De minimis

Samenvatting onder: [Milieu, natuur](#)

NOOT – bij conclusie A-G HvJ 7 mei 2020, zaak C-594/18 P Oostenrijk/Commissie

Hinkley Point C – Is semi-permeable membrane protecting the internal market's nucleus? ([European law blog](#))

EUROPESE COMMISSIE

Europese Commissie wijzigt AGVV wegens coronavirus en verlengt zowel AGVV als reguliere de-minimis ([Europa decentraal](#))

LITERATUUR

- mr. W. De Cock, Nationale rechters als volwaardige 'staatssteunrechters': eindelijk beterschap?, in: [Tijdschrift voor staatsteun 2020, nr. 2](#)
- Mr. G.J. van Midden, 'De zaak TenderNed: de reikwijdte van overheidsgezag en het staatssteunrechtelijke economische-activiteitenbegrip', [NtER 2020-5-6, p.](#)

COVID-19

Aanbeveling (EU) 2020/1039 van de Commissie van 14 juli 2020 betreffende het ontbreken van banden met niet-coöperatieve jurisdicties als conditionaliteit voor financiële steun van de staat aan ondernemingen in de Unie, [PB L 227 van 16.7.2020](#)

OVERIG

Brussel keurt Nederlandse leenregeling voor reisgarantiefondsen goed ([Europa-nu](#))

Strafrecht

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-129/19 – Presidenza del Consiglio dei Ministri – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2020:566 – persbericht – conclusie – arrest

Schadevergoeding slachtoffers geweldmisdrijven

Richtlijn 2004/80/EG. In 2005 wordt een vrouw die in Italië woont het slachtoffer van seksueel geweld door twee Roemeense staatsburgers. De daders zijn veroordeeld bij verstek, maar ondergedoken. Een EU-richtlijn (2004/80/EG) legt lidstaten op om te voorzien in een schadeloosstellingsregeling op grond waarvan slachtoffers van geweldmisdrijven kunnen worden vergoed. Het Hof van Cassatie vraagt zich af of die regeling zich uitstrekt tot alle slachtoffers en daaronder dus ook „zuiver interne” misdrijven vallen. Voorts wenst het Hof van Cassatie te vernemen aan de hand van welke criteria moet worden bepaald of een schadeloosstelling „billijk en passend” is.

Het Hof oordeelt dat de lidstaten elk slachtoffer van een opzettelijk geweldmisdrijf moeten schadeloosstellen, met inbegrip van degenen die op hun eigen grondgebied verblijven. De

schadeloosstelling hoeft de schade niet volledig te vergoeden, maar het bedrag mag niet louter symbolisch zijn.

Hof: Het Unierecht moet aldus worden uitgelegd dat de regeling voor niet-contractuele aansprakelijkheid van een lidstaat voor schade die wordt geleden als gevolg van schending van dat recht, nu deze lidstaat artikel 12, lid 2, van richtlijn 2004/80/EG van de Raad van 29 april 2004 betreffende de schadeloosstelling van slachtoffers van misdrijven niet tijdig heeft omgezet, geldt ten aanzien van in die lidstaat wonende slachtoffers op het grondgebied waarvan het opzettelijke geweldmisdrijf is gepleegd.

Artikel 12, lid 2, van richtlijn 2004/80 moet aldus worden uitgelegd dat een forfaitaire schadeloosstelling die op grond van een nationale schadeloosstellingsregeling voor slachtoffers van opzettelijke geweldmisdrijven wordt toegekend aan slachtoffers van een seksuele gewelddaad, niet als „billijk en passend” in de zin van deze bepaling kan worden aangemerkt indien bij de vaststelling ervan geen rekening wordt gehouden met de ernstige gevolgen die het misdrijf voor de slachtoffers heeft en zij dus niet in voldoende mate bijdraagt tot de vergoeding van de materiële en immateriële schade.

- ▣ HvJ EU: Schadeloosstellingsregeling slachtoffers ook van toepassing in niet-grensoverschrijdende situaties (Bijzonder strafrecht)
- ▣ EU-Hof: Schadeloosstellingsregeling voor slachtoffers van opzettelijk gepleegde geweldsmisdrijven ook van toepassing in niet-grensoverschrijdende situaties (ECER)

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 16 juli 2020 – zaak C-584/19 – Staatsanwaltschaft Wien – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2020:587 – conclusie

Europees onderzoeksbevel - Officier van justitie die de functie van uitvaardigende autoriteit uitoefent

Richtlijn 2014/41/EU. Kaderbesluit 2002/584/JBZ. De Openbaar Ministeries van Duitsland en van Oostenrijk zijn respectievelijk uitvaardigende en uitvoerende autoriteit van Europese onderzoeksbevelen die overeenkomstig richtlijn 2014/41/EU worden afgehandeld. In casu heeft het OM van Hamburg, Duitsland een EOB uitgevaardigd dat ertoe strekt het OM van Wenen, Oostenrijk bepaalde gegevens aan eerstgenoemd Openbaar Ministerie te laten verstrekken over een bankrekening in Oostenrijk. Aangezien het Oostenrijkse recht de voorafgaande toestemming van een rechter vereist om dergelijke informatie te verstrekken, heeft het Openbaar Ministerie Wenen de regionale strafrechter Wenen om die toestemming verzocht.

Samengevat wenst die rechter van het Hof te vernemen of de rechtspraak over de onafhankelijkheid van het Openbaar Ministerie in het kader van het Europees aanhoudingsbevel dat onder kaderbesluit 2002/584/JBZ valt, op het EOB kan worden toegepast.

A-G geeft het Hof in overweging: De Openbare Ministeries van de lidstaten waar besloten is deze aan te wijzen als uitvaardigende autoriteit, kunnen worden aangemerkt als uitvaardigende rechterlijke autoriteit in de zin van artikel 2, onder c), i), van richtlijn 2014/41/EU.

- ▣ A-G: Openbaar ministerie dat instructies ontvangt van uitvoerende macht kan rechterlijke autoriteit zijn in de zin van de EOB-richtlijn (ECER)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 29 juli 2020 – zaak C-319/19 - Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na*

Bevriezing en confiscatie van opbrengsten van misdrijven

Richtlijn 2014/42/EU. Vraag is o.a. of bij de confiscatie van illegaal verkregen vermogen sprake is van een punitieve maatregel of van een civielrechtelijke maatregel?

NOOT – bij HvJ 11 juni 2020, zaak C-634/18 JI

EU-Hof: Beoordelingsruimte van nationale strafrechter niet in strijd met EU-Handvest (Bijzonder strafrecht)

Het legaliteitsbeginsel inzake delicten en straffen verbiedt niet dat strafrechtelijke regels geleidelijk langs de weg van rechterlijke uitlegging worden verduidelijkt. Nationale rechters mogen een EU-rechtelijk begrip als "grote hoeveelheden drugs" dus per geval uitleggen. Voorwaarde is echter wel dat deze uitlegging redelijkerwijs door de justitiabele kan worden voorzien. Dat is het antwoord van het EU-Hof op vragen van een Poolse rechter.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 4 augustus 2020 – [zaak C-282/20](#) – Spetsializirana prokuratura

Recht op informatie strafprocedures – Tenlastelegging vertoont gebrek

Bij het onderzoek van de ingestelde strafvervolging is vastgesteld dat de tenlastelegging gebreken vertoont. De nationale wet voorziet niet in de mogelijkheid om deze te herstellen. De vraag rijst of deze gebreken niettemin moeten worden verholpen en, zo ja, hoe dit moet gebeuren.

LITERATUUR

Artikel: De invloed van het strafrecht op het mededingingsrecht ([Bijzonder strafrecht](#))

EUROPEES OPENBAAR MINISTERIE

Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1117 van de Raad van 27 juli 2020 houdende benoeming van de Europese aanklagers van het Europees Openbaar Ministerie, [PB L 244 van 29.7.2020](#)

- Europees Openbaar Ministerie (EOM): Raad benoemt Europese aanklagers ([Raad](#))
- Raad benoemt de Europese aanklagers van het Europees Openbaar Ministerie (EOM) ([ECER](#))

RECHTSPRAAK NL

Wet van 1 juli 2020 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging geldelijke sancties en beslissingen tot confiscatie in verband met de uitvoering van Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevroezingsbevelen en confiscatiebevelen (PbEU 2018, L 303/1), [27 juli 2020, Staatsblad 2020, 291](#)

CONSULTATIE

Verwerking van persoonsgegevens voor strafrechtelijke onderzoeken: datacategorieën en betrokken personen (bijgewerkte lijst), Feedback mogelijk van 6 augustus 2020 - 3 september 2020 ([EC](#))

OVERIG

- Complaint to the European Commission on presumption of innocence in Bulgaria ([fair trials](#))
- Brief regering; Reactie op doorlichting strafrechtketen (PwC) en op de gewijzigde motie-Van Dam c.s. ([29279, nr. 604 - Kamerstukken - Brief - Tweede Kamer - 26-6-2020](#))
- Uitbreiding mandaat EOM tot vervolging grensoverschrijdende terroristische misdrijven ([Bijzonder strafrecht](#))
- Eerste EU-strategie inzake de rechten van slachtoffers (2020-2025) ([Bijzonder strafrecht](#))
- Raad besluit voor het eerst tot het opleggen van EU sancties tegen cyberaanvallen ([ECER](#))
- Mr. S.J. (Sjoerd) Lopik en mr. S.H. (Seppe) Stax, Klimaatverandering en strafrecht: een verkenning, [Strafblad 2020, nr.3](#)

EHRM factsheets

- [Domestic violence](#) (juni 2020)

- [Police arrest and assistance of a lawyer \(sept 2019\)](#)
- [Protection of minors \(juni 2020\)](#)
- [Secret detention sites \(mrt 2019\)](#)
- [Trafficking in human beings \(juni 2020\)](#)
- [Violence against women \(juni 2020\)](#)

Tabak

RECHTSPRAAK NL – Gerechtshof Den Haag – 30 juni 2020 (publ. 6.7.20) – ECLI:NL:GHDHA:2020:1047

Nadere verpakkingseisen voor tabaksproducten

Richtlijn 2014/40/EU. Nadere verpakkingseisen voor tabaksproducten zijn niet onverenigbaar met de Tabaksproductenrichtlijn en het Unierecht inzake het vrij verkeer van goederen.

BREXIT

[Kennisgeving EC over tabaksproducten](#), 8 mei 2020

Terrorisme en witwassen

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-549/18 – Commissie/Roemenië – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2020:563 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

HvJ – ARREST – 16 juli 2020 – zaak C-550/18 – Commissie/Ierland – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2020:564 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Witwasrichtlijn - Terrorismedefinanciering

Richtlijn (EU) 2015/849. Artikel 258 VWEU. Artikel 260, lid 3, VWEU. De Commissie stelt dat Roemenië geen uitvoering heeft gegeven aan richtlijn 2015/849/EU inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismedefinanciering. De Commissie vraagt het Hof een boete op te leggen (op grond van de bijzondere procedure van artikel 260.3 VWEU, waardoor een lidstaat al bij een eerste veroordeling financiële sancties kan oplopen wegens onvolledige uitvoering van een richtlijn).

De Commissie stelt dat Ierland evenmin uitvoering heeft gegeven aan richtlijn 2015/849/EU inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismedefinanciering. Die richtlijn diende in 2017 te zijn omgezet in nationaal recht. De Commissie vraagt het Hof om ook Ierland een boete op te leggen (op grond van de bijzondere procedure van artikel 260.3 VWEU).

Het Hof veroordeelt Roemenië en Ierland tot betaling aan de Commissie van een forfaitaire som van respectievelijk 3 000 000 EUR en 2 000 000 EUR. Deze twee lidstaten hebben de richtlijn inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismedefinanciering niet binnen de gestelde termijn volledig in nationaal recht omgezet.

- **EU-Hof:** hoogte boete voor niet tijdige omzetting richtlijn hangt af van verstreken duur na einde implementatietermijn ([ECER](#))
- **HvJ EU:** Hoogte boete voor niet tijdige omzetting richtlijn hangt af van verstreken duur na einde implementatietermijn ([Bijzonder strafrecht](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 14 juli 2020 – Gevoegde zaken C-215/20 en C-222/20 – Bundesrepublik Deutschland e.a.

PNR-richtlijn - Bestrijding terrorisme – Passagiersinformatie van luchtvaartmaatschappijen

Samenvatting onder: [Privacy en persoonsgegevens](#)

REGELGEVING NL

Wet van 24 juni 2020 tot wijziging van de Handelsregisterwet 2007, de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme en enkele andere wetten in verband met de registratie van uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten ter implementatie van de gewijzigde vierde anti-witwasrichtlijn (Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten), [Staatsblad 2020, nr. 231](#)

EDPS

Comprehensive Union policy on preventing money laundering and terrorism financing ([EDPS](#))

OVERIG

- Algemene leidraad Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) ([overheid.nl](#)) ([Bijzonder strafrecht](#))
- EDPS: Data Protection requirements must go hand in hand with the prevention of money laundering and terrorism financing ([Bijzonder strafrecht](#))

Toegang tot documenten (B)

HvJ – CONCLUSIE A-G PIKAMÄE – 9 juli 2020 – zaak C-342/19 P – De Masi en Varoufakis/ECB – ECLI:EU:C:2020:549 – conclusie

Toegang tot documenten van de Europese Centrale Bank (ECB) – Document dat verband houdt met de hoofdactiviteit van de ECB

Besluit 2004/258/EG Verzoekers verzoeken om vernietiging van het arrest van het Gerecht van de Europese Unie van 12 maart 2019, De Masi en Varoufakis/ECB, houdende verwerping van het beroep tot nietigverklaring van het besluit van de Europese Centrale Bank (ECB) van 16 oktober 2017, waarbij hun de toegang is geweigerd tot het document van 23 april 2015, getiteld „Responses to questions concerning the interpretation of Art. 14.4 of the Statute of the ESCB and of the ECB”.

Op verzoek van het Hof zal deze conclusie toespitst worden op het derde middel van de hogere voorziening, dat meer specifiek betrekking heeft op de afbakening van de in besluit 2004/258/EG opgenomen uitzonderingen op het recht op toegang en de reikwijdte van de uitzondering betreffende documenten voor intern gebruik in de zin van artikel 4, lid 3, eerste alinea, van dit besluit.

A-G: Gelet op de voorgaande overwegingen stel ik het Hof voor om het tweede onderdeel van het derde middel ontvankelijk en gegrond te verklaren en de hogere voorziening derhalve toe te wijzen.

HvJ – CONCLUSIE A-G BOBEK – 16 juli 2020 – Zaak C-761/18 P - Päivi Leino-Sandberg/ Europees Parlement - ECLI:EU:C:2020:595 - conclusie

Toegang tot documenten - Weigering Europees Parlement om toegang te verlenen uit hoofde van de bescherming van gerechtelijke procedures - Beschikbaarheid op blog van geadresseerde

Verordening (EG) nr. 1049/2001. Päivi Leino-Sandberg heeft om toegang tot een document van het Europees Parlement verzocht. Haar verzoek werd afgewezen omdat het gevraagde document op dat moment door de geadresseerde ervan voor het Gerecht werd aangevochten. Volgens het Parlement kon dat document bijgevolg overeenkomstig artikel 4, lid 2, tweede streepje, van verordening nr. 1049/2001, op grond van de bescherming van gerechtelijke procedures, niet openbaar worden gemaakt. Leino-Sandberg heeft bij het Gerecht een beroep tot nietigverklaring van dat besluit ingesteld. Zonder medeweten van Leino-Sandberg, noch van het Parlement, had de geadresseerde van het gevraagde document daarvan echter al een versie ter beschikking gesteld op zijn (privé-)blog. Op grond daarvan heeft het Gerecht vervolgens verklaard dat er geen uitspraak op het beroep hoefde te worden gedaan omdat het gevraagde document reeds op internet beschikbaar was. Wat zijn de rechtsgevolgen voor bij de Unierechter aanhangige procedures wanneer een derde een versie van een document bekendmaakt dat het voorwerp van een verzoek om toegang op grond van verordening nr. 1049/2001 vormde? Kan worden gezegd dat een beroep tegen de weigering om toegang tot dat document te verlenen zonder voorwerp is geraakt en de verzoekende partij geen belang meer heeft bij de beslechting van het geding, terwijl het oorspronkelijke weigeringsbesluit van de instelling nog steeds geldt en de verzoekende partij nooit een authentieke versie van het aan de instelling in kwestie gevraagde document heeft ontvangen?

A-G: geeft het Hof in overweging de beschikking van het Gerecht van de Europese Unie van 20 september 2018, Leino-Sandberg/Parlement (T-421/17, niet gepubliceerd, EU:T:2018:628), te vernietigen en de zaak terug te verwijzen naar het Gerecht;

- 6 A-G: EU-Gerecht moet oordelen over niet-openbaar maken documenten door EU-instelling ondanks verschijnen documenten op [blog \(ECER\)](#)

HvJ – CONCLUSIE A-G HOGAN – 16 juli 2020 – zaak C-619/19 – Land Baden-Württemberg – Duitsland - ECLI:EU:C:2020:590 – conclusie

Toegang van het publiek tot milieu-informatie

Samenvatting onder: [Milieu](#)

Unieburgerschap

CONSULTATIE

Verslag over het burgerschap 2020, Feedback mogelijk van 9 juli 2020 - 1 oktober 2020 ([EC](#))

Vennootschapsrecht

CONSULTATIE

Duurzame financiering – verplichting voor bepaalde bedrijven om niet-financiële informatie te publiceren, feedback van 28 juli 2020 - 8 september 2020 ([EC](#))

COVID-19

Corporate Human Rights Due Diligence in times of COVID-19 ([EJILtalk](#))

BREXIT

Kennisgeving EC over vennootschapsrecht, 3 juli 2020

Verkiezingen

EHRM – ARREST – 10 juli 2020 - Mugemangango t. België - [persbericht](#) – [arrest \(niveau 1\)](#) – [Grote Kamer](#) - [310/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2020:0710JUD000031015](#)

Inbreuk artikel 3 Eerste Protocol EVRM - Beroepsmogelijkheid - Partijdigheid klachtinstantie

Artikel 3, Eerste Protocol EVRM. Klager was als lijsttrekker op de kieslijst voor verkiezingen van het parlement van het Waalse gewest geplaatst. De partij van klager haalt weliswaar de kiesdrempel, maar krijgt nipt niet genoeg stemmen voor een zetel in het parlement. In de kieskring is bij de vaststelling van de uitslag sprake van onregelmatigheden bij de tellingen van de stembiljetten en er worden veel stembiljetten ongeldig verklaard. Klager vraagt het Waalse parlement om een herbeoordeling van de ongeldige stemmen en een hertelling. De klachten van klager worden onderzocht door de Commissie voor de geloofsbrieven. Deze concludeert dat een herbeoordeling en hertelling zou kunnen leiden tot een andere verkiezingsuitslag en zetelverdeling en legt de bevindingen met betrekking tot de klachten voor aan het Waalse parlement. Het Waalse Parlement keurt de geloofsbrieven van de kandidaat-parlementariërs goed waardoor zij konden worden toegelaten als lid. Na een debat over de bevindingen van de Commissie van de geloofsbrieven, wordt door de meerderheid van het Waalse Parlement de klacht van klager over de uitslagvaststelling ongegrond verklaard.

Het Hof stelt dat er een schending is van artikel 3 Eerste Protocol. De bepaling legt de staat de verplichting op om vrije en geheime verkiezingen te organiseren. Daarbij bestaan positieve verplichtingen om te zorgen voor een adequaat systeem dat beroep mogelijk maakt tegen kiesrechtbesluiten en een onderzoek kan worden gedaan naar individuele klachten met betrekking tot het kiesrecht. De instantie die zich met deze kwesties bezighoudt, dient onpartijdig te zijn en de beslissingsruimte die het heeft, dient voldoende te zijn vastgelegd in het nationale recht. De staat heeft een ruime margin of appreciation om dit systeem vorm te geven. Doordat het Waalse Parlement als laatste instantie de klachten onderzocht en een aantal leden verkiesbaar waren in dezelfde kieskring als klager (voor andere politieke partijen waardoor zij een tegengesteld belang hadden dan klager), is er geen sprake van een voldoende onpartijdige instantie die over de klacht oordeelt. Daarbij spelen ook de procedureregels omtrent de besluitvorming een rol. De meerderheidsbesluitvorming in het parlement inzake kiesrechtklachten beschermt de klager daarbij niet. Ook zijn de criteria voor het Parlement om op klachten te beslissen niet voldoende duidelijk vastgelegd in het nationale recht en legt het nationale recht niet voldoende duidelijk vast in welk gevallen de gegrondheid van een klacht moet leiden tot een hertelling van de stemmen of een ongeldigverklaring van de verkiezing

- Strasbourg slams old democracies on elections ([Verfassungsblog](#))
- Mugemangango v. Belgium: finally a Grand Chamber judgment on post-election disputes. ([strasbourgoobservers](#))

EHRM – ARREST – 4 augustus 2020 - Political Party “Patria” e.a. t. Moldavië - [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [5113/15](#) e.a. - [ECLI:CE:ECHR:2020:0804JUD000511315](#)

Artikel 3 Eerste Protocol - verkiezingen

Artikel 3, Eerste Protocol EVRM. Een van de klagers is zakenman die jarenlang vanuit Rusland zijn zaken behartigt. In 2012 is hij teruggekomen naar Moldavië en krijgt hij bekendheid als rijke zakenman, filantroop, politicus en organisator van anti-overheid-bijeenkomsten. In 2014 is hij door het congres van een inactieve politieke partij tot partijleider gekozen en is de naam van de partij gewijzigd. Het ministerie van Justitie wil echter de naamswijziging niet registreren, waardoor de partij niet kan deelnemen aan de verkiezingen met de nieuwe partijnaam en de nieuwe partijleider. De betreffende partijleider besluit een nieuwe partij op te richten, maar ook voor deze partij weigert het ministerie van Justitie de registratie. Later is de partij alsnog geregistreerd met een andere

partijleider, maar wel met klager op de kandidatenlijst. Ook is de partij door de kiescommissie geregistreerd voor deelname aan de verkiezingen in 2014.

Vlak voor de verkiezingen krijgt de kiescommissie een brief van de politie waarin is verzocht om over te gaan tot het schrappen van de partij van de kieslijst. De partij heeft de wet overtreden door campagneactiviteiten te financieren met geld dat door een lid contant uit Rusland is meegebracht. De brief van de politie bevat echter geen bewijsstukken. De kiescommissie komt bijeen in een zitting en besluit naar aanleiding van de brief tot een beroepszaak bij het gerechtshof met als doel de schrapping van de partij bij de verkiezingen. Het gerechtshof oordeelt dat de schrapping doorgang kan vinden en het hoogerechtshof verklaart het daartegen ingestelde beroep ongegrond.

Schending van artikel 3, Eerste Protocol. Het hof stelt dat de staat een ruimte beoordelingsmarge heeft om het actief en passief kiesrecht vorm te geven. Artikel 3, Eerste Protocol geeft geen doelcriteria op grond waarvan het recht legitiem kan worden beperkt en refereert niet aan de beperkingsgronden van artikel 8 tot en met 11 van het Verdrag. Staten zijn daarmee vrij om het grondrecht te beperken op grond van een ander doel dan in die artikelen genoemd. Dan gelden wel de eisen van rechtsstatelijkheid en de doelstellingen van het Verdrag. De beschuldigingen van de financiering van campagneactiviteiten met buitenlands geld zijn niet met bewijsstukken gestaafd. Ook zijn er in de procedure niet voldoende waarborgen tegen willekeur ingebouwd. Klagers zijn slechts een kwartier voor de zitting van de kiescommissie daarvan op de hoogte gesteld en hebben zich dus niet voldoende kunnen voorbereiden. Dat is in strijd met het reglement van de kiescommissie waarin is voorgeschreven dat de kennisgeving ten minste 12 uur van te voren dient te geschieden. Tenslotte zijn het gerechtshof en het hoogerechtshof in de procedures niet ingegaan op de klachten van klagers over het gebrek aan bewijs over buitenlandse financiering.

COVID-19

- Voting in Times of a Pandemic ([Verfassungsblog](#))
- To Vote or Not to Vote? ([verfassungsblog](#))

Vervoer

HvJ – ARREST – 9 juli 2020 – zaak C-257/19 – Commissie/Ierland – ECLI:EU:C:2020:541 – geen conclusie – [arrest](#)

Onderzoek van ongevallen in zeescheepvaartsector – Leden van de onderzoeksinstantie die tegelijkertijd ook andere functies uitoefenen – Verzuim om een onafhankelijke onderzoeksinstantie in te stellen

Richtlijn 2009/18/EG. De Europese Commissie verzoekt het Hof vast te stellen dat Ierland, door geen onderzoeksinstantie in te stellen die wat betreft organisatie, juridische structuur en besluitvorming onafhankelijk is van iedere partij waarvan de belangen strijdig zouden kunnen zijn met de haar toevertrouwde opdracht, de verplichtingen niet is nagekomen die op hem rusten krachtens artikel 8, lid 1, van richtlijn 2009/18/EG.

Hof: Door geen onderzoeksinstantie in te stellen die wat betreft organisatie en besluitvorming onafhankelijk is van iedere partij waarvan de belangen strijdig zouden kunnen zijn met de haar toevertrouwde opdracht, is Ierland de verplichtingen niet nagekomen die op hem rusten krachtens artikel 8, lid 1, van richtlijn 2009/18/EG.

REGELGEVING EU

- Verordening (EU) 2020/1054 van het Europees Parlement en de Raad van 15 juli 2020 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 561/2006 wat betreft de minimumeisen voor maximale dagelijkse en wekelijkse rijtijden, minimumonderbrekingen en dagelijkse en wekelijkse **rusttijden**, en Verordening (EU) nr. 165/2014 wat betreft positionering door middel van **tachografen**, [PB L 249 van 31.7.2020](#)
- Verordening (EU) 2020/1055 van het Europees Parlement en de Raad van 15 juli 2020 houdende wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1071/2009, (EG) nr. 1072/2009 en (EU) nr. 1024/2012 teneinde ze aan te passen aan ontwikkelingen in de **wegvervoersector**, [PB L 249 van 31.7.2020, blz. 17-32](#)

- Verordening (EU) 2020/1056 van het Europees Parlement en de Raad van 15 juli 2020 inzake **elektronische informatie over goederenvervoer**, [PB L 249 van 31.7.2020, blz. 33-48](#)
- Richtlijn (EU) 2020/1057 van het Europees Parlement en de Raad van 15 juli 2020 tot vaststelling van specifieke regels met betrekking tot Richtlijn 96/71/EG en Richtlijn 2014/67/EU wat betreft de **detachering van bestuurders in de wegvervoersector** en tot wijziging van Richtlijn 2006/22/EG wat betreft de handhavingsvoorschriften en Verordening (EU) nr. 1024/2012, [PB L 249 van 31.7.2020, blz. 49-65](#)
- **Mobiliteitspakket I betreffende wegvervoer** – Verklaring van de Commissie 2020/C 252/01, [PB C 252 van 31.7.2020](#)

CONSULTATIE

- Bus- en touringcarvervoer – passagiersrechten (evaluatie), feedback mogelijk van 3 juli 2020 - 2 oktober 2020 ([EC](#))
- Rechten van vliegtuigpassagiers – Gehandicapten en personen met beperkte mobiliteit (evaluatie), feedback mogelijk van 3 juli 2020 - 2 oktober 2020 ([EC](#))
- Vervoer over zee en over de binnenwateren – passagiersrechten (evaluatie), feedback mogelijk van 3 juli 2020 - 2 oktober 2020 ([EC](#))
- Strategie voor duurzame en slimme mobiliteit, feedback mogelijk van 1 juli 2020 - 23 september 2020 ([EC](#))
- Kanaaltunnel – gewijzigde regels voor de spoorwegveiligheid na de brexit, Feedback mogelijk van 11 augustus 2020 - 6 oktober 2020 ([EC](#))

COVID-19

Mededeling van de Commissie – Richtsnoeren voor de bescherming van de gezondheid, de repatriëring en reizen van zeevarenden, passagiers en andere personen aan boord van schepen (2020/C 119/01) ([EC](#))

BREXIT

- [Kennisgeving EC over zeevervoer](#), 4 juni 2020
- [Kennisgeving EC over treinvervoer](#), 28 april 2020
- [Kennisgeving EC over wegvervoer](#), 13 juli 2020
- [Kennisgeving EC over kooldioxide-emissies voor maritiem vervoer](#), 16 juli 2020
- [Kennisgeving EC over typegoedkeuring van voertuigen, systemen, onderdelen en separate technische eenheden](#), 14 juli 2020

Verzekeringen (B)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 15 juli 2020 – [zaak C-213/20 - „A.” Towarzystwo Ubezpieczeń Życie](#)

Levensverzekering – Inlichtingenplicht verzekeraar

Richtlijn 2002/83. De vragen betreffen o.a. de uitlegging van artikel 36, lid 1 van de richtlijn en punt A van bijlage III daarbij, wat betreft de omvang, de kring van ontvangers en de vereiste gedetailleerdheid van de inlichtingen die de verzekeraar aan de verzekerde dient te verstrekken, alsmede wat betreft het juiste tijdstip waarop deze inlichtingen moeten worden verstrekt.

CONSULTATIE

Verzekerings- en herverzekeringsmaatschappijen – herziening van de prudentiële regels (richtlijn solvabiliteit II), feedback mogelijk van 1 juli 2020 - 21 oktober 2020 ([EC](#))

BREXIT

Kennisgeving EC over het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II), 13 juli 2020

Vrij verkeer

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 12 augustus 2020 – [zaak C-274/20 - Prefettura di Massa Carra*](#)

Vrij verkeer – Voertuigregistratie - Geldboete

Artikelen 18, 21, 26, 45, lid 1, 49-62 VWEU. Vraag is of een nationale bepaling volgens welke een geldboete wordt opgelegd aan een EU-onderdaan die reeds meer dan 60 dagen in Italië woonplaats heeft omdat hij met een in een andere lidstaat geregistreerd voertuig aan het verkeer heeft deelgenomen, verenigbaar is met het Unierecht.

BREXIT

Kennisgeving EC over pyrotechnische producten, 6 juli 2020

Vrijheid van meningsuiting (s)

EHRM – ARREST – 28 juli 2020 - [Macovei t. Roemenië – persbericht – arrest \(niveau 2\) – 53028/14 - ECLI:CE:ECHR:2020:0728JUD005302814](#)

Veroordeling van de Roemeense politicus Macovei voor smaad is in strijd met artikel 10 EVRM.

Artikel 10 EVRM. Klaagster is veroordeeld voor smaad wegens uitlatingen over een andere politicus. Het Hof overweegt als volgt. De uitlatingen die de klaagster heeft gedaan over de andere politicus, die zowel lid van het parlement als advocaat is, zijn zowel een waardeoordeel als een feitelijke vaststelling. In dergelijke gevallen komt de lidstaten een marginale beoordelingsruimte toe. Het Hof is van oordeel dat klaagster zich niet ongegrond heeft uitgelaten naar de andere politicus omdat zij de uitlating heeft gedaan om een algemeen punt te maken met betrekking tot corruptie. Daarnaast om steun te krijgen voor wetgeving om te voorkomen dat mensen tegelijk de functie van advocaat kunnen uitoefenen en lid kunnen zijn van het parlement.

De nationale gerechten hebben naar het oordeel van het Hof niet overtuigend gemotiveerd waarom sprake was van smaad en ze hebben geen evenredige belangenafweging gemaakt. Ten slotte heeft de straf, schadevergoeding en het bevel tot betaling van publicatie van het onherroepelijke oordeel in de kranten, een remmend effect op klaagsters vrijheid van meningsuiting. De inbreuk op klaagsters recht was niet noodzakelijk in een democratische samenleving en daarom – naar het oordeel van de meerderheid van het Hof – in strijd met artikel 10 EVRM.

- 📌 Defamation proceedings against Romanian MEP over anti-corruption comments violated Article 10 ([Strasbourg observers](#))

NOOT - bij beslissing EHRM 12 mei 2020, [Lilliendahl t. IJsland](#)

Case Law, Strasbourg: Carl Jóhann Lilliendahl v. Iceland, No Room for Homophobic Hate Speech – Giulio Fedele ([Inforrms](#))

NOOT – bij EHRM 23 juni 2020, [OOO Flavus e.a. t. Rusland, Bulgakov t. Rusland, Engels t. Rusland, Vladimir Kharitonov t. Rusland](#)

The Strasbourg Court Establishes Standards on Blocking Access to Websites ([Strasbourg observers](#))

NOOT – bij EHRM 11 juni 2020, [Baldassi e.a. t. Frankrijk](#)

Baldassi & Others v. France: Article 10 protects the right to call for a boycott of goods from Israel ([Strasbourg observers](#))

OVERIG

- Can a Peaceful Protest Ever be Banned Because Others Threaten It with Violence? ([EJILtalk](#))
- Freedom of speech – An invokable right? ([Leiden law blog](#))

Freedom of speech refers to the right to express one's opinion without fear of censorship or repercussions. When and why do courts in the Netherlands decide against it?

During the past few months, the Dutch government prohibited multiple demonstrations. The majority of these demonstrations were directed against the restrictions imposed due to the COVID-19 pandemic. Legitimate or not, this has seemingly put a strain on the constitutional human right to protest and by extension to the freedom of speech. Most people in the Netherlands consider freedom of speech an inalienable right, but is it as inalienable as we would expect in practice? Is it more a theoretical exercise than a right enforceable in court?

EHRM factsheets

- [Hate speech](#) (juni 2020)
- [Protection of journalistic sources](#) (feb 2019)
- [Protection of reputation](#) (mei 2020)

Vrijheid van vereniging

EHRM – ARREST – 21 juli 2020 - Adana Tayan t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest](#) (niveau 2) – [59835/10](#) - ECLI:CE:ECHR:2020:0721JUD005983510

Vrijheid van vereniging en vergadering – Ontbinding van een vereniging – Noodzakelijk in een democratische samenleving

Artikel 11 EVRM. De rechtbank heeft de klagersvereniging Adana TAYAD ontbonden op grond van beschuldigingen voor illegale activiteiten van bepaalde leden van het bestuur, terwijl de uitspraak omtrent de beschuldigingen nog niet onherroepelijk was. Klager stelt dat hiermee het recht op vrijheid van vereniging en vergadering is geschonden.

Het hof overweegt als volgt. De ontbinding van een vereniging is een vergaande maatregel die het recht op vrijheid van vereniging en vergadering beperkt. Op grond van artikel 11 EVRM hebben staten de plicht de dwingende redenen voor een dergelijke maatregel te motiveren. De rechtbank heeft dit nagelaten. Het hof oordeelt dat daardoor – gezien de specifieke omstandigheden van het geval – niet is gebleken dat de ontbinding noodzakelijk was in een democratische samenleving en dat artikel 11 EVRM aldus is geschonden.

Deel II - Overig

Algemeen

Vacature

Aankondiging van vergelijkend onderzoek EPSO/AD/381/20 — Administrateurs op het gebied van Europees recht (AD 5), *PB C 250A van 30.7.2020*

Uiterste datum voor inschrijving: 15 september 2020 om 12 uur ('s middags)

De belangrijkste taken zijn:

- verstrekken van juridisch advies (mondeling en schriftelijk) om de besluit- en beleidsvorming te vergemakkelijken;
- deelnemen aan vergaderingen tussen EU-instellingen en hun voorbereidende instanties en aan interne vergaderingen, en bijdragen aan de voorbereiding van deze vergaderingen;
- de instellingen en hun voorbereidende instanties en/of afdelingen bijstaan om de wettelijkheid en redactionele kwaliteit van de vastgestelde rechtshandelingen te waarborgen;
- de instellingen en hun voorbereidende instanties en/of afdelingen bijstaan om de wettelijkheid en redactionele kwaliteit van de vastgestelde rechtshandelingen te waarborgen;
- optreden als vertegenwoordiger voor het Hof van Justitie van de Europese Unie, waartoe onder meer de volgende taken behoren: opstellen van memories, pleiten voor het Hof, verrichten van onderzoek en andere taken in verband met procesvoering;
- uitgebreid juridisch onderzoek verrichten op het gebied van het EU- en internationaal recht, met inbegrip van de jurisprudentie; gedetailleerde analyses verrichten van de toegewezen zaken;
- deelnemen aan dialogen en andere interinstitutionele onderhandelingen over de vaststelling van rechtshandelingen van de Unie en bijwonen van vergaderingen met de Raad, het Europees Parlement, de Europese Commissie, de Europese Centrale Bank, het Europees Hof van Justitie en de Europese Dienst voor extern optreden;
- deelnemen aan bijeenkomsten in internationale fora en communiceren met de juridische adviseurs van buitenlandse ministeries en internationale organisaties;
- meewerken aan de uitvoering van strategieën en werkprogramma's, onder meer door initiatieven te nemen om werkmethoden en procedures te verbeteren;
- communiceren en samenwerken met interne en externe gesprekspartners.

Overig

Duitsland presenteert programma voorzitterschap ([ECER](#))

Staat van de Europese Unie ([overheid.nl](#))

FIDE rapport: [National Courts and the Enforcement of EU Law: The Pivotal Role of National Courts in the EU Legal Order](#)

Cursus en opleiding

Studiemateriaal over Europees recht gratis online beschikbaar; links naar EJTN, ERA en HELP ([Intro](#))

Raad van Europa-Online cursussen over mensenrechten met focus op EVRM ([Help](#))

Nieuw! [Introduction to the European Convention on Human Rights](#)", a 5-hour interactive training course aimed at legal professionals, public authorities, civil society and students.

Overzicht van trainingen op het gebied van Europees Strafrecht ([Bijzonder Strafrecht](#))

Dit overzicht staat ook op de [Wikipagina](#) [Cursus en opleiding Europees en Internationaal recht](#)

Datum	Onderwerp	Titel
e-learning	Grondrechten	De horizontale directe werking (HDW) van EU Grondrechten; De toepassing van grondrechten tussen private partijen, een dagdeel
e-learning	EU Handvest	Toepasselijkheid van EU Grondrechten Digitale zelfstudiemodule over artikel 51 EU Handvest van de Grondrechten, SSR
e-learning	straf	The European Arrest Warrant: 10 Key Questions for Defence Counsel, specialised e-learning course, ERA
e-learning	ie	How to make the best use of the case law of the CJEU on EU copyright in your legal practice? Ten questions on European copyright law, ERA
e-learning	algemeen	The Preliminary Reference Procedure before the CJEU, ERA
webcollege	algemeen	Gratis webcolleges EU-recht beschikbaar op MIJN SSR: Webcolleges EU en haar invloed op het Nederlandse rechtssysteem
webcollege	asiel & migratie	SSR webcollege 'Procedurerichtlijn, het rechterlijk toetsingskader
webcollege	erfrecht	Europese erfrechtverordening, via SSR.nl (alléén voor de rechtspraak)
webcollege	EVRM	Gratis webcollege door docenten Prof. mr. Egbert Myjer en Prof. mr. Martin Kuijer over het EVRM
webcollege	ASIEL & MIGRATIE	Associatierecht EEG-Turkije, Stichting migratierecht
17-18 sept 2020	ASIEL & MIGRATIE	Webinar De Dublinverordening: actuele ontwikkelingen en procederen in de praktijk, 14.00- 16.15, Docenten mr. drs. S. (Steffie) van Lokven, senior rechter asiel Rechtbank Oost-Brabant mr. W. (Wil) Eikelboom, advocaat Prakken d'Oliveira Human Rights Lawyers
19-25 sept 2020	INTERNATIONAAL	SSR Programma Rechtspraak vanuit Internationaal Perspectief, <i>Week van de Rechtspraak 19 t/m 25 september 2020</i> 21 september Panel sessie internationale uitzendingen 10.30-12.00 <i>Door de crisis zijn vele projecten tijdelijk stil komen te liggen en moesten uitgezonden experts terug naar land van herkomst. Tijdens deze panel sessie worden de uitdagingen van de crisis belicht vanuit drie perspectieven. Vanuit de ervaringen van een</i>

Datum	Onderwerp	Titel
		<p><i>uitgezonden expert, een uitvoerende organisatie en een beleidsbepalende organisatie.</i></p> <p>22 september Interview met nationale en internationale rechters</p> <p>09.30-11.00 <i>In deze gezamenlijk sessie van de Raad en NVvR gaan Nederlandse rechters en rechters uit het buitenland in op vragen over wat de coronatijd heeft betekend voor hun vak en hun dagelijkse werkzaamheden. Wat laten zij achter in de crisis en wat nemen zij mee, zowel persoonlijk als organisatorisch?</i></p> <p>24 september Bijeenkomst met cluster Internationale Samenwerking</p> <p>09.30-10.30 <i>De medewerkers van cluster internationale samenwerking gaan in gesprek met interne medewerkers die interesse hebben in internationale activiteiten. Voor aanvang van de bijeenkomst wordt een kort filmpje gedeeld over Internationale Samenwerking en er worden onderwerpen/vragen verzameld waarover zowel de interne medewerkers als de expertpool meer info zouden willen</i></p> <p>Aanmelden voor één of meerdere activiteiten kan door een mail te sturen naar internationaal.rvdr@rechtspraak.nl. Bij aanmelding krijg je een Skypelink.</p>
8 okt 2020	NATIONALITEIT	Webinar Nationaliteitsrecht na Tjebbes, Stichting migratierecht, van 13.00 tot 16.15 uur.
28 en 30 okt 2020	ASIEL & MIGRATIE; UNIEBURGERSCHAP	<p>Webinar Actualiteiten Jurisprudentie Hof van Justitie EU, Stichting migratierecht, 14.00 tot 16.16 uur</p> <p>Het vrij verkeer van Unieburgers en hun gezinsleden (art. 20 VWEU, richtlijn 2004/38), verschillende EU-richtlijnen inzake legale migratie (o.a. gezinshereniging, langdurig ingezetenen en studenten), het Associatierecht en de Terugkeerrichtlijn passeren de revue in dit webinar.</p>
29 okt 2020	IPR	Rescheduling of the Bonn University / HCCH Conference on the HCCH 2019 Judgments Convention: Video Pre-Conference Roundtable 29 October 2020; On-Site Conference 13 and 14 September 2021
29 okt 2020	STRAFRECHT	Europees Openbaar Ministerie (EOM), donderdag 29 oktober 2020 12.30 - 17.00 uur
29 en 30 okt 2020	RECHTSSTAAT	Rule of Law from Below, Utrecht University's Montaigne Centre for the Rule of Law and Administration of Justice, met het Netherlands Institute of Human Rights (SIM)

Datum	Onderwerp	Titel
23 nov 2020	STRAFRECHT	Update Europese rechtspraak, Maandag 23 november 2020 12.30 - 17.00 uur
10 dec 2020	STRAFRECHT/ EHRM	Procederen in Straatsburg, Donderdag 10 december 2020 12.30 - 17.00 uur
15 april 2021	OVERLEVERING EN UITLEVERING	Overlevering (EAB) en uitlevering, 12.30 - 17.00 uur Docent: Thom Dieben De cursus is bedoeld voor (bijzondere) opsporingsambtenaren, officieren van justitie, advocaten en rechters die zich (verder) willen verdiepen in de Olw en de Uw en de toepassing daarvan in de praktijk. Onder meer de volgende onderwerpen passeren de revue: <ul style="list-style-type: none"> • Het bijzondere karakter van het EU recht; • Het beginsel van "wederzijdse erkenning"; • Inkomende en uitgaande EAB's en uitleveringsverzoeken; etc.

Nieuwsbrieven

Algemeen

- [Nieuwsbrief van de persafdeling van het EU-Hof \(ECER website\)](#)
- [EUR-Alert jurisprudentienieuwsbrief van het Belgische GCE-netwerk \(INTRO\)](#)
- [Brussels law societies](#)
- [Information note ECHR](#)

Bestuursrecht

- [Jurisprudentienieuwsbrief bestuursrecht Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak](#)

Dataproductie

- [European data protection supervisor \(EDPS\) nieuwsbrief](#)

Strafrecht

- Nieuwsbrieven (Europees) Strafrecht , o.a. over cybercrime, ([Bijzonder Strafrecht](#))

Vreemdelingenrecht

- [EASO \(European asylum support office\)](#)
- [Centrum voor Migratierecht van de Radboud Universiteit Nijmegen: CJEU Overview of judgments and pending cases:](#)

[NEMIS: newsletter on European migration issues:](#)

[NEAIS: newsletter on European asylum issues:](#)

NL zaken bij het HvJEU

Dit overzicht staat ook op de Wiki [Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#).

Arresten, conclusies, einduitspraken

Datum	Zaak-nr.	Naam	NL Prejudiciële verwijzing	Conclusie HvJ	Arrest HvJ	Einduitspraak
2-7	C-826/18	Varkens in Nood	ECLI:NL:RBLIM:2018:12159	conclusie ECLI:EU:C:2020:514		
3-7	C-535/17	NK	ECLI:NL:HR:2017:2269			ECLI:NL:HR:2020:1223
9-7	C-104/19	Donex Shipping and Forwarding	ECLI:NL:HR:2019:152		ECLI:EU:C:2020:539	
10-7	C-160/18	X	ECLI:NL:HR:2018:265			ECLI:NL:HR:2020:1269
16-7	C-610/18	AFMB e.a.	ECLI:NL:CRVB:2018:2878		ECLI:EU:C:2020:565	
27-8	C-347/17	A.	ECLI:NL:RBROT:2017:4362		ECLI:EU:C:2019:720	ECLI:NL:RBROT:2020:7512

Prejudiciële verwijzingen

datum	Instantie	ECLI-nummer	onderwerp	zaak nr.	naam	Conclusie/ Arrest/ einduitspraak
31-7-20	Rb AMS	ECLI:NL:RBAMS:2020:3776	Overlevering rechtsstaat Polen	C-354/20 - mogelijk PPU - Openbaar Ministerie_	Openbaar Ministerie	
25-6-20	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2020:1312	SZ; Vo 883/2004	C-285/20	Raad van bestuur van het Uww	
29-5-20 (publ. 8.6.20)	RB MNL	ECLI:NL:RBMNE:2020:2028	AVG			
29.5.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:954	Arbeidsrecht; overgang onderneming; insolventie			
20.5.20	Rb. Overijssel	ECLI:NL:RBOVE:2020:1805	Arbeidsrecht; vakantie	C-217/20	Staatssecretaris van Financiën	
17.4.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:753	Arbeidsrecht; overgang onderneming			
20.3.20	Rb. Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2020:2382	Tabak	C-160/20	Stichting Rookpreventie Jeugd e.a.	

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 8 en 9 (september)

6.3.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:391	IE Gemeenschapsmerk	C-133/20	European Pallet Association	
4.3.20	Rb. Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2020:1838	Visumcode			
24.1.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:111	Douanerechten	C-39/20	Jumbocarry Trading	
16.12.19	Rb. Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2019:13451	Asiel & migratie	C-921/19	Staatssecretaris van justitie en veiligheid	
13.12.19	HR	ECLI:NL:HR:2019:1972	consumentenrecht	C-922/19	Stichting Waternet	
8.11.19	HR	ECLI:NL:HR:2019:1730	Consumenten; levering drinkwater			
25.9.19	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2019:3262	Detentie; onrechtmatig verblijf	C-719/19	Staatssecretaris van justitie	
20.9.19	HR	ECLI:NL:HR:2019:1400	IPR	C-709/19	Vereniging van Effectenbezitters	
19.9.19	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:7062	Huurrecht Consumenten; oneerlijk beding	C-738/19	A.	
18.9.19	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:9966	Mededinging	C-819/19	Stichting cartel compensation	
4.9.19	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2019:3053	Asiel en migratie; vreemdelingenbewaring	C-673/19	M.	
22.8.19	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2019:2782	SZ; medische behandeling in andere lidstaat			
22.8.19	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:6316	EAB; OvJ	C-627/19 PPU	Openbaar Ministerie	arrest 12.12.19 Conclusie 26.11.19
22.8.19	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:6259	EAB; OvJ	C-625/19 PPU	Openbaar Ministerie	Einduitspraak 13.2.20 Arrest 12.12.19 conclusie 26.11.19
22.8.19	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:6882	EAB; OvJ	C-626/19 PPU Gevoegd met C-566/19 PPU	Openbaar Ministerie	Einduitspraak 28.1.20 Arrest 12.12.2019 conclusie 26.11.19

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 8 en 9 (september)

12.6.19	Rb. Den Haag, Zittingsplaats Den Bosch	ECLI:NL:RBDHA:2019:5967	Asiel en migratie	C-441/19	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	
7.6.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:849	IE, elektronische handel	C-442/19	Stichting Brein	
23.4.19	CBb	ECLI:NL:CBB:2019:168	Electriciteitsrichtlijn	C-360/19	Crown van Gelder	conclusie 4.6.20
23.4.19	CBb	ECLI:NL:CBB:2019:152	Landbouw, randvoorwaarden	C-361/19	V.o.f. de Ruiter	
19.4.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:631	Douane, actieve veredeling	C-330/19	Exter	
19.4.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:643	Btw tarief sekslustopwekken de middelen	C-331/19	Staatssecretaris van Financiën	
2.4.19	Hof Den Haag	ECLI:NL:GHDHA:2019:630	Oneerlijk beding	Gevoegde zaken C-229/19 en C-289/19	Dexia NL	
5.3.19	Hof Amsterdam	ECLI:NL:GHAMS:2019:657	Oneerlijk beding	Gevoegde zaken C-229/19 en C-289/19	Dexia NL	
5.3.19	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2019:2097 ECLI:NL:RBDHA:2019:2095	Visumcode	C-225/19 C-226/19	Minister van buitenlandse zaken e.a.	
22.2.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:292	IPR	C-186/19	Supreme Site Services e.a.	conclusie 2.4.2020
12.2.19	Hof	ECLI:NL:GHAMS:2019:1170 (publ. 6.5.19)	Tariefindeling	C-192/19	Rensen shipbuilding	Arrest 11.3.2020 Geen conclusie
8.2.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:152	Anti-dumping	C-104/19	Donex Shipping and Forwarding	arrest 9.7.2020 Conclusie 4.3.2020
30.1.19	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2019:260	Omgevingsvergunning; LPG tankstation	C-120/19	X	
21.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2361	IPR			
21.12.18	Rb. Limburg	ECLI:NL:RBLIM:2018:12159	milieu	C-826/18	Stichting varkens in Nood	conclusie 2.7.20
19.12.18	Hof Arnhem-Leeuwarden	ECLI:NL:GHARL:2018:11244	EVOA, dierlijke bijproducten	C-21/19, C-22/19 en C-23/19	XN	Conclusie 19.3.20
18.12.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:662	Visserijfonds	C-814/18	Ursa Major services	arrest 22.1.2020

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 8 en 9 (september)

14.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2309	btw	C-791/18	Stichting Schoonzicht	Conclusie 3.3.20
14.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2322 ECLI:NL:HR:2018:2174 (voornemen)	arbeid; detachering; diensten	C-815/18	Federatie vakvereniging NL	conclusie 30.4.2020
29.11.18	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:8550	consumenten	C-750/18	A B	beschikking 8.2.19 doorgehaald
27.11.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2027	Terugkeer-richtlijn	C-806/18	JZ	conclusie 23.4.2020
6.11.18	Gerechtshof Amsterdam	ECLI:NL:GHAMS:2018:4063 (voornemen)	consumenten			
2.11.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2027	Gemeenschapsmodelverordening	C-678/18	PG van de HR	arrest 21.11.19
20.9.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:2878	SZ-vrachtwagenchauffeurs	C-610/18	AFMB	Arrest 16.7.20 Conclusie 26.11.19
18.9.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:500	biociden	C-592/18	Darie BV	conclusie 17.10.19
27.7.18	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:5389	overlevering	C-492/18 PPU	TC	arrest 12.2.19
17.7.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:341	landbouw; tarieven NVWA	C-477/18	Gosschalk	Conclusie 18.9.19
3.7.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:308	Gewasbeschermingsmiddelen	C-445/18	Vaselife	arrest 14.11.19 conclusie 27.6.19
21.6.18	Hof Den Bosch	ECLI:NL:GHSHE:2018:2685	btw	C-420/18	IO	Einduitspraak 12.12.19 arrest 13.6.19 geen conclusie
12.6.18	CBB	ECLI:NL:CBB:2018:283	gasverordening	C-399/18	Vereniging Gasopslag Nederland	beschikking 18.1.19

						doorgehaald
6.6.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:1737	Schengengrenscodde	C-380/18	A.P.	<u>arrest</u> 12.12.19 <u>conclusie</u> 11.7.19
6.6.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:1738 ECLI:NL:RVS:2018:1739 persbericht	Schengengrenscodde	C-381/18 en C-382/18	G.S. en V.G.	<u>arrest</u> 12.12.19 <u>Conclusie</u> 11.7.19
5.6.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:260	subsidie visserij	C-386/18	Coöperatieve Producentenorganisatie en Beheersgroep Texel	<u>arrest</u> 19.12.19 <u>conclusie</u> 26.6.19
9.5.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:1503	Schengencode	C-341/18	J. e.a.	<u>arrest</u> 5.2.20 <u>conclusie</u> 17.10.19
1.5.18	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:2835	Overlevering en uitlevering	C-314/18	SF	<u>Arrest</u> 11.3.20 <u>conclusie</u> 16.5.19
20.4.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:630	Douane, tariefindeling	C-288/18	X	Einduitspraak 19.7.19 <u>arrest</u> 11.4.19
19.4.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:1307	asiel & migratie	C-269/18 PPU	C, e.a.	<u>beschikking</u> 5.7.18
11.4.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:1120	SZ	C-257/18	Güler	
11.4.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:1121	SZ	C-258/18	Solak	
6.4.18	Rb. Noord-Holland	ECLI:NL:RBNHO:2018:4729	douane, antidumping	C-251/18	Trace	<u>Arrest</u> 19.9.19 <u>conclusie</u> 9.4.19
6.4.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:522	douane, invoerrechten	C-249/18	CEVA Freight	Einduitspraak 8.11.19 <u>Arrest</u> 10.7.19 <u>conclusie</u> 26.3.19

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 8 en 9 (september)

28.3.18	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2018:3455	IE; e-books	C-263/18	Nederlands Uitgeversverbond et Groep Algemene Uitgevers	Arrest 19.12.19 Conclusie 10.9.19
23.2.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:265	Cif-invoerprijs	C-160/18	X	Einduitspraak 10.7.20 Arrest 11.3.20 conclusie 13.6.19
21.2.18	Rb. Noord-NL	ECLI:NL:RBNNE:2018:598	Luchtvaartclaim	C-163/18	Aegean airlines	Arrest 10.7.19 conclusie 28.3.19
6.2.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:10	landbouw, slacht	C-98/18	Boer en zonen	Einduitspraak 12.5.20 arrest 2.5.19
2.2.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:126 ECLI:NL:HR:2018:127	SZ, vo.148/71	C-95/18 en C-96/18	van den Berg & Giesen e.a.	PG advies einduitspraak Arrest 14.11.19 conclusie 19.9.19
1.2.18	Rb Noord-Nederland	ECLI:NL:RBNNE:2018:1193	strafrecht	C-97/18	ET	arrest 10.1.19 geen conclusie
31.1.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:347	Migratie; privacy en persoonsgegevens	C-70/18	A.	Einduitspraak 29.4.20 Arrest 3.10.19 Conclusie 2.5.19
1.12.17	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2017:4338	SZ	C-677/17	Çoban	Einduitspraak 19.12.19 arrest 15.5.19 conclusie 28.2.19
30.11.17	Rb Den Haag,	ECLI:NL:RBDHA:2017:14187	Visumcode	C-680/17	Vethanayagam e.a.	Einduitspraak

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 8 en 9 (september)

	zittingsplaats Utrecht	ECLI:NL:RBMNL:2017:5960 (e-archief)				14.1.2020 <u>Arrest</u> 29.7.19 <u>conclusie</u> 28.3.19
14.11.17	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2017:13124	asiel;	C-635/17	E.	<u>arrest</u> 13.3.19 <u>conclusie</u> 29.11.18
10.11.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2820	antidumping	C-644/17	Eurobolt	<u>Einduitspraak</u> 29.11.19 <u>Arrest</u> 3.7.19 <u>conclusie</u> 28.2.19
27.10.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2681	SZ; zeevarende	C-631/17	Inspecteur van de belastingdienst	<u>Einduitspraak</u> 19.7.19 <u>arrest</u> 8.5.19 <u>conclusie</u> 10.1.19
12.10.17	Hof Den Bosch	ECLI:NL:GHSHE:2017:4323	fiscaal; dividend	C-598/17	A-Fonds	Beantwoording prejudiciële vragen van Hof Den Bosch ECLI:NL:HR:2020:115 24.1.2020 Prejudiciële vragen aan de HR, 12 juli 2019 ECLI:NL:GHSHE:2019:2385 <u>arrest</u> 2.5.19 <u>conclusie</u> 19.12.18
4.10.17	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2017:2669	asiel; nieuw motief	C-586/17	D. en I	<u>Einduitspraak</u> <u>3.7.19</u> <u>Beschikking</u> 15.11.18 ingetrokken

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 8 en 9 (september)

28.9.17	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2017:7037	overlevering/uitlevering	C-571/17 PPU	Ardic	arrest 22.12.17 conclusie 19.12.17
28.9.17	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2017:7038	overlevering/uitlevering	C-573/17 PPU	Poplawski	Einduitspraak 19.9.19 arrest 24.6.19 conclusie 27.11.18
27.9.17	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2017:2571 ECLI:NL:RVS:2017:2572	asiel; internat. bescherming	Gevoegde zaken C-582/17 C-583/17	H. ea.	arrest 2.4.19 conclusie 28.11.18
22.9.17	Gerechtshof Den Haag	ECLI:NL:GHDHA:2017:2815	milieu; strafrecht; eveo	C-624/17	Tronex	arrest 4.7.19 conclusie 28.2.19
22.9.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2431	btw; webcam	C-568/17	Geelen	Einduitspraak 19.7.19 arrest 8.5.19 conclusie 12.2.19
20.9.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:2492	Asiel en migratie; verblijfsrecht door fraude	C-557/17	Y.Z.	Einduitspraak 16.7.19 arrest 14.3.19 conclusie 4.10.18
8.9.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2269	Insolventie; EEX	C-535/17	NK	Einduitspraak 3.7.2020 ECLI:NL:PHR:2020:214 6.3.20 arrest 6.2.2019 conclusie 18.10.2018
4.8.17	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2017:2914	SZ; vo 883/2004; schaatsters	C-477/17	Balandin	arrest

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 8 en 9 (september)

						24.1.2019
4.8.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:2119	Gezinsherenigingsrichtlijn; inburgerings-examen	C-484/17	K.	Einduitspraak ECLI:NL:RVS:2019:1382 26.4.19 <u>arrest</u> 7.11.18 geen conclusie
4.7.17	Gerechtshof Den Haag	ECLI:NL:GHDHA:2017:1935	Geneesmiddelenrichtlijn	C-423/17	Warner-Lambert Company	<u>arrest</u> 14.2.19 <u>conclusie</u> 4.10.18
21.6.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:1609	Gezinshereniging; termijn	C-380/17	K en B	<u>Einduitspraak</u> 27.12.18 <u>arrest</u> 7.11.18 <u>conclusie</u> 27.6.18
15.6.17	Rb Noord-Holland, zittingsplaats Haarlem	HAA 15/2526 (e-archief)	tariefindeling	C-372/17	Vision Europe research	<u>arrest</u> 13.9.2018 geen conclusie
8.6.17	Rb Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2017:4362	Karkassen	C-347/17	A ea.	Einduitspraak 27.8.20 <u>Arrest</u> 12.9.19 <u>conclusie</u> 29.11.18
24.5.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:1370	kentekenbewijzen	C-326/17	RDW	<u>arrest</u> 24.1.19 <u>conclusie</u> 20.9.18
23.5.17	Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden	ECLI:NL:GHARL:2017:6697	IE	C-310/17	Levola	<u>arrest</u> 13.11.18 <u>conclusie</u> 25.7.18
18.5.17	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2017:3348	EAB; overlevering	C-270/17 PPU	Tupikas	<u>arrest</u> 10.8.17 <u>conclusie</u>

						26.7.17
18.5.17	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2017:3355	EAB; overlevering	C-271/17 PPU	Zdziaszek	<u>arrest</u> 10.8.17 <u>conclusie</u> 26.7.17
17.5.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:1259 ECLI:NL:RVS:2017:1260	Milieu; habitatrichtlijn	C-293/17 C-294/17	Coöperatie ME en Vereniging Leefmilieu; Werkgroep behoud de Peelen	<u>Einduitspraak</u> 29.5.19 <u>arrest</u> 7.11.18 <u>conclusie</u> 25.7.18
12.5.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:849	SZ	C-272/17	Zyla	<u>Einduitspraak</u> 12.4.2019 <u>arrest</u> 23.1.2019 <u>conclusie</u> 11.7.18
11.5.17	Rb Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2017:3625	diensten; Postrichtlijn	C-256/17	Sandd	<u>beschikking</u> <u>2.7.18</u> <u>conclusie</u> 20.6.18
10.5.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:1252	asiel & migratie	C-257/17	C en A	<u>Einduitspraak</u> 26.4.19 <u>arrest</u> 7.11.2018 <u>conclusie</u> 27.6.18
20.4.17	Rb. Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2017:4032	asiel	C-213/17	X	<u>arrest</u> 5.7.18 <u>conclusie</u> 13.6.18
19.4.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:1098	nationaliteit	C-221/17	Tjebbes ea.	<u>Einduitspraak</u> <u>12.2.20</u> <u>Arrest</u> 12.3.19

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 8 en 9 (september)

						<u>conclusie</u> 12.7.18
29.3.17	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2017:858</u> <u>ECLI:NL:RVS:2017:869</u>	asiel	C-175/17 C-180/17	X	Einduitspraak 26.9.18 <u>ECLI:NL:RVS:2019:457</u> - <u>ECLI:NL:RVS:2019:505</u> Persbericht RvS <u>24.1.18</u> 26.9.2018 <u>arrest</u> (C-175/17) <u>arrest</u> (C-180/17)
3.3.17	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2017:346</u> (ingetrokken) <u>ECLI:NL:HR:2017:342</u> (deels ingetrokken)	dividendbelasting	C-156/17 C-157/17	Köln-Aktiefonds Deka	<u>Arrest</u> 30.1.20 <u>Conclusie</u> 5.9.19 <u>Beschikking</u> 12.12.18 C-157/17 ingetrokken
26.1.17	Rb Haag	Den <u>ECLI:NL:RBDHA:2017:872</u>	Asiel	C-48/17	X	<u>arrest</u> 13.11.18 <u>conclusie</u> 22.3.18
23.1.17	Rb Haag	Den <u>ECLI:NL:RBDHA:2017:873</u>	Asiel	C-47/17	X	<u>Einduitspraak</u> 7.5.19 <u>arrest</u> 13.11.18 <u>conclusie</u> 22.3.18
20.12.16	CBb	<u>ECLI:NL:CBB:2016:440</u>	Landbouw	C-667/16	Nooren	<u>Einduitspraak CBb</u> 5.3.19 <u>arrest</u> 6.6.18 <u>conclusie</u> <u>21.2.18</u>
9.12.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:2834</u>	IE	C-644/16	Synthon	<u>Beschikking</u> 23.1.18 doorgehaald

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 8 en 9 (september)

26.10.16	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2016:12824	Asiel & migratie	C-550/16	A en S	arrest 14.4.2018 conclusie 26.10.17
26.10.16	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2016:4101	SZ	C-551/16	Klein Schiphorst	arrest 21.3.18 conclusie 2arrest9.11.17
30.9.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:2195	invoerrechten kippenvlees	C-522/16	X	einduitspraak 29.6.2018 arrest 19.10.17 Geen conclusie
2.9.16	Rb. A'dam	ECLI:NL:RBAMS:2016:5710	EAB	C-477/16 PPU	Kovalkovas	arrest 10.11.16 conclusie 19.10.16
16.8.16	Rb A'dam	ECLI:NL:RBAMS:2016:5206	EAB	C-452/16 PPU	Poltorak	arrest 10.11.2016 conclusie 19.10.16
16.8.16	Rb A'dam	ECLI:NL:RBAMS:2016:5207	EAB	C-453/16 PPU	Özçelik	arrest 10.11.2016 conclusie 19.10.16
12.8.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:1866	btw	C-463/16	Stadion Amsterdam	arrest 18.1.18 Geen conclusie
8.7.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:1351	vennootschapsbelasting	C-398/16	X BV	einduitspraak 19.10.2018 arrest 22.2.2018 conclusie 24.10.17
8.7.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:1350	vennootschapsbelasting	C-399/16	X NV	einduitspraak 19.10.2018 arrest 22.2.2018

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 8 en 9 (september)

						<u>conclusie</u> 24.10.17
4.7.16	Cbb	<u>ECLI:NL:CBB:2016:258</u>	landbouw	<u>C-383/16</u>	Vion livestock	Einduitspraak <u>ECLI:NL:CBB:2018:647</u> <u>ECLI:NL:CBB:2018:648</u> . <u>arrest</u> 19.10.17 <u>conclusie</u> 29.6.17
9.6.16	Rb Den Haag	<u>ECLI:RBDHA:2016:6389</u>	asiel & migratie	<u>C-331/16</u> en <u>C-366/16</u>	K. ea.	<u>arrest</u> 2.5.18 <u>conclusie</u> 14.12.17
18.5.16	Rb Noord-Nederland	<u>ECLI:NL:RBNNE:2016:4032</u>	luchtvaartclaim	<u>C-302/16</u>	Krijgsman	<u>arrest</u> 11.5.17 Geen conclusie
18.5.16	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2016:1351</u>	Habitatrichtlijn	<u>C-281/16</u>	Vereniging Hoeksche waards Landschap	<u>arrest</u> 19.10.17 <u>conclusie</u> 15.6.2017
19.4.16	Hof Arnhem-Leeuwarden	<u>ECLI:NL:GHARL:2016:3097</u>	landbouw	<u>C-227/16</u>	Arts	<u>arrest</u> 9.11.2017 <u>geen conclusie</u>
29.3.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:515</u>	asiel & migratie	<u>C-225/16</u>	Ouhrami	<u>arrest</u> 26.7.17 <u>conclusie</u> 18.5.17
9.3.16	Rb Den Haag	<u>ECLI:NL:RBDHA:2016:2350</u>	IE	<u>C-163/16</u>	Louboutin	Einduitspraak 6.2.19 <u>arrest</u> 12.6.18 <u>conclusie</u> 22.6.17
24.2.16	Rb Midden-NL	<u>ECLI:NL:RBMNE:2016:954</u>	arbeid	<u>C-126/16</u>	FNV Smallsteps	<u>arrest</u> 22.6.2017 <u>conclusie</u> 29.3.17

29.1.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:133	douane	C-59/16	The Shirtmakers	Einduitspraak Raad 15.9.2017 arrest 11.5.17 geen conclusie
---------	-----------	-------------------------------------	--------	-------------------------	-----------------	--

NL zaken bij het EHRM

Jaarverslag 2019

- [Jaarverslag 2019 Raad van Europa over de tenuitvoerlegging van uitspraken van het EHRM](#)
- [Website COE Impact of the ECHR](#)

Links en documenten van het EHRM over NL zaken

- [Website COE Impact of the ECHR \(Nederland\)](#)
- [European Court of Human Rights profile for Netherlands](#) (oktober 2019) bevat een overzicht van het totaal aantal NL zaken bij het EHRM.
- [Internationale Mensenrechtenprocedures 2018](#)

Cijfers

Begin 2019 waren er in totaal 237 zaken tegen NL aanhangig bij het Hof.

Actuele stand van zaken

Onderstaand een overzicht van NL gecommuniceerde zaken, ontvankelijkheidsbeslissingen en arresten van het EHRM. Het overzicht is nog niet compleet. Daar wordt de komende tijd nog aan gewerkt.

Arresten Kamer/Comité (sinds 1 januari 2018)								
Naam	Datum	Uitkomst	Body	Level	Zaaknr.	Artikel	Onderwerp	NL rechter
Pormes	28.7.20	No violation	Chamber	2	25402/14	8 EVRM	Asiel en migratie	RvS 13.11.2013
S.A.	02.06.20	No violation	Chamber	3	49773/15	3 EVRM 13 EVRM	Asiel en migratie	
Azerkane	02.06.20	No violation	Chamber	3	3138/16	8 EVRM	Asiel en migratie	
A.S.N.	25.02.20	No violation	Chamber	3	68377/17	3 EVRM	Asiel en migratie	
Van de Kolk	28.05.19	Violation	Committee	3	23192/15	6 EVRM	Strafrecht – Geen juridische bijstand politieverhoor	Hoge Raad 18.11.2014 (niet-ontvankelijk)
Corallo	09.10.18*	Violation	Committee	3	29593/17	3 EVRM	Uitlevering en overlevering – Belastingfraude –	Hof Den Haag Hoge Raad

							Sint Maarten - Detentie	21.3.2017 (niet ontvankelijk)
Cabral	28.08.18	Violation	Chamber	3	<u>37617/10</u>	6 EVRM	Strafrecht - Getuigenverhoor	Hoge Raad 5.1.2010
X.	10.07.18	No violation	Chamber	3	<u>14319/17</u>	3 EVRM	Uitzetting naar Marokko	Hoge Raad 9.5.2017
Baydar	24.04.18	No violation	Chamber	2	<u>55385/14</u>	6 EVRM	Mensensmokkel - Weigering HR prejudiciële vragen te stellen aan HvJEU	Hoge Raad 21.3.2017

Beslissingen Kamer/Comité (sinds 1 januari 2018)							
Naam	Datum	Beslissing	Zaaknr.	Artikel(en)	Onderwerp	NL rechter	
Z.N. v. the Netherlands	28.5.20	Strike-out	<u>71676/14</u>	3 EVRM			
Z.H. v. the Netherlands	30.1.20	Strike-out	<u>45582/18</u>	3 EVRM	Asiel & migratie	-	
El Khalloufi v. the Netherlands	26.11.19	Inadmissible	<u>37164/17</u>	6 EVRM	Blaatest; recht op advocaat	Rb Amsterdam; Gerechtshof Amsterdam; Hoge Raad (28.3.17)	
Omar Mohamud v. the Netherlands	14.11.19	Strike-out	<u>42922/18</u>	8 EVRM	Asiel & migratie	-	
Magassouba v. the Netherlands	24.10.19	Strike-out	<u>37153/17</u>	3 en 8 EVRM	Asiel & migratie	-	
Ahmed Sheek v. the Netherlands	12.9.19	Strike-out	<u>80450/13</u>	8 EVRM	Asiel & migratie	-	
T.E. v. the Netherlands	3.9.19	Inadmissible	<u>43462/16</u>	4 EVRM	Asiel & migratie	Rechtbank Den Haag Raad van State	
A.A. and Others v. the Netherlands	29.8.19	Strike-out	<u>28190/18</u>	3 EVRM	Asiel; Libië		
Nevé v. the Netherlands	25.6.19	Inadmissible	<u>59133/16</u>	6 EVRM	Strafrecht; vermoeden van onschuld; inbewaringstelling	Rechtbank Amsterdam 27.9.16	
Badullah v. the Netherlands	25.6.19	Inadmissible	<u>54892/16</u>	6 EVRM	Strafrecht; vermoeden van onschuld; inbewaringstelling	Rechtbank Rotterdam 21.3.2016	
N.K.	6.6.19	Strike-out	<u>58572/14</u>	3 EVRM	Asiel & migratie	-	
Said v. the Netherlands	12.3.19	Inadmissible	<u>34299/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	Raad van State 18.04.2013	
Heerawi v. the Netherlands	12.3.19	Inadmissible	<u>36558/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	Raad van State 22.10.2014	
Aghmadi and Yaghubi v. the Netherlands	12.3.19	Inadmissible	<u>70475/14</u> <u>70530/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	Raad van State 22.10.2014	

Dorani and Khawati v. the Netherlands	12.3.19	Inadmissible	<u>71815/14</u> <u>71827/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	Raad van State 22.10.2014
A.J. v. the Netherlands	17.1.19	Strike-out	<u>82077/17</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Irak	-
A.R.B. v. the Netherlands	17.1.19	Strike-out	<u>8108/18</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Afghanistan	-
Yeshtla v. the Netherlands	15.1.19	Inadmissible	<u>37115/11</u>	8 EVRM 14 EVRM	Huurtoeslag en immigratie	Raad van State 28.11.2009
Vidgen v. the Netherlands	8.1.19	Inadmissible	<u>68328/17</u>	6 EVRM	Strafrecht	Hoge Raad 06.06.2006
A.I. v. the Netherlands	20.11.18	Inadmissible	<u>36196/16</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	Rb Den Haag, zittingsplaats Den Bosch, 28.2.2014
A.S. v. the Netherlands	20.11.18	Inadmissible	<u>20102/13</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	Raad van State 11.3.2013
W.M. v. the Netherlands	20.11.18	Inadmissible	<u>12708/16</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	<u>Raad van State</u> 2.9.2015
Herrie v. the Netherlands	20.11.18	Inadmissible	<u>44116/12</u>	6 EVRM	Strafrecht - Werknemer AIVD geeft info door	Rb Den Haag <u>Hof Den Haag</u> <u>Hoge Raad</u>
Zaloilo v. the Netherlands	15.11.18	Strike-out	<u>23179/12</u>	5 EVRM	Strafrecht – Voorarrest, duur	
M.A. v. the Netherlands	16.10.18	Strike-out	<u>42572/15</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Myanmar	Raad van State 25.02.2015
Cüzdan v. the Netherlands	25.9.18	Strike-out	<u>6315/08</u> en <u>9597/12</u>	8 EVRM 13 EVRM	Asiel & migratie	-
Cernea v. the Netherlands	25.9.18	Strike-out	<u>62318/16</u>	5 EVRM	Strafrecht – Voorarrest, duur	-
Voicu v. the Netherlands	25.9.18	Strike-out	<u>34414/17</u>	5 EVRM	Strafrecht – Voorarrest, duur	-
Kake and Camara v. the Netherlands	4.9.18	Strike-out	<u>63913/17</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
Barry v. the Netherlands	4.9.18	Strike-out	<u>66238/16</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
P.N. v. the Netherlands	10.7.18	Strike-out	<u>10944/13</u>	3 EVRM 8 EVRM 13 EVRM	Asiel – Uitzetting Rwanda	-
Orbulescu v. the Netherlands	10.7.18	Strike-out	<u>1704/17</u>	5 EVRM	Strafrecht – Europees aanhoudingsbevel Roemenië – Detentie, duur	-
Breijer v. the Netherlands	3.7.18	Inadmissible	<u>41596/13</u>	6 EVRM	Strafrecht – Onmogelijkheid getuige a charge horen	Hoge Raad 29.01.2013
Touré v. the Netherlands	3.7.18	Strike-out	<u>14778/18</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-

A.G. and M.M. v. the Netherlands	26.6.18	Inadmissible	<u>43092/16</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Iran/Afghanistan	-
Zaloilo v. the Netherlands	12.6.18	Inadmissible	<u>60035/12</u>	5 EVRM 6 EVRM	Strafrecht – Immigratiedetentie, rechtmatigheid - Horen getuigen a décharge	-
Ahdour v. the Netherlands	5.6.18	Strike-out	<u>45140/10</u>	8 EVRM 14 EVRM	-	-
Soumah v. the Netherlands	5.6.18	Strike-out	<u>61452/15</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
Cerci v. the Netherlands	10.4.18	Strike-out	<u>25392/14</u>	8 EVRM 13 EVRM	Asiel – Criminele vreemdeling, inreisverbod	-
Said Good v. the Netherlands	23.1.18	Inadmissible	<u>50613/12</u>	3 EVRM 5 EVRM	Asiel – Opvangfaciliteiten asielzoeker	-
Haddaouchi v. the Netherlands	16.1.18	Inadmissible	<u>4965/10</u>	2 Protocol 4	Omgevingsrecht – Huisvestingsvergunning	-

2 juni 2020 – S.A. t. Nederland – [persbericht](#) – [arrest](#) (niveau 3) –
 ECLI:CE:ECHR:2020:0602JUD004977315

Aanhangige gecommuniceerde zaken					
Naam	Datum	Nr.	Artikel	Onderwerp	NL rechter
Snijders t. Nederland	16.7.20	56440/15	6 EVRM	Recht op eerlijk proces	
John t. Nederland	19.5.20	<u>7320/20</u>	3 EVRM	Detentie	-
Kuyt t. Nederland	15.4.20	<u>19365/19</u>	6 EVRM	Procesrecht	
V.A. e.a. t. Nederland en Italië	16.1.20	<u>48062/19</u>	3 EVRM	Asiel - Dublinverordening	
F.O e.a. t. Nederland en Italië	16.1.20	<u>48125/19</u>	3 EVRM	Asiel - Dublinverordening	
M.T.	11.10.19	<u>46595/19</u>	3 EVRM	Asiel	
Koomen	17.9.19	<u>298/15</u>	2 EVRM	Politiegeweld – Onderzoek – Recht op leven	10.7.14 Hof Amsterdam
R.B. en N.R.	2.9.19	<u>45067/18</u>	2 EVRM	Politiegeweld – Onderzoek – Recht op leven - Psychiatrie	4.4.18 Hof Amsterdam
M.Ö.	30.8.19	<u>45036/18</u>	2 EVRM	Politiegeweld – Onderzoek – Recht op leven	15.3.18 Hof Den Haag
Eikenaar	30.8.19	<u>52053/18</u>	2, 3 EVRM	Politiegeweld – Onderzoek – Recht op leven	9.5.18 Hof Den Haag
Z.J.	12.7.19	<u>45582/18</u>	3 EVRM	Asiel – Afghanistan – Risico op behandeling in strijd met 3 EVRM?	
M.J.	12.7.19	<u>49259/18</u>	3 EVRM 13 EVRM	Asiel – Afghanistan – Risico op behandeling in strijd met 3 EVRM?	
Y.F.C. and Others	25.6.19	<u>21325/19</u>	3 EVRM 5 EVRM 4 Prot. 4	Vreemdelingendetentie op Curacao – Uitzetting Venezuela	
Muse Shire and Others	15.5.19	<u>9922/18</u>	8 EVRM	Asiel – Afwijzing visa familieleden, middelenvereiste	-

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 8 en 9 (september)

Omar Muhamud	9.4.19	<u>42922/18</u>	8 EVRM	Asiel – Afwijzing visa familieleden, middelenvereiste	-
Nelissen	5.3.19	<u>585/19</u>	6 EVRM	Strafrecht – Redelijke termijn	Hoge Raad 28.8.18 Rb Limburg 27.7.15
T.M. en S.Y.M.	18.2.19	<u>33515/16</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Pakistan	-
Ships Waste Oil Collector B.V. v. the Netherlands	14.12.18	<u>2799/16</u>	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb (151) CBb (192)
Burando Holding B.V. v. the Netherlands	14.12.18	<u>3124/16</u>	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb (151) CBb (192)
Port Invest B.V. v. the Netherlands	14.12.18	<u>3205/16</u>	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb (151) CBb (192)
Janssen de Jong Groep B.V. and Others v. the Netherlands	13.12.18	<u>2800/16</u>	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb
N.K. v. the Netherlands	26.10.18	<u>58572/14</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Soedan	-
X v. the Netherlands	15.10.18	<u>72631/17</u>	6 EVRM	Strafrecht – Diefstal – Afwijzing aanhoudingsverzoek	Hoge Raad 9.5.2017
Dijkhuizen v. the Netherlands	3.9.18	<u>61591/16</u>	6 EVRM	Strafrecht – Detentie in Peru – uitlevering – deelname aan proces via video	-
A.A. and Others v. the Netherlands	31.8.18	<u>28190/18</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting familie naar Libië	Raad van State 4.1.2018
Azerkane v. the Netherlands	30.05.2018	<u>3138/16</u>	8 EVRM	Asiel – Afwijzing verblijfsvergunning – Criminele vreemdeling	-
G. and Others v. the Netherlands	16.01.2018	<u>530/18</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Afghanistan – Sikh	-
Soumah and others v. the Netherlands	15.12.2017	<u>61452/15</u>	3 EVRM	Asiel - Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
de Legé v. the Netherlands	24.11.2017	<u>58342/15</u>	6 EVRM	Belastingrecht – Fraude inkomstenbelasting – Bewijsvergaring, zelfincriminatie	Hoge Raad 29.05.2015
Stichting Landgoed Steenberg en Others v. the Netherlands	22.11.2017	<u>19732/17</u>	6 EVRM	Bestuursrecht – Toegang tot de rechter – Bekendmaking besluit online, onvoldoende kenbaar	-
A.S.N. and T.K.M. v. the Netherlands Arrest 25.2.2020	22.11.2017	<u>68377/17</u>	2 EVRM 3 EVRM	Asiel – Uitzetting Afghanistan – Sikh familie	-
Canword v. the Netherlands	20.10.2017	<u>21464/15</u>	3 EVRM	Strafrecht – Levenslang – Herbeoordeling/Pardon	Constitutioneel Hof St Maarten 08.11.2013
Lake v. the Netherlands	20.10.2017	<u>2445/17</u>	3 EVRM	Strafzaak – Levenslang – Herbeoordeling/pardon	Constitutioneel Hof St Maarten 08.11.2013
Zohlandt v. the Netherlands	29.08.2017	<u>69491/16</u>	5 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Ontbreken	Gerechtshof Den Haag 18.08.2016

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 8 en 9 (september)

				rechtvaardigingsgrond vrijheidsbeneming	
Hasselbaink v. the Netherlands	29.08.2017	73329/16	5 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Duur en rechtmatigheid	Gerechtshof Den Haag 01.09.2016
Badullah v. the Netherlands	24.05.2017	54892/16	6 EVRM	Strafzaak – Vermoeden van onschuld - Voorarrest	Rechtbank Rotterdam 31.03.2016
Nevé v. the Netherlands	19.05.2017	59133/16	6 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Vermoeden van onschuld	Rechtbank Amsterdam 09/12/2014
M.B. v. the Netherlands	08.03.2017	71008/16	5 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Duur en rechtmatigheid	Rechtbank Rotterdam 19.11.2016
T.E. v. the Netherlands	28.07.2016	43462/16	4 EVRM 8 EVRM	Asiel – Mensenhandel – familieleven	-
Keskin v. the Netherlands	28.06.2016	2205/16	6 EVRM	Strafzaak – Klacht motiveringsplicht (80a RO) – Oproep getuigen	Hoge Raad 08.09.2015
Pormes v. the Netherlands	13.11.2014	25402/14 Arrest EHRM 28.7.2020	8 EVRM	Asiel – Afwijzing verblijfsvergunning – Criminele vreemdeling	Raad van State 13.11.13